

16
L6n
729

19 99

44003-4. L.

634

ԱՂՕԲԱԳԻՐՔ

ՆՈՐ

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ

ԳՐԵԱԼ

Ի Հ. ՂՈՒԿԱՍ Վ. ԵՏ ԳՐԱԴԱՐԱՆ

ՎԵՆԵՏԻԿ

Ի Ս. ՂԱԶԱՐ

1899

ԱՂՕԹԱԳԻՐԲ

ՆՈՐ

ԻՆՃԻՃԵԱՆ

Հիւնգերոյր տպագրութիւն սրբագրեալ
և փոփոխեալ

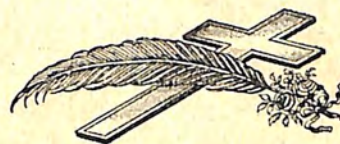
ԱՂՕԹԱԳԻՐՔ

ՆՈՐ

ԱՇԽԱՐՀԱԲԱՐ

ԳՐԵԱԼ

Ի Հ. ՂՈՒԿԱՍ Վ. ԻՆՃԻՃԵԱՆ

9-28140-62

Աղօթք և խմբութեամբ մտերմութեամբ
ի ընդերս սրտէ՝ տանին ի մաւաճանգիստմ
շնորհօք: (Թ-ճ-Է. Գ. Լ. Կ.):

Որ ոչն աղօթէ, ոչ խմբէ. և որ ոչն
խմբէ՝ ոչ ընդունի. և որ ոչն ընդունի՝
զիսմը վայելէ. վասն այսորիկ փութաւ-
ցուք աղօթել, խմբել և ի փրկութեամ
շնորհս վայելել: (Ս. Նեբ. Լ. Բ. Մե. Բ. Ս. Բ.):

729-607

28 730

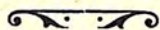
ԲԱՆ ԱՌ ՎԵՐԾԱՆՈՂՍ

Մարմին ցաւագնեալ՝ հոգին վըշ-
տացեալ ոչ գտանէ յայտմ աշխարհի
միւլիթարութիւն, դառնայ յԱստուած
գտանել զիւր միւլիթարութիւն. և զի
սողօթքն է՝ որ յայտմ աշխարհի կե-
նակցիլ տայ մարդայ ընդ Աստուծոյ,
փափագելով զիմէ յաղօթմն գտանել
զիւր միւլիթարութիւն:

Այսպէս ամա զէսլ եղև և բարեյիւ-
շատակ ամծինն, որոյ հարեալ ի ժամա-
տիտէ և զերծեալ, բայց ի փարատիլն
ժամնախտին՝ եթող ի մարմնի նորա
այլ խօթութիւն անբուժելի, ուստի բա-
զում դեպքիւք և բժշկաց սատարու-
թեամբ ոչ կարացեալ զերծանել մինչև
ցմառ իւր, փարէր համապազօր կեանս

վշտագինս, և ոչ կարէր զտանել ուս-
տեք մխիթարութիւն, բայց եթէ քաղ-
ցրանալով յաղօթս մշտամուռնչս: Յետ
զամս քսան այսպէս տառապելոյ ի
հիւամդութեան իւրում, այն ինչ մեր-
ծենայր օրհաս մահում իւրոյ, կտակաւ
պատուիրէր ձեռնտու լինել ի ծախս
տպագրութեան այսր մատենի աղօ-
թագրոց, առ ի նոյն փութացուցանել
յաղօթասիրութիւն և զայլս:

Արդ ոչ կամեցեալ ի թագստեան
յանձանօթս իմն թողուլ զյիշատակ գե-
ղնցիկ երախտեացն, աղերս արկեալ
աղաչեմք զընթերցողսդ, ի քաղցրա-
նալն եռանդեամբք թևակոխելով ի
մաղթանս աղօթից այսր փոքրիկ մա-
տենիս, յիշել և զհանգուցեալ հոգի
սորա, ընդ նմին և գաշխատասիրողի
աղօթիցս:

ՏԱՐԿԱԻՐՈՒԹԻՒՆ

ԱՂԹԹ 8

Աղօթք ընելու շատ սէր պէտք է
ունենանք, մանաւանդ այս երեք
պատճառաց համար: Նախ՝ ինչ որ
պէտք է մեզի՝ թէ հոգեւոր և թէ մար-
մնաւոր, աղօթքով միայն կրնանք առ-
նուլ Աստուծոյ, ինչպէս կը խրատէ
սուրբ գիրքը. Խնդրեցէք և առնու-
ցուք: Ուստի աղօթք ընելը՝ է մեր
շահելը և մեր վատարկելը:

Երկրորդ աղօթք ընելով կը գովենք
կը փառաբանենք զԱստուծոյ այս աշ-
խարհիս մէջ, որով Աստուծոյ ալ իբր
թէ պարտական կ'ըլլայ մեզի անդի

աշխարհքը վարձք հասուցանել իւր արքայութիւնը: Ինչպէս որ թէ մեծ իշխանի մը գովասանք զրուցելու ըլլանք, ինքն ալ հարկաւորապէս վարձք մը կուտայ. ես առաւել Աստուած որ զմեզ անոր համար ստեղծեր է որ զինքը սիրենք, զինքը պաշտենք, որ ինքն ալ մեր մեռնելէն վերջ մեզի վարձք տայ իւր արքայութիւնը, ինչպէս ի մանկութենէ կը սովորեցընէ՝ մէնուն սուրբ եկեղեցին՝ քրիստոնէական խրատովը: Արդ՝ զԱստուած պաշտել կ'ըլլայ, նախ իրեն համար խաչ ու նեղութիւն կրելով, երկրորդ՝ ազօթքով փառաբանելով: Այսպէս ահա Քրիստոս տէրն մեր զիշերները մինչև լոյս միշտ ազօթքի հետ կ'ըլլար, միայն զԱստուած փառաբանելով. անով զինքը օրինակ տալով մեզի սովորեցընել ուղիք. ասկէց ի զատ՝ շատ հեղ պատուէրք ալ զրաւ որ ազօթքի հետ ըլլանք:

Երրորդ՝ թէ ե շահ մ'ալ չունենայինք ազօթքէն, դարձեալ պէտք էր որ սիրով ազօթքի վաղէինք. վասն զի

ազօթք ընել ըսելը՝ Աստուծոյ առջև ելլել, Աստուծոյ հետ խօսել ըսել է, արդ՝ այս միայն հերիք փառք պարծանք է մարդուս, ինչպէս կ'ըսէ Խոսրով վարդապետը:

Այս է ահա՝ որ ստատանան մեր ոչ մէկ բանին այնպէս չի նախանձիր ինչպէս ազօթքի. ուրիշ ինչ լաւ գործ ընենք, մենք մեզի ենք ու իւր թէ Աստուծոյ հետ. բայց ազօթք ընելու ատեն մարդս ուղղակի Աստուծոյ առջև կը կենայ, իրեն հետ կը խօսի: Ստատանան կը տեսնէ զինքը՝ որ թէպէտ մեզնէ շատ գերազանց ստեղծուած մ'է, բայց չի կրնար Աստուծոյ առջև համարձակ ելլալ, չի կրնար բարեկամի կամ որդւոյ մը պէս Աստուծոյ հետ ընտանեացի խօսել. ընդհակառակն զմեզ կը տեսնէ խեղճ հաղեղէն ստեղծուած մը, որ սրտերնիս համարձակ կը բանանք Աստուծոյ դմաց՝ ինչպէս զաւակ մը իր հօրը կը բանայ. թէ որ մեղքի մէջ ենք՝ զըզջումով ազօթք ընելով թողութիւն կ'առնունք մեղքերնուս. թէ որ ար-

դար ենք՝ աւելի չնորհք կ'առնունք յԱստուծոյ:

Այս բանին չիկրնալով դիմանալ սատանան, կերպ կերպ հնարքներ կը փնտռէ արդեւք դնելու, երբեմն դադրութիւն մը կը բերէ սրտին մէջը, մարդու ծանր բան մը կ'երեցընէ ազօթքը. երբեմն իրաւցընէ սիրտը բռնել կու տայ. կը գոցուի շունչ չի կրնար առնուլ. շատ հեղ մարդս ազօթքի նստելու որ ըլլայ այն ատեն ալ քուն մը կը բերէ սատանան որ առաջ չունէր: Եւ թէ որ քրիստոնէայ մը այս բաներուս մօտիկ չգնելով ազօթքի նստի, այն ատեն շատ հեղ ձանձրութիւն և անհանգստութիւն կը բերէ, այնպէս որ մարդս կը ջանայ ազօթքը շուտ լմացընել՝ այն նեղութենէն ազատելու համար: Երբեմն ալ ալ մարդուս ընելու բաները գործերը ազօթքի ատեն պայծառ յստակ միտքը բերել կուտայ. ոմանց այնչափ ստատիկ կ'ըլլայ այս փորձութիւնս՝ որ ազօթք ընելու ատենը՝ կ'ըլլայ լաւ միջոց մը իրենց դոսի ընելիք բաները

մտածելու: Շատ մարդու ալ միտքը կը ցրուէ և կը ցնդէ, այնպէս որ՝ ինքն ալ չգիտէ որ ազօթքի ատեն մեր կը քալէ իր միտքը:

Այսպիսի շատ պատերազմ կը քաշեն սուրբերը ազօթքի ատեն, բայց իրենք Քրիստոսի օրինակին հետեւելով՝ անդադար ազօթքի հետ կ'ըլլային, Աստուծոյ օգնութիւն կը խնդրէին, այնպէս որ՝ ոմանք ըստրովին ազատեցան այն փորձութիւններէն. ազօթքի ատեն պայծառ յստակ ստուածային բաները մտածելով կ'ըզմայլէին կը վերանային: Ոմանք միշտ ջանալով պատերազմելու մտքերնին ամփոփելու համար՝ մեծ վարձք առին Աստուծոյ:

Ասոնց և մանաւանդ Քրիստոսի օրինակին դուն ալ հետեւելով նայէ որ ազօթքի փոյթ ունենաս մըջով որ միտքդ ցնդի՝ չլիւլնաս. միտքդ վըրայ ժողովես, Աստուծոյ տանին, ջերմեռանդութեամբ ընես այս դրբիս մէջ գրուած ազօթքները, որ աշխարհաբար ըլլալով՝ քեզի հէշտ է հասկը-

նալը: Երբոր այսպէս ջերմեանդու-
թեամբ աղօթքի հետ ըլլաս, յիշէ այն
ատեն այն հոգին ալ որ պատճառ ե-
ղաւ այս աղօթքներս տպել տալու, և
այն հոգին ալ՝ որ աշխատեցաւ շի-
նելու:

ՅԱՆԿ ԱՂՕԹԻՅ

	Էջ
Առաւօտեան աղօթք	1
» Այլ աղօթք	2
» Աղօթք շնորհակալութեան	5
» Այլ աղօթք	5
» Այլ աղօթք	7
Երեկոյեան աղօթք	9
Աղօթք զղջման երեկոյեան ժամու	15
Աղօթք շաբաթական	
» Ի կիրակէի	16
» Երկուշաբաթի	20
» Երեքշաբաթի	25
» Ի չորեքշաբաթի	27
» Ի հինգշաբաթի	52
» Ի յուրբաթի	57
» Ի շաբաթու	45
Պատրաստութիւն խոստովանութեան	49
Աղօթք վասն գարշելոյ և մեղաց	»
Աղօթք վասն յիշելոյ զմեզս և խոս- տովանելոյ	51

Այլ աղօթք առ նոյն	52
» » »	53
Աղօթք զղջման և առաջադրութեան	56
Այլ աղօթք առ նոյն	57
» » »	60
» » »	61
» » »	64
Պատրաստութեան Ս. Հաղորդութեան և շնորհակալութիւն	
Աղօթք յառաջ քան զՀաղորդութիւնն	69
Այլ աղօթք առ նոյն	72
» » »	73
» » »	76
» » »	79
Աղօթք զկնի Հաղորդութեան	80
Այլ աղօթք առ նոյն	82
» » »	84
» » »	86
Աղօթք առ Ս. Կոյս Աստուածածին զկնի Հաղորդութեան	88
Դիտաւորութիւն ի ժամ պատարադի	95
Մտածութիւնք ի խորհուրդ պատարա- դին	97-150
Աղօթք Տէրունական տօնից նաև մեծի պահոց	
Ի տօնի Ծննդեան Քրիստոսի	151
Ի տօնի Անուանալրութեան Յիսուսի	153

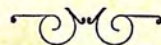
Ի տօնի Յայտնութեան	157
Ի տօնի Մկրտութեան	140
Ի տօնի Տեառն քնդ առաջին	142
Կրթութիւն աղօթից ի մեծ պահս	145
Աղօթք վասն առաջին շաբաթու մեծ պահոց	148-159
Աղօթք վասն երկրորդ շաբաթուն մեծ պահոց	160-171
Աղօթք վասն երրորդ շաբաթուն մեծ պահոց	172-185
Աղօթք վասն չորրորդ շաբաթուն մեծ պահոց	186-208
Աղօթք վասն հինգերորդ շաբաթուն մեծ պահոց	209-226
Աղօթք վասն վեցերորդ շաբաթուն մեծ պահոց	227-248
Կիւրակի Ծաղկադարդ	249
Այլ աղօթք	251
Աւագ երկուշաբաթի	255
» երեքշաբաթի	259
» չորեքշաբաթի	265
» հինգշաբաթի	266
» ուրբաթ	270
» շաբաթ	274
Ի տօնի Չատկին	277
» յերկրորդ աւուր	281
» յերրորդ աւուր	285

Ի տօնի Աւետման	ԷԶ
» Այլ աղօթք	287
Ի տօնի Համբարձման	288
» Այլ աղօթք	291
Ի տօնի Հոգեգալստեան	294
» յերկրորդ աւուր	296
» յերրորդ աւուր	298
Ի տօնի Վարդափառի	500
» յերկրորդ աւուր	502
Ի տօնի Վերափոխման	504
» յերկրորդ աւուր	506
Ի տօնի ծննդեան Ս. Աստուածածնի .	509
» յերկրորդ աւուր	512
Ի տօնի Խաչին	515
» յերկրորդ աւուր	517
Ի տօնի Ընծայման Ս. Կուսին	519
Ի տօնի անարատ յղութեան	522
» Այլ աղօթք	525
Ի տօնի Յովհաննու Կարապետի	526
Ի տօնի Սրբոյն Յովսէփոյ աստուածածնոյ	530
Ի տօնի Սրբոյն Գրիգորի Լուսաւորչի .	532
» յայլում տօնի նորին	535
Ի տօնի սրբոյն Յակոբայ Մժրնայ հայրապետի	537
Ի տօնի սրբոյն Անտոնի անապատականի .	540
Ի տօնի սրբոյն Հովսիփիմեանց և Գալականեանց	542

Աղօթք առ պաշտպան Սուրբ	ԷԶ
Աղօթք առ պահապան Հրեշտակ	545
Աղօթք պատրաստութեան ի մահ	548
Այլ աղօթք	552
» »	555
» »	558
» »	565
Աղօթք Յիսուսի ի վերջին կտակի իւրում, ի ժամու մահուան վառն աւանդելու	564
Աղօթք առ Ս. Աստուածածին	568
Աղօթք վառն ննջեցելոց	572
» » »	574
» » »	575
Աղօթք առ եօթն խնդութիւնս Ս. Աստուածածնին	579-590
Աղօթք առ եօթն վերս խոցուածոց Կուսին Մարիամու	591-615
Երբ առ մայրն ցաւաղին	614
Աղօթք առ եօթն բանս զոր ասաց Քրիստոս ի խաչին	617-655
Աղօթք ի սաղմունքն ի պէսպէս զիպուածս .	656
» ի ժամանակի չիւանդութեան	657
» ի նեղելն ի թշնամեաց մարմնոյ և հոգւոյ	645
» ի խնդրելն ինչ ի Տեառնէ	648
» վառն աղաւինելոյ յԱստուած	650
» ի ժամանակի նեղութեան	654

Աղօթք ի նեղութեան արքատութեան	
մարմնոյ և հոգւոյ . . .	439
» յորժամ հոգին է ի յուսահա-	
տութեան . . .	468
» յորժամ հոգին կայ ի փորձու-	
թեան . . .	472
» յորժամ հոգին կայ ի վտանգի	
մեղաց . . .	474
» ի խնդրել օղնութիւն յԱստու-	
ծոյ . . .	479
» յորժամ հոգին է ի տրամու-	
թեան . . .	482
Իշծ և փափաք առ արքայութեան երկ-	
նից ի սաղմոսէ . . .	484
Աղօթք իւրաքանչիւր անձին հաւատա-	
ցելոյ ի Քրիստոս, զոր արարեալ	
է տեան Ներսիսի Հայոց կաթմ-	
զիկոսի . . .	489
Եօթն Սաղմոսք ապաշխարութեան . . .	497
Աղօթք Մանասէի թաղաւորին . . .	515
Երգ պաղատանաց առ Ս. Աստուածա-	
ծինն . . .	518
Ս. Գրիգորի Նարեկացւոյ՝ աղօթք առ	
ամենասուրբ աբրահայրն . . .	524
Ներգործութիւն հաւատոյ . . .	526
Ներգործութիւն յուսոյ . . .	527
Ներգործութիւն սիրոյ . . .	527

Ներգործութիւն զղջման . . .	528
Աղօթք բարի մահ ունենալու համար . . .	529
Այլ աղօթք . . .	535
Պսակ կուսին կամ աղօթք Ս. վար-	
դարանի	
Խորհրդածութիւն ի վերայ ամենասուրբ	
վարդարանին . . .	537
Աղօթք Ս. վարդարանին ի խորհուրդ	
ուրախութեան Ս. Աստուածածնի . . .	545
Աղօթք Ս. վարդարանին, ի խորհուրդ	
չարչարանացն Քրիստոսի . . .	551
Աղօթք Ս. վարդարանին, ի խորհուրդ	
փառաւորութեան Քրիստոսի . . .	557
Աղօթք առ Ս. Կոյն Մարիամ . . .	562
Աղօթք առ Ս. Դոմինիկոս . . .	564
Մաղթանք Լորեոեան . . .	568
Աղօթք . . .	574
Պատարատութիւն առ Սուրբ ծնունդն	
Քրիստոսի . . .	575
Աղօթք երեկոյի ճրագալուցին . . .	575

ԱՌԱԽՈՏԵԱՆ

Ա Ղ Օ Թ Ք

Ամենասուրբ Եր-
րորդութիւն և մի աս-
տուածութիւն , ան-
բաւ գոհութիւն և շը-
նորհակալութիւն կը
մատուցանեմ, որ զիս
անարժանս՝ ողջ ա-
ռողջ հասուցիր այս ա-
ռաւօտուս , և նորէն
կեանք տուիր : Այսօր
ալ պահէ՛ զիս երեւե-
լի և աներեւոյթ թըշ-
նամեաց ամէն փոր-
ձանքներէ : Շնորհէ՛ որ
այսօր առանց մեղաց
անցունեմ, դքեղ փա-
ռաւորեմ, իմ ամէն խօսքս և գործս
մարմնաւոր ու հոգեւոր՝ քու փա-
ռացդ համար կատարեմ :

Ա Յ Լ Ա Ղ Օ Թ Թ

Տէր իմ, եթէ իմ շրթունքս բանաս, բերանս ալ կը բացուի, քու օրհնութիւնդ կը կարգայ: Դու տէր իմ, բայց բերանս, շարժէ լեզուս և սիրտս փղձկեցու, որպէս զի քու առջեւդ ազօթք ընեմ: Ճշմարիտ լոյսդ Քրիստոս, առաւօտեան լուսոյն հետ լուսաւորէ զիս, որ միտքս բացուի, սիրտս շարժի գքեզ օրհնել՝ գքեզ փառաւորել, Սաղմոսերգուն հետ ըսելով. Պատրաստ է սիրտ իմ, Աստուած, պատրաստ է սիրտ իմ, օրհնել և սաղմոս ասել քեզ փառօք իմովք: Վասն զի գքեզ օրհնելն՝ մարդուս փառք է, իսկ ազօթելն՝ շահ: Լուսաւորէ զիս տէր իմ, մեղաց դարշութիւնը ճանչնալ, մեղքէն ետ կենալ, առաքինութեամբ և բարեգործութեամբ զարդարուիլ, ազօթից լուսութիւնը ճանչնալ:

Ա Ղ Օ Թ Թ Շ Ն Ո Ր Հ Ա Կ Ա Լ Ո Ւ Թ Ե Ա Ն

Պոհութիւն և փառաբանութիւն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ, որ անբաւ բարերարութեամբ լցոյց զիս: Ես ոչինչ էի, դու ամենասուրբ երրորդութիւն և մի աստուածութիւն, զիս մարդ ստեղծեցիր. աշխարհս ամէն բարեօք զարդարեցիր, երկինքը աստղներով, երկիրս գոյնզգոյն ծաղիկներով, օդը զանազան թռչուններով, ջուրը ձկներով: Այս ամէն բանը ըրիր. ինծի այլ հինգ զգայարանք տուիր որ վայելեմ. աչքս կը վայելէ զանազան գեղեցիկ գոյներով ծաղիկները, ականջս կը լսէ թռչնոց անոյշ ձայները, բերանս կ'առնու անոյշ պտղոց համը: Այս ամէնը ինծի համար ստեղծեցիր, և զիս ալ բոլոր արարածոց վրայ թագաւոր դրիր: Մըտքովս կը նայիմ ստեղծութենէն ետ վրայ, կ'իմանամ արարածոց գեղեցիկ համեմատութիւնը. մէկմէկէ գե-

բազանցութիւնը , որ անասունները
չեն կրնար իմանալ . անկէց կ'իմանամ
քու բարութիւնդ , իմաստութիւնդ ու
ամենակարողութիւնդ :

Արդ , այս ամէն բարիքներուդ հա-
մար չկրնալով ուզածիս պէս գոհու-
թիւն մատուցանել քեզի , տէր իմ ,
այն ամէն արարածները մէկիկ մէկիկ
կը կանչեմ Սաղմոսերգուն հետ , որ
զքէն գոհանան և զքեզ օրհնեն : Օրհ-
նեցէք զԱստուած արեգակն և լու-
սին , օրհնեցէք զնա ամենայն առ-
տեղք և լոյս : Օրհնեցէք զԱստուած
երկինք երկնից և ջուրք : Օրհնեցէք
զԱստուած լերինք , ծառք պտղա-
բերք , աղբիւրք , ծովք և գետք : Օրհ-
նեցէք զԱստուած՝ դադանք և ամե-
նայն անասունք , սողունք և ամենայն
թռչունք : Օրհնեցէք զնա երկինք և
երկիր , ծով և ամենայն որ զեռայ ի նո-
սա : Օրհնեսցի և փառաւորեսցի ամե-
նասուրբ Նրորդութիւնն այժմ և միշտ
և յաւիտեանս յաւիտենից . ամէն :

ԱՅԼ ԱՂՕԹՔ

Այս ամենայն մարմնաւոր բարիք
են՝ զորս ինծի տուիր , որպէս զի վայե-
լելով՝ զքեզ սիրեմ , զքեզ օրհնեմ , փա-
ռաւորեմ , և քու պատուիրաններդ
պահեմ : Հապա հոգեւոր բարեացդ ո՛ր
մէկը համրեմ , ո՛ր մէկը յիշեմ , որ ա-
մենէն աւելի ինծի պարգեւեցիր : Ես
հաւատոյ լոյս չունէի , դու տէր՝ զիս
սուրբ ուղղափառ հաւատոյ մէջ ստեղ-
ծեցիր , բարի ծնողաց մէջ սնուցիր ,
պահապան հրեշտակին յանձնեցիր ,
սուրբ աւագանին մկրտութեան հա-
սուցիր , Հոգւոյն սրբոյ շնորհացը ար-
ժանացուցիր : Յետոյ ես ապերախտս՝
երբ կորսնցուցի մեղքով իմ անմեղու-
թեան շնորհքս , դու Բանդ Աստուած
մարմնացար , մարդ եղար , իմ քաչե-
լու տանջանքներս դու քաչեցիր . ան-
զին արիւնդ խաչին վրայ թափելով՝
ինծի համար մեռար որ ես չմեռ-
նիմ , չդատապարտուիմ յաւիտենա-

կան տանջանք : Դարձեալ , իմ մեղաւոր բնութիւնս գիտնալով , խոստովանութեան ու ապաշխարութեան խորհուրդն դրիր , որ եթէ մեղանչեմ , նորէն ապաշխարելով և խոստովանելով , մեղացս թողութիւն ու արձակումն գտնեմ : Այս չափս հերիք չեղաւ , գիտէիր որ հոգիս տկար է , կերակուր կուզէ , քու սուրբ մարմինդ ու արիւնդ , զքեզ ինքդ՝ կերակուր կենդանարար տուիր ինծի , որով հոգիս կը զօրանայ , երկրաւոր իրերը ոչինչ կ'երեւին , երկնայինները անուշ կուգան :

Այս ըրած ամենայն բարիքներուդ ինչ շնորհակալութիւն մատուցանեմ քեզ տէր իմ , կամ ինչ խօսքերով գոհանամ . միայն սուրբ հրեշտակաց բերանը զքեզ կրնայ օրհնել . այն երկնային զօրութեանց օրհնէքը , գովասանքը քեզ կը մատուցանեմ . անով զքեզ մեծացուցանեմ , ըսելով . Օրհնեցէք զնա ամենայն հրեշտակք նո-

րա , Օրհնեցէք զնա ամենայն զօրութիւնք նորա :

ԱՅՆ ԱՂԹԹ

Թագաւոր Թագաւորաց , տէր և արարիչ ամենայնի , առաւօտեան ժամուս նոր կեանք կու տաս , նոր օր . ես որչափ անարժան եմ , դու այնչափ բարերարութիւնդ վրաս կը շատցնես . որ մէկին շնորհակալ ըլլամ տէր իմ : Երեսս հողը դնելով , գետինը ընկնելով այնպէս կ'աղաչեմ , ո՛վ տէր իմ և Թագաւոր . այսքան ըրած բարերարութիւնդ յիշելով՝ մի յիշեր իմ ապերախտութիւնս , զոր ըրեր եմ . քեզի դէմ մեղանչելով . մի յիշեր իմ ծուլութիւնս , իմ զանցառութիւնս , որ ինծի ըրած լաւութիւնդ չեմ յիշած , շնորհակալ չեմ եղած . վայ ինձ անարժան մեղաւորիս :

Կ'աղաչեմ ո՛վ տէր իմ , զիս երեսէ մի ձգեր , այլ նորէն շնորհք տուր , որ զքեզ լաւ ճանչնամ , զքեզ ամէն բա-

նէն վեր սիրեմ. հաւատքս լուսաւոր
ըլլայ մաքիս մէջը, քու բարեբարու-
թիւնդ յստակ ու պայծառ ճանչնամ,
և այսօր ամէն մեղքէ հեռանալով՝
հաւատքիս հաւասար գործ ալ ունե-
նամ, քու պատուիրաններդ պահեմ,
ու ինչ որ քեզի հաճոյ է՝ միայն այն
ընեմ: Այսօր տէր իմ, ինչ մեղքի ա-
ռիթ դայ, դու պահէ որ չընկնիմ, ինչ
մարմնաւոր փորձանք դայ՝ դու պահէ
որ ազատիմ: Աչքս պահէ ամէն չար
նայուածքէ, ականջս մեղք լսելէն,
բերանս մեղք ըսելէն, սիրտս միտքս
մեղք մտածելէն. Այսպէս սաղմոս ա-
սացից քեզ յաւիտեանս յաւիտենից,
և տաց քեզ դադօթս օր ըստ օրէ:

Հոս առաջադրէ այն մեղքէն զգուշա-
մալ՝ որում մէջ շատ ամգամ կ'ընկնիս:
Առաջադրէ որ այսօր յատուկ բարեգոր-
ծութիւն մ'ընես: Առաջադրէ մահ այս-
օր որ բամի մը մէջ քու կամքդ կոտրես,
ու քու աչքդ և լեզուդ զսպես, զրկե-
լով զքեզ մահ ամմիդ ըամներէ ապաշ-
խարանաց համար:

ԵՐԵԿՈՅԵԱՆ

Ա Ղ Օ Թ Գ

Գրհանամ զքէն
տէր ամենակալ, որ
այսօր քու գթու-
թեամբդ ողջ առողջ
պահեցիր, հոգեւոր և
մարմնաւոր վտանգ-
ներէ ազատեցիր, քու
բարեբարութեամբդ
ամենայն բարիք
պարգևեցիր: Ես որ
մեղաւոր եմ, անար-
ժան եմ քու բարե-
րարութիւնդ վայելե-
լու, քու ծառանե-
րուդ պէս վայելցու-
ցիր, հոգացիր մար-
մնաւոր ու հոգեւոր
բարեօք: Ես այլ ինչ չունիմ այս
բանիս փոխարէն հատուցանել, բայց

եթէ գետինը ընկնելով՝ երկըրպա-
գութիւն ընել և շնորհակալ ըլլալ քու
առատ ողորմութեանդ տէր իմ. և որ-
չափ քու ծառաներդ սուրբերդ՝ գո-
հութիւն կու տան, զանոնք այլ իմ
գոհութեանս հետ մէկտեղ խառնելով,
կը մատուցանեմ ամենասուրբ եր-
րորդութեանդ :

Կը ցաւիմ կը զղջամ ի բոլոր սըր-
տէս՝ որ այսօր փոխանակ քեզի ծա-
ռայութիւն ընելու, կամքդ կատարե-
լու, մեղանշեցի. քու կամացդ դէմ
գործեցի, պատուիրաններդ կտրե-
ցի, քանի բարի գործեր կրնայի ը-
նել, զանց ըրի՛, չըրի : Գու տէր իմ,
լուսաւորէ միտքս այս գիշերուան խա-
ւարին մէջ, որ այսօրուան ըրած մեղ-
քերս միտքս բերեմ, զղջամ, և հաւ-
տատուն սրտով առաջադրեմ վաղը չի
մեղանշելու : Կ'աղաչեմ որ պահես զիս
յանկարծական մահուանէ, պահես
զիս գիշերային գիւական փորձութե-
նէ, սատանայական ցնորճներէ :

Ո՛վ պահապան հրեշտակ, հեռա-
ցու ինծմէ սատանայական խաբէու-
թիւնը ու բռնութիւնը. սատանանե-
րուն տեղը՝ սուրբ հրեշտակներուդ
ընկերութիւնը բնակի այս տեղս, որ
խաղաղութեամբ զմեզ պահեն այս
գիշեր և ամէն ժամանակ :

Ո՛վ պաշտպան սուրբեր, պահեցէք
զանազան փորձանքներէ. կրակէ, ժ-
անտախտէ, թշնամիներէ, հոգևոր
և մարմնաւոր չար պատահմունքնե-
րէ, որ կրնան այս գիշեր պատահիլ :
Տէր, ի ձեռս քո յանձն առնեմ զհոգի
իմ, ի ձեռս քո աւանդեմ զհոգի իմ :
Խնչպէս որ Որդին միածին խաչին
վրայ ըսաւ, անոր խօսքին հետ իմ
խօսքս ալ ընդունելով, պահես իմ հո-
գիս՝ թէ որ մեռնելու ըլլամ այս գի-
շեր. վասն զի ես որ հիմա մահճիս մէջ
իբր թէ գերեզմանի մը մէջ կ'իջնեմ,
կրնայ ըլլալ որ մահը վրաս հասնի :
Բարեխօսութեամբ պահապան հրեշ-
տակիս և պաշտպան սուրբերուս պա-

հէ՛, տէր, իմ հոգիս յաւիտենական
կորստենէն :

Հայր երկնաւոր , խնայեա յիս .
բարի Յիսուս , ողորմեա ինձ . Հոգիդ
սուրբ Աստուած, զօրացոյցիս : Օրհնու
թիւն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ
եղիցի ի վերայ իմ յայսմ գիշերիւ
յամենայն ժամանակի : Ընկալ տէր
զխնդրուածս իմ, որպէս զխուճակ ա
ռաջի քո, պատարագ երեկոյիս : Խա
ղաղութեամբ յայսմ և ի սոյն ննջես
ցուք և զարթիցուք, զի դու տէր մի
այն առանձին յուսով քով բնակեցու
ցեր զմեզ : Ամէնօրհնեալ կոյս Մա
րիամ, որ յոյսդ ես մեղաւորաց , բը
ժիշկ հիւանդաց, սփոփիչ կարօտելոց ,
նաւահանգիստ ալեկոծելոց , բժշկեա,
սփոփեա, պահեա, պահպանեա զիս
յայսմ գիշերի և յամենայն ժամա
նակի . ամէն :

ԱՂՕԹՔ ԶԴՋՄԱՆ ՆՐԵՎՈՅՆԱՆ ԺԱՄՈՒ

Յերբ կը յիշեմ, տէր իմ, ի մանկու
թենէ ըրած իմ մեղքերս և զանց
առութիւններս, ինչ բարութիւններ
կրնայի ընել իմ կենացս մէջ, և սա
կայն չըրի : Յերբ կը յիշեմ իմ ապե
րախտութիւններս՝ որ քու ըրած բա
րութիւններդ չյիշեցի , բանի տեղ
չդրի , շնորհակալութիւն չըրի : Յերբ
կը յիշեմ միայն քու առաջին սուրբ
պատուիրանդ, որ զքեզ պէտք էր սի
րել ամէն սրտովս ու մտքովս , ամե
նայն զօրութեամբս ես զքեզ չէ թէ
միայն չսիրեցի , այլ նաև քեզի թշնա
մութիւն ըրի , մանաւանդ թէ քու
թշնամւոյդ հետ մէկ եղայ , անոր հետ
մէկտեղ զքեզ անարգեցի : Ասոնք և ա
սոնց նման ուրիշ մեղքերս երբ կը յի
շեմ, տէր իմ, ամէն կողմէն յուսահա
տութեան ծովի մէջ կ'ընկնիմ : Հիմա
ալ այսչափ տարուան եղեր եմ, ու տա
րիներս օրերս կ'անցնեմ, կ'ուզեմ զըզ

չում ընել, աղօթից և ապաշխարութեան հետ ըլլալ, չեմ կրնար ընել. կը ծուլանամ, վաղուան կը ձգեմ. ես որ չգիտեմ, մինչև վաղը կրնամ ողջ մնալ. ես որ սովորած պիտի ըլլայի, չի սովորածի պէս կը շփոթիմ, ինչ ընելս չը գիտեմ: Բայց արդ արթըննալով իմ թմբութենէս, վախնալով իմ կեանքէս, չըլլայ թէ մահը գայ՝ յանկարծակի զիս քունի մէջ գտնէ, ինչպէս որ դուն զգուշացուցիր տէր իմ, կը զղջամ, կը ցաւիմ ամէն ըրած մեղքերուս վրայ՝ որ պղտիկուց մինչեւ հիմա գործեցի: Նաեւ անոնց վրայ՝ որ այսօր գործեցի կամայ և ակամայ, գիտութեամբ և անգիտութեամբ, ուղղակի քեզի դէմ, հինգ զգայաբանքովս, սրտովս ու մտքովս:

Տո՛ւր ինծի այս իրիկուան ատեն շնորհք մը զղջման, որ իմ մեղքերս լամ, տուր շնորհք մ'այլ յարատեւութեան, որ այլ եւս չմեղանչեմ. բարեգործութեան հետ ըլլամ. որպէս զի

մեռնելուս ատեն արդար գտնուելով, քու տեսոյդ արժանի ըլլամ: Յօդեա յիս մշտկաւ և սուրբ եղէց, լուս և քան զձիւն սպիտակ եղէց: Լոյս տուր տէր աչաց իմոց զի մի երբեք ննջեցից ի մահ: Դու ես պաշտպան իմ տէր, և ի ձեռս քո յանձն առնեմ զհոգի իմ:

ԱՂՕԹՔ

Շ Ա Յ Ա Թ Ա Կ Ա Ն

Ի ԿԻՐԱԿԻ

Հայր մեր, որ յերկինս ես

Օրհնեալ ես Աստուած, Հայր տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի, Հայր զթուրեան և Աստուած ամենայն մխիթարութեան: Անբաւ են քու բարերարութիւնքդ՝ որ ըրեր ես ինծի տէր իմ. այնչափ անհամար արարածներ ըստեղծեցիր, բայց այնչափ ստեղծուած ոչ մէջ զիս ընտրելով՝ յատուկ բանական մարդ ստեղծեցիր

քու պատկերիդ նման: Ձեռք տուիր որով կը գործեմ. ոտք տուիր որով ժուռ կուգամ, աչք՝ նայելու, ականջ լսելու, հոտառութիւն՝ անոյշ ծաղկանց հոտերը առնելու, բերան՝ համառնելու: Ներքին կարողութիւններ այլ տուիր, երեւակայութիւն՝ պատկերակերպելու, յիշողութիւն՝ միտք առնելու, բան իմացական՝ դատաստան կարգելու բարին ի չարէն զատելու ընտրելու: Այս մեծ աշխարհս այլ ինծի բնակարան տուիր վայելելու. վրան վեց օր՝ աշխատեցար գեղեցիկ զարդարելով. ամէն կենդանիները ինծի համար ըրիր, զանազան կանանչներ, պտուղներ. երկրէ ելած անբաւ բարիքներ ինծի կերակուր պատրաստեցիր: Արեւուն լոյսը ինծի կենդանութիւն տուիր, օդը շունչ առնելու, զանազան տեղեր, գեղեցիկ լեռներ, դաշտեր, քաղելու համար տուիր: Այսչափ զուարճալի բաներ ստեղծելով, ինծի այլ քու խօսքովդ հասկըցուցիր որ՝

1 հեց/29-04/82

այս տեղս իմ պանդխտութեան տեղս է, ժամանակաւոր տունս է. թէ որ քու պատուիրաններդ պահեմ, քիչ մը ատենէն ինծի յատուկ տուն մը պիտի տաս, քու սուրբ արքայութիւնդ պիտի տանիս, որ յաւիտեան հոն նստիմ, կատարեալ երանութիւնը վայելեմ:

Ո՛ր մէկ բանին շնորհակալ ըլլամ, Հայր նախախնամող. թէ որ գետինը կոխեմ, դուն ես ստեղծեր. թէ որ երկինքը նայիմ արեւը տեսնելու, դուն տուեր ես այն լոյսը՝ որով կը տեսնեմ. թէ որ ոտքս քաշելու առնեմ, դուն զիս կը շարժես. թէ որ շունչ առնեմ, դուն ես որ ամէն օր ինծի շունչ կուտաս: Ո՛ր բանի փակչիմ, ամէնը քուկդ են, քեզմէ եմ առեր. ես բան մ'այլ չունիմ. այն կենդանիները զորս կը գործածեմ, քուկդ են. այն պտուղները զոր կուտեմ՝ քուկդ են, ես ալ քուկդ եմ. ուրիշ քեզի նման հայր մը չեմ ճանչ-

նար: Բայց իմ չարութիւնս է որ՝ այնպէս կ'ապրիմ, որպէս թէ իմս եմ, իբրեւ թէ դուն չես տուած. այնպէս կեցեր եմ, իբր թէ ես իմս եմ. վասն զի ես զիս քեզի չեմ տուած, երախտագիտութիւն մը, շնորհակալութիւն մը չեմ ըրած, չեմ պաշտած չեմ ծառայած: Ես ինծի տէր եմ դրեր սրտիս մէջը, չեմ մտածեր որ՝ եթէ այսօր ձեռքդ ինծմէ քաշես, կ'ընկնիմ կը մեռնիմ:

Բայց դու Հայր յաւիտենական բարեգութ, այս իմ ապերախտութիւնս տղայական սեպելով, մի բարկանար. հապա խղճա, ողորմէ, ներէ, շնորհք տուր, որ ասկէց ետքը լաւ ճանչնալով քու տէրութիւնդ իմ վրաս, և քու բարերարութիւնդ, զքեզ պաշտեմ, զքեզ սիրեմ, քեզի ծառայեմ ամէն օր. մանաւանդ այս սուրբ կիրակի օրս՝ ինչ որ պարտական եմ ընելու, աղօթքով և շնորհակալ ըլլալով պարտաւորութիւնս կատարեմ, որ

Յիսուսին հետ յարութիւն առնելու արժանի ըլլամ: Ինքն եղաւ այսօր մեզի առաջին պտուղ, և յոյս յարութեան, որ մեռելներուն մէջէն նոր ծաղիկ մը կենդանութեան բուսաւ, և կենդանութեան յոյս բուրեց բոլոր աշխարհի: Անոր կենդանութիւնը՝ և սուրբ արեան զօրութիւնը՝ զիս մեռելներուն մէջէն հանէ, արքայութեան փառաց արժանի ընէ. ամէն:

Ե Ր Կ Ո Ի Շ Ա. Բ Ա. Թ Ի

Յիշատակաւ արարչագործութեամ և բարեխօսութեամ հրեշտակաց: Վասն Ա. ղօթասիրութեամ:

Սուրբ եղիցի ակոռն թո

Ամենակարող Հայր բարեգութ, սուրբ ես, և սուրբ է անուն քո. և միշտ փափագիմ որ սուրբ և փառաւորեալ ըլլայ: Որ այսօր արարչագործութեամբ այս աշխարհիս ջու-

րերը բաժնելով կարգաւորեցիր ստեղծեցիր. մարդս՝ որ աշխարհիս վրայ դրիր, որովհետեւ կերպ կերպ մեղքերու մէջ ընկնելով հոգեւոր հիւանդութեամբ, կուրութեամբ, կաղալով, գոսանալով հիւանդացաւ, զթալով մարդուս վրայ՝ մէկ իմանալի աւազան մը դրիր Պրոբատիկէ աւազանին նմանութեամբ, քու հրեշտակներուդ յանձնեցիր, որպէս զի անոնց գալով օգնելովը՝ այն հիւանդութիւններէն ազատի: Ետքը քու միածին Որդիդ, աշխարհք ղրկեցիր, որ այն իմ՝ հինցած շատ տարուան հիւանդութիւնս՝ որ հրեշտակները չկրցան բժշկել, նոր աւազան մը կըրտութեան սահմանելով, մէկ խօսքով բժշկեց միածին Որդին, ոտք հանեց շնորհօք, պատուիրելով ինծի, Ահաւագիկ ողջացար, մի ևս մեղանչեր, զի մի՛ չար ևս ինչ լինիցի քեզ: Իսկ ես իր խօսքին մտիկ չընելով, նորէն հիւանդութեանց մէջ ձգեցի զիս. նո-

րէն կարօտ եղայ ասպաշխարութեան
խորհրդոյ, կարօտ եղայ բարեխօսութեան
և օգնութեան սրբոց հրեշ-
տակաց :

Այժմ ծունր կը դնեմ առ Հայրդ
տեառն մերոյ Յիսուսի Քրիստոսի .
ուստի ամենայն նահապետութիւն
յերկինս և յերկրի, Աթուք, Տէրու-
թիւնք, Պետութիւնք, Իշխանութիւնք,
Սերորէք և Քերորէք. աղաչելով որ
անոնց բարեխօսութիւնը ինծի հա-
մար ընդունիս, որ բարեկամ են աղ-
գի մարդկան, միջնորդ մահու և յա-
րութեան . մանաւանդ սրբոյն Մկր-
յելի հրեշտակապետի և Գարբիելի և
Ռափայելի բարեխօսութիւնը քեզ մա-
տուցանելով կ'աղաչեմ շնորհք տաս՝
որ ինչպէս հրեշտակները երկինքը քու
անունդ կը փառաւորեն միշտ երգե-
լով Սուրբ, Սուրբ, Սուրբ, Տէր զօ-
րութեանց . և որչափ երգելով փա-
ռաբանեն՝ այնչափ աւելի կը զմայլին,
ես ալ երկրիս վրայ սուրբ պահեմ քու

անունդ՝ փառաբանութիւն երգելով
և աղօթելով : Սուրբ պահեմ քու ա-
նունդ նաև բարի գործելով . որպէս զի
իմ բարի գործերս տեսնելով ուրիշ-
ներն ալ փառաւորեն զքեզ Հայր մեր՝
որ յերկինս ես . որպէս զի օր մ'ալ աղ-
ժանի ըլլամ հրեշտակաց հետ մէկ
տեղ երկինքը զքեզ փառաւորելու յա-
ւիտեան . ամէն :

Ե Ր Ե Ք Ա Բ Ա Թ Ի

Յիշատակաւ արարչագործութեամբ և բա-
րեխօսութեամբ ցոհանմուն Մկրտչի :
Վասն Ասպաշխարութեան,

Եկեացեալ արքայոշքիւն քո

Հայր երկնաւոր յաւիտեանական,
որ այսօր բանիւղ այնչափ ծառեր,
ծաղիկներ, կանառներ ստեղծեցիր, և
զանազան գեղեցկութեամբ զարդա-
րեցիր այս աշխարհս . զիս ալ դրի՛ր
աշխարհիս մէջ վայելելու, և զքեզ

փառաւորելու : Իսկ ես նմանեցայ
ճամբորդի մը՝ որ աւազակներու հան-
դիպելով, ինչ որ ունէր առին թալ-
լեցին, և զինքն ալ վիրաւորելով կի-
սամեռ թողուցին ճամբու մէջ : Այս-
պէս ալ սատանաները ինծմէ անմե-
ղութեան շնորհքը առին կողոպտե-
ցին . և հոգիս ալ զանազան մեղքերով
խոցելով՝ մահուան դուռը հասուցին
իմ կենացս ճանքուն մէջ : Իսկ դու
Հայր բարեգութ, գթալով իմ վրաս,
հաճեցար զրկել քու միածին Որդիդ
Բանն Աստուած փրկիչ և բժիշկ . որ
երկնային թագաւորական աթոռէն
աշխարհ եկաւ, որպէս զի զիս փրկե-
լով, բժշկելով՝ երկնային արքայու-
թեան Հօրդ հասցընէ : Բայց աշխարհս
զնա չի ճանչցաւ, սամարացիի տեղ
դրաւ . և որպէս զի ճանչնայ աշխարհ՝
առաջ կարապետ և աւետարոր արքա-
յութեան և գալստեան Յիսուսի զրկե-
ցիր զսուրբն Յովնանէս Մկրտիչ, որ ե-
կաւ ճամբայ պատրաստեց այն փրկ-

չին, որ սատանայի թագաւորութիւնը
հալածելով, Աստուծոյ արքայութիւնն
պիտոր բերէր . ցուցուց Յիսուսին գա-
լուստը, խիստ վարուք և ճգնութեամբ
ապաշխարութիւն և խոստովանու-
թիւն մեղաց քարոզեց . օրինակ տը-
ւաւ որ՝ մարդիկ պատրաստ ըլլան
Աստուծոյ արքայութիւնն ընդունե-
լու, մեր ազգին ալ եղաւ յատուկ
բարեխօս և պաշտպան :

Արդ սրբոյն Յովնանու Մկրտչի բա-
րեխօսութեամբ կ'աղաչեմ, Հայր երկ-
նաւոր, որ իմ մեղքերուս խոցերը բը-
ժըշկես, իրեն ճգնութեան ապաշխա-
րութեան օրինակը սրտիս մէջը տալա-
ւորես, որ ապաշխարելով թողութիւն
գտնեմ իմ մեղքերուս, առջի կորսըն-
ցուցած շնորհքները նորէն վաստը-
կիմ . բժշկուի իմ կիսամեռ հոգիս՝ որ
չարաչար վիրաւորեցաւ այս աշխար-
հիս մէջ : Ես որ դուրս ընկած էի Աս-
տուծոյ արքայութենէն և հիմա Յի-
սուսին շնորհաց արքայութեան մէջ

մտայ, որ զմեզ ժառանգակից ըրաւ քու արքայութեանդ փառաց. այսուհետեւ Յիսուս թագաւորէ իմ սրտիս մէջ, որուն թագաւորութիւնը անվախճան է: Չ'ըլլայ որ՝ Հրէից նման չի ճանչնամ զթագաւորն Գրիստոս, այլ անմեղ մանկանց պէս ուղտանա երգելով ընդունիմ զարքայն խաղաղարար զԳրիստոս: Տէր մեր արքայ թագաւորէ իմ վրաս, որպէսզի ես ալ թագաւորեմ ընդ քեզ յերկինս:

Հայր բարեգութ, ասկէց ետքը չի թագաւորեն իմ մարմնոյս վրայ մեղքերը, այլ միայն արքայութիւն Որդւոյդ սիրելւոյ. վասն զի ես տառապեալս եւ վիրաւորեալս այս երկայն պանդխտութեան մէջ՝ լի՛նչ բանի կըրնամ ցանկալ, բայց եթէ քու արքայութեանդ փառաց: Երանի՛ թէ օր մը առաջ գայ հասնի արքայութիւն քո արքայութիւն յաւիտենից, որ է տուն երկնաւոր Հօրդ, ուր օթեւանք բաղումք. ուր լաւ է նստիլ մէկ օր,

քան հազար օր աշխարհիս թագաւորութեանը մէջ:

Ի ԶՈՐԵՔԱՐԱԹԻ

Յիշատակաւ արարչագործութեամբ եւ մարդկութեամբ բամին ի սրբոյ Կուսէմ:

Վասն չնազանդութեամբ եւ խոնարհութեամբ:

Նշիցիւն կամք քո որպէս յերկինս եւ յերկրի:

Պէտքս ամենակարող ամենաբարի Հայր բարեգութ, որ միշտ իմ բարութեանս համար աշխատելով, առաջ աշխարհիս ստեղծման ատենը, այսօր ամէն բուսոց մէջ սերմունք սերմանեցիր, որ միշտ պտղաբեր ըլլան, ինծի համար պտուղ տան: Յետոյ քու միածին Որդիդ աշխարհ զրկեցիր, որ եկաւ մարդկային կերպարանքով երկնային սերմանացան մը

եղաւ . իրեն խօսքերը եղան մէկմէկ շնորհաց սերմունք , որպէս զի իմ հոգիս ընդունելով այն սերմունքը , քեզի պտուղ տայ բարեգործութեամբ , երկնաւոր Հօրդ կամքը կատարելով : Բայց իմ սիրտս երբեմն համբու վրայ ընկածին նմանեցաւ , որ սատանան փրցուց , անպտուղ եղաւ . երբեմն ապառաժ քարի նմանեցաւ , որ առջի բերանը իր խօսքի մտիկ դրաւ , ետքը ձգեց թողուց . երբեմն փուշերու մէջ ընկածին նմանեցաւ , որ աշխարհիս զբաղմանց մէջ իյնալով պտուղ չտուաւ . այսպէս բոլոր իմ կեանքս անպտուղ անցաւ գնաց :

Այժմ կ'աղաչեմ Հայր երկնաւոր , կակղցուր իմ սրտիս կարծրութիւնը , որ ասկէց ետքը կակուղ գետնի նման ըլլալով , հարիւրապատիկ բարի պըտուղ բերեմ առաքինութիւններով , քու կամքդ կատարելով , ինչպէս որ երկինքը հրեշտակները կը կատարեն : Դու ես այն մարգասէր , Հայր երկնա-

ւոր , որ աշխարհիս ստեղծման ատենը նախ լոյս ստեղծեցիր , արեգակն ու լուսին հաստատեցիր , անով իմ խաւարած աչքս կը տեսնէ կը վայելէ ամէն բան : Յետոյ Բանն Աստուած աշխարհ զրկեցիր , որ մարմնանալով ի սրբոյ կուսէն Մարիամայ՝ եղաւ իմ հոգւոյս կատարեալ արեգակն արդարութեան՝ լուսաւորելով իմ հոգիս . իսկ ամէնօրհնեալ սուրբ կոյսն կատարեալ լուսին մխիթարութեան՝ գիշերուան մէջ , որ մեղքերով խաւարած հոգիս կը լուսաւորէ :

Օրհնեալ ըլլայ կամք երկնաւոր Հօրդ , որ այսպէս բարի կամեցաւ մեզի . օրհնեալ ըլլայ և քու կամքդ , ո՛վ Բանդ Աստուած Յիսուս Քրիստոս , միածին Որդի Աստուծոյ , որ կամեցար երկինքը թողուլ , յերկիրս ինջնել , հոգեղէն ըլլալ , մարմնանալ ի սրբոյ կուսէն Մարիամայ , երկնաւոր Հօրդ կամքը կատարելու համար :

Այս թնչ սէր է , տէր իմ , ինչ սէր

է որ կը ցուցնեն իմ վրաս . զիս սիրելուդ համար մոռցար քու փառքդ , քու աստուածութիւնդ : Յիշէ , աէր իմ , այս քու անճառելի խոնարհութիւնդ . առաջնորդէ ինծի քու հնազանդութեանդ ճամբուն հետեւիլ , ու խոնարհութիւն ունենալ , որ քու ձայնդ լսելով՝ երկնաւոր Հօրդ կամքը ես ալ կատարեմ , և քու փոխանորդացդ կամքը՝ որ զրեք ես աշխարհիս վրայ : Վասն զի դու եղար մեզի առաջին ծնող , իսկապէս նախաձայր Ադամ , ոչ անհնազանդ որպէս առաջինն Ադամ , այլ հնազանդելով կամաց Հօրն երկնաւորի՝ ծնար զմեզ չարչարանօք արեամբ խաչի : Եւ քու ծնողդ ալ ամենասրբուհի կոյսն Մարիամ , եղաւ իսկապէս նոր Եւա , բնակարան ամենամաքուր Բանիդ Աստուծոյ , ծնող Որդւոյդ միածնի , և մայր կենդանութեան . յորոյ մաքուր արզանդի փըրկութիւն աշխարհի սկըզբնաւորեցաւ , զործ նախաստեղծութեան :

Թեան մերոյ տնօրինեցաւ , իրեն յանձնելովդ զմեզ մահուանդ տտենը մասնաւոր յանձնարարութեամբ :

Առաջին մեր նախամայրն Եւա մեզի անէծք բերաւ , իսկ նորն Եւա կեանք փրկութեան բերաւ , տալով ըզքեզ միածին Որդիդ՝ պտուղ կենարար , պտուղ անմահական , որով վերցուեցաւ հին անէծքը , ուրախացան ամէն մեղաւորք : Դու նորդ Ադամ , Բանդ Աստուած մարմնացեալ՝ եղար միջնորդ ի մէջ Հօր Աստուծոյ և մարդոյ , իսկ նորն Եւա՝ եղաւ միջնորդ և բարեխօս ի մէջ մեր և քո , և հարսն Հոգւոյն սրբոյ ընծայեալ յերկրէ յերկինս : Երբոր արդար դատաւորդ նստիս արդարութեան դատաստանը , այս հզոր բարեխօսն է մեր յոյսը , որ քո արդար բարկութիւնդ անցընէ , և ողորմութիւնդ շարժէ մեր վրայ զթալ և ներքի :

Ի ՀԻՆԳՇԱՐԱԹԻ

Յիշատակաւ արարչագործութեան, և հա-
զորդութեան սուրբ խորհրդոյ, և բա-
րեխօսութեան առաքելոց :
Վասն Ապաւինութեան յԱստուած :

Ձեաց մեր հանապազորդ տուր մեզ
այսօր .

Այլ ամենեցուն ի քեզ յուսան,
Հայր ամենառատ, որ տաս կերակուր
նոցա ի ժամու . բանաս զձեռն քո,
լցուցանես զամենեսեան քաղցրու-
թեամբ կամօք քո : Քու առատաւոր-
տութեամբդ բաւական չսեպեցիր աշ-
խարհիս ստեղծման ատենը այնչափ
պտուղները մարդուս համար կերա-
կուր ստեղծելն, այլ նաև ձկներ, կեն-
դանիններ, թռչուններ ստեղծեցիր,
մարդուս կերակուր տուիր՝ որ ուղա-
ծին պէս վայելէ : Եւքն ալ երբոր

մարդս անապատի մէջ կարօտ եղաւ
կերակուրի, դու երկնքէն մանանայ
իջեցընելով կերակրեցիր այնչափ ա-
տեն . սակայն մարդս զանոնք ի փառս
քո չի վայելեց այլ որկրամոլութեամբ,
շուայտութեամբ շատ անգամ մեղան-
չեց : Իսկ դուն այս բանիս դեղ՝ քու
միածին Որդիդ աշխարհ զրկեցիր .
նա սորվեցուց իրեն պահքովը՝ օրի-
նակովը և քարոզութեամբը՝ որկրա-
մոլութիւնը զսպել, և կերակուրը
միայն պէտք եղած ատեն ի փառս
Աստուծոյ վայելել : Երբ հինգ հազար
մարդ անապատի մէջ կարօտ եղան
հացի, առաքեալները բարեխօս եղան
իրեն աղաչեցին . ինքը սորվեցուց հա-
ցը օրհնելով՝ հինգ հազար մարդ կե-
րակրել . սորվեցուց հոգ չ'ընել մար-
մնաւոր հացի համար . վասն զի Աս-
տուած է՝ որ մարդուս մարմնոյն հա-
մար հաց կը պատրաստէ, սակաւուք
շատ մարդ կը կերակրէ, և մարդուս

հոգւոյն համար հաց հոգւոր բանին
Աստուծոյ կը պատրաստէ :

Մարգարէները՝ առաքեալները եւ
ղան հովիւ եւ ձկնորս այն մարմնաւոր
ոչխարներուն ու ձկներուն որ դուն
ստեղծեցիր այսօր . իսկ Որդին միա-
ծին զրկեցիր հովիւ եւ ձկնորս հո-
գւոր, որով այն մարմնաւոր ձկնորսք՝
փոխանակ ձկանցը՝ մարդիկ որսացին
հոգւոր կերակրով քարոզութեան բա-
նին Աստուծոյ : Անոնք ալ սորվեցու-
ցին որ՝ մարդ մարմնաւոր հացի հա-
մար շատ չի հոգայ . երբոր աղօթիւք
Աստուծոյ դիմէ՝ կը գտնէ, թէպէտ եւ
անապատի պէս տեղ մնալով բոլորու-
վին կարօտ ըլլայ հացի . վասն զի լիու-
թիւն հացի եւ գինւոյ քու ձեռքդ է
տէր իմ, զաշխարհ լրիւ իւրով դու
հաստատեցեր :

Բայց փառք մարդասիրութեանդ,
ո՛վ հովիւ երկնային Յիսուս միածին,
որ փոխանակ ոչխարներուն կաթն ու
միսը ճաշակելու, դուն կուտաս ա-

նոնց թէ՛ մարմնաւոր կերակուր՝ եւ թէ՛
հոգւոր կերակուր՝ քու անապական
մարմինդ եւ արիւնդ : Առաքեալնե-
րուդ ալ կուտաս զօրութիւն, որ մէկ
երկնային հացով՝ հազարաւոր մար-
դիկ հոգւորապէս կը կերակրեն մինչեւ
աշխարհիս վերջը, եւ ինչպէս որ մար-
մինը հանապազորդեան կերակրոյ կա-
րօտ ըլլալով, կը գտնէ ամէն տեղ,
այսպէս ալ հոգին ամէն օր իր կերակ-
րոյն կարօտ ըլլալով՝ ամէն տեղ կը
գտնէ այն հացն կենդանի, այն հացն
հրեշտակաց, որ թէպէտ Բեթղեհէմ
բուսաւ՝ անբանից մօրոյն մէջ, բայց
աշխարհ ամէն կը վայելէ այս սրբա-
ղան ազնիւ կերակուրը, որ մենք չենք
սերմաներ, չենք ժողվեր . այլ դու տէր
չարչարանքովդ սերմանեցիր, եւ քու
մահուանդ մանդաղովդ հնձեցիր, եկե-
ղեցւոյ շտեմարանին մէջ ժողվեցիր,
որով աշխարհ ամէն կը կերակրուի
առաքելոյ ձեռքովը :

Աղաչեմ, տէր իմ, բարեխօսու-

Թեամբ նոյն սուրբ առաքելոց, չպակ-
սի իմ մարմնաւոր հացս՝ որուն իմ կե-
նացս ճամբուն մէջ կարօտ եմ: Չպակ-
սի նաեւ հոգեւոր հացն երկնային, ո-
րուն այս պանդխտութեան ճամբուն
մէջ կարօտ եմ. վասն զի հանապա-
զօր կը մեղանչեմ, հանապազ ալ կա-
րօտ կ'ըլլամ երկնային հացին բժշ-
կութեան: Տուր նաեւ շնորհք որ՝ մար-
մնաւոր կերակուրի և ապրուստի հա-
մար շատ չի հոգամ, և չափաւորապէս
վայելեմ. չ'ըլլայ որ մարմինս ծանրա-
նալով վար քաշէ իմ հոգիս շուայտու-
թեամբ և արբեցութեամբ. և որչափ
որ մինչև հիմա անկարգաբար վայե-
լեր եմ՝ ներումն տաս: Իմ ըրած ան-
կարգութեանցս քաւութիւն գտնելու
համար քեզ կը նուիրեմ Յիսուսին
պահքը, ծարաւը, ժուժկալութիւնը,
որ գոհանալով քեզ Հօր երկնաւորի
կ'ընծայէր. անոնք ընդունելով՝ քա-
ւես իմ որկրամոլութիւնս կամ աւե-
լորդ հոգս՝ որ իմ կեանքիս մէջ ըրեր

եմ՝ ապրուստի ու կերակրոյ համար:
Շնորհք ապաւինութեան տաս ի քեզ
յԱստուած, որ նաեւ ձագերուն՝ ճընճ-
ղուկներուն՝ կերակուր կու տաս ամէն
օր:

Ի ՅՈՒՐԱՍԹԻ

Յիշատակաւ արարչագործութեամբ, և պա-
հոց, և չարչարանաց Բրիստոսի:
Վասն ժուժկալութեամբ, և ձգնութեամբ

Եւ քող մեզ ցպարտիս մեր ոյրպէս
եւ մեր քողունք մերոց պարտապա-
նաց.

Երկիր պագանեմ քեզ, Հայր եր-
կայնամիտ. որուն յատուկ է հայ-
րութեան անունը, յատուկ է ներել
և թողուլ մեր պարտքը, և պատժե-
լու տեղ միշտ բարերարութիւն ընել:
Որ աշխարհիս սկզբնաւորութեան ա-
տենը՝ այսօր, նախաստեղծ մարդն
Ադամ ստեղծեցիր նման քու պատ-

կերիդ, դրախտին մէջը դրիր վայելել ամէն բարիք. մարդս ապերախտ գտնուելով քեզի դէմ երաւ. սատանայի խօսքին մտիկ դնելով՝ որկրամոլութեան մեղքով մեղանշեց, քեզի թշնամի դարձաւ: Այնուհետեւ իր կեանքը դարձաւ եղաւ նման խուլ ու համր դիւահարի, որ ուր որ կ'երթար՝ հանգստութիւն չէր ունենար, մէկ մեղքէ միւս մեղքին մէջ կ'իյնար. երբեմն ցանկութեան կրակին մէջ, երբեմն գաղջութեան ջուրին մէջ կը ձգէր սատանան որ կորսնցընէ: Մարդը կը փըրփրար, ահաւաները կը կրճտէր, ճար մը չէր գտներ ազատելու. մարդարէք կ'աղաղակէին, դեղ մը չէին կըրնար գտնել, առաքեալները կը ջանային՝ չէին կրնար ազատել:

Իսկ դու Յիսուս միածին, երկնաւոր Հօրդ հրամանովը, իջար բարձր լեռնէն երկնքէն՝ բժշկել մարդուս այս անբժշկելի ցաւը՝ արքայութենէդ հեռացար, աշխարհ եկար. սատանանե-

րը հալածեցիր, մարդը ողջացուցիր, և սորվեցուցիր որ այս սատանան՝ որ երկար ատենէ իվեր պզտիկուց տիրեր է հոգւոյն վրայ, իրեն ունակութիւն դարձուցեր է մեղքը, այս տեսակ սատանան միայն պահքով և աղօթքով կրնայ ելնել: Առաջ քու կեանքդ օրինակ տուիր, որ մենք ալ այնպէս ընելով՝ փրկութիւն գտնենք: Սատանան նախանձելով քու երկնային վարքիդ ու չի ճանչնալով Աստուած ըլլալդ, Ադամայ պէս քու քովդ ալ եկաւ փորձելու, մեղքի մէջ ձգելու. դուն որ անկարօտ էիր օգնութիւն գտնալու, իբր կարօտ՝ անոր ձեռքէն ազատելու համար՝ երկու բան ըրիր օրինակ տալու համար մարդուս. նախ պահք պահել, երկրորդ անդադար աղօթք ընել: Քառասուն օր սատանան չի հեռացաւ՝ զքեզ փորձել ուղեց, քառասուն օր ալ դուն պահեցիր ու աղօթեցիր մեզի սորվեցընելու համար: Այս հերիք չեղաւ, ետքը դու քու կեանքդ մար-

դուս համար տուիր . այս ուրբաթ օրը՝ երբոր մարդս ստեղծուեցաւ , այս օրս դուն ալ զանազան շարչարանքներով խաչին վրայ գամուելով՝ դքեզ երկնաւոր Հօրն պատարագ մատուցիր որ մարդուս մեղքերուն թողութիւն քաւութիւն ըլլայ , և Հայր Աստուած հաշտուի մարդուս հետ , անոր հաշտուելովը՝ մարդուս անբժշկելի ցաւը բժըշկութիւն գտնէ :

Հիմա , Հայր բարեգութ , յերես անկեալ կը խոստովանինք՝ որ անհամար բիւր մեղքերու պարտականութիւն ունինք , բայց մեզի բարեխօս ահա քու միածին Որդիդ է , որ այսօր խաչին վրայ կախուած ըլլալով իր թշնամիներուն և խաչ հանողներուն համար թողութիւն կը խնդրէ , Հայր , թող դօցա , զի ոչ գիտեն զինչ գործեն : Վայ ինծի , ես անոնցմէ մէկն եմ՝ որ Յիսուս միածինը խաչ հանեցի : Վայ ինծի , քանի՛ քանի՛ ծանր մեղքեր ունիմ , անոնց պարտա-

քին տակը ընկած եմ , բայց ահա տէր , քու ողորմութիւնդ քու առջեդ է . մեզի փրկութիւն քու միածինդ է , որ մեր վրայ զթալով մեզի տուիր : Քու Որդիդ միածինն է՝ որ անմեղ անաւատ այսօր խաչին վրայ խոցուելով՝ մեր պարտքերը կատարեալ վճարեց . ոչ ապականացու արծաթով , այլ իրեն պատուական արիւնովը . և ինչ թշնամութիւն որ նախաստեղծն Ադամ ըրեր էր գիտութեան ծառին ներքե , այսօր միածինն Յիսուս՝ այս սուրբ , ծառին խաչափայտին վրայ կախուելով վերցուց , և զմեզ երկնաւոր Հօրդ հետ հաշտեցուց , իրեն սուրբ արիւնը մեզի գանձ թողութեան աւանդեց :

Հիմա այս գանձը ահա քեզի կը մատուցանենք Հայր սուրբ , որչափ որ պարտք ունինք՝ այս անհուն գանձէն առնելով մեր պարտքը ջնջես : Թող մեզ զպարտիս մեր՝ որոնց համար այսչափ բարերարութիւն ըրիր , այսչափ հոգ տարիր : Թող մեզ զպարտիս մեր ,

զի թէ դու զանօրէնութիւնս մեր քննես, ո՞վ կրնայ քու առջևդ երևիլ, ո՞վ կրնայ թողուլ մեր մեղքը. ոչ եղբայր, և ոչ հայր. չկայ մէկը որ փրկէ ու ապրեցնէ, միայն քեզմէ է, ո՞վ Հայր լուսոյ, ողորմութիւն առատ առաջի քո և փրկութիւն: Այլ տեսնես, զիտես որ մեր միտքը՝ կամքը պզտիկուց չարիք ընելու կը վազէ, պզտիկուց մեղքը ունակութիւն ըրեր է, դու որպէս Հայր՝ մի բարկանար. այլ ներէ, անտես ըրէ:

Շնորհք տուր, այսօրուան պահքը որ սուրբ եկեղեցին զրեր է, ես ալ ապաշխարութեամբ պահեմ, չէ թէ միայն բերանս, հապա ամէն զգայաբանքներս, ամէն մեղքերէ սուրբ պահեմ հոգիս ալ մարմինս ալ: Եւ ինչպէս որ սուրբերը իրենց թշնամիներուն՝ հալածիչներուն կը ներէին, բարիք կ'ընէին, ես ալ իմ մերձաւորներուս՝ իմ թշնամիներուս՝ ինծի չարարարներուն՝ լեզուազարներուն՝

բամբաստողներուն ամէնուն ալ թողում իրենց պարտքը, որ դուն ալ իմ մեղացս պարտքը թողուս. ինչպէս որ սորվեցուց մեզի Յիսուս՝ քու միածին Որդիդ: Թող տուր կ'ազաչեմ Հայր սուրբ՝ Յիսուսի արգեանցը համար՝ իմ ամէն կերպ մեղքերուս, թէ որ իմ թշնամիներուս շներեցի, ինծի գէմ եղողները չսիրեցի, և ուրիշ ինչ մեղք որ գործեցի ի մանկութենէ՝ մինչև հիմա:

Ի ՇԱՐԱԹՈՒ

Յիշատակաւ արարչագոծութեամ, և բարեխօսութեամ ամենայն սրբոց:
Ղասմ Արիութեամ:

Եւ մի տասնիք զմեզ ի փորձոքիւնս
այլ փրկես ի չարիք.

Յերեսս անկեալ աղաղակեմք առ քեզ, ո՞վ Հայր մեր, ո՞վ զատաւոր մեր, ո՞վ փրկիչ մեր, փրկէ զմեզ ամէն փոր-

ձութենէ . մի՛ թողուր որ չարիք մեր վրայ իշխեն : Դու որ վեց օրուան ամէն արարչագործութիւնը լմնցընելէն ետե՛ւ եօթներորդ օրը հանգիստ առիր, և պատուերեցիր որ՝ մարդն ալ այն օրը հանգչի իր ամէն գործերէն , հանգչեցուր զմեզ աւելի սատանայական փորձութենէ և աշխարհիս փորձանքներէ , որ ալէկոծութեան պէս վրանիս կը ժողվուին : Դու Հայր ողորմութեան , որ տեսնելով մարդկային ալէկոծեալ կեանքը աս աշխարհիս մէջ , խղճալով զրկեցիր երկինքէն Որդիդ միածին , որ եկաւ վարպետ նաւապետի մը պէս մտաւ եկեղեցոյ նաւուն մէջ , անցընելով զմեզ աս աշխարհիս սարսափելի փորձանքներով ալէկոծեալ ծովուն մէջէն . ուսկից չկըրցան զմեզ փրկել ոչ մարգարէք , ոչ առաքեալք , այլ ազադակեցին երկնային նաւապետին ու փրկչին . Տէր փրկեա զմեզ , զի կորնչիմք աւաստիկ :
Իսկ դու Յիսուս միածին , ելար

արթնցար անոնց ազադակելովը , անոնց բարեխօսութեամբը , մէկ սատելով խաղաղցուցիր աշխարհիս ալէկոծութիւնը . սորվեցուցիր ինչ պէտք է ընել որ մեղաց ալէկոծութիւնը դադրի . ցուցիր որ մէկ հատիկ ճար՝ հաւատքով դիմելն է Աստուծոյ՝ որ ամէն մէկ քրիստոնեայն և եկեղեցւոյ նաւը սատանայի որոգայթէն և մեղքի մէջ ընկղմելէն կ'ազատէ : Քու վարքդ ալ օրինակ տուիր , ցուցիր ինչպէս պէտք է հաւատքով , յուսով , պահքով , աղօթքով , փորձութենէ ազատիլ , առաջ նեղութիւն քաշել , ետքը հանգչիլ :

Հիմա ես ալ այս աշխարհիս ծովուն մէջ ընկեր կ'երթամ , կը վախեմ որ՝ ինչպէս օձը խաբեց նախաստեղծ մարդը փորձութեամբ , այսպէս ալ իրեն խորամանկութեամբը զիս խաբէ՝ Աստուծմէ հեռացընէ , վասնզի ամէն տեսակ փորձութեան ենթակայ է մարդուս կեանքը :

քը. մանաւանդ թէ ինքն իրեն փորձութիւն է: Բայց դու զիտես թէ ինչ է իմ զօրութիւնս. թէ որ կ'ուզես որ փորձութիւն ու նեղութիւն վիշտ գայ վրաս, եղիցին կամք քո օրհնեալ. որովհետեւ ոչ դու Յիսուս, և ոչ մայր քո սիրելի, ազատ գտաւ դառնակսկիծ չարչարանքներէ և նեղութիւններէ. այլ հաւատարիմ ես Աստուած, որ զմեզ փորձութեան մէջ չես ձգեր մեր կարողութենէն աւելի:

Կը խնդրեմ որ փորձութեան հետ ճամբայ մ'ալ ցուցնես որ համբերեմ. տաս շնորհք արիութեան որ յաղթեմ ամէն փորձութեան. ես ինծի չ'ապաւինիմ, այլ ի քեզ տէր Յիսուս մարդասէր, որուն Հայր Աստուած ամէն դատաստան տուաւ. չէ թէ աշխարհս դատելու, այլ աշխարհ փրկելու համար, պայծառ հաւատքով քեզի ապաւինիմ. յուսով և սիրով քեզի գիմեմ: Վասնզի ո՛վ մեզ ազատէ հոգեւոր և մարմնաւոր փորձանքներէն՝ որ ա-

մէն օր ծովու մը պէս վրանիս կը թափին. ո՛վ մեզ փրկէ սատանային ալէկոծութենէն, որ ամէն օր զմեզ կորսնցընել կ'ուզէ, եթէ ոչ դու Յիսուս, զոր Հայր Աստուած ասոր համար զըրկեց յաշխարհ: Դու միջնորդ և բարեխօս և փրկութիւն մեր, որ մեղքերէ և մահուանէ քու արինդ թափելով փրկեցիր, և այսօր թաղուելով և յարութիւն առնելով՝ մեզի ալ յոյս յարութեան պարգևեցիր, և հասնելիստ յաւիտենական երանութեան: Տէր փրկեա զմեզ, զի կորընչիմք աւասիկ: Տէր, արժանի ըրէ որ ինչպէս ամէն սուրբք քու օգնութիւնդ գտնելով աշխարհիս ամէն փորձութենէ ազատեցան, արքայութեան փառաց արժանի եղան, և հիմա կը հանգչին ի հանգիստս յաւիտենական, այսպէս ալ նոյն սրբոց բարեխօսութեամբը՝ նահապետաց, մարդարէից, առաքելոց, մարտիրոսաց, ճգնաւորաց և կուսանաց, մենք ալ անոնց՝

և մանաւանդ քու օրինակիդ հետեւելով, ամէն փորձութեան յաղթելով, վայելէնք այն երանութիւնը, որ դուն մեզի համար վաստկեցար ու պատւաստեցիր: Զի քո է արքայութիւն, և զօրութիւն, և փառք յաւիտեանս . ամէն:

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ

ԽՈՍՏՈՎԱՆՈՒԹԵԱՆ

Խոստովանութեան ատաղջ չորս բան կարեւոր է. մախ՝ գամիլ մեղքէ. երկրորդ՝ միտքը բերել իր մեղքերը. երրորդ՝ զոջալ ցաւել իր ըրած մեղքերուն վրայ. չորրորդ՝ հաստատ առաջադրութիւն դնել մէկ մ'ալ չըմելու: Հոս ալայս կարգով կը գտնես ամէն մէկին համար յատուկ աղօթք:

Աղօթք վասն գարշեղոյ
ի մեղաց

Վայ ինձ, տէր իմ,
որ այնչափ բարիդ ա-
նարգեցի, անհուն սիրելիդ Հօրեցի,
այլ մանաւանդ մեղքով վշտացուցի,

պատուիրանքներդ կոտրեցի, քու սուրբ կամքդ չկատարեցի, աշխարհիս ու իմ կամքս աւելի մեծ սեպեցի, քու աստուածային խօսքերդ բանի տեղ չդրի, մարմնոյս հետևեցայ: Վայ ինծի պէս կոյր մեղաւորի. այնչափ կուրցայ որ՝ աղէկը գէշի տեղ առի, գէշը՝ աղէկի տեղ. պղտիկը՝ մեծ բռնեցի, մեծը՝ պղտիկ. աւետարանին սուրբ պատուիրանները թողուցի՝ որ ինծի արքայութիւն կուտան. աշխարհս՝ մարմինս՝ ինչ որ ինծի զրուցեցին, անիկայ աղէկի տեղ բռնեցի, որ ինծի տանջանք ու դժոխք կուտան. աշխարհիս բարիքները վաստակելու ետեւէ ընկայ, որ երազի մը պէս կ'անցնին. սուրբ աւետարանին զրուցածները բնաւ չուզեցի վաստակելու՝ որ ինծի անանց յաւիտենական կեանք կուտան:

Հիմա օրերս պարապ անցուցած, մեղքերով բեռնաւորած, այն մեղքերէն ուրիշ օգուտ չմնաց՝ բայց միայն

ողբ ու լաց: Կ'իյնամ ողորմութեան Հօրդ առջև կուլամ, թող այսօր իմ աններելի մեղքերս, որոնցմէ ես ալ գաներ եմ. ես ինծմէ կը խոստովանիմ, զգուելով անոնցմէ՝ այսօր կ'ուզեմ խոնարհութեամբ թողութիւն խնդրել: Դու ես Յիսուս քաւիչ քահանայապետ, քու փոխանորդիդ քահանային առջև ծունր դնելով, իբր քու ոտքիդ պլլուելով կ'աղաղակեմ. Հայր, մեղայ յերկինս և առաջի քո. իմ խոստովանութիւնս, իմ զղջումս մի՛ արհամարհեր այսօր:

Աղօթք վասն յիշերոյ զմեղս, և խոստովաներոյ

Դու տէր, սրտազէտ ամենայնի, որ սրտիս ամէն խորունկը գիտես, կը տեսնես, քեզնէ ծածուկ բան մը չըլլար. բայց իմ քարացեալ սիրտս զըղջմամբ և արցունքով, չարժէ իմ լեզուս ի խոստովանութիւն: Դու տէր, զա-

նազան հիւանդներ զանազան հարցմունքով առջևդ կանչեցիր, առաջ իրենց ցաւը ըսել տուիր, ետքը ճարտար բժշկի պէս իրենց ցաւը բժշկեցիր, կոյր եղողին զթալով հարցուցիր, ի՞նչ կուզես որ քեզի ընեմ. երբոր անիկայ ըսաւ, Տէր զի բացցին աչք իմ և տեսից. դուն շուտ մը հրամայեցիր. աչքը բացուեցաւ, քու ետևէդ եկաւ:

Հիմա ես շատ ատենէ կուրացեր եմ. մեղքերու խաւարը աչքս դոցեր է, չեմ տեսներ, չեմ ճանչնար ոչ մեղքերու և ոչ մեղքերու համբանքը. դու գթալով իմ վրաս՝ բաց ազաչեմ մտքիս աչքը, լուսաւորէ որ տեսնեմ, ճանչնամ ու համբանքները միտքս բերեմ: Բաց բերանս ալ խոստովանելու քահանային, ըսելու իմ հոգւոյս ցաւը, իմ պակասութիւններս, որ մեղացս խաւարը փարատի, դքեզ լոյսդ Քրիստոս տեսնեմ, առաջին ճամբաս ձգելով՝ քեզի հետեւիմ:

այն լուսաւորեալ կուրին նման: Զայն ցուածս իւր ո՛վ կարէ առնուլ ի միտ. ի գաղտնեաց իմոց սուրբ արա՛ զիս տէր. և յօտարէն պահեա զճառայս քո:

Այլ սղօքք առ նոյն

Երբոր մեղքերու ծանրութիւնը և շատութիւնը կը յիշեմ տէր իմ, կը յուսահատիմ, ո՛ր մէկը ըսեմ. միտքս ալ կը շփոթի, ամէն մէկ մեղքերս չեմ կրնար միտքս բերել, կը տարակուսիմ ալ ինչպէս ըսեմ. անկէց ինծի ծանրութիւն ու ճանճութիւն կուգայ խոստովանելու. այս տարակուսանքները զիս կը թուլցընեն, բերանս կը կապեն: Գիտեմ տէր իմ, որ ասոնք ամէնը սատանայի փորձութիւններ են, որ զիս հեռացընէ սուրբ խորհուրդէն և ուշացընէ իմ բժշկութիւնս. սակայն դու բժիշկ հոգւոց և մարմնոց տէր

իմ Յիսուս, դու տեսնելով այս իմ հիւանդութիւնս՝ փարատէ:

Ըսէ իմ հոգւոյս համար, այս հոգին իմ եկեղեցւոյս որդին է, սատանան կապեր է մեղքերով. չուզեր ազատել. այսօր պէտք է որ ես զքեզ բժշկեմ, միտքդ լուսաւորեմ՝ որ մեղքերդ յիշես իմանաս. սիրտդ շարժեմ զղջալու, մեղայ ըսելու, բերանդ բանամ, լեզուդ շարժեմ որ համարձակ խոստովանիս քահանային: Եւ երբ իմ անդամալոյծ կապուած հոգիս, երկնային բժշկիդ այս ձայնը կ'առնէ՝ շուտ մը կապանքներէն կ'արձակուի, սատանան կը հեռանայ. և ես բժշկուած ըլլալով՝ նորէն շնորհաց մէջ կը գտնուիմ, եկեղեցւոյ հարազատ որդի կ'ըլլամ: Երանի՛, ում թողութիւն եղև մեղաց և ծածկեցան ամենայն յանցանք նորա: Երանի առն՝ որում ոչ համարի տէր զմեզս նորա:

Այս աղօթքս առ նոյն

Ծնդրեմ տէր իմ Յիսուս, որ մեղքերս միտք առնելէն ետև, բանաս իմ բերանս որ քահանային համարձակիմ խոստովանելու. վասն զի թէ պէտ ես զզուած եմ մեղքերէս, և սիրտս ցաւի մէջ է ըրածներուս վրայ, բայց սատանան չի թողուր որ համարձակութեամբ մեղքերս խոստովանիմ քահանային, մանաւանդ թէ քեզ Քրիստոսի տեսանդ իմոյ, որ հոն նստած ես քահանային միջնորդութեամբը: Հիմա բաց բերանս ազալեմ խոստովանելու քահանային՝ որ քու փոխանորդդ է, մէկիկ մէկիկ ըսել իմ ցաւս, իմ հոգւոյս պակասութիւնները որպէս զի բժշկութիւն գտնեմ: Տուր ինծի զօրութիւն, որ ամօթը փարատի՝ ուր որ պէտք չէ ամչնալ, ահիւ և դողութեամբ համարձակ բերանով խոստովանիմ իմ ը-

րածներս, որով յայտնի բժշկութիւն
գտնելով՝ փառաւորուի քու սուրբ ա-
նունդ: Զմեղս իմ՝ ցուցից քեզ, և
զանօրէնութիւնս իմ ոչ ծածկեցից ի
քէն: Ասացի թէ պատմեցից ինձէն
զմեղս իմ, և դու թողցես զամենայն
ամբարշտութիւնս մեղաց իմոց:

Աղօթք զղջման և առաջադրոշքեան .

Մեղայ քեզ տէր, մեղայ քեզ տէր,
մեղայ անհամար մեղքերովս. ո՛ր մէ-
կը խոստովանիմ. աշխարհս զիս խա-
րեց, մարմինը՝ իմ միտքս իրեն քա-
շեց, սատանան զիս մոլորցուց՝ զիս
վիրաւորեց, այս երեք թշնամիները
զիս այս խեղճութեան մէջ ձգեցին,
զիս զրկեցին քու տուած շնորհքներէդ.
Թշնամի ըրին քեզի: Բայց հիմա նո-
րէն քեզի կուգամ, Հայր սուրբ, դու
որպէս հայր անոխակալ և անյիշալար՝
մի յիշեր իմ ըրածներս, յիշէ քու
ըրած բարերարութիւնդ: Պարձո զե-

րեսս քո ի մեղաց իմոց, և զամենայն
անօրէնութիւնս իմ քաւեսս յինէն:
Քու ըրած շնորհքներդ պարապ չհա-
նելու համար՝ թո՛ղ ինձ այսօր իմ ա-
նօրէնութիւնս. ներէ հաշտուէ, նոր
շնորհք զղջման տուր, որ ճշմարիտ
սրտիւ զղջալով՝ մեղքերէս սրբուիմ,
նորէն արքայութեան որդի ըլլամ: Ես
ասացի ի զարմանալ իմում՝ թէ ըն-
կեցայ ուրեմն յերեսաց աչաց քոց:
Քաջալերեցարուք, և զօրասցին սիրտք
ձեր, ամենեքեան ոյք յուսացեալ էք
ի տէր: Բազում տանջանք են մեղա-
ւորաց. բայց ոյք յուսան ի տէր՝ ո-
ղորմութիւն տեսա՞ն շուրջ եղիցի ըզ-
նորօք:

Ա՛յլ աղօթք առ նոյն .

Սը տեսեմ այսօր իմ թշուառու-
թիւնս, և պատմելով արարչիդ իմ
հոգւոյս խեղճութիւնը, ներումն կը
խնդրեմ մեղքերուս: Ես ալ աշխար-

հիւս մէջ ճամբորդի մը նմանեցայ, որ
յանկարծ չգիտնալով ճամբուն մէջը
աւազակներուն ձեռքն ընկայ. զիս
թալլեցին, ամէն բանս առին. անկէ
ետքը զիս ալ զարկին, վիրաւորեցին.
ինչչնորհներունէ իմ կրտսեր թեան, ա-
մէնը տարին, անմեղութիւնս կորսն-
ցնել տուին: Ան ճամբու աւազակնե-
րը՝ անգութ սատանաները՝ հոգիս ալ
վիրաւորեցին, հաւատքս խաւարե-
ցուցին, զիս մեղքէ մեղք ձգելով թու-
լութեան մը մէջ ձգեցին՝ որ աղօթք
չեմ ուզեր ըսել, աղօթքի ալ նստիմ՝
համ չեմ առներ. բերանս ալ կը գո-
ցուի. ամէն հոգեւոր բանի սրտնեղու-
թիւն կուգայ. աշխարհային բաներու
սէր կուգայ, բարեգործութեան բա-
ները ետ կը ձգեմ. անոնց վրայ է
սիրտս միաքս. ասանկ թշնամոյ ձեռք
եմ ընկեր, կ'աղաղակեմ արարչիդ:
Ա՛խ, դու տէր բարեգութ, դու որ զը-
թած սամարացւոյն պէս օտար կեր-
պարանք մտար, մարմին առիր, հա-

սարակ մարդ եղար, այս աշխարհէս
անցնելով իմ խեղճութիւնս տեսար,
հասկցար իմ ամէն ցաւս, մի՛ զանց
ըներ ուրիշներուն պէս, նայէ՛ վրաս
ու գթա՛, բժշկէ՛ զիս հոգեւոր հի-
ւանդութենէ, ու նորէն եկեղեցւոյ
պանդոկին յանձնելով, սուրբ ե-
կեղեցւոյ զանազան խորհուրդներով,
չնորհներով զիս ամրացնելով զար-
մանէ, հոգա, մինչև միւս ան-
գամ գալուստդ մեռնելուս ատենը.
ինչպէս որ սամարացւոյն օրինակովը
մեզի հասկըցուցիր. որ մեռնելուս
ատենը առողջ ըլլամ հոգեւորապէս.
պարզերես ելլամ քու առջևդ, ու
յաւիտեան քեզի հետ մնամ: Մերձ է
տէր առ այնոսիկ՝ որ մաշեալ են սըր-
տիք, և զխանարհս հոգւով կեցու-
ցանէ: Ա՛յլ անձն իմ ցնծասցէ ի տէր,
ուրախ եղիցի ի փրկութեան նորա,
և ամենայն ոսկերք իմ առասցեն:
տէր, ո՛ր նման է քեզ: Զի փրկեաց
զաղքատն ի ձեռաց հղօրի, զաղքատն

և զտնանին յայնցանէ՝ որ յափշտակեն զնա :

Ա՛յլ աղօթք առ լոյն .

Ես որ բոլորովին մեղաւոր եմ , մեղքերու մէջ թաթխուեր եմ , արքայութեան ժառանգութենէ զրկուեր եմ , հիմա թէ որ քու մարդասիրութիւնդ իմ զղջումս ընդունի , իմ մեղքերէս ազատէ , բոլորովին փրկիչդուն կըլլաս , ո՛վ ողորմութեանդ Աստուած . որ զիս փրկելու համար խորհուրդ խոստովանութեան և սուրբ հաղորդութեան սահմանեցիր : Ամէն սուրբ և հրեշտակք պիտի զարմանան անբաւ գթութեանդ վրայ , որ այսպիսի անարժան մեղաւոր մը ինչպէս երեսէ չի ձգեց , չի դատապարտեց , նորէն իր շնորհքներուն արժանի ըրաւ մանաւանդ թէ արքայութեան որդի ըրաւ , սրբոց հետ մէկտեղ նստեցուց : Ես ալ զարմանալով

կաղաղակեմ այն ատենը . ո՛ր անբաւ մարդասիրութիւն Քրիստոսի . փա՛ռք գթութեան քո տէր , փա՛ռք մեծի բարերարութեան . ո՛րչափ հրեշտակք կան և սուրբք երանեալք՝ ամմէնքն ալ օրհնեն զովն մեծացուցանեն պիտի այսպիսի անհուն գթութիւնը՝ որ իմ վրաս ըրած կըլլաս . ես ալ անոնց հետ մէկտեղ օրհնող , փառաբանող պիտի ըլլամ՝ յաւիտեան : Ոստեղծ առանձին զսիրտս նոցա , իմիտ առնու . զամենայն գործս նոցա : Անձինք մեր համբերեսցեն տեսան , զի օգնական և պաշտպան մեր է : Եղիցի ողորմութիւն քո տէր ի վերայ մեր , որպէս յուսացաք ի քեզ :

Ա՛յլ աղօթք առ լոյն .

Քթա՛ , ողորմէ տէր իմ , ինչպէս որ ողորմեցար բարոտին . ծունր դնելով առջևդ՝ ես ալ անոր պէս կաղաղակեմ . Տէր , եթէ կամիս , կարող ես զիս

սրբել: Գարշելի է իմ հոգւոյս բորո-
տութիւնը, ընկայ, կորսուեցայ, մեծ
մեծ մեղքերու մէջ թաթխուեցայ,
հրէշ մը դարձեր եմ որ չի ճանչցուիր.
ես ալ ինծմէն կը դանիմ. տեառնդ
կը հարցնեմ, ի՞նչ ընեմ որ բժշկուիմ,
զի յոյս չիմնաց իմ կողմանէս: Հրեշ-
տակներ սուրբեր ինծմէն կը գտնին,
երես կը դարձնեն. դու ես միայն այն
երկնային գթած բժիշկը որ չես գա-
նիր. դու կարող բժիշկ ամէն ցաւե-
րու՝ բժշկէ գիս. դու հզօր փրկիչ ա-
մենայն աշխարհի՝ ազատեա գիս. եկ,
նայէ որ մէկ գիս ողջ չէ մնացեր.
քու ստեղծուածդ է, բայց այնչափ
օտարացեր է մեղքերով որ չի ճան-
ցուիր: Տէր եթէ կամիս կարող ես
գիս սրբել: Դու ալ այս իմ խղճալի
ձայնս առնելով տէր իմ, գթա, խղճա,
ձեռքդ երկնցու իմ վրաս, մօտեցիր
ինծի ինչպէս մօտեցար բորոտին. լը-
սեցու ինծի այն ուրախալի ձայնդ ը-
սելով. Կամիմ, սրբեաց: Ո՛ր է, սր-

դեօք այս ձայնս որ մ'ալ ինծի պի-
տոր գա՞յ. երբ պիտոր լսեմ այն ու-
րախութեան ձայնը, թէ եկայ տե-
սայ քու ողորմելութիւնդ, սրբեցի
մեղքերէ քու հոգիդ: Իմ բորոտեալ
հոգիս ալ այս ձայնը առածին պէս՝
շուտ մը բորոտութենէ կը սրբուի.
քու խրատովդ շնորհքովդ ուժ կառ-
նէ, որ երթայ քահանային համար-
ձակ ցուցնէ զինքը. իրեն բորոտու-
թեան մեղքերուն վիճակը մէկիկ մէ-
կիկ խոստովանելով պատմէ. ետքը
պատարագ մատուցանէ վասն սրբու-
թեան: Ան ատենը տէր իմ, ես ալ
կառաջադրեմ որ փոխուիմ, որչափ
որ քեզնէ հեռու էի, այնչափ ալ ա-
ւելի քեզ մօտենամ, դքեզ քարոզեմ,
իմ վարքովս բարի օրինակ տամ ու-
րիշներուն, որ անոնք ալ քեզի գան,
քեզմով փրկութիւն գտնան ամէնքը:

Այլ աղօթք առ ճոյն .

Ես սուրբ եկեղեցւոյ որդի եի ,
սուրբ աւագանին մկրտութեամբ լը-
ւացուած եի , իմ մեղքերովս կորսըն-
ցուցի հոգւոյս մաքրութիւնը . չարա-
չար մեղքերով ազտեղացայ . կերպ
կերպ երկար ցաւերով հիւանդու-
թեան մէջ ընկայ . կուգեմ նորէն լը-
ւացուիլ , նոր Պրորատիկէի ապաշխա-
րութեան աւագանը մտնալ բայց չեմ
կրնար : Անդամալոյծ դարձեր եմ
մեղքերովս , դանդաղութիւնը վրաս
տիրեր է , ծուլութեան և ձանձրու-
թեան սատանան զիս կապեր է զիս
կը խղդէ , ոտքս ձեռքս առաջ չերթար՝
սուրբ ապաշխարութեան աւագանին
մօտենալու , տարակուսեր կեցեր եմ ,
մէկը չունիմ որ զիս հոգայ դարմանէ :

Հիմա դու բժիշկ հոգւոց , եկ տես
աս երկայն ժամանակուան իմ ցաւս .
եկ ինծի տեսութեան , ինչպէս որ ե-

կար երսունըութը տարուան անդա-
մալուծին քովը . հարցու ինծի աս-
տուածային քու բերնովդ , Կամին
ողջ լինել : Այն ատենը իմ բերանս
ալ կը բացուի , կը սկսիմ խոստովա-
նիլ իմ ցաւերս և իմ տկարութիւնս
պատմել . Տէր , ոչ զոք ունիմ թէ յոր-
ժամ ջուրքդ յուզիցին՝ արկցէ զիս
յաւաղանն . և մինչ ես դանդաղիմ՝
այլ ոք քան զիս յառաջագոյն իջանէ :
Տէր իմ , ցաւս անբժշկելի է . վասն
զի շատ ատենէ ի վեր բնութիւնս
գէշի կը դիմէ . զղջում ալ չունիմ , ա-
ռաջագրութիւնս չեմ պահեր , խոս-
տովանութիւնը ծանր կուգայ ինծի ,
և ամենէն աւելի ինծի գէշ այս է՝ որ
մէկն ալ չունիմ որ աս բանիս հար-
ընէ , բայց եթէ գեղ , որ հիմա քա-
հանայի կերպարանօքը եկեր ես , զիս
կը հրաւիրես որ պատմեմ զրուցեմ
իմ ցաւս , և այնպէս բժշկութիւն
գտնեմ :

Ես կը պատմեմ քեզի իմ հոգւոյս

ցաւը տէր իմ, դուն ալ լսեցու ինծի քու ձայնդ. Արի, ա՛ռ զմահիճս քո, և զնա: Քու ցաւերուդ պատճառը ան է որ, կ'ըսես, արի չես, դուն քեզնէ մեղքերուն մահիճէն չես ելներ. եթէ այդպէս է՝ ա՛ռ ուրեմն Հոգւոյն սրբոյ արիութեան շնորհքը. վերցու մեղաց մահիճը, զնա քահանային քովը ձգէ՝ խոստովանելով: Աս ձայնս երբոր իմ հոգիս լսէ, շուտ մը կը յառնէ, կառողջանայ, կը քալէ:

Բայց շատ թշնամիներ զիս կը պաշարեն, չեն ուզեր որ մեղքերս վերցընեմ. Ոչ է արժան քեզ առնուլ զմահիճս քո, կըսեն: Առաջ իմ ձանձրութիւնս դէմ կիւլայ, քիչ մը առաջ ինչ որ կառաջադրեմ՝ ետքը կը թուլնամ պահելու. ես զիս պէտք էր միշտ զղջման մէջ պահէի որ չի թուլնամ, Դաւիթ մարգարէին պէս ըսելով. Եւ մեղք իմ առաջի իմ են յամենայն ժամ: Բայց խոստովանելէս յետոյ մեղքերս կը մոռնամ. իբր թէ յայտնի

թողութիւն գտած եմ՝ անանկ հանդարտ կը նստիմ, սիրտս միտքս աշխարհային բաներու կուտամ: Թէ որ քիչ մը ուրախութիւն գտնեմ, այն ուրախութիւնը բոլորովին մարմնաւոր կը դարձընեմ, հոգւորէն կը պաղիմ, այս է իմ կորստեանս պատճառը:

Ասոնք մէկիկ մէկիկ առջևդ կը դնեմ, ո՛վ ճարտար բժիշկ հոգւոց մերոց Քրիստոս, ինչպէս որ հիւանդ մը իր բժշկին կը զրուցէ, որ ինծի գեղը տաս, ճարը գտնես. վասն զի յիբաւի ինծմէ յոյս չիկայ, քեզի է մինակ բժշկելը: Դուն զիս նորէն գտիր խոստովանելէս ետեւս սուրբ տաճարիս մէջը, ու ըսէ ինչպէս որ ըսիր ան բժշկելեալ անդամաւորն. Սհաւադիկ ողջացար, մի ևս մեղանչեր, զի մի չար ևս ինչ լինիցի քեզ: Աս խրատիս զօրութիւնը ես ալ իմ սրտիս մէջը պահելով՝ այս օրէս ետեւ փոխուիմ, մինակ մեղքերուս վրայ ցաւելով զըզ-

Նումի հետ ըլլամ, որ ինչ առաջագրու-
թիւն կ'ընեմ, պահեմ:

Եթէ կուզես մեղքերդ միայն ընել, ու
աւելի զղջում ընել, կրնաս նաև մեծ պաշօն
երբորդ և չորբորդ շաբթուան աղօթքներն
ալ ըսել, որ են աղօթք զղջման ու խոս-
տովանութեան:

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ

Ս Ո Ւ Ր Բ Ն Ա Ղ Ո Ր Դ Ո Ւ Թ Ե Ա Ն

ԵՒ

ՇՆՈՐՀԱԿԱԼՈՒԹԻՒՆ

Ա Ղ Օ Թ Ք

Յառաջ քսեմ զհաղոր-
դոշքիւնն .

Առ դեսո Բարե-
լացոց անդ նստեալ
և լայաք, յորժամ յի-
շէաք զքեզ Սիոն: Եր-
բոր Խորայեւացիք ի-
րենց մեղացը համար
դերի ընկան, ինչուան
Բարելոն քուեցան
անդութ՝ Գաղղէացոց
ձեռքովը, հառաչելով Երուսաղէմը

կը յիշէին ու կուլային. ինչպէս կորսնցուցինք զքեզ Երուսաղէմ կըսէին, երբ պիտոր տեսնենք զքեզ Երուսաղէմ մեր քաղաքը: Հիմա իմ հոգիս ալ ասոնց պէս անգուր սատանաներուն ձեռքն ընկնելով, մէկ մեղքէ մէկալ մեղքը զլորելով քեզմէ հեռացաւ, կորսնցուց վերին Երուսաղէմը, արքայութիւնը, կորսնցուց սրբոց ընկերութիւնը, մասնակից եղաւ սատանաներուն: Ամէնէն աւելի զքեզ կորսնցուցի տէր իմ, արարիչ իմ. գերի եղայ մարմնոյ, աշխարհի և սատանայի, որ նորէն կը ջանայ զիս մեղքերու մէջ ձգելու. անհաւատի մը պէս զրկուեցայ հեռացայ սուրբ խորհուրդներէ, սուրբ շնորհներէ. թողուցի զանապական մարմին և արիւն Յիսուսի, եղայ մարմին և արիւն աշխարհի, որք ոչ կարեն ժառանգել զարքայութիւնն Աստուծոյ:

Հիմա զրկուած խեղճ մնացած հոգիս կը յիշէ այն սուրբ խորհուրդներ

ըր, այն հոգևոր շնորհները՝ որ ասեմ մը կը վայելէր. կուլայ կը հառաչէ, ախ կըսէ սուրբ Սիոն, սուրբ խորան անմահ պատարագիդ, ինչպէս զքեզ կորսնցուցի, ինչպէս զքեզ թողուցի: Այլ դու Աստուած ողորմութեան, Աստուած մխիթարութեան, որ կը գթաս քու ստեղծուածիդ վրայ, այսօր գթա իմ վրայ. ե՛կ, երևցու քու սուրբ երեսգ հրաշալի խորհրդով մարմնոյ և արեան քո. ինչպէս որ գթալով երևցար Թովմայի առաքելոյն. կանչէ քու քաղցր ձայնովդ իմ սրտիս՝ որ գործով անհաւատ եղեր է՝ ըսելով. Բե՛ր զմատուռն քո, և արկ այսր: Մի՛ թողուր, ըսելով, սրբոց ընկերութիւնը՝ որ երբոր ես զիս ցուցնեմ անոնց, դուն ալ իմ տեսութենէս չի զրկուիս. մի՛ խստացնենք քու սիրտդ առաքեալն երուն քարոզիչներուն ըսածին դէմ, որ անհաւատի գործք չընես: Այն առեմն ալ այս ձայնս լսելով իմ քարացեալ սիրտս կը կակըղնայ, քեզի

կը դառնայ, կ'աղաղակէ Թովմայի
հետ. Տէր իմ և Աստուած իմ: Ասկէց
ետքը քեզի կը հաւատամ տէր իմ,
քու սուրբ առաքեալներուդ խրատը
խօսքը կը բռնեմ. հերիք է որ քու
սուրբ ձեռուըններդ կը դպչին ինծի.
քու սուրբ մարմնոյդ խորհուրդը կը
հաղորդուի ինծի, քու սուրբ արիւնդ
կը կաթի իմ վրաս. ասկէց ետքը չեմ
բաժնուիր քեզնէ, քեզ միայն Աս-
տուած կը դաւանիմ հաւատով, և
քեզ կուզեմ ծառայել մարմնով և
հոգեով, որ յաւիտեան զքեզ փա-
ռաւորելու արժանի ըլլամ. ամէն:

Այլ աղօրք առ լոյն.

Յը ցաւիմ մեծապէս, տէր իմ Յի-
սուս, որ մեղանչելովս քեզմէ հեռա-
ցայ. կը ճանչնամ այսօր՝ որ քեզմէ
հեռանալով ամէն բարեաց զրկուե-
ցայ. կուզէի հանգստութիւն երջան-
կութիւն, կարծէի որ՝ կամքս կատա-

րելով՝ մեղքի հետեւելով՝ ուղածս կը
գտնեմ. բայց մեղանչելովս ասոնք
չվաստեցայ. զքեզ ալ տէրդ իմ
կորսնցուցի, սիրտս աւրեցի, խաղա-
ղութիւնս կորսնցուցի, խղճմտանքս
չփոթցուցի, չմտածեցի որ քեզմէ
դուրս երջանկութիւն չկայ:

Հիմա սիրտս թշուառացեալ հոգիս
այրիացեալ, զրկեալ իր արարչէն, իր
փրկչէն, կու լայ, զքեզ կը փնտռէ.
կը գտնէ զքեզ այս սուրբ խորանին
վրայ՝ շնորհաց աթոռը նստած տե-
սակաւ խորհրդոյ հաղորդութեան, կը
կանչէ կ'աղաղակէ. Յիսուս վարդա-
պետ, ողորմեաց ինձ: Յիւրաւի չեմ
կրնար համարձակիլ առջեւդ երեւ-
նալ, ուր մնաց զքեզ սրբութիւնդ սրբ-
բոց իմ մեղաւոր սրտիս մէջը առնուլ
խորհրդով հաղորդութեան. վասն զի
կամօքս զքեզ թողուցի, քու թշնամի-
ներուդ հետեւեցայ, որ է աշխարհ,
մարմին և սատանայ:

Բայց քու անբաւ մարդասիրու-

թեանդ ապաւինելով, ոտքդ կ'իյնամ,
մեղայ կ'ըսեմ, նորէն թողութիւն կը
խնդրեմ, նորէն քեզի կը մօտենամ
այս սուրբ խորհրդով հաղորդութեան.
Քղանցիդ կը փակչիմ. ինչպէս որ հի-
ւանդները միայն քղանցիդ մօտենա-
լով կը բժշկէիր, հիմա ալ զիս բժշկէ
մահացու հիւանդութենէս, որ հոգիս
ալ կ'ուզէ սպաննել: Ինչպէս որ Զա-
քէոսին տունը գալով, քարացեալ սիր-
տը փոխեցիր, մեղաւորը արդար ըրիր,
չար սովորութիւնները փոխել տուիր,
այսպէս ալ եկ իմ սրտիս մէջը նստէ
սուրբ խորհրդովս, զիս ալ արդարա-
ցու անոր պէս: Վասն զի քու գալ
նստիլդ միայն, այն տունը արդարու-
թիւն և սրբութիւն կ'ըլլայ. այնպէս
ալ իմ սիրտս քու գալովդ բնակա-
րան և օթեւան կ'ըլլայ ամենասուրբ
Երրորդութեանդ:

Այլ աղօթք առ լոյճ

Ե՛կ տէր իմ, տես ինչ եղեր է այն
հոգին՝ որ դուն ստեղծեցիր: Ե՛կ տէր
իմ, տես այն միտքը՝ որ աշխարհիս
ունայնութեան մէջ ընկըզմեր է: Ե՛կ
տէր իմ, տես այն աչքը՝ որ դուն ստեղ-
ծեցիր աշխարհիս գեղեցկութիւնը
փայելելու և զքեզ փառաւորելու հա-
մար. այն աչքը աշխարհիս մեղքերովը
կուրացեր է. այն բերանը՝ որ պէտք
էր զքեզ օրհնել, պիղծ խօսքերով ա-
նէծքով լեցուեր է. այն ականջը՝ որ
երկնային աւետարանին ձայնը պէտք
էր մտիկ ընել, սատանային ձայնը
կը լսէ, անոր խրատը՝ ըսածը կը պա-
հէ. աշխարհիս հօտը իր հոտառու-
թեան անուշ կուգայ, երկնային ա-
նուշահոտութիւնը աղօթքի՝ քարոզի՝
իրեն աղէկ չիգար:

Ասոնք տեսնելով տէր իմ, եկ դուն
տիրէ քու ստեղծուածոյդ վրայ. մի՛

Թողուր որ սատանան տիրէ : Մի՛ ընկենուր զիս տէր , յերեսաց քոց , և զհոգի քո սուրբ մի հաներ յինէն : Այլ քու սուրբ խորհրդաւոր գալստեամբդ որ հիմա պիտի գաս , իմ սրտիս մէջը պիտոր նստիս , դուն տիրէ , դուն իշխէ , թագաւորէ շնորհքովդ , վասն զի քու ստեղծածդ եմ : Սիրտ սուրբ հաստատեա յիս Աստուած , և զհոգի ուղիղ նորոգեա ի փորի իմում : Նոր միտք , նոր աչք , նոր զգայարանքներ տնկէ , որ բոլորովին քուկդ ըլլամ , ասկէց ետքը մէկ կամք՝ մէկ վարք ունենամ քեզի նման : Ապաշխարութենէ՝ խաչ քաշելէ չփախչիմ , որ անգին ալ յաւիտեան քեզի հետ մէկտեղ ըլլամ՝ դէմ յանդիման քու սուրբ երեսդ տեսնելով . ամէն :

Այլ աղօթք առ եռյն

Տէր իմ Յիսուս Քրիստոս , ահա կը տեսնեմ զքեզ մարմնով նստած սըր-

բութեան սեղանոյս վրայ՝ որ է տեղի ողորմութեան . հոս չես նստած այժմ՝ դատաւոր արդարութեան , հապա հայր ողորմութեան , որ ամէնուն կը բաժնես հաց կենդանութեան , կարօտները կը կերակրես : Այսպիսի ողորմութեան տեղը՝ ողորմութեան օրերը՝ մէկը չի պատժուիր , որչափ անարժան ու մեղաւոր ըլլայ . ես որ հիմա այսպիսի ողորմութեան տեղդ եմ ապաւիններ , որ է պատարագիդ սուրբ սեղանը , մի պատժեր տէր իմ , այլ ողորմէ . քու գթութեան շնորհքէդ ինծի այլ բաժին մը՝ փշրանք մը հանէ՛ ըսելով . Գթամ ի Ժողովուրդդ , զի արդ երեք աւուրք են՝ զի կան առ իս , և ոչ ունին զինչ ուտիցեն : Ինչպէս որ ըսիր չորս հազարին վրայ . վասն զի , յիրաւի հոգիս չունի բան մը ուտելու այս աշխարհիս ճամբուն մէջ . մեռնելու մօտ է անօթութենէ , վասն զի ինչ շնորհք՝ ինչ բարիք որ տուեր էիր հոգւոյս կերակուր

ըլլալու համար՝ բոլորովին կորսըն-
ցուցի, ոչինչ մեղքի մը համար դուրս
նետեցի, մէկը չկայ կերակուր տը-
ւող: Առաքեալները՝ քահանաները՝
ամէնքն ալ տարակուսեր են իմ անա-
պատացեալ հոգւոյս վրայ:

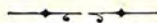
Դու միայն ես որ կրնաս զիս կե-
րակրել, և չես ուզեր որ անօթի ար-
ծըկես թողուս, չ'ըլլայ որ՝ ճամբուն
մէջ անօթի մնամ. եթէ դուն չիս չի
հոգաս տէր իմ, որ աշխարհ կե-
րակրեցիր, ուրիշ ոչ ոք կրնայ հոգալ.
եթէ դուն զիս չի կշտացընես, որ
չորս հաղարը եօթը հացով կշտացու-
ցիր, մէկը զիս չի կրնար կշտացընել,
ոչ աշխարհ և ոչ մարմին: Յիրաւի ես
մինչեւ հիմա կը կարծէի որ անոնք
զիս կրնան կշտացընել, անոր համար
աշխարհի ու մարմնոյ հետեւեցայ,
բայց խաբուեցայ. հիմա իմացայ որ՝
դուն ես միայն հոգիս կշտացընող ան-
մահական սեղանովդ: Տ'ուր ինծի այս
սուրբ մարմինդ հաց անմահական,

կերակուր յաւիտենական, որպէսզի
գանիմ հեռանամ աշխարհային բա-
ներէն, միայն քեզի մօտենալով՝ քու
կամքդ կատարելով զմայլիմ յաւի-
տեան. ամէն:

Այլ աղօթք առ նոյն

Ահա կը համարձակիմ կուգամ կը
մօտենամ զքեզ ընդունելու, ո՛վ երկ-
նային մանանայ, ո՛վ հաց հրեշտակաց,
յորում պայծառ հաւատքովս կը
տեսնեմ բազմեալ զՏէրդ իմ Յիսուս
Քրիստոս. կուգամ ոչ իմ արժանաւո-
րութեամբս, այլ քու անհուն գըթու-
թեամբդ և անհուն կարողութեամբ՝
որ իմ սիրոյս համար այս խոնարհ կեր-
պարանքը մտար: Սա ըլլայ ինծի քա-
ւութիւն և թողութիւն աններելի մե-
ղացս, հաշտութիւն ամենասուրբ Եր-
րորդութեան հետ, ներումն ամենայն
պատժոց որ մեղքերս վաստըկեցան:
Ըլլայ ինծի դեզ կենաց, չնորհք յարա-

տեւութեան որ ամէն մեղքերէ՝ չար սո-
վորութիւններէ հեռանամ: Ըլլայ կա-
տարիչ խնդրուածաց, թէ ինծի և թէ
անոնց՝ որոնց համար պարտական եմ
աղօթելու, կենդանեաց և մեռելոց:
Ասով հոգիս զօրանայ՝ որ առաքինու-
թեան հետեւիմ, քեզ տեառնդ բնա-
կարան, և արքայութեան մէջ սուրբ
երեսդ տեսնելու արժանի ըլլամ. ա-
մէն:

ԱՂՕԹՔ

ՁԿՆԻ ՀԱՂՈՐԴՈՒԹԵԱՆ

Ո՛վ մարդասէր տէր իմ Յիսուս,
ի՞նչ բարութիւն տեսար իմ վրաս՝ որ
իբր հաւնելով արժանի համարեցար
սուրբ մարմնովդ ինծի գալ՝ իմ փրկու-
թիւնս հոգալու համար. իսկ ես ան-
պիտան ծառայս միայն ապերախտու-
թիւն ընելու հետ եղայ մինչև հիմա:
Ի՞նչ բարութիւն ըրած ունէի Տէ՛ր

իմ, բաց ի մեղաց. այս ի՞նչ սէր է ա-
րարիչ իմ, որ իմ վրաս կը ցուցնես.
յայտնի կ'երեւցնես որ դուն ես իմ
արարիչս, և ոչ այլ ոք. քու ձեռաց
ստեղծուածն եմ, չես ուզեր որ կոր-
սուիմ: Որչափ որ ես քեզմէ կը փախ-
չիմ, մէկ մեղքէ մէկալ մեղք իյնալով
կը հեռանամ, այնչափ ալ դուն մար-
դասիրութեամբդ իմ ետևէս կուգաս,
քաղցր ձայնով զիս կը կանչես. Եկայք
առ իս ամենայն վաստակեալք և բեռ-
նաւորք, և ես հանգուցից դձեղ:

Այս հերիք չսեպելով՝ հիմա ալ իմ
սիրտս կու գաս կը հանգչիս, մարմնով
և արեամբդ կը կերակրես զիս շահե-
լու համար: Քուկդ եմ տէր իմ, քուկդ
է այս սիրտս, այս միտքս, որ ես մինչև
հիմա մեղքի ծառայեցուցի. բայց քու
այս սէրդ՝ այս քու գալուստդ տեսնե-
լով՝ հիմա բոլորովին կը դառնամ, մեղ-
քերս կը ձգեմ, առ քեզ կուգամ, վասն
զի դու թագաւոր թագաւորաց՝ առաջ
ինծի եկար: Կ'աղաչեմ Տէ՛ր իմ, այս

սէրդ իմ վրայէս մի պակսեցըներ մինչև ետքը . եկ , իշխէ իմ վրաս . թող մի տար որ օտարանայ . մինչև որ դէմ առ դէմ արքայութեան մէջ զքեզ տեսնելու , քեզի հետ մէկտեղ նստելու արժանի ընես Տէր իմ և Աստուած իմ :

Այլ աղօրք առ լոյն

Ո՛վ պատուական մարմին Քրիստոսի , որ եկար իմ մարմնոյս հետ խառնուեցար , դու սրբութիւն սրբոցդ՝ մեղաւոր սրտիս մէջ բնակեցար . զիս սրբէ , զիս կեցո , զիս մաքրէ :

Ո՛վ մեղսաքաւիչ աբիւն Քրիստոսի , որ իմ մեղսասէր արեանս մէջ խառնուեցար , վառէ զիս քու սիրովդ . քաղցրացու իմ լեզի բարկութենէս , լեզի հպարտութենէս , և մնացած աւմէն մեղքերէս :

Ո՛վ պատուական ջուր կողին Քրիստոսի , անմահութեան ջրովդ կենդա-

նացո իմ հոգիս , մարմինս և միտքս , բժշկէ չարաշար մեղքերու բորոտութենէ : Թէ որ Յորդանանու ջուրը Նէէման ասորւոյն բորոտութիւնը լըւաց՝ Նղիսէ մարգարէին խօսքովը , ո՞րչափ աւելի դու ո՛վ անհուն ջուր արարչին , որ ստեղծողն է Յորդանանու և Ուկիանոս ծովու , որ խաչին վրայէն Քրիստոսի կողէն բացուած աղբիւրի պէս մեղաւորիս վրայ կը վազէ , ո՞րչափ աւելի պէտք է որ լուանաս , մաքրես , սրբես մեղքերուս զարշնչի բորոտութիւնը :

Ո՛վ պատուական քրտինք Քրիստոսի , որ ինծի համար արիւն քրտնեցար , դու ինծի կեանք տուր , զօրութիւն տուր , որ քու սուրբ պատուիրաններդ պահեմ , քու կամքդ կատարեմ :

Ո՛վ անգին չարչարանք Քրիստոսի , տուր ինծի արիութեան շնորհք , որ ես ալ սիրով քաշեմ խաչերս . քու սուրբ վրէքերդ տպաւորէ իմ սրտիս մէջ ,

որ ուրիշ բան չսիրեմ այս աշխարհիս
մէջ՝ բայց եթէ քեզի նման խաչակից
ըլլալով, անդին ալ քեզի նման ըլլամ,
վայելելով քու թագաւորութիւնդ,
դքեզ դէմ՝ յանդիման տեսնելով յա-
ւիտեան. ամէն :

Այլ աղօթք առ լոյն

Այս սուրբ խորհրդով հաղորդու-
թեան, տէր իմ Յիսուս Քրիստոս, որ
դքեզ բոլորովին ինծի կուտաս, ես ալ
բոլորովին քեզ կը նուիրեմ, քեզ պա-
տարագ կը մատուցանեմ իմ անձս,
իմ ամէն կարողութիւնս, միտքս,
կամքս, ամէն զգայարանքներս. ինչ-
պէս որ՝ դուն ալ ինծի համար դքեզ
պատարագ մատուցիր շօր Աստուծոյ,
և սուրբ մարմինդ և արիւնդ ալ հիմա
ինծի հաղորդեցիր : Այս սուրբ խոր-
հըրդոյն զօրութեամբն ըրէ՝ տէր իմ,
որ ասկէց ետքը մէկ մ'ալ չբաժնուիմ
քեզմէ մեղանչելովս, հեռու ձգեմ ա-

ւելորդ հոգերը, միայն քու սիրովդ
տաքնայ քարացեալ սիրտս, միայն
քու վրագ խօսիմ, քու շարշարանք-
ներդ մտածեմ, և ինծի ըրած բարե-
րարութիւններդ յիշեմ, զուարճա-
նամ. վստն զի արժանի ես սիրելոյ,
և պատուելոյ և պաշտելոյ, տէր իմ
Յիսուս :

Ինչ բարութիւն, ինչ երախտիք է
տէր իմ, որ արժանի համարեցար ին-
ծի պէս մեղաւորին սիրտը դալ. դու՝
որ սրբութիւն սրբոցդ ես, դու՝ որ թա-
գաւոր թագաւորաց ես, արարիչ ա-
մենայն արարածոց, ուսկից կը դողան
երկինք և երկիր, հրեշտակք՝ սերորէք
և քերորէք : Երբոր կը մտածեմ, ես
ալ կը դողամ կը սարսափիմ. ուրիշ
խօսք չեմ կրնար ըսել, բայց եթէ տէր,
դու ստեղծեցիր այս ստեղծուածը,
դու այսչափ երախտիք, պարգեւներ,
շնորհքներ տուիր, դուն խնայէ, մի
կորուսաներ, մի՛ յիշեր իմ մեղքերս,
այլ քու շնորհքովդ պահէ զիս սատա-

նայի, աշխարհի և մարմնոյ փորձութիւններէ, որ մեռնելէս ետեւ ալ քեզի հետ մէկ տեղ ըլլամ արքայութեան մէջ զմայլելով յաւիտեան. ամէն:

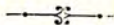
Այլ աղօթք առ եղև

Ո՛վ արդարութիւն աստուածային, ասկէց ետքը ա՛յլ չես բարկանար մեղքերուս համար, տեսնելով որ Միածնին արեանը մէջ թաթաւեր է իմ մեղաւոր մարմինս: Թէ որ պատուհասող հրեշտակը՝ մարմնաւոր անբան դառին արիւնը տեսնելով շրէաներուն գոնքերուն վրայ, անցաւ գնաց, չմօտեցաւ, չի մեռցուց շրէաներուն անդրանիկները, հիմա որ զիս կը տեսնես արեամբ անարատ գաւինն Աստուծոյ լուացուած, ի՞նչպէս պիտոր բարկանաս, ի՞նչպէս պիտոր սուրն բարկութեան չի դարձընես: Արնայ ըլլալ որ վրէժխնդիր ըլլայ արդարութիւնդ այն մեղաւորին՝ որ Յիսուսի ա-

րիւնն վրան թափելով սրբեց, ու միջնորդ Աստուծոյ և մարդու ըլլալով՝ Արեւին արիւնէն աւելի կը խօսի, յերկինս կ'աղաղակէ. Հայր, թող այս մեղաւորիս, վասն զի իմ արիւնս ասոր վրայ թափեցի, իմ արիւնս ասոր ճաշակել տուի, իմ արիւնս ասոր արեան հետ խառնեցի. մէկ մարմին եղանք սուրբ խորհրդով հաղորդութեան:

Ո՛վ ձայն սուրբ արեանն Յիսուսի, ձայն զօրաւոր քան զձայն՝ իմ սոսկալի մեղքերուս, հզօր բարեխօս խընդրող ողորմութեան, որ մէկ ձայնով աւազակը արդարացուցիր սրբեցիր՝ քու արեանդ մօտիկ կենալովը, հիմա զիս սրբէ, իմ մեղքերս ջնջէ, աստուածային արդար բարկութենէն զիս ազատէ, որ քու արիւնդ ճաշակեցի: Եւ դու, ո՛վ արդարութիւն Աստուծոյ, դարձո՛ւ քու բարկութեանդ սուրը, մի՛ պատժեր զիս իմ չարաչար մեղքերուս համար, վասն զի արիւնն Աստուծոյ քուած է վրաս. անգին

արիւնն Յիսուսի է՝ որ վրաս կաթե-
ցընելով՝ իմ մեղքերուս ներումն կը
խնդրէ . Աստուած է որ կ'աղաղակէ ,
կը բարեխօսէ ինծի համար : Փոխա-
նակ պատժելու, Հոգւոյն սրբոյ շնորհ-
քով լեցու, զարդարէ, որ ասկէց ետ-
քը միայն աստուածային կամքը կա-
տարելով, արդարութեամբ սրբու-
թեամբ անցընեմ կենացս մնացած
օրերը :

ԱՂՕԹՔ ԱՌ Մ . ԿՈՅՍ ԱՍՏՈՒԱԾԱԾԻՆ
ՁԳՆԻ ՀԱՂՈՐԴՈՒԹԵԱՆ

Աստուածային անհուն գթութիւնն
է՝ որ ինծի այս կոշունքը այս հար-
կինքը ըրաւ, արժանի ընելով հաղոր-
դուելու Յիսուսի մարմնոյ և արեան .
որ է հոգեւոր հարսնիք ուրախութեան
սիրոյ . ուր մէկտեղ հաց ուտելով վա-
յելենք . բայց իմ գինիս շնորհաց պակ-
սեցաւ, ամօթով մնացեր եմ ամէն
սրբոց ու հրեշտակաց առջև . դու

ո՛վ ամէնօրհնեալ սուրբ կոյս Աստուա-
ծածին, որպէս մայր գթած, ինչ-
պէս որ Կանա գալիլեացոց հարսնի-
քին մէջ՝ երբոր գինին պակսեցաւ,
ծածուկ գացիր Քրիստոսի յայտնե-
ցիր, խնդրեցիր հրաշքով մը գինի
ընելու, որ տանուտէրը ամօթով չի
մնայ, այսպէս ալ այսօր իմ պակասու-
թիւնս բաց, Քրիստոսի առջև դիր,
ըսելով որ՝ թէպէտ կ'ուտեմ, կը վա-
յելեմ այս հոգեւոր հարսանեաց սեղա-
նէն, բայց չունիմ Հոգւոյն սրբոյ շնոր-
հաց գինին . անմահական բաժակաւ
հոգեւոր ուրախութեան չեմ կրնար
զմայլիլ : Գու այն հզօր բարեխօսն ես,
որ թէ և իմ անարժանութեանս հա-
մար Քրիստոս չուզէ հրաշք ընել, բայց
քու միջնորդութեանդ համար կը կա-
տարէ . քու ձեռքովդ դուռն շնորհաց
Քրիստոսի կը բացուի իմ վրաս, ին-
ծի կ'ապսպրէ ջրով արտասուաց ա-
պաշխարութեան լեցընել իմ երկու
աչքիս ամանները, իմ քարացեալ

սիրտս այլ իրեն չնորհքով կը բղխի
 ջուր զղջման, աչերս արցունքով կը
 լեցուի՝ մեղքերս լալու համար, ինչ-
 պէս որ այն հարսնիքին մէջը թակոյկ-
 ները մինչև բերանը լեցուեցան. այն
 ջուրը ապաշխարութեան Քրիստոս
 աներեւոյթ զօրութեամբ կը փոխէ,
 գինի ուրախութեան կը դարձնէ:

Այն ատեն կը զարմանան իմ վրաս
 հարսնիքին տաճարապետները, եր-
 կընքի սուրբերը և հրեշտակք, թէ ինչ
 պէս այն հոգին՝ որ պարապ էր ի շնոր-
 հաց, գէշ էր, հիմա լեցուեցաւ ու ա-
 նուշցաւ Հոգւոյն սրբոյ շնորհօք. ա-
 ռաջ որ լեղիութիւն ունէր իր չար
 վարքովը, լեղի կ'երևնային իրեն Աս-
 տուծոյ պատուիրանները, փոխուե-
 ցան, Աստուծոյ պատուիրանաց հա-
 մը քաղցրութիւնը հիմա առաւ: Ես ալ
 կ'առնում կը խմեմ Աստուծոյ պա-
 տուիրանաց բաժակը փրկութեան, ու
 կը զմայլիմ՝ երկնային սիրով. այնու-
 հետև աշխարհքէս համ չեմ առնուր:

միշտ աստուածային բաներու վրայ
 սիրտս ձգելով՝ ես ինծի կ'ըսեմ. ինչ
 յոռի ու գէշ է եղեր աշխարհիս գի-
 նին, աշխարհիս ուրախութիւնը, որ
 առաջ կը պաշտէի. հիմա ետքի օրերս
 կ'իմանամ ինչ անուշ է եղեր գինին
 երկնային կենաց, և գիտեմ որ այս
 հրաշական գինւոյն փոխուիլը՝ քու
 աղաչանքովդ եղաւ, վասնզի ես ոչ եր-
 բեք արժանի էի այս շնորհքիս:

Նախամայրն Եւայ՝ առջի պտուղը
 մեզի կերցուց՝ Աստուած ըլլալու հա-
 մար, ամէնքս ալ անէծքի ու տրտմու-
 թեան մէջ ընկանք, կորանք: Հիմա
 դուն երկնային դրախտին առաջին
 խաղողը մեզի կերուցիր, անապական
 անուշ գինին՝ Քրիստոսին ձեռքովը
 բաժնել տուիր, որ խաչին ծառին
 վրայ ողկուդի նման քամուեցաւ ան-
 մահական բաժակին մէջ. այն բաժա-
 կը ամէնքս ալ խմելով՝ ուրախու-
 թեան մէջ զմայլեցանք, Աստուած
 զարձանք, անմահացանք, սեղանակից

ըլլալով Որդւոյն Աստուծոյ այս աշ-
խարհիս մէջ : Քու հզօր բարեխօսու-
թեամբդ ըրէ՛ որ սեղանակից ըլլանք
անդին ալ արքայութեան մէջ . անով
օրհներգ զԱստուած , օրհներգ և զքեզ
հշմարիտդ Յւայ՝ մեր յաւիտենական
կենաց նախամայրը :

ԴԻՏԱԻՈՐՈՒԹԻՒՆ

Ի ԺԱՄ ՊՍՏԱՐԱԳԻ

Պատարագին Ս .
խորհուրդը տեսնե-
լու ատենդ՝ երկու
բան պէտք է մտա-
ծես : Նախ մտածէ որ
Քրիստոս տէրն մեր
քեզ հարկինքի կը
կանչէ, սեղան կ'ընէ,
ինչպէս որ առաքեալ-
ներուն ըրաւ վերնա-
տան մէջ : Այն սե-
ղանին վրայ իրեն
սուրբ մարմինը և ա-
րիւնը տուաւ անոնց
հաշակելու , որ է կե-
րակուր մը անմահա-

րար . բաց աստի՛ երեք բան պարզեց
առաքեալներուն . նախ՝ ամենասուրբ

Երրորդութեան խորհուրդը սովորեցուց, լուսաւոր խօսքերով հասկըցուց. երկրորդ՝ համարձակութիւն տուաւ՝ որ Յիսուսին անունովը խնդրեն ինչ որ ուզեն, խոստանալով որ իւր անունով ուղածնին պիտոր առնուն. և երրորդ՝ սիրոյ պարգև տուաւ, սէրը իւր կտակովն իրեն նշան թողուց:

Արդ, դուն ալ որ այժմ սուրբ սեղանին վրայ կանչուած ես Քրիստոսի առաքեալներուն պէս, հաւատով ջերմեանդութեամբ տես պատարագը. նախ որ Աստուած միտքդ լուսաւորէ, պայծառ իմանաս առջևի տեսած խորհուրդդ, և աստուածային գաղտնիքները. երկրորդ՝ Յիսուսին անունովը ինչ որ ուզես քեզի պէտք եղած հոգևոր նաև մարմնաւոր բարիքները տայ քեզ Աստուած. երրորդ՝ սէրն Աստուծոյ եղբայրական սիրոյն հետ վառէ Աստուած քու սրտիդ մէջը, որ է միակ ճամբայ արքայութիւն հասնելու:

Դարձեալ մտածէ, աչքիդ առջև բեր Գողգոթա լեռը, իբր թէ յիրաւի հոն ես, ու աչքովդ կը տեսնես որ Յիսուս քեզի համար խաչին վրայ կը դամեն, ինքն Յիսուս ալ իրեն սուրբ արիւնը թափելով՝ կը մեռնի, խաչին վրայ կը պատարագուի, որ զքեզ փրկէ յաւիտենական մահուանէ: Ասոնք մը տածելով իմացիր՝ որ պատարագը փրկութեանդ միակ բանն է. նայէ՛ ինչ փափագով, ինչ սիրով պէտք է որ տեսնես այս սուրբ հրաշալի խորհուրդը: Եւ գիտցիր՝ որ որչափ ալ կենացդ մէջ աղէկ սղօթքներ ըրեր ես մինչեւ հիմա, այն ամէնն ալ մէկ տեսած պատարագին արդիւնքին չեն կրնար հասնիլ: Համարէ թէ՛ ամէն մէկ պատարագ տեսնելուդ հազար քսակ ստակ վաստակէիր, ինչպիսի սիրով կը վաղէիր տեսնելու, այն սիրով տես. վասն զի յիրաւի հաղար քսակ շնորհաց կը վաստակիր, որ ամենևին չ'աւրուիր: Այս քսակները հիմա չես

վայելեր, հապա գանձարանի մը մէջ
բանլիքի տակ կը պահես, որ երբոր
ժամանակը գայ, այն ատեն բանաս
վայելես ուղածիդ պէս, այնպէս ալ
ասոնք պիտոր վայելես մեռնելու ա-
տենդ անգիի աշխարհքը, որ է հարըս-
տութիւն մը անանց յաւիտենական:

Ասոնք մտածելէն ետե՛ դիտաւո-
րութիւն դիր տեսնելու առջևիդ պա-
տարագը՝ ի փառս ամենասուրբ Նր-
որդութեան, ի պատիւ ամենայն
սրբոց և հրեշտակաց, յօգուտ ամէն
քրիստոնէից, թէ՛ անոնց՝ որ քեզի
բարեկամ են և քեզի աղօթք յան-
ձնեցին, և թէ՛ անոնց՝ որ քեզի թշնա-
մի են. սուրբ եկեղեցւոյ խաղաղու-
թեանը և փառաւորութեանը համար,
ննջեցելոց հոգիներուն հանգստու-
թեանը համար, մանաւանդ անյիշա-
տակ ննջեցելոց: Բայց ամէնէն աւե-
լի քու անձինդ օգտին համար, խըն-
դրելով շնորհք՝ որ առջի մեղքերուդ
թողութիւն առնես, վարքդ շտկես,

ժամանակ ունենաս ճշմարտապէս ա-
պաշխարելու, և Հոգւոյն սրբոյ մխի-
թարութիւնը ունենաս քու ամէն նե-
ղութեանդ մէջ. մարմնաւոր գործե-
րուդ համար ալ յաջողութիւն ունե-
նաս, որն որ բարի կերևայ Աստուծոյ:
Ասոնցմէ զատ՝ ինչ ուրիշ դիտաւո-
րութիւն որ կուգես թէ հոգւոր և թէ
մարմնաւոր ի փառս Աստուծոյ՝ կրնաս
դնել, վասն զի անհուն է օգնութիւն
և զօրութիւն պատարագին:

Մ Տ Ա Ծ Ո Ի Թ Ի Ն Ք

Ի խորհուրդ պատարագիև

Պատարագը՝ Քրիստոսի չարչա-
րանքը կը ներկայացընէ. անոր հա-
մար քրիստոնէին ան է աղէկը՝ որ ա-
մէն պատարագ տեսնելուն ատենը
Քրիստոսին չարչարանքը մտածելով
տեսնէ:

Ուրեմն պատարագ սկսելու ատե-

նը մտածէ Գրիստոսի պարտիզին մէջ
մտնալը, աղօթելը, ու արիւն քրտը-
նիլը :

Ակիհը բանալու ու բաժակը դնե-
լու ատենը՝ մտածէ Յուդային համբա-
րելով մատնելը զՅիսուս, Յիսուսին
բռնուելը, կապուելը, ու քահանա-
յապետին առջին տարուելը :

Գիրք ու աւետարան կարգալու ա-
տենը մտածէ, երբոր երգուընցընե-
լով կուգէին որ Գրիստոս ըսէ, հաս-
կըցընէ իրեն համար ո՛վ է, ի՞նչ է :

Հաւատամքին ատենը մտածէ
Գրիստոսին աներկիւղ յայտնի դա-
ւանիլը իր աստուածութիւնը, և ի-
րեն գալուստը :

Ակիհը բանալու և լուացուելու ա-
տենը մտածէ Գրիստոսին իր զգեստ-
ները հանելը, կարմիր քղամիզ հագ-
նիլը, փշով պսակուելը, ծեծուելը, ու
Պիղատոսին լուացուելը Գրիստոսի ա-
րեան պարտաւորութենէն ազատելու
համար :

Սուրբ սուրբ ըսելու ատենը՝ մտա-
ծէ Գրիստոսին նախատական խօս-
քեր լսելը, ծաղրուելը այն որ հրեշ-
տակներուն երգերով միշտ սուրբ
սուրբ կը լսէր, կը փառաբանուէր :

Առէք կերայք ըսելու ատենը մտա-
ծէ Գրիստոսին խաչին վրայ դամուի-
լը, արիւնը վազցընելը :

Ի սրբութիւն սրբոց ըսելու ատե-
նը մտածէ Գրիստոսի խաչին վրայ
դամուած վեր վերցուելը, գետնին
վրայ տնկուելը ամմէնուն առջին, ու
երկնաւոր Հօրը առջին, որ մեր մեղ-
քերուն քաւութիւն ու թողութիւն
գտնայ :

Նշխարքը բեկանելու և մէկ մասը
բաժակին մէջ ձգելու ատենը մտածէ
Գրիստոսին հոգին աւանդելը, և լիմ-
պոսը իջնալը, նախահարց հոգիքը
ազատելու համար :

Ճաշակելու ատենը մտածէ Գրիս-
տոսի խաչէն վար իջեցընելը, ու իրեն
թաղումը :

Ետքի աւետարանի ատենը մտածէ Քրիստոսի նորէն կեանք առնելը փառաւոր յարութեամբ :

Ի գալ քահանայիս առ խորանն .

Տէր իմ Յիսուս , զքեզ կը տեսնամ աջքովս որ քահանայի կերպարանք մըտած կելլաս Ձիթենեաց լեռը , հոն կը հոգաս կը պատրաստուիս պատարագ մատուցանելու հօրն երկնաւորի , չէ թէ մէկ ոչխար մը , մէկ արջառ մը , մէկ Խսահակ մը , այլ զքեզ ինքզ կը պատրաստես սեղանին վրայ մորթուելու իմ փրկութեանս համար իբրեւ մէկ գառն մը անարատ : Ո՛վ անհուն գթութիւն , հերիք չէր անչափ աղօթքներդ , անչափ քաջածներդ , որ ինծի համար քաջեցիր , այլ իմ վրայ անչափ գութ ունեցար՝ որ ձեռք առիր քուկին անհուն իմաստութիւնդ , և չեղած բանը ըրիր : Մէկ անգամ պատարագեցար արեամբ Գողգոթա լեռ :

ա՛ր . հիմա նորէն անարիւն պատարագով կը պատարագիս , զոհ կըլլուիս իմ առջիւս ինծի համար , բայց մի և նոյն պատարագդ ես , ինչ որ եղաւ Գողգոթա լեռան վրայ :

Երբ քահանայն կ'ըսէ . Եւ վստեւ սրբորոշոյ Աստուծածնին :

Ո՛վ սուրբ կոյս Աստուածածին , դու որ Գողգոթա լեռան վրայ եղած պատարագին առջին կեցար , և որդւոյդ հետ մէկտեղ պատարագեցար կենդանւոյն խորվելով սրտիդ մէջը , որ ես խալըսիմ 'ի բարկութենէ Հօրն երկնաւորի , մեղքերու թողութիւն գանամ , աո՛ւր կաղաչեմ քու բարեխօսութեամբդ՝ որ աս պատարագիս առջին ես ալ ինչպէս պէտք է անանկ կենամ , սրտովս մտքովս աս պատարագը Հօրն երկնաւորի մատուցանեմ : Շատ աղաչանքներ ունիմ ընելու , քուկին բարեխօսութիւնդ զօրաւոր

է Աստուծոյ առջին, մայր սուրբ, բարե-
խօս եղիւ ինծի մեղաւորիս համար,
որ ձայնս լսէ, խնդիրքներս կատա-
րուի:

Յաւելն. Խոստովանիմ առաջի
Աստուծոյ.

Ո՛վ ամենասուրբ երրորդութիւն,
քահանային խոստովանութեանը հետ
իմ խոստովանութիւնս ալ ընդու-
նէ և ողորմէ, վասն զի իմ մեղաւո-
րիս մեղքերը քահանան իր վրան ա-
ռած անանկ կը խոստովանի. մանա-
ւանդ թէ նոյն ինքն Յիսուս միածին,
ճշմարիտ քահանայապետն, անմեղ
գառն Աստուծոյ իր վրան առած իմ
մեղքերս քահանայի կերպարանքով՝
անանկ կը խոստովանի քու առջիդ, ո՛վ
Հայր երկնաւոր, մեղայ կըսէ, թող կը-
սէ աս մեղաւորիս մեղքերը, ես անոր
տեղը ահա կը պատարագիմ զո՞հ կըլ-
լամ: Անանկ է նէ երբոր քահանայա-

պետին Յիսուսի աս խոստովանու-
թիւնս իմ դիացէս կը լսես ո՛վ ողորմու-
թեան Աստուած, թողութիւն տուր իմ
ամէն մահացու և ներելի մեղքերուս
որ ինչուան հիմա գործեցի. և Յիսու-
սին պատարագուիլ մորթուիլը ասսե-
ղանիս վրայ ընդունէ, այսօր ինծի հետ
հաշտուէ. որպէս զի կատարեալ հաշ-
տուելով աստուածութեանդ հետ
տաս ինծի ան ամէն շնորհքները, ի՞նչ
որ պատարագիս մէջը պիտոր ուզեմ,
լսէ՛ կատարէ՛ ան խնդիրքները, ի՞նչ
մտքով որ առաջադրեցի աս սուրբ պա-
տարագը տեսնելու:

Ի յարկի սրբոյնեան... խոնարհեալ
երկիւղիչ երկիր պագանեմք.

Երկրպագեմ տէր իմ Յիսուս քու
անչափ երկայնմտութեանդ, երկրպա-
գեմ քու անչափ խոնարհութեանդ,
երկրպագեմ քու անչափ մարդասի-
րութեանդ՝ որ աս պատարագովը ցը-

ցուցիր իմ վրայ : Առաջ խաչուեցար
թաղուեցար ինծի համար, և յարեար
փառօք, հիմա ալ նոյն խաչելութեա-
նըդ յիշատակը անարիւն սլատարա-
գովդ կը հրաշագործես՝ ինծի կը ներ-
կայացընես, անով աս տեղս կըլլայ
հրեշտակաց բնակարան, որոնց հետ
ես ալ մէկ տեղ ձայնակից ըլլալով ա-
հով գողով խոնարհեալ երկրպագու-
թիւն կուտամ, և փառաբանութիւն
կերգեմ :

Օրհնեալ քաղաշորոշքիւն հօր և
Որդշոյ .

Այս օրուան տօնին յիշատակը որ
սուրբ եկեղեցին կընէ, ես ալ բարե-
խօս միջնորդ բռնելով ո՛վ ամենասուրբ
Երրորդութիւն, խնդրեմ որ ասա ին-
ծի ան շնորքները՝ ինչ որ պէտք է ին-
ծի : Թէ որ երկրաւոր իշխանները ի-
րենց տօներուն մեծ մեծ շնորքներ
պարգևներ կը բաժնեն, քանի աւելի,

գուտէր իշխան մեր ամենեցուն . այս-
օրուան տօնին պատիւը մի՛ պարապ
հաներ . որչափ շատ է իմ մեղքերուս
ծանրութիւնը՝ մի՛ յիշեր . այլ ՚ի պա-
տիւ տօնին թողութիւն տուր առաջ իմ
մեղքերուս՝ որով կատարեալ հաշտու-
թիւն ըլլայ . անկէց ետքը տուր ինծի
հաւատ, յոյս, սէր և բարեգործութիւն,
որ մնացած կեանքս ապաշխարու-
թեամբ և բարի գործքով անցընելով,
բարի պատրաստութեամբ հոգիս քեզ
աւանդելով, երկինքը տօնել արժանի
ըլլամ աս տօնս ամէն սրբոց և հրեշ-
տակաց հետ մէկտեղ :

Սուրբ Աստուած, սուրբ և հօր,
սուրբ և անունն ողորմես՝ մեզ .

Հրեշտակային փառաբանութիւ-
նը բերանս առնելով, քուկին մարդա-
սիրութիւնդ օրհնելով կաղաչեմ, տէր
ամենակալ, ողորմէ ինծի որ զիս ստեղ-
ծեցիր, ողորմէ ինծի իմ ամէն հար-

կաւորութեանս ատեն, ողորմէ՛ ինծի խնայէ՛ փրկէ՛ զիս ամէն պատիժներէն, որ աստուածային արդար բարկութիւնդ իմ մեղքերուս համար կը խրկէ վրաս: Մասնաւորապէս կաղաչեմ, ազատէ՛ պահէ՛ զիս մահտարաժամէ, կրակէ, յանկարծակի մահուանէ, երեւելի և աներևոյթ փորձանքներէ, չար թշնամիներէ, նայելով սուրբ պատարագիս վրայ որ սուրբ եկեղեցւոյ դիտաւորութեամբ բոլոր սրտով քեզ կը մատուցանեմ, ընկալ ու ողորմէ՛:

Հաշտուաւք 'ի մի Աստուած.

Հաւատամ այն ամէն խորհուրդները, ինչ որ կը հաւատայ սուրբ եկեղեցին. իրեն հետ մէկտեղ գուրցելով աս հանգանակը, կը խնդրեմ թողութիւն թէ որ հաւատքիս դէմ մէկ խօսք մը մէկ գործք մը ըրեր եմ ու չեմ ճանչնար. և կաղաչեմ որ աս սուրբ պա-

տարագիս արդեանցը համար տաս ինծի շնորհք՝ որ ուղղափառ հաւատքս սրտովս՝ մտքովս՝ խոստովանիմ, և հաւատքիս նման ալ գործք ունենամ. ինչ որ սուրբ աւետարանը կապըսովը՝, գործքով կատարեմ:

Խաղաղութեամբ քով Քրիստոս
փրկիչ մեր.

Քուկին խաղաղութիւնդ որ աշխարհ բերիր տէր իմ Յիսուս, պարգևէ ինծի սուրբ պատարագիս արդեանցը համար. խաղաղութիւն իմ սրտիս ու մտքիս մէջը՝ խղճմանքս մաքուր պահելով, Աստուծոյ հետ միշտ հաշտ մընալով: Խաղաղութիւն իմ տանս մէջ՝ հեռացընելով ամէն խռովութիւնը որ սատանան կը ջանայ բերել մեղքերով: Խաղաղութիւն քաղքիս մէջը, փորձանքներէ չար պատահմունքներէ պահելով: Եւ ան ամէն խաղաղութիւնը կենցաղավարութեանս մէջ՝ որ հար-

կաւոր է քրիստոնէաբար քեզ ծառայելու . որպէս զի հոս քեզի ծառայելով, ետքը անդին ալ գտնամ երկնային խաղաղութիւնը արքայութեանդ մէջ :

Լուսացից սրբոշքեամբ զձեռս իմ .

Առա՛ տէր իմ Յիսուս՝ իմ հոգիս ալ ամէն աղտոտութենէ, որ մեղքերովս աղտոտեցի . մաքրէ՛ սրբէ՛ իս ինչ որ քեզի գէ՛մ մեղքերովս գործեցի գիտութեամբ և անգիտութեամբ, կա՛ մայ և ակամայ . որպէս զի արժանի ըլլամ աս անմահ պատարագը սրբութեամբ քեզի մատուցանել . և առնել ան ամէն շնորհքը՝ որ հարկաւոր են իմ հոգւոյս փրկութեանը համար :

Ողջոյն տոռք միմեանց .

Աս երկնային ձայնը լսելով խորանին վրայէն՝ ասկէջ ետքը ողջոյն կու

տանք, սէր կը ցուցնենք մէկմէկու վրայ : Եւ ո՞վ է որ չսիրէ իր ընկերը, չներէ իր թշնամիներուն, տեսնելով որ՝ Յիսուս Քրիստոս բանն Աստուած մեզի համար երբոր իրեն թշնամի է՝ ինք, ինքը առաջ մեր վրայ անչափ սէր ցըցուց, որ հիմա խորանին վրայ ելեր է՝ յանձն առեր է մեզի համար իր սուրբ արիւնը թափելու, որ զմեզ երկնաւոր Հօրը հետ հաշտեցընէ : Տուր, տէր իմ, որ ես ալ քեզի հետեւելով այն սէրը ունենամ Աստուծոյ վրայ, ընկերներուս վրայ, թշնամիներուս վրայ, ամէնուն եղբայրական սէրս ցուցընեմ սրտովս և գործովս՝ որ քեզնէ ալ սէր գտնեմ : Զիս սիրով ընդունիս տէր իմ, այն սրբոց ընկերութեան մէջ . որ սիրով զմայլեալ արքայութեան մէջ, անճառելի տեսութեամբ քով և քաղցր ընկերութեամբ միմեանց՝ կուրախանան յաւիտեան :

Սոչրք, սոչրք, սոչրք, տէր զօ-
րոչքեանց.

Տէր զօրութեանց թագաւոր Աս-
տուած, դու ես սրբութիւն սրբոց,
երկինք և երկիր լի է քու փառքովդ,
ալ չիմնաց մեր քովը խօսք զքեզ փա-
ռաւորելու, այլ խօսքերնիս հատնե-
լով, հրեշտակաց խօսքը մեր բերանը
կառնունք, զքեզ կը գովենք: Օրհ-
նեալ և փառաւորեալ ըլլայ, տէր զօ-
րութեանց, քու անունդ Յիսուս, որ
աշխարհ եկար, մարմնացարմեղի հա-
մար, ու նորէն պիտոր գաս. մենք ալ
սէրովբէներուն քերովբէներուն հետ
զքեզ կ'օրհնենք զքեզ կը գովենք, և
զքեզ կը փառաւորենք, զի դու միայն
ես արժանի ամենայն պատուոյ ընդ
Հօր և սուրբ Հոգւոյն:

Առէր կերայք.

Ո՛վ Հայր ամենակալ, մեծ է մեղ-
քերու ծանրութիւնը, և ոչ ոք կրնայ
քաւել. հիմա քու սիրելի Որդիդ միա-
ծին այս խորանին վրայ եկեր կ'աղա-
չէ. Ահա ես, ահա ես այս մեղաւորին
տեղը կը զոհուիմ, արիւնս կը թա-
փեմ. միայն թէ այս մեղաւորիս մեղ-
քերը սրբէ՛, ասոր հետ հաշտուէ՛. իր
տեղը ես կը պատժուիմ, խաչին վը-
րայ գամուելով կը պատարագիմ:

Ո՛վ Հայր զթութեանց, երբոր այս
քու միածնիդ ձայնը կը լսես, իւր
այս խոնարհութիւնը կը տեսնես, ինչ-
պէս սիրող պիտոր դիմանայ: Ես ալ
անոր ձայնին հետ մէկտեղ ուրիշ բան
չեմ կրնար համարձակիլ ըսելու, բայց
եթէ մեղայ տէր իմ մեղայ: Քու միած-
նիդ ձայնն է, քու միածնիդ մարմին
և արիւնն է, որ ինծի համար կը պա-
տարագուի կը թափի. իմ վրայ կ'օ-

ծուի, իմ արեանս հետ կը խառնուի,
նայէ՛ որորմէ՛, արդարութիւնդ մոռ-
ցիր, գթութիւնդ յիշէ, մեղքերս քա-
ւէ:

Արքեք ի տեսնե.

Տես, ո՛վ արդարութիւն աստուա-
ծային, Յիսուս միածինն է՝ որ քեզի
զոհ, ողջակէզ կ'ըլլայ իմ տեղս. այն
Յիսուսն է՝ որուն Հայր Աստուած եր-
կընքէն վկայեց թէ. Իսկ է որդի իմ
սիրելի ընդ որ հաճեցայ: Ահա՛ այն
սիրելի որդին անմեղ գառն անարատն
է, որ իւր սուրբ արիւնը կը թափէ
հիմա ինծի համար, կը խորովի, խա-
շին վրայ բոլորովին կը պատարագի,
որ ես փրկուիմ, որ իմ մեղքերո՛ւս նե-
րես, ինծի հետ հաշտուիս:

Եւ զքոյս ի քոյոց: Յաւնեայնի օրհնեալ
ես տեր:

Քու անհոն բարերարութիւնդ որ
ցըցուցեր ես մեր վրայ, տէր իմ, կը
վայլէր որ մեծամեծ բաներ զոհ պա-
տարագ մատուցանէինք, ընտիր պար-
գեներ քեզի ընծայէինք: Բայց բան
մը չունինք, վասն զի ամէն բան քուկդ
է, դուն ես ստեղծեր, զմեզ ալ դուն
ես ըրեր յոչնէ: Այս խորանիս վրայ
ահա ունինք մէկ հատիկ քու սիրելի
Որդիդ, զնա քեզի կը պատարագենք
անարին նպատարագաւ, զնա քեզի
կ'ընծայենք: Բայց կը տեսնենք որ
այն ալ քուկդ է, այն ալ դու ես ո՛վ
անբաւ աստուածութիւն. անհոն
մարդասիրութիւն: Ի՞նչ կրնանք ըսել
այս հրաշալի գործերուդ վրայ, բայց
եթէ տէր զքոյսդ քեզի կը մատուցա-
նենք, անոր հետ մէկտեղ մեր միտքն
ալ սիրտն ալ որ դու ստեղծեր ես, քեզ

կը նուիրենք. ա՛ռ ինչպէս որ ուզես
այնպէս ըրէ՛. ի՛նչ խաչ, ի՛նչ նեղու-
թիւն ուզես խրկել՝ սիրով կը քաշենք :
Միայն նայելով այս Յիսուսին պա-
տարագին վրայ, յիշելով իրեն քա-
շած չարչարանքները, խաչելութիւնը,
մեղի հետ հաշտութիւն, զմեզ սիրես,
մերմեղքերը քաւելով հայրաբար զմեզ
նախախնամես, որ մենք ալ զքեզ օրհ-
նենք, գովենք, գոհանանք, հոս և ան-
դին ալ յաւիտեան :

Որպէս զի եղիցի սա ամենեցուն մեզ
մերձեցեցոցս յաւերտապարտոքիւն,
ի քաշոքիւն, և ի քողոքիւն մեղաց .

Ահա կ'ենեմ Գողգոթա լեռը, աչ-
քիս առջև կը տեսնեմ տէրն իմ խա-
չին վրայ կախուած, ձեռուըները՝ ու-
տուըները դամաւած, իւր սուրբ արիւ-
նը անհուն աղբերէ մը կը վազէ իմ
մեղաւորիս վրայ . սուրբ Աստուածա-
ծինը մէկպին կեցած, իր միածին որ-

դւոյն հետ սրտին մէջը խորվելով լա-
լով կը բարեխօսէ ինծի համար . մէ-
կալ դին Մարիամ Մագդալենացին
զղջում ընելով, Յիսուսին սուրբ ա-
րեամբը լուացուելով թողութիւն կը
գտնէ իր մեղքերուն, օրինակ տալով
ղիս կը յորդորէ . ինքն Յիսուս հալած
մաշած՝ իրեն նեղութիւնը մոռցած,
քահանային հետ մէկտեղ ինծի հա-
մար կ'աղաչէ . Հայր երկնաւոր, թո-
ղութիւն տուր այս մեղաւորիս մեղ-
քերուն : Հոգիդ սուրբ, թո՛ղ, մի՛ յի-
շեր այս մեղաւորիս ըրած հպարտու-
թեան, բարկութեան, և եօթը մա-
հացու մեղքերուն ծանրութիւնը . քա-
ւէ՛ այս մեղաւորիս բերանով, ձեռքով,
աչքով, ականջով, մտքով ըրած մեղ-
քերը . ես ահա անոր համար կը քա-
շեմ . ես սիրելի Էսկիցդ անոր համար
ամէն զգայարանքներս դամբեմ խա-
չին վրայ, որ այս մեղաւորիս թողու-
թիւն տաս :

Ա՛խ, ես ալ չիմա այս ձայնս խո-

րանին վրայէն լսելով, այս ահաւոր
աղետալի տեսիլս տեսնելով, կը վա-
զեմ հաւատքովս սուրբ խաչին տա-
կը, ոտուըններուդ կը պլլուիմ Մա-
րիամ՝ Մագդաղենացւոյն պէս, կ'ա-
ղաղակեմ. իմ վրայ թափէ այս սուրբ
արիւնդ տէր իմ Յիսուս, իմ չարաշար
մահացու մեղքերս լուս՝ քու սուրբ
արիւնովդ: Ես ի մանկութենէ բոլո-
տեր եմ գարշելի մեղքերով. այս սուրբ
պատարագիդ արիւնովը որ կը թա-
փես ինծի համար, զիս սրբէ՛, լուս՝,
մաքրէ՛. վասն զի կը խոստովանիմ կը
հաւատամ՝ որ դուն ես պատարագ
քաւութեան և թողութեան, որ կը
զենուիս սուրբ սեղանին վրայ, և կ'ըլ-
լաս ողջակէզ հաշտութեան Հօր Աս-
տուծոյ:

Ո՛վ Հայր երկնաւոր, թէ որ իմ
ձայնիս չես լսեր բարկանալուդ հա-
մար, տես քու սիրելի Որդիդ է որ ին-
ծի համար կը քաշէ, հիմա ալ քահա-
նային հետ կ'աղօթէ, կը բարեխօսէ:

ասոր ձայնին լսէ՛, ասոր արեան վրայ
նայէ՛, որ սուրբ պատարագովս՝ քա-
հանային ձեռքովը բռնած քեզի կը
ցուցնեմ. Երկինք սուրբ հրեշտակ-
ներ, դուք ալ տեսէք այս նոր տեսիլս,
ցուցէք երկնաւոր Հօրը: Ո՛վ աղբիւր
ողորմութեան, նայելով այս պատա-
րագիս վրայ, ողորմէ՛ սրբէ՛ իմ աղտե-
ղութիւնս, տուր ինծի պատարագիս
անհուն արդեանցը համար զօրաւոր
շնորհք մը յարատեւութեան, որ այ-
սուհետեւ բնաւ չմեղանչեմ, միշտ շնոր-
հաց մէջ մնամ, քեզ ծառայեմ, զքեզ
սիրեմ և փառաբանեմ հոս՝ և ի հան-
դերձեալն յաւիտեանս. ամէն:

Յիշեա՛ տեր, և ողորմեա՛.

Քողգոթա լեռը կեցած, սրտովս
մաքովս խաչին վրայ ելած, քեզ Յի-
սուսի թագաւորիդ խաչակից ըլլա-
լով, բարի աւագակին հետ մէկտեղ
կ'աղաղակեմ. Յիշեա՛ զիս տէր, յոր-

Ժամ դայցես արքայութեամբ քով:
Դուն ալ ո՛վ տէր իմ Յիսուս, միջնորդ
Աստուծոյ և մարդկան, յիշէ՛ քու
խոստմունքդ որ անոր ըրիր. ինծի ալ
այսօր քու քաղցր ձայնդ լսել տուր
ըսելով. Այսօր ընդ իս իցես ի դրախ-
տին: Ինչ մեծ մեղքեր որ ըրիր՝ թողու-
թիւն կուտամ, այսօր դրախտն շնոր-
հաց կը մտցընեմ. մեռնելուդ ատենն
ալ դրախտն երկնային կը մտցընեմ:

Կ'աղաչեմ դարձեալ՝ որ յիշես, ու
ղորմիս այս սուրբ պատարագովս ա-
նոնց ամէնուն, որոնց համար կը տես-
նեմ այս պատարագս, և որոնց որ
պարտական եմ աղօթելու, իմ ծը-
նողքս, ազգականներս, բարեկամ-
ներս, և անոնք՝ որ ինծի բարեգոր-
ծութիւն ըրեր են, յիշելով այս սուրբ
պատարագիս մէջ բարիք հատուցա-
նես, ողորմութիւն պարգևես: Նաև
անոնց՝ որ ինծի թշնամութիւն ըրեր
են, կ'աղաչեմ ներես, ողորմիս, շնորհք
պարգևես:

Յիշէ՛ տէր իմ, նաև ննջեցեալ հո-
գինները իմ առջիներուս, ծնողքնե-
րուս, բարեկամներուս, և այն հոգի-
ները՝ որոնց համար պարտական եմ
աղօթելու. այս անմահ պատարագիս
արդեամբք քաւէ այսօր իրենց մեղաց
պատիժը, տուր մխիթարութիւն, ա-
զատէ և ցըցու քու անճառելի տե-
սիլդ, որ զքեզ փառաւորեն յաւի-
տան:

Եւ եղիցի ողորմոյքիսն մեծիս Աս-
տուծոյ.

Ո՛վ տէր զօրութեանց, Աստուած
ամենակարող, որ զարմանալի հրա-
շագործութեամբ երկնքէն վար իջած
այս սուրբ պատարագիս մէջ, խորա-
նին վրայ նստեր ես մարմնովդ, որ իմ
աղաչանքներուս մօտիկ ընես, իմ մեղ-
քերուս քաւութիւն պարգևես. թէ-
պէտ հացին ներքեւն ես, բայց իմ աչքս
հաւատով գիտէ, կը խոստովանի, կը

հաւատայ որ դուն հացին ներքեւ նըս-
տած ես, այնպէս՝ ինչպէս թագաւոր
մը կը նստի վարագուերին ետեւը, աչքս
վարագոյրը կը տեսնէ, բայց գիտնա-
լով որ հոն է թագաւորը, զինքը տե-
սածի պէս կ'ըլլայ: Հիմա ալ այս խո-
րանիս վրայ դու ամենակարող, տէրդ
ես՝ թագաւորաց Աստուած՝ որ նստեր
ես. իսկ հացը վարագոյր մ'է աչքիս
առջև քաշած. դու ճշմարիտ քահա-
նայապետ ես՝ որ մորթուելովդ երկ-
նաւոր Հայրը կը հաշտեցնես ինծի
հետ. ինչ հրաշք, ինչ գթութիւն և
սէր է արարիչ և փրկիչ իմ:

Հիմա այսչափ սէր, այսչափ աշ-
խատանք ցուցնելէն ետեւ իմ վրայ,
միթէ կը կորսնցնես զիս տէր իմ, մի-
թէ կը մերժե՞ս իմ աղաչանքս. այլ
քաւիչ, բարերար, մարդասէր, նայէ
քու պատարագուելուդ վրայ, ողոր-
մէ ինծի քահանային աղօթքովը,
դարձտուր ինծի, որ քու արիւնդ պա-
րապ չերթայ: Ինչպէս որ մէկ գառ-

նալով նայելով Պետրոս առաքելոյն
վրայ, իրեն հոգին մեղքէն ազատե-
ցիր, մտքին փորձութիւնը և շփոթու-
թիւնը փարատեցիր, սրտին զղձում
ու դարձ տուիր, որ միշտ կու լար.
հիմա ինծի ալ գթած աչքովդ նայելով
ողորմութիւնդ անպակաս ըրէ, մեղքի
փորձութենէ ազատէ, սրտիս զղձում
տուր, որ Պետրոս առաքելոյն պէս
միշտ լամ, մեղքերուս թողութիւն
գտնեմ:

Եւ տո՛ւր մեզ հաւարձակաճայն բար-
բաւով: Հայր մեր.

Հայր երկնաւոր, բոլոր սուրբ եկե-
ղեցւոյ հետ ես ալ կ'աղաչեմ ինչ որ
պէտք է հոգւոյս և մարմնոյս՝ ինծի
չնորհես. քու սիրելիդ միածինն Յի-
սուս որ խորանին վրայ է, ինծի սու-
րեցուց այսպիսի համարձակութեամբ
քեզի Հայր ըսել աղաչել. ինքն ալ ին-
ծի համար մէկտեղ կ'աղաչէ. անոր

բարեխօսութեանը համար տուր այն ամէն մարմնաւոր բարիքը՝ որ ինծի հարկաւոր կը հանչնաս. տո՛ւր ինծի այն ամէն շնորհքը՝ որ պէտք է հոգւոյս փրկութիւնը գտնելու, որով այս աշխարհիս մէջ փրկուելով ամէն փորձութենէ, արքայութեան երկնից արժանի ըլլամ:

Ի սրբոշորիւն սրբոց.

Իմ աչքս քեզի կը նայի, ո՛վ սրբութիւն, ո՛վ մարմին և արիւն Յիսուսի, դուն ալ ամենասուրբ Երրորդութեան առջև խօսէ, միջնորդէ ինծի համար: Թէ որ արիւնն Արեւի կը խօսի, որչափ աւելի պիտի խօսի, բարեխօսէ այս անգին արիւնն: Թէ որ մեղաւոր մարմին մը իր արիւնը թափէ՝ ձայնը լսելի կ'ըլլայ, հապա որչափ աւելի լսելի պիտի ըլլայ Հօրն երկնաւորի՝ այս սուրբ արեան զօրութիւնը, որ է արիւն Գառինն երկնաւորի, և արիւն

Որդւոյն Աստուծոյ, որուն Հայրն երկնաւոր վկայութիւն տուաւ: Ահա այս սուրբ մարմին և արիւնն՝ որ կը բարձրացնէ քահանայն՝ է գին իմոյ փրկութեան, որ տեսնես երկնքէն Հայր երկնաւոր, և դադրեցնես ինծմէն քու բարկութիւնդ: Յիւրաւի ծանր են, մեծ են իմ մեղքերս, բայց աւելի մեծ և անհուն են արդիւնք արեանն Յիսուսի, որ իմ վրաս թափելով կը խընդրէ քաւութիւն և թողութիւն մեղաց. ասոր վրայ նայելով հաշտուէ՛, իմ մեղքերուս թողութիւն պարգևէ:

Օրհնոշորիւն և վառք հօր և Որդոյն և Հոգոյն սրբոց.

Ի՞նչ շնորհակալութիւն, ի՞նչ գոհութիւն կրնամ տալ այսչափ անհուն բարերարութեան Աստուծոյ, եթէ ոչ միայն օրհնելով աղաղակեմ. Օրհնեալ ըլլայ Հայրն երկնաւոր. որ իր միաժին Որդին իմ սիրոյս համար տուաւ:

Օրհնեալ ըլլայ Որդին Աստուած, որ
իր սուրբ արիւնը ինծի համար թա-
փելով ինքը զինքը պատարագ մա-
տոյց: Օրհնեալ ըլլայ Հոգին սուրբ,
որ այս սուրբ մարմինը և արիւնը երկ-
նային մանանայի պէս հրաշագործե-
լով, ինծի անմահական կերակուր կը
պատրաստէ: Այս օրհնութիւնը ար-
ժանի՝ ըրէ, ո՞վ ամենասուրբ Երրորդու-
թիւն, երկնային Երուսաղեմի մէջ
սրբոց հետ մէկտեղ երգելու յաւի-
տեան ալէլուիա ըսելով. ամէն:

Ի սուրբ Ի սուրբ պատուաւան.

Ահա արքայութիւնը աչքովս կը
տեսնեմ. Յիսուս գառն Աստուծոյ, Որ-
դին միածին ընդ ալմէ Հօրն Աստու-
ծոյ նստած կ'երևի ինծի. հրեշտակ-
ներ չորս գին բոլորած, սերովբէք քե-
րովբէք փառօք գոցուած, ձայն կ'ելլէ
քառութեան և թողութեան մեղաց.
Թողութիւն եղաւ կ'ըսէ քու մեղքե-

րուդ, այս սուրբ պատարագով քա-
ռուեցան քու մեղքերդ, ջնջեցաւ քու
անօրէնութիւնդ: Ես ալ այս աւե-
տեաց ձայնը առնելով խորանին վրա-
յէն՝ այսուհետև յոյսս կը տիրէ, հաս-
տատ գիտնալով որ արքայութիւնը
իմս է, մեռնելուս ատենը չեմ մնար
այսպէս, այլ Քրիստոսի նման յարու-
թիւն կ'առնում, կեանք յաւիտենա-
կան կը գտնեմ, կեանք յաւիտենական
փառաց. վասն զի խորանին վրայէն
հրեշտակները կը քարոզեն որ ինքն
Քրիստոս ինծի համար արդիւնաւորե-
ցաւ, վաստըկեցաւ այս շնորհքները:
Եթէ այդպէս՝ ես ալ սաղմոս ըսեմ
օրհնելով զՅիսուս, որ զիս ազատեց
յաւիտենական մահուանէն, սաղմոս
ըսեմ օրհնելով զՀայրն Աստուած, որ
իմ հոգւոյս փրկութիւնը հոգաց. սաղ-
մոս ըսեմ օրհնելով զՀոգին սուրբ Աս-
տուած, որ այս շնորհքներս՝ այս
հրաշքներս՝ ինծի պէս մեղաւորիս
վրայ ըրաւ:

Եւ սուրբ արիւնն քո ի քառորդիւնն եւ ի քողորդիւնն մեղաց .

Ո՛վ ճշմարիտ քաջանայապետ Յիսուս Քրիստոս, ո՛վ միջնորդ Աստուծոյ եւ մարդկան, որ սուրբ արիւնդ թափելով զքեզ պատարագեցիր սուրբ սեղանիս վրայ, զիս երկնաւոր Հօրդ հետ հաշտեցնելու համար ինքզինքդ զոհ մատուցիր. ես պիտի քաշէի, դու իմ տեղս քաշեցիր: Կ'աղաչեմ քաջանային հետ, այս անգին արեանդ համար ըլլայ որ իմ փրկութեանս գինն է, մի թողուր զիս այսուհետեւ իմ մեղքերուս մէջը մնալ. այլ ինչպէս կը հաւատամ որ անճառելի սիրովդ համար այս պատարագովս քաւութիւն, թողութիւն տուիր ինծի, հիւմա նոյն պատարագին զօրութեամբը տաս ինծի Հօգւոյն սրբոյ շնորհքը յաւատեւելու ի բարին, որ սուրբ արիւնդ իմ վրաս կաթեցնելով զիս սրբեցիր:

Գոհանամք զքեզ, Տէր.

Պահութիւն եւ փառս մատուցանեմ, Տէր իմ, որ այսօր արժանի ըրիր այս սուրբ պատարագս տեսնելու, պատարագին անհուն գանձը եւ շնորհքը առնելու: Հիմա այս պատարագիս հետն ալ զիս պատարագ մատուցանեմ, Տէր իմ, բոլորովին զիս քու կամացդ յանձնելով: Առաջ կը զղջամ, կը ցաւիմ բոլոր սրտովս իմ անճնասիրութեան ու կամապաշտութեան մեղքերուս վըրայ, որ մինչեւ հիմա իմ կամքս պաշտեր եմ. զքեզ բոլորովին թողուցեր եմ, ինչ խաչ որ ինծի տուեր ես, ինչ փոքրիկ վիշտ՝ փոքրիկ հաւանդութիւն, ձախորդութիւն զրկեր ես սիրով չեմ կրած, մանաւանդ թէ տշգոհացեր եմ քու կամքիդ դէմ. չեմ յիշած քու պատարագուիլդ, որ անով ամէն օր իմ աչքիս առջև կը ցուցնես եւ կը յիշեցնես քու անտանելի չարչա-

րանքներդ . մոռցեր եմ ամենևին քու սուրբ արիւնիդ թափուիլը՝ որ անարիւն պատարագովդ իմ աչքիս առջև կը բերես . թէ և մեղք մը ըրած չ'ըլլայի , միայն այս պատարագուիլդ տեսնելով՝ կամակար սրտով պէտք էր որ խաչ քաշել փնտռէի : Հիմա այս քու սուրբ պատարագդ իմ սիրտս բոլորովին փոխեց : Քու մեռնիլդ այս անմահ պատարագիդ մէջ ինծի համար՝ իմ սիրտս կալըղցուց . ես ալ ասկէց ետքը չեմ ուզեր հանգստութիւն , հեշտութիւն , դրօսանք . հասկա միայն խաչուիլ կ'ուզեմ , չարչարանք քաշել կը բաղձամ իմ մեղքերուս համար՝ ինչպէս որ դու , Տէր իմ , ինծի համար քաշեցիր , քու սիրոյդ սէր հատուցանել կը փափագիմ , որ քեզի նման խաչակից ըլլալով , անդին ալ քու փառացդ մասնակից ըլլամ . բաց իրեսով դքեղ տեսնելով , յաւիտեան զքեզ սիրելով և գոհանալու արժանի ըլլամ . ամէն :

Եղիցի՛ ակոռն Տեսա՛ն օրհնեալ : Օրհնեալ եղերոշք ի շնորհաց սոշքը հոգշոյն .

Օրհնութիւն Հօր և Որդւոյ և Հոգւոյն սրբոյ այս պատարագիս զօրութեամբ ըլլայ իմ վրաս , օրհնուի իմ տունս տեղս : Աստուծոյ օրհնութիւնը ըլլայ իմ առուտուրիս վաստակիս մէջը՝ որ այսօր կ'երթամ ընելու , բարի յաջողութիւն պարգևէ որչափ որ պէտք է իմ ապրուստիս համար : Ծնորհք Հոգւոյն հետս ըլլայ , պահէ՛ զիս այն մեղքերէն՝ որ այս օրուան իմ գործերուս մէջը կրնան հանդիպիլ . պահէ՛ զիս բարկութենէ , չար խօսքերէ , անիրաւութենէ , զրկողութենէ . չմեղանչեմ ո՛չ Աստուծոյ դէմ , և ո՛չ եղբորս դէմ . այլ մանաւանդ ի փառս Աստուծոյ ընեմ իմ ամէն գործս և աշխատանքս՝ որ մարմնոյս շահը քնաց չտայ հոգւոյս շահուն : Արդա-

բուծեամբ վաստըկիմ, և այն վաստը-
կածիս վրայ աստուածային առատու-
թիւնդ և օրհնութիւնդ ըլլայ՝ որ այն
քիչովը առանց մեղաց իմ անունս
տեղս կարենամ պաշել, իմ ամէն գոր-
ծովս մինչև մեռնելուս օրը զԱստուած
փառաւորող ըլլամ. որ ետքն ալ ար-
քայութեանդ ժառանգ ըլլամ. ա-
մէն:

ԱՂՕԹՔ

ՏԷՐՈՒՆԱԿԱՆ ՏՕՆԻՅ

ՆԱԵԻ

ՄԵՄԻ ՊԱՀՈՅ

Ի ՏՕՆԻ

ԾՆՆԴԵԱՆ ԶՐԻՍՏՈՍԻ

Ո՛վ անհուն խորք
գթութեան Տեառնդ
Աստուծոյ. ի՞նչ գթու-
թիւն է որ այսօր կը
ցուցնես իմ վրաս.
դու յաւիտենական
Բանդ Աստուած, ա-
րարիչդ երկնի և եր-
կրի՝ թողուցիր եր-
կինքը, իջար երկրիս վրայ զիս փըր-

կելու համար: Ո՛վ խորք մարդասիրութեան. Բանդ Աստուած ամենակարող գոյով՝ մարդացար, տղայ եղար, իմ ետեւս եկար, զիս մոլորեալ ոչխարդ գտնելու համար: Ո՛վ անբաւ իմաստութիւն, որ առջի օրէդ ծնանելու ատենն ալ ինծի քարոզել սկըսար գործով, զիս յապաշխարութիւն կանչել սկսար քու օրինակովդ, ցըրտութիւն, աղքատութիւն և օտարութիւն քաշելով: Ամէն հարստութիւն դու ստեղծեր էիր, մէկ տուն չգտնուեցաւ քեզ արարչիդ ծնանելու համար: Ամէն հանգստութիւն դուն տուեր էիր մարդիկներուն, քեզի մէկ տեղ մը չտուին մարդիկ:

Այս ինչ սէր է, Տէր իմ, որ այսօր կը ցուցնես իմ վրաս. ես զքեզ թողուցեր էի, չէի ձանձնար, չէի պաշտեր. դուն ալ ինծմէն քաշուելով անասնոց մէջ գացիր, հովուաց հետ նստար. և այնպէս խեղճ տղայական կերպարանքով իմ կամակորութիւնս,

իմ բարբարոսութիւնս ուղեցիր անուշցընել, ճամբայ բերել: Եւ յիրաւի, իմ ապառաժ սիրտս ալ տեսնելով քուկին խեղճ կերպարանքդ, փոխուեցաւ, իջաւ, քովդ գալու համարձակեցաւ: Ձի շարժեցաւ իմ շարութիւնս ո՛չ ջրհեղեղին պատժով, ոչ երկնատեղաց կրակով, ոչ Սինա լեռան վրայ եղած ահեղ տեսիլքովդ. այլ երբ այսօր Բեթղեհէմի մօրին վրայ կը նայիմ, երբ քաշած խեղճութիւնդ կը տեսնեմ, սիրտս չգիմանար, ըրած չարութեանս ու ապերախտութեանս վերայ ցաւ կու գայ, սիրտս կը փղձկի: Մեղայ կ'ըսեմ, Տէր իմ, մեղայ, ես ալ հովուաց հետ Բեթղեհէմ կու գամ, քու աղքատութեանդ՝ քու ճգնութեանդ կը հետեւիմ. ինծի ալ ցըցո՛ր քուկին տեսիլքդ, ինծի ալ լսեցուր քուկին ձայնդ, որ հովուաց պէս հրեշտակաց հետ զքեզ օրհնեմ երգելով. Փառք ի բարձունս Աստուծոյ, և յերկիր խաղաղութիւն, ի մարդիկ հաճութիւն:

Փառք խոնարհութեան քո, Տէր,
որ այս աղքատութիւնս, այս խոնար-
հութիւնս յանձն առիր վասն սիրոյ
իմոյ: Փառք մարդասիրութեան քո,
Տէր. որ այնչափ զիս սիրեցիր՝ որ զիս
փրկելու համար մոռցար քու երկնա-
յին փառքդ. թողուցիր հայրական
ծոցը՝ եկար հողին վրայ զիս փնտռե-
լու: Փառք իմաստութեան քո, Տէր,
որ իմ չարութեանս վրայ ոչ սաստ-
կութեամբ՝ այլ քաղցրութեամբ յաղ-
թել ուղեցիր: Այսօր ահա յաղթուե-
ցայ քու գթութենէդ, Տէր իմ Յի-
սուս վասն իմ մանկացեալ, սիրտս
տրորեցաւ. մեղայ գոչելով ոտքդ կու
գամ, ով վասն իմ մարդացեալ: Տուր
ինծի ալ այն շնորհքը աղքատութեան,
որ աշխարհային բաները սրտէս դուրս
հանեմ: Տուր ինծի բարեխօսութեամբ
սուրբ Աստուածածնի մօր քոյ՝ քու
խոնարհութենէդ, քու իմաստութե-
նէդ. որ քու այսօրուան տուած օրի-
նակդ մտածելով ամմէն բան ձգեմ,

քեզի հետեւիմ, հաւատքս, յոյսս, սէրս
ամրացընելով, զղջմամբ անցընեմ օ-
րերս, որ ինչպէս տեսայ քուկին մար-
դեղութիւնդ, այնպէս ալ քուկին աս-
տուածութիւնդ, դէմ յան դիման
տեսնելու արժանի ըլլամ. ամէն:

— 3: —

Ի ՏՕՆԻ

ԱՆՈՒԱՆԱԴՐՈՒԹԵԱՆ ՅԻՍՈՒՄԻ

Երկրպագեմ հրաշափառ անուանդ
Տեառն մերոյ Յիսուսի. անուն՝ որ զօ-
րութիւն կու տայ մեզ հաւատացելոց,
կը փրկէ ի թշնամեաց, հալածիչ է
դիւաց, կատարիչ ամենայն խնդրուա-
ծոց: Զի յանուն Յիսուսի Քրիստոսի
կրկնեացի ամենայն ծունր երկնաւո-
րաց և երկրաւորաց և սանդարամե-
տականաց, կ'ըսէ Պօղոս առաքեալ:
Եւ դուն ալ ըսիր, Տէր իմ, թէ Զոր

ինչ խնդրիցէք յանուն Յիսուսի, եւ զիցի: Այս սուրբ և ահաւոր անունս միշտ բերանս առնելով, նոյն անունն զօրութեամբ կը խնդրեմ ի Հօրէն յաւիտենականէ տալ ինծի այն ամէն շնորհքը՝ ինչ որ պէտք է հոգիս փրկելու: Երբ յիշեմ այս սուրբ անունս Յիսուս, փախչին ինծմէն ամմէն փորձութիւնք, փախչի ամմէն ծուլութիւն. հոգիս արիւնայ, միտքս լուսաւորի. ապաշխարեմ իմ մեղքերուս վրայ, թողութիւն քաւութիւն զըտնեմ:

Ո՛վ Յիսուս, անուն ցանկալի, անուն հրաշալի, յոյսդ մեղաւորաց, բարեխօս վասն մեր, ցոյց զօրութիւն անուանդ քո, Տէր զօրութեանց. հաշտեցո՛ զիս այսօր երկնաւոր Հօրդ հետ. անցո՛ զբարկութիւն արդարութեանն Աստուծոյ վասն անուան քոյ սրբոյ. քու անունովդ պաշտպանէ զիս ահեղ դատաստանէդ Աստուծոյ: Չեմ արժանի շնորհիդ, բայց անուն

քո կոչեցեալ է ի վերայ իմ. վասն փառաց անուանդ Յիսուսի ազատէ զիս ամէն հոգեւոր ու մարմնաւոր փորձանքներէ այժմ և ի ժամու մահուան իմոյ, որ ես ալ օրհնեմ զանունդ Յիսուս ընդ սուրբս քո յաւիտեան. ամէն:

Ի ՏՕՆԻ ՅԱՅՏՆՈՒԹԵԱՆ

Այսօր յայտնեցիր զքեզ, Տէր իմ, այն թագաւորաց, որ քեզ հեռու տեղերէ եկան փնտռելու՝ երկրպագելու համար. ծածկեցիր զքեզ մօտիկ եղող Հերովդէսէն որ զքեզ կը փնտռէր մեռացընելու համար: Երանի՛ այն արգար հոգիներուն՝ որոնց դու զքեզ կը ցուցընես. վայ այն մեղաւոր հոգիներուն որոնցմէ դու զքեզ կը ծածկես, կը հեռացընես: Տո՛ւր ինծի այսօր այն շնորհքը, Տէր իմ, որ ինչպէս այն թագաւորները՝ երկայնմտութեամբ սպասելով աստղին՝ վերջապէս տեսան

աստղը, անոր առաջնորդութեամբ ը-
րին այն երկայն ճամբորդութիւնը, ե-
կան գտան զԱստուածդ մարդացեալ-
այն լոյս հաւատոյ՝ այն երկայնմտու-
թիւն աղօթքի՝ ես ալ ունենամ. քեզ
սպասեմ, սրտով մտքով քեզի գամ,
որ դքեզ աշխարհիս մէջ շնորհքով
տեսնեմ, անդին ալ աստուածութիւնդ
պայծառ տեսնելու արժանի ըլլամ:
Քու աստղդ շնորհաց զիս լուսաւորէ,
առաջնորդ ըլլայ իմ կենացս երկարա-
տե ճամբորդութեան մէջ. ամէն փոր-
ձութիւններէ պահէ, երկնային Ե-
րուսաղէմը հասցընէ:

Կը յիշեմ, Տէր իմ, երբ այն ե-
րեք մոգերը մաուրը մտան, ինչպէս
արքայութիւն դարձած գտան այն մը-
սուրը, հոն տեսնելով դքեզ Յիսուս
մանկացեալ, զսուրբ Աստուածածին
և զսուրբ Յովսէփ, ամմէն հրեշտակ-
ներով: Եւ ինչպէս որ այն երեք մոգ-
քը դքեզ տեսածնին պէս երկրպագու-
թիւն տուին, իրենց զանձը բացին,

քեզի ընծայեցին ոսկի, կնդրուկ, զը-
մուռս, ես ալ անոնց հետեւելով՝ քեզ
միայն երկրպագեմ, քեզ ընծայեմ
ոսկի՝ որ է իմ հաւատքս՝ առաքինու-
թեան գործերով զարդարեալ, քեզ
ընծայեմ կնդրուկ՝ որ է անուշահո-
տութիւն աղօթից, և զմուռս մե-
կութեան ախտից: Ետքն ալ պա-
հապան հրեշտակիս առաջնորդու-
թեամբ անոնց պէս ազատին սատա-
նայի որոգայթներէն՝ որ նման Հե-
րովդէի կ'ուզէ իմ ձեռքովս՝ իմ մեղ-
քերովս՝ սպաննել զՅիսուս, զիս շը-
նորհքէ զրկել: Ո՛վ ամենօրհնեալ սուրբ
Լոյս Աստուածածին, ինչպէս որ այս-
օր քուկին ներկայութեամբ արժա-
նացան այն երեք մոգքը Յիսուսի տես-
լեանը, քու բարեխօսութեամբդ զիս
ալ արժանացո՞ղ զՅիսուս տեսնելու ար-
քայութեան մէջ ի յաւիտեանս. ամէն:

Ի ՏՕՆԻ ՄԿՐՏՈՒԹՅԱՆ

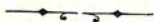
Ո՛վ անբաւ խոնարհութիւն տա-
տուածային, որ ինծի համար յանձն
առիր այսօր մեղաւոր կերպարանքով
գալ, քու ծառայէդ մաքրութիւն ու-
զել ջրով. մարմինն զոր առիր՝ ըլլալով
մարմին ագամային՝ մեղաւորի պէս ե-
րեցար, և քու ծառայէդ սուրբ Յով-
հաննէս Մկրտչէն լուացուիլ ու մկր-
տուիլ ուզեցիր. այն ծառան՝ որ դուն
ստեղծեր էիր, անկէց մաքրուիլ ու-
զեցիր. նա ալ զարհուրեցաւ քու խո-
նարհութենէդ, հրեշտակներն ալ եր-
կընքէն նայելով գողացին: Բայց դու
իմ սիրոյս համար յանձն առիր մե-
ղաւոր երևնալ՝ լուացուիլ, ինծի ալ
մեծ պարգև մեծ խորհուրդ տուիր՝ որ
ես ալ լուացուելովս սուրբ մկրտու-
թեամբ սկզբնական մէղքէն Սղամայ
լուացուիմ, սրբուիմ, Հոգւոյն սրբոյ
շնորհաց ընդունակ ըլլամ, սատանա-

յի ծառայ ըլլալով՝ հրեշտակաց մէջը
գտնուիմ:

Սակայն ես ապերախտս փոխանակ
աղէկ պահելու այս մաքրութիւնը և
փոխանակ շնորհակալ ըլլալու, մե-
ղանշելով կորսնցուցի աւազանին
շնորհքը, հոգին աղտոտեցի, նորէն
սատանայի ծառայ եղայ մեղքերովս:
Այսօր մկրտութեան տօնդ ըլլալով,
ո՞վ մարդասէր Տէր, այսպիսի մեծ օրը
գիտեմ որ նոր շնորհքներ կը բաժնես,
ամենուն մեղքը կը լուանաս, եկեր
ոսքդ կ'լինամ, թողութիւն կը խնդրեմ
ամէն մեղքերուս համար: Կ'աղաչեմ
նորէն լուանաս, և այն մկրտութեան
շնորհքը զոր կորսնցուցի, նորէն ինծի
դարձընես:

Գիտեմ, Տէր, որ զիս լուանալու
համար ինծմէն ջուր արտասուաց կ'ու-
զես, ահա՛ այս աղօթքս կը մատուցա-
նեմ. չունիմ արցունք, չունիմ կա-
տարեալ ցաւ սրտի, սիրտս քար է
կարեր. իմ մեղքերուս շատութիւնը

ապառաժի պէս կարծրացեր է, բայց
իմ ապաշխարութեան ձայնս արցունք
թափողի պէս ընդունէ՛, ու քու մկրդ-
տութեան ջրոյդ հետ խառնելով՝ նո-
րէն զիս շնորհքով մկրտէ :

Ի ՏՕՆԻ

ՏՆԱՌՆ ԸՆԴ ԱՌԱՋԻՆ

Ո՛վ մաքրութեան սիրող Յիսուս,
դու որ անարատ մօրդ հետ եկար տա-
ճարը, և Հօր Անտուծոյ ընծայուելով՝
զմեզ մաքրեցիր և Աստուծոյ ընծայե-
ցիր, զիս՝ որ մաքրութեան կարօտ եմ
սրբէ՛, և ինչ մեղքեր որ ըրեր եմ պղզ-
տիկուց ինչուան հիմա . և մեղքերով
հոգիս աղտոտեր եմ, տո՛ւր քաւու-
թիւն և թողութիւն : Եւ ինչպէս որ
Սիմէոն ծերունին շատ աղօթքով սպա-
սելէն ետեւ արժանի եղաւ դեզ տես-

նելու, իր գիրկը առնելու, անոր պէս
զիս ալ արժանի ըրէ՛ աղօթքով աղա-
չանքով սպասել պատրաստուիլ քեզ
հաւատքով պայծառ տեսնել, և սուրբ
և արժանաւոր հաղորդութեամբ իմ
սրտիս մէջը առնել, շնորհքով զար-
դարուիլ . դեզ տեսնելովս սուրբ պա-
տարանգիս խորհուրդին մէջ զմայլիլ :
Երբ այսպէս արժանապէս առնեմ
սուրբ հաղորդութեան խորհրդով ըզ-
քեզ, հաւատքիս աչքը կը բացուի,
զձեզ փրկիչդ պայծառ կը տեսնէ,
սէրս կը վառի, յոյսս կը հաստատուի :
Այն ատեն իմ հոգիս ալ Սիմէոնի պէս
քեզ կը փափազի՝ քեզի կ'աղաղակէ
լսելով . Սրդ արձակեալ զծառայս քո :
Տեսայ իմ փրկիչս, վասն իմ մանկա-
ցեալ, տեսայ իմ Տէրս հացին տեսա-
կաւ խորհրդացեալ, ասկէց ետքը գա-
նեցայ աշխարհէս, չեմ ուզեր աշ-
խարհային բաները . ա՛յ չեմ ուզեր
աշխարհիս վրայ կենալու . ասկէց ետ-
քը արձըկէ զիս մեղքերէս . արժանի

ըրէ բարի մաշուամբ քեզի գալու,
քեզի հետ յաւիտեան մնալու, ո՛վ
Տէր իմ, արարիչ իմ, և փրկիչ իմ:

Դու, սուրբ կոյս Աստուածածին,
այսօր կատարել տուր իմ խնդիրքս,
և ինչպէս որ Սիմէոն ծերունւոյն
գիրկը դու առիր այսօր զմանկացեալն
Յիսուս, քու բարեխօսութեամբդ ը-
րէ՝ որ ես ալ արժանապէս առնեմ
զՅիսուս փրկիչն իմ սուրբ հաղորդու-
թեան խորհրդով իմ սրտիս մէջ, ա-
նով զմայլիմ, ուրիշ բանի չիցանկամ
իմ կենացս մէջ: Դու որ անկարօտ
էիր սրբութեան՝ բոլորովին սուրբ ըլ-
լալով, ուրիշ հասարակ մարց պէս ա-
ղօթքներ ու օրհնութիւններ կարգալ
առիր. ես եմ մեղաւոր կարօտ մաք-
րութեան և սրբութեան, իմ վրաս
ապաւորել տուր աղօթքներուն վօրու-
թիւնը՝ որ իմ աւջի ըրած մեղքերս
ջնջուին: Ասկէց ետքը սրբութեամբ
անցընեմ մնացած իմ կեանքս, ետքը
արժանի ըլլամ արբայութեան մէջ

պայծառ երեսօք տեսնելու զՅիսուս
ընդ Հօր և սուրբ Հոգւոյն. ամէն:

Կ Ր Թ Ո Ւ Թ Ի Դ Ն Ա Ղ Օ Թ Ի Յ

Ի ՄԵԾ ՊԱՆՍ

Մեղաւոր հոգին երբոր առ Աս-
տուած կը դառնայ, առաջ ճանչնալ
կը սկսի՝ կը մտածէ իր մեղքին գար-
շութիւնը, ինչ փորձանք՝ ինչ չար բե-
րաւ իրեն սատանային փորձութիւնը.
և իր հետեւիլը սատանային կամքին.
և ինչպէս զրկուեցաւ Աստուծոյ շը-
նորհքէն իրեն մեղանչելովը: Երկրորդ՝
կը ցաւի կը զղձայ սրտանց իր ըրած
մեղքերուն վրայ: Երրորդ՝ կ'երթայ
քահանային, կը խօստովանի իր մեղ-
քերը: Չորրորդ՝ սրտանց աղօթք կընէ
Աստուծոյ շնորհքը խնդրելու, որ խոս-
տովանած մեղքերուն թողութիւն
տայ: Հինգերորդ՝ կը պատրաստուի

իր սրտին մէջը առնելու զՅիսուս սուրբ
հաղորդութեամբ :

Աս կարգիս վրայ առջի հայրապետ-
ներն ալ կարգաւորեցին բոլոր մեծ
պաքին կիրակիներուն աւետարան-
ները և շարկաները : Առջի և եր-
կրորդ կիրակին կամ շաբաթը՝ Ադա-
մայ ու Եւայի փորձութիւնները յիշե-
լով՝ որ է պատճառ մեր ամէն մե-
ղացը, յորդորուինք անոնց պէս՝ ըրած
մեղքերնիս ապաշխարել : Ադամայ
մեղքը մէկ է, բայց ուրիշ մեղքեր ալ
կը մտնան, որ մենք ալ միշտ ան մեղ-
քերուն մէջ կիյնանք, հպարտութիւն,
որկրամոլութիւն, ծուլութիւն կամ
անհոգութիւն Աստուծոյ պատուի-
րանքը պահելու, և անձնահաճու-
թիւն՝ որ է իր կամքը և ուրիշին կամ-
քը՝ Աստուծոյ կամքէն վեր դնել : Յի-
շենք և Քրիստոսի փորձութիւնը, ա-
նով զօրանանք փորձութիւններու
դէմ դնել, սատանան քամահրել, և
մեղքերէ զգուշանալ :

Երրորդ շաբաթը՝ Անառակ որդւոյն
օրինակը կարգաւով՝ յորդորուինք ա-
նոր պէս մեղայ գոչել, զղջալ :

Չորրորդ շաբաթը՝ Տնտեսին օրի-
նակովը համար տալ մեղքերնուս վրայ՝
խոստովանելով քահանային :

Հինգերորդ շաբաթը՝ Քրիստոսի օ-
րինակովը սրտանց աղօթքի հետ ըլ-
լալ, մեղքերնուս համար թողութիւն
առնելու, և Աստուծոյ հետ հաշտուե-
լու :

Վեցերորդ շաբաթը՝ Քրիստոսի
զալուստը յիշելով, պատրաստուիլ ի-
րեն զալստեան սուրբ խորհրդով հա-
ղորդութեան. պատրաստուիլ և բարի
մահուան :

Հոս ալ ահա աս կարգով գրուած
են բոլոր մեծ պաքին աղօթքները ամ-
մէն օրուան համար, որ է հոգևոր
կրթութիւն զՅիսուս առնելու սուրբ
հաղորդութեամբ :

ԱՌԱՋԻՆ ՇԱՐԱԹ

ՄԵՇ ՊԱՆՈՑ

Կրքոչքիւն
զգաստոչ-
քեան ընդ-
դեմ փորձոչ-
քեան, յիշա-
տակաւ փոր-
ձոչքեան Ա-
դամայ և
Քրիստոսի.

ՇԱՐԱՎԱՆ

Որ ըստ պա-
նոց քառաս-
նորեայ փրկո-
ղիմ պահելով
հարսնացիա
եկեղեցի, զի
մտցէ ի յառա-
զաստ ընդ փե-

տայիմ յարուցելոյ: Եկայք հաւատացեալք
Քրիստոսի ցնծութեամբ պահեսցուք, ընդ
անմահիմ մահու մեղանելով մեղաց, զի յա-
րութեամբ մորա կենդանացուք արդա-
րութեամբ:

ԵՐԿՈՒՇԱՐԱԹԻ

Առաջին օր մեծ պահոց.

Տէր իմ Յիսուս Գրիստոս, անչափ
հարկաւոր սեպեցիր պաք բռնելը որ
առջի մարդուն Ադամայ՝ նշան իր հնա-
զանդութեան՝ պաքը ապրսպրեցիր,
չուտել Գիտութեան ծառէն: Եւթը
երբոր դուն աշխարհ եկար, ինծի
ապաշխարանք սորվեցընելու համար՝
առջի բանդ եղաւ քառսուն օր պաք
բռնել, չուտել, անանկով սատանայի
փորձութեանը յաղթել:

Տուր ինծի ալ աէր իմ այսօր շնորհք,
որ աս սուրբ օրինակիդ հետեւելով, ես
որ քառսուն օր պաք բռնել կը սկսիմ

աս օրէս, բարի դիտաւորութեամբ
բռնեմ. ու պաքին հետ լեզուս ալ բռնեմ.
Ետ կենամ գէշ խօսքեր հանելէն,
անէծք տալէն, բամբասանքներէն, և
ամէն մոլութիւններէս ու մեղքերէս
դադրիմ: Տո՛ւր մեզ տէր, մահու քոնը
մանիլ մեռելութեամբ մեղաց, զի և
կենաց քոց հաղորդիլ արժանասցուք
կենդանարար արքայութեանդ: Ամ-
մենէն աւելի կաղաչեմ, պահես զիս
ան մեղքէն՝ որ ըրաւ Ադամ, լսելով
ձայնի կնոջ՝ Աստուծոյ կամքը ոտքի
տակ առաւ. չըլլայ թէ ես ալ ուրիշին
կամքին չի դպչելու համար՝ Աստու-
ծոյ կամքին գէմ բան ընեմ, Աստու-
ծոյ պատուիրանքը կտարեմ, անով Ա-
դամայ պէս գրախտէն քշուիմ դուրս
ըյնիմ: Այլ քեզի հետ հիմա ի սպա-
ռէզն աղօթից և ապաշխարութեան
մանելով՝ Զատկին սուրբ շնորհքնե-
րովդ զարդարուիմ, երկնային դրախ-
տին տրժանի ըլլամ:

ԵՐԵՒԱՆԻ ՄԱՐԿԱՐԿ

Երկրորդ օր մեծ պահոց .

Մարգասէր տէր իմ Յիսուս, ան
առջի փորձութեանդ համար որ քա-
շեցիր, կատարէ այսօր իմ աղաչան-
քըս որ քեզմէ կը խնդրեմ. յիշէ եր-
բոր սատանան քեզ չիճանչնալով
քովդ եկաւ յանդգնեցաւ քեզի փոր-
ձութիւն բերելու Ադամայ պէս, ու
անօթութեանդ համար ըսաւ՝ որ քա-
րերը հաց դարձնես: Դուն զանիկայ
սուրբ գրոց խօսքով մէկէն յանդի-
մանեցիր, հաց ուտելը հոգալու բան
մը չէ ցուցիր, մինակ Աստուծոյ բանը
հոգալու է ըսիր. անով Ադամայ որ-
կրամոլութեան մեղքը ջնջեցիր:

Կաղաչեմ քաւես սրբես իմ որկրա-
մոլութեան մեղքերս որչափ որ ըրեր
եմ պղտիկուց ինչուսն հիմա. և այս-
օրընէ իմ սրտէս հանես ան աւելորդ

հոգերը իմ ապրուստիս վրայ: Վասն զի սրտովս մտքովս աւելի հոգ կը տանիմ ապրելուս վրայ՝ քան թէ Աստուծոյ բաներուն վրայ: Աղամայ պէս մէկդի ձգեր եմ ան բաները՝ որ Աստուած տուեր է ինծի, ետեւէ ընկեր եմ ան բաներուն՝ որ Աստուած արգելեր է, որով դուրս ընկաւ կորսւնցոց ձեռքի եղած դրախտն ալ. ես ալ անոր պէս խելքս տուեր եմ անոնց որ արգիլեր ես, որ է աս անցաւոր աշխարհիս բաները, մոռցեր մէկդի ձգեր եմ անդիի աշխարհին բաները: Անհոգ կեցեր եմ Աստուծոյ պատուիրանքները պահելու. աղօթքիս՝ պատարագ տեսներուս ատենն ալ ասանկ պարապ բաներու տուեր եմ միտքս, մտածելով ինչ ընեմ որ ապրիմ, ինչ ընեմ որ տունս պահեմ. չեմ մտածած ինչ ընեմ որ քու կամքդ կատարեմ, քեզ փառարանեմ:

Աս աւելորդ հոգերը իմ ապրուստիս վրայ ինծմէն վերցնես, որկրա-

մուլութեան մեղքէ պահես, ժուժկալութեան շնորհք պարգևես, որ խելքս միտքս տամ բարեգործութիւն ընելու, և աստուածաշունչ զրոյց խօսքերը մտածելու:

ՉՈՐՆԷՇԱՐԱԹԻ

Երրորդ օր մեծ պահոց.

Ծոնարհութեան օրինակ տէր իմ Յիսուս Քրիստոս, որ թող տուիր սատանային զքեզ առնել բերել երուսաղէմ, տաճարին աշտարակին վրայ հանել, հոն ինքն ալ սուրբ գրոց խոսքերով յանդգնեցաւ փորձութիւն բերելու. տեսներով որ դուն սուրբ գրոց խօսքերով իրեն դէմ կը պատերազմիս, ուզեց հպարտութեան մեղքի մէջ ձգել Աղամայ պէս, Աստուած փորձել, պարապ տեղը հրաչք ընել ըսաւ փառաւորուելու համար: Դու ինքն որ

խոնարհութեան ճշմարիտ օրինակն
ես՝ նորէն աստուածային սուրբ գրոց
խօսքերով անոր խօսքերը ցրուեցիր,
ամօթ ըրիր. փառասիրութեան մեղ-
քը Ադամայ՝ որով զրախտէն դուրս
ընկաւ՝ ասով քաւեցիր: Տո՛ւր ինծի ալ
կաղաչեմ, մէկ շնորհք մը խոնարհու-
թեան որ հպարտութեան և փառա-
սիրութեան մեղքերը իմ սրտէս հա-
նեմ. քանի որ սատանան միտքս փոր-
ձութիւն ձգէ, աստուածաշունչ զրքին
խօսքերը միշտ միտքս բերեմ, բերանս
առնում, անով մերժեմ ցրուեմ՝ սա-
տանային բերած պիղծ և հպարտ
միտքերը: Աս ալ կաղաչեմ, քու դօ-
րութիւնդ տպաւորես այն խօսքերուն
վրայ, որ զուրցած իս պէս սուրբ գրոց
խօսքերը, սրաէս ալ հալածուն ամէն
փորձութեան շողորդները. ամէն:

ՀԻՆԳՇԱՐԱԹԻ

Չորրորդ օր մեծ պահոց .

Աղբատութեան սիրող տէր իմ Յի-
սուս, երբորդ փորձութիւն մ'ալ քաշե-
ցիր աստանայի ձեռքէն ինծի համար,
երբորդ քեզ տարաւ բարձր լեռան վրայ,
ցըցուց աշխարհիս ամէն թագաւորու-
թիւնը, ու իրենց փառաւորութիւ-
նը, ու քեզի պարզեւելու խօսք տուաւ,
թէ որ իրեն երկրպագութիւն ընէիր:
Ինչպէս որ Ադամայ միտքը աղատու-
թեան ու աստուածանալու մեղքը
ձգելով պղտորեց, անով զրախտէն
դուրս հանեց, անանկ ալ կարծեց որ
քուկին մարգկութիւնդ ալ Աստուծոյ
դէմ մեղքի մէջ կրնայ ձգել: Իսկ դուն
տէր, ան ատենը սաստելով հալածե-
ցիր, Աստուծոյ պատուոյն դէմ ան
չարին խօսիլն ալ շուղեցիր, ըսելով,
Աստուծոյ միայն տալու է երկրպա-

գութինն . անով Ադամայ մեղքը՝ որ
չարին լսելով Աստուծոյ փառքը իրեն
ուզեց առնել և աղատ ըլլալ՝ ջնջեցիր,
Աստուծոյ փառքը տեղը դրիր : Ո՛վ
տէր իմ, իմ սրտէս ալ շատ հեղ կան-
ցընէ հարստութիւնը, փառքը, պա-
տիւր ու ներսէս ան բաներուն բազ-
ձանք բերել կուտայ . ես չունիմ կա-
րողութիւն ան շարին սաստելու, իմ
մեղաւոր մարմնոյս համար կը թու-
նամ : Դու տէր իմ, ան զօրութիւնը
ինծի ալ տո՛ւր, որ շար սատանային
միաքերը մէկէն վաճնտեմ դուրս
ձգեմ . մինակ Աստուծոյ մեծութիւնը՝
Աստուծոյ փառքը ուզեմ իմ ամէն
գործքիս մէջ . ամէն :

ՌԻՐԱՅԹ

Հիւնդերտրոյ օր ձեռ պահոց .

Ո՛վ երկայնամիտ տէր իմ Յիսուս
Քրիստոս , որ Ադամայ որդիքները
փրկելու համար աշխարհ եկար , և
ամէն մէկ Ադամայ փորձութեանլու
մեղացը համար՝ թող տուիր որ սա-
տանան քեզ Ադամայ պէս մարդ կար-
ծելով , ասչափ անգամ փորձեց , բայց
դու ամէն մէկ փորձութիւններու վը-
րայ ելար , Ադամայ ընկած փորձու-
թիւնները երեսպաշտութեան, որկրա-
մոլութեան , հպարտութեան , ազա-
տութեան , անձնասիրութեան , աս ա-
մէն մէկ մեղքերը քաւեցիր , անոր տը-
ւած շար օրինակներուն դէմ աղէկ
օրինակներ տուիր . անանկ որ սատա-
նան ամօթ ըլլալով փախաւ , հալա-
ծուեցաւ , հրեշտակները անոր տեղը
քովդ եկան քեզ պաշտելու : Տո՛ւր ին-

ծի ալ ան շնորհքը՝ որ քեզ նոր Ադա-
մայ հետեւելով, ամէն փորձութիւն-
ներուն վրայ ելլեմ. խելքս՝ միտքս՝
սիրտս մինակ Աստուծոյ ծառայելու
տամ, որ սատանան բոլորովին ինծմէն
հեռանայ, հրեշտակները քովս գան,
ու բարի միտքերով օրերս անցընեմ.
ամէն:

ՇԱՐԱԹ

Վեցերորդ. օր մեծ պահոց .

Քթած տէր Յիսուս Քրիստոս, ինչ
որ սատանան փորձութիւն բերաւ Ա-
դամայ, ինծի ալ միշտ կը բերէ, կու-
ղէ զիս յաւիտենական մահուամբ
կորսընցընել, Աստուծոյ պատուի-
րանքները մոռնալ կուտայ, Աստուած
վար զնել կուտայ քան զկիրս իմ
և քան զհաճոյս իմ, քան զբարեկամս
իմ: Շատ հեղ իմ կամքս՝ և բարեկա-

մաց կամքը կատարելու համար՝ Աս-
տուծոյ կամքը ոտքի տակ առեր եմ,
ես ինծի հաւնելով յանձնապաստան
եղեր եմ Ադամայ պէս, դրսի զուար-
ճութիւններու, դրսի բաներու խելքս
տուեր եմ, ու իրր թէ ես ինծի տէր
ազատ ըլլալ ուղեր եմ Ադամայ
պէս: Աս մեղքերս այսօր խոստովանե-
լով քու առջիդ կը ձգեմ. դու որ Ադա-
մայ մեղքերը քաւեցիր, իմ մեղքերս
ալ քաւէ. տո՛ւր ան առաքինութեան
շնորհքներդ՝ որ փորձութեանդ մէջ ցու-
ցիր. և ինչ որ աղօթք կընէիր Հօր Աս-
տուծոյ քառսուն օրուան պաքիդ մէջ,
մանաւանդ աս առջի շարթուն մէջ, իմ
անարժան աղօթքներս ալ խառնէ,
միացուր, և ընծայէ Աստուծոյ, որ
արժանի ըլլամ աս շնորհքները ըն-
դունելու. ամէն:

ԵՐԿՐՈՐԴ ՇԱՔԱԹ

ՄԵԾ ՊԱՆՈՑ

Կրքոշքիշն մահա-
ցոշցման զգայարա-
նաց, յիշատակաշ
փորձոշքեան Նշայի
և Քրիստոսի .

Ընդ մախանօրն տըրտ-
մութեամբ՝ որ վասն ե-
լիցն ՚ի դրախտէն կե-
նաց, ընկալցուք և մեք
գտրտմութիւն ապաշ-
խարութեան. զի յա-
րութեամբն Քրիստոսի
արժամասցուք մտից
դրախտին եկեղեցւոյ :
Որ յաղթեցեր մերով
ըմութեամբ ի փորձու-
թեան կամակոր օծին ,
որով ետուր իշխանու-
թիւն որդւոց Ադամայ կոխել զգլուխ չար

վիշապին , և ընդ երկմայմոցն երգել
զփառս ՚ի բարձունս :

ԿԻՐԱԿԻ

Եօրներորդ օր մեծ պահոց .

Քարեցար տէր իմ Յիսուս Քրիստոս,
մինակ սատանան չէ որ Ադամայ պէս
զիս կը փորձէ, այլ նաև աշխարհ ու
մարմին : Աշխարհիս բաները ինծի
ալէկ կերեայ քան աստուածային բա-
ները, սիրտս իրեն քաշել կուտայ,
Աստուծմէ կը հեռացընէ . մարմինս
ալ ապստամբ եղած՝ մտքիս չհնազան
դիր, շիտակին չիհետեւիր, ծուռ ճամ
բաներուն մէջ կը մօլորի : Վասն այն
փորձութեանց՝ որ ինծի համար քա-
շեցիր, տուր ինծի շնորհք և կարողու-
թիւն, որ սատանային ալ և աշխար-
հիս փորձութիւններուն ալ յաղթեմ,
աշխարհիս ամէն մեծութիւնը, փառ-
թամութիւնը ինծի լեզի երևնայ, մի-

այն հանդերձեալ աշխարհին բաները
անուշ գայ, անոնք վաստակելու ե-
տեէ իյնամ: Եւ վասն քառասնօրեայ
պահոցդ՝ որով սուրբ մարմինդ մեղա-
ւոր մարմնոյ պէս ճնշել ուղեցիր ինծի
համար, իմ մարմինս է մեղաւոր, իմ
մարմինս է ապստամբ. տո՛ւր ինծի
շնորհք. ինչ որ մարմինս ալ փորձու-
թիւն բերէ, մտիկ չընեմ. պաքով
ճգնութեամբ զսպեմ, Աստուծոյ պա-
տուիրանացը հնազանդեցընելով,
մեղքերէ խալըսելով, շնորհքով զար-
գարուելով երկնային գրախարհ մտնե-
լու արժանի ըլլամ. ամէն:

ՆՐԿՈՒՇԱՐԱԹԻ

Ոչքերտոյ օր մեծ պահոց .

Աստուած ողորմութեան, լուր իմ
աղաչանացս, և տո՛ւր այսօր շնորհք
մահացուցանելոյ իմ դգայարանք-

ներս, մանաւանդ իմ լսողութիւնս .
չըլլայ որ ասկէց ետքը գէշ խօսքեր լսե-
լով մտիկ ընեմ, ինչպէս նախամայրն
Նւայ լսելով սատանայի խօսքերուն
չխփախաւ, խօսակից եղաւ, պատառ-
խանեց, անով մեղք մտաւ. մեղքէն
մահը տիրեց աշխարհիս վրայ՝ պտուղ
և պատիժ իր մեղացը, որ շուտ մը
տեսաւ աչքովը իր սիրելի անմեղ զա-
ւակին վրայ Արեւի, լալով ողբալով
անոր մեռելին վրայ: Աս որոգայթնե-
րու մէջ չըլլայ որ ես ալ իմ հոգիս
ձգեմ՝ սատանայի փորձութեանը ա-
կանջ գնելով: Այլ ինչպէս որ դու սա-
տանայի խօսքերուն մտիկ չընելով,
սուրբ զրոց խօսքերը բերանդ առնե-
լով, հալածեցիր սատանային փորձու-
թիւնները և իրեն հրապոյրները, ես
ալ սուրբ զրոց ու հոգեւոր խրատուց
և քարոզներու ականջս բանամ: Ա-
նուշ գայ ինծի հոգեւոր խօսքերը, լե-
զի երեւնայ աշխարհային խօսքերը, և
աստուածային բաներուն մտիկ ընե-

լով՝ իմ ականջս սուրբ պահեմ, սիրտս
աստուածային բաներուն տաքցընեմ
քու շնորհքովդ. ամէն:

ԵՐԵՄԻԱՅԱՍԹԻ

Ինկերոյդ օր մեծ պահոց.

Յէր Աստուած, որ զիս ստեղծե-
ցիր մարդ ՚ի պատկեր աստուածու-
թեանդ քո, և հինգ զգայարանօք
զարդարեցիր. աչք տուիր որ անով
ամէն բան տեսնեմ, և քեզ փառք
տամ, ես ան աչքով մեղանչեցի, ինչ-
պէս որ նախամայրն Եւայ աչքով նա-
յելով արգելեալ պտղոյն վրայ, փոր-
ձութեան ու մեղքի մէջ ձգեց զինքը
ու իրեն ընկերն ալ զԱդամ: Դու
տէր իմ, Եւայի մեղքը քաւելու հա-
մար՝ անոր ըրածին դէմ շինայեցար
աշխարհիս մեծութեանց ու թագա-
ւորութեանց վրայ, երբոր սատանան

փորձութիւն բերելու համար քեզի
ցըցուց, զքեզ մեծցընել խոստացաւ,
այլ ամմէնն ալ տեսածիդ պէս քա-
մահրեցիր: Տո՛ւր ինծի շնորհք՝ որ
քու սուրբ օրինակիդ հետեւելով զըս-
պեմ իմ աչքս, շինայիմ արարածոց
վրայ մեղանչելու համար, այլ քեզ
փառաւորելու համար, Աստուած իմ
և արարիչ իմ, հոս սուրբ պահելով
աչքս, երկինքը քու սուրբ տեսոյդ
արժանի ըլլամ. ամէն:

ԵՐԵՄԻԱՅԱՍԹԻ

Տաւներոյդ օր մեծ պահոց.

Սմեռակարող Աստուած, որ իմ
սննդեանս համար ճաշակելիք հաս-
տատեցիր, կարողութիւն համառու-
թեան տուիր, որ անով պտուղները
վայելեմ, քեզ փառաւորեմ. իսկ ես
փորձութեան նախամօրն Եւայի հե-

տեւելով՝ որկրամոլութեամբ ճաշակելեացս քեզի դէմ մեղանչեցի: Դու իմաստուն բժիշկ, ան որկրամոլութեան մեղքը քաւելու համար՝ քու սուրբ ճաշակելիքդ զրկեցիր ամէն կերակուրներէն որ դուն ստեղծեր էիր, չիկերար, ժուժկալութիւն սորվեցուցիր: Ասանք սուրբ արդեանց պահոցդ՝ տո՛ւր այսօր ինձի քաւութիւն թողութիւն իմ ամէն որկրամոլութեան մեղքերուս, ինչ որ պղտիկուց ինչուան հիմա ըրեր եմ, և տուր շնորհք ժուժկալութեան, որ ասկէց ետքը քու սուրբ օրինակիդ հետեւելով, զսպեմ իմ ճաշակելիքս, պատուիրանքէ դուրս չելլեմ: Եւ աս մեծ պաքը ջերմեռանդութեամբ բռնելով՝ ճգնութեամբ կատարելով՝ քեզի նմանելով՝ ինչ մտքով որ գրեր է սուրբ եկեղեցին, ընդունիմ ան աւմէն շնորհքները իբրեւ բարի քրիստոնեայ, հարազատ որդի եկեղեցւոյ:

ՏԻՆԳՇԱԲԱԹԻ

Մեռասաներոյ օր մեծ պահոց.

Տէր իմ Յիսուս, վասն քո սուրբ առանձնանալոյդ անապատի մէջ աւմէն աշխարհային բաներէ՝ տուր ինձի ալ առանձնանալ աշխարհային զբաղմունքներէ՝ աշխարհային գործքերէ: Ուրիշ զգայութեանց հետ սուրբ պահեմ և զգայութիւն հոտառութեանս, չըլլայ որ նախամօրն եւայի հետեւիմ, որ պաղոյն տեսիլքէն, հոտէն, համառութենէն խարուելով՝ Աստուծոյ դրած պատուիրանքը մոռցաւ, անմահութեան կեանքը կորսնցուց, մահկանացու կեանքը վաստակեցաւ. իրեն և իր զաւկներուն վրայ տեսնելով մահը, լաց ու ողբ բերաւ. չըլլայ որ ես ալ ասանկ զգայարանքներով խարուիմ, հոգիս մեռցնեմ: Այլ զատուելով

ու հեռանալով աշխարհային գործ-
քերէ՝ չըմեղանշեմ ո՛չ տեսութեամբ,
ոչ հոտառութեամբ և ոչ համառու-
թեամբ. միայն զԱստուած պաշտե-
լով՝ իմ ամէն գործքերուս մէջ որ
կընեմ զգայարանքներովս, զԱստը-
ւած փառաւորեմ, ետքն ալ արժանի
ըլլամ արքայութեան մէջդ դէմ յան-
դիման հրեշտակաց հետ զԱստուած
փառաբանելու՝ ի յաւիտեան. ամէն:

ՈՒՐԲԱԹ

Երկոտասաներորդ. օր մեծ պահոց.

Յաղաչեմ ամենէն աւելի, տէր
իմ, լեզուս պաշէս մեղանշելէն, չըլ-
լայ որ՝ ինչպէս նախամայրն Եւայ
լեզուով յորգորելով զԱդամ, արգի-
լեալ պտուղը կերցուց, մեղքի մէջ
ձգեց, անով մահ տարածեց աշխար-
հիս վրայ, ես ալ ուրիշը մեղքի մէջ

չի ձգեմ, պատիժ չի քաշեմ, այլ բա-
րեգործութիւն ընելու պատճառ ըլ-
լամ: Չըլլայ որ պարապ խօսքերու
լեզուս գործածեմ, բարկանալով գէշ
խօսքեր կամ անէծք բերնէս հանեմ,
դիմացինս մեղքի մէջ ձգեմ, բամբասե-
լով ուրիշին անունը կոտրեմ: Այլ
միշտ բարի խօսքերու գործածեմ
լեզուս, զքեզ օրհնելու, զքեզ փառա-
ւորելու:

ՇԱՐԱԹ

Երկրոտասաներորդ. օր մեծ պահոց.

Հոգիդ սուրբ, աղբիւր շնորհաց,
վասն արդեանց պաշոց Յիսուսի
տեառն իմոյ, տուր ինծի այսօր շը-
նորհք մեռուցանելոյ, զսպելոյ չէ թէ
միայն իմ հինգ դրսի զգայարանք-
ներս, այլ նաև իմ ներսի կիբքերս,
իմ հպարտութիւնս, անձնասիրու-

թիւնս, փափկասիրութիւնս, բարկու-
թիւնս, ծուլութիւնս, և ուրիշ ամէն իմ
չար մոլութիւններս բռնեմ, շտկեմ:
Մեծութեան, փարթամութեան չի
ցանկամ, ինչպէս որ Ադամ և Նւա
ցանկանալով աստուածանալ, դրախ-
տէն ալ զրկուեցան, մահ բերին իրենց
ալ ու իրենց զաւակներուն ալ: Այլ
Քրիստոսի տեսուն իմոյ խոնարհու-
թեան հետեւելով, միայն Աստուծոյ
կամքը կատարելու ցանկամ, միտքս
ալ սուրբ պահեմ, մեղաց առիթնե-
րէն զգուշանամ: Կ'աղաչեմ նաեւ քեզ
ո՛վ մարդացեալ Աստուած իմ Յի-
սուս, վասն անհուն սիրոյդ՝ որ զիս
փրկելու համար մարդ եղար, այնչափ
աշխատեցար, այս երկրորդ շաբթուս
մէջ ինչ երկրպագութիւններ ըրիր
աղօթելովդ, զանոնք իմ աղօթքնե-
րուս հետ խառնես, որ իմ աղօթքս
ալ զօրութիւն առնելով, այս շաբ-
թուս մէջ ինչ շնորհքներ որ խնդրե-
ցի, արժանի ըլլամ առնելու. և չի-

տակ խղճմտանքի ճամբայ երթալով՝
հոգիս ալ մարմինս ալ Աստուծոյ նը-
ւիրեմ. ամէն:

ԵՐԻՈՐԴ ՇԱԲԱԹ

ՄԵԾ ՊԱՀՈՑ

կրքոշքիւն ապաշ-
խարոշքեան 'ի դեմն
Անառակ որդոյն .

ՇԱՐԱԿԱՆ

ընդ ամառակին որդ-
ւոյ գոչեմք առ Հայրդ
գթած . մեղաք յձրկինս
և առաջի քո քաւիչ
յանցանաց . եւ ընդ ա-
ռաջ սիրով, գրկեա
համբուրիւ, մաքրեա
զմեզ ի մեղաց մերոց :

ԿԻՐԱԿԻ

Չորեքտասնեկորդ
օր մեծ պահոց .

Գթած Հայր երկնաւոր, այսօր մը

տածելով կ'իմանամ՝ որ պատճառ իմ
մեղքէ չի գառնալուս սա է՝ որ ես զիս
զղման մէջ չեմ պահեր, այլ մարմ-
նաւոր ուրախութեան կը վազեմ, և
իրր թէ առջի մեղքերուս թողութիւն
առած այնպէս սիրտս հանգիստ նըս-
տիլ կ'ուզեմ : Այս կը ցուցնէ որ ոչ
աստուածային երկիրդ ունիմ, և ոչ
աստուածային սէր . անկից կու գայ
ինծի անհոգութիւն առջի մեղքերս
լալու, անհոգութենէ կու գայ՝ որ փոր-
ձութիւններուն չեմ կրնար վրայ ել-
լել, նորանոր մեղքի մէջ կ'իյնամ :

Բայց այսօրուան անառակ որդւոյն
օրինակովը իմ սիրտս շարժեցաւ .
յիշեցի իմ առջի բրած մեղքերս, թէ
քանի՜ ապերախտութիւն ըրի երկ-
նաւոր Հօրդ դէմ՝ այն մեղքերովս . քա-
նի՜ հարստութիւն շնորհաց ունէի,
ի՛նչպէս զանոնք ցրուեցի, մկրտու-
թեան և ուրիշ խորհրդոց շնորհքնե-
րը, զորս դու Հայր երկնաւոր ինծի
պարգևեր էիր՝ կորսնցուցի, ապա-

կանեցի: Բայց ինչպէս որ անառակ
որդւոյն միտքը բացուեցաւ, ինքն ի-
րեն եկաւ, զղջումն ընել, մեղայ ըսել
սուսադրեց, այն լոյսը շնորհաց՝ կ'ա-
ղաչեմ, իմ մտքիս մէջ ծագէ այսօր,
ես ալ անոր պէս տեսնեմ մեղաց
գարշուծիւնը: Իմանամ իմ խեղ-
ճութիւնս անառակ որդւոյն պէս՝ որ
երկնաւոր Հօրս տունը ձգեցի, խո-
զերուն հետ նստիլ և ուտել ուզեցի:
Քուկին հոգեւոր բարիքներդ ինծի
ծանր եկան: Հոգեւոր ճամբան եր-
թալ, հոգեւոր խօսքեր ըսել, քու սուրբ
պատուիրաններդ պահել՝ անհամ
երեցաւ ինծի, անոր տեղը ընդու-
նայն աշխարհիս զուարճութիւնը սի-
րեցի, որոնք պիտի անցնին երթան,
զիս չեն կրնար կշտացնել, մեղաւոր
մարդկանց հետ խողերու նման նստիլ
ելլել ուզեցի: Այս գարշուծիւնը աղէ-
կութեան տեղ գրեւ եմ, այնպէս կ'եր-
թամ. մեռնելու օրս վրայ չի հասած՝
այսօր լուսաւորէ՛ զիս քու շնորհքովդ

որ արթըննամ, ասկից ետքը գտնիմ,
մեղքերէս ետ կենամ:

ԵՐԿՈՒՇՍՒՄԹԻ

Հնգետասաներորդ օր մեծ պահոց.

Թէպէտ շատ է իմ մեղքիս ծան-
րութիւնը, թէպէտ անարժան եմ քու
շնորհացդ, տէր իմ, սակայն անհուն
է, չի հատնիր քու ողորմութիւնդ:
Խնդրեմ, կ'աղաչեմ՝ պարգէն ինծի
այսօր այն լոյսը շնորհաց՝ որ անառակ
որդւոյն պէս՝ չէ թէ միայն մեղքե-
րուս գարշուծիւնը իմանամ, այլ նաև
հոգեւոր ճամբուն աղէկութիւնը իմա-
նալով միտքս բացուի, ես ալ ըսեմ. Քա-
նի՛ վարձկանք են՝ ի տան հօր իմոյ
հացալիցք, և ես աստ սովամահ կորըն-
չիմ: Պայծառ տեսնեմ՝ ո՛րչափ ա-
ղէկ է անմեղութեան ճամբան, ո՛րչափ
աղէկ է քու սուրբ պատուիրաններդ

պահելով քեզի ծառայել՝ քան թէ
սատանայի. ո՞րչափ աղէկ է աշխարհ-
հային ցանկութիւններէ հեռու կե-
նալ, խղճմտանքս մաքուր պահել,
քու շնորքովդ հարստանալ, ինչպէս
որ սուրբ արդար մարդիկները կ'ընեն:
Այս իմանալով այսօր, ասկից ետքը
քուկին պատուիրաններդ ինծի թե-
թե երևնայ, մեղաց ճամբան գէշ ե-
րևնայ, հոգևոր ճամբան աղէկ անուշ
երևնայ, հոգևոր խօսք լսելը՝ կարդա-
լը՝ ինծի զուարճալի երևնայ: Արե-
նամ մտածական ընել, ինչպէս որ
ըրաւ անառակ որդին, և պայծառ
մտօք ճանչնամ իմ խեղճ մեղաւոր
կացութիւնս. և քու ծառաներուդ
հոգևոր աղէկ կացութիւնը՝ հարստու-
թիւնը՝ հոգևոր բարեքները՝ զոր հիմա
շնորհքով կը վայելեն ու ետքը արքա-
յութեան մէջ պիտի վայելեն:

ՆՐՆԷՇԱՐԱԹԻ

Վեշտասաներորդ օր մեծ պահոց.

Որ անսպառէ ես ողորմութեամբ,
Հայր բարեգութ, առաջ աղաչեմ այս
օր ինծի այն շնորհքը, որ չէ թէ միայն
ճանչնամ մեղքերուս գարշութիւնը՝
և սուրբ պատուիրաններուդ հոգևոր
աղէկութիւնը, հապա նաև գործով
ընելու առաջադրեմ. անառակ որդ-
ւոյն պէս ես ալ ըսեմ. Յարուցեալ
գնացից առ Հայր իմ, և ասացից՝ Մե-
ղայ: Առաջադրեմ զղջում ընելու, մե-
ղայ գոչելու. առաջադրեմ քահանա-
յին ոտքը երթալու՝ որ է քու փոխա-
նորդդ. մեղքերս մէկիկ մէկիկ խոս-
տովանիմ անոր առջին, ցաւելով խոս-
տովանիմ, առաջադրելով մեռնիլ քան
թէ մեղանչել անհուն բարութեանդ
դէմ:

ԶՈՐԵՔՇԱՐԱԹԻ

Եօրնէշտաւնէրորդ օր մեծ պահոց.

Յաւագնեալ սրտիւ՝ խոնարհեալ մտքով կու գամ այսօր, Հայր ամեն ողորմ, ոտքդ կ'իշխամ, մեղայ կը գոչեմ անառակ որդւոյն պէս: Մեղայ՝ յերկինս և առաջի քո, Հայր սուրբ, վասն զի քու Հայրութիւնդ ուրացայ, քու պատուիրաններդ ոտքիս տակ առի: Մեղայ՝ յերկինս և առաջի քո, Որդիդ միածին, վասն զի քու ըրած մարդասիրութիւնդ չի ճանչցայ, նորէն գրեզ խաչ հանել ուզեցի իմ մեղքերովս: Մեղայ՝ յերկինս և առաջի քո, Հոգիդ սուրբ, վասն զի քու սուրբ խորհուրդներդ պղծեցի. քու բարի շնչմունքներդ քամահրեցի, բանի տեղ չի սեպեցի: Իմ մեղքերս շատ են քան զաւաղ, ծանր են քան զքար. վասն զի քեզ միայնոյ մեղայ և գիտութեամբ

մեղայ և չտրաչար մեղայ: Պատրանք աշխարհիս խարեցին զիս, իմ մարմինս զիս մոլորցուց, սատանան զիս ուրոգայթներու մէջ ձգեց. այսօր կը խոտաւանիմ զյանցանս իմ, թողութիւն կը խնդրեմ իմ ըրած անօրէնութեանս վրայ, նորէն կը դառնամ իմ հօրս արարչիդ քովը:

ՀԻՆԳՇԱՐԱԹԻ

Ոչրնէշտաւնէրորդ օր մեծ պահոց.

Հայր գթութեանց և Աստուած ուղորմութեան, երբոր կը լսես այս իմ մեղայ գոչելս, իմ զղման ձայնս, դու ալ վերէն երկնքէն մի դարձըներ քու երեսդ, մի յիշեր իմ անօրէնութիւնս, այլ յիշելով որ քու գաւակդ եմ սուրբ մկրտութեամբ՝ խոնարհէ՛, լսէ՛ իմ ձայնս, ելիր ընդ առաջ ինծի հետ հաշտուելու՝ ըսելով. Այս որդի իմ

մեռեալ էր և եկեաց, կորուսեալ էր և
գտաւ: Ինչպէս որ ըսաւ անառակ որ-
դւոյն հայրը: Մի՛ գարշիր իմ աղտե-
ղի կերպարանքէս, որ մեղքերով հո-
գիս աղտոտեցի, խողերու հաւասար
եղայ, հապա փոխել տուր. նորէն
հագցընել տուր ինծի առջի պատ-
մուճանը սուրբ աւագանին մկրտու-
թեան՝ դոր կորսընցուցի: Սոյն կօշիկը՝
որ է արիութեան շնորհքը՝ ինծի պար-
գէւէ, որ ասկէց ետքը քու սուրբ
պատուիրաններուդ ճամբան եր-
թամ, հին օձը սատանան իմ ոտքս
չի խոցէ, զիս չի մոլորցընէ. այն մա-
տանին՝ որ է յարատեւութեան շը-
նորհք Հոգւոյն սրբոյ, կապանք բա-
րեգործութեան մէջ մնալու՝ ինծի
պարգևէ, որ անմեղութեան և ար-
դարութեան շնորհքով փայլիմ: Իմ
սիրտս ալ որ յուսահատութեան մէջ
ընկած է, յոյս առնէ, քաջայերի,
ասկից ետքը միայն քու կամքդ կա-
տարէ:

ՌԻՐԱԹ

Իննեւտասներորդ օր մեծ պահոց.

Ո՛վ Հայր յաւիտենական, դու յա-
ւիտենից պատրաստեցիր ինծի հա-
մար եզն պարարակ. որ է Յիսուս
միածին զենեալ ի վերայ խաչին, և
ի խորհուրդ պատարագին: Երբոր
այս իմ խնդրած շնորհքներով զիս կը
զարգարես, շնորհէ ինծի արժանաւո-
րապէս՝ ճաշակելով վայելել այն եզն
պարարակ, որ ինծի համար կը մորթը-
ւի սուրբ սեղանոյն վրայ: Սոյսպէս ար-
ժանաւորապէս առնելէս ետեւ խըն-
դրեմ ուրիշ շնորհք մըն ալ տաս
ինծի, որ է շնորհք արտասուաց.
յիշելով ինչ մեծ բարերարութիւն
ըրիր ինծի պէս մեղաւորին, քարա-
ցեալ սիրտս կակըղնայ, փղձկի, միշտ
յիշելով ըրած մեղքերս՝ լամ: Ինչ-
պէս որ Դաւիթ մարգարէն ունէր

այս շնորհքը որ կ'ըսէր . Լուսցի զամենայն գիշեր զմահիւնս իմ, և զանկողինս իմ արտասուօք թացի : Ինչպէս որ Պետրոս առաքելոյն վրայ անգամ մը նայելով Յիսուս միածին՝ տուաւ այս շնորհքը, որ միշտ յիշելով իրեն մեղքը կու լար, կը պաղշակէր իր խոցուած սիրտը Յիսուսի սիրոյն վրայ : Իմ սիրտս ալ այնպէս խոցէ՛, տէր իմ, որ լամ, ինչու գթած Հօրդ սիրտը աւրեցի, շնորհաց փարթաւ մութիւնը կորսնցուցի, սուրբ պատուիրաններդ կոխեցի : Այսպէս լալով սիրտս պաղշտկցնեմ, աստուածաշին սէրը աւելցնեմ . այն լացով իմ ցաւիս արմատը ըռնանայ . մէկմըն ալ չի գառնայ ինծի մեղաց հիւանդութիւնը , նորէն չի յնամ մեղքերուս մէջ, ալ միայն քեզի ծառայեմ մընացեալ կենացս մէջ :

ՇՍԲԱԹ

Քսանկերոյդ օր մեծ պահոց .

Աղաչեմ, Հայր ամենակարող, երբոր այս շնորհքները կ'ընես, քուկին արդարութիւնդ դէմ կ'ելլէ՝ անառակ որդւոյն մեծ եղբօրը պէս, մէկիկ մէկիկ մեղքերս դատաստանին մէջ բերելով իմ անարժանութիւնս կը ցուցնէ, քու որդիութեանդ ժառանգութենէ կ'ուզէ զիս զրկել . այն ատենը քուկին բացարձակ կարողութեամբդ՝ հայրական սիրովդ մէկգի թող արդարութիւնդ . անոր տեղը գթութիւնդ ձեռք ա՛ռ, ինչպէս ըրաւ անառակ որդւոյն հայրը, մի՛ յիշեր իմ մեղքերս : Մի՛ մտաներ ի դատաստան ընդ ծառայի քում, զի ոչ արդարանայ առաջի քո ամենայն կենդանի : Այլ յիշէ, տէր իմ և Աստուած . քու առաջի ըրած ողորմու-

Թիւններդ, ողորմելով շնորհէ ին-
ծի վերի խնդրած շնորհքներէս զատ՝
նաև շնորհք ճգնութեան, որ ետքը
չէ թէ միայն ըրած մեղքերուս վրայ
լամ, հապա իմ մարմինն ճնշեմ, ըրած
մեղքերուս ապաշխարանքը պատիժը
հոս քաշեմ, անդին չի քաշեմ, ինչ-
պէս որ ամէն քու սիրելի ծառանե-
րուդ հոս քաշել տուիր՝ որ անդին
արքայութիւնը վայելեն: Տուր ինծի
ալ այս շնորհք՝ որ դժար շերտի
ճգնութիւն քաշելը, ապաշխարելը թէ
որ դուն ալ խաշ զրկես իմ վրայ, համ-
բերութեամբ սիրով քաշեմ, և այն-
պէս նորէն որդիութեանդ ժառանգու-
թեան արժանի ըլլամ:

Կ'աղաչեմ նաև, Հայր սուրբ, այս
շարթուս մէջ ինչ ճգնութիւն, արթ-
նութիւն, ծնրադրութիւն, ծոմապա-
հութիւն, և աղօթքներ որ ըրաւ քու
միածին սիրելի Որդիդ, ինծի համար
ըրաւ, ընկալ զանոնք ալ իմ կողմէն
նուէր և պատարագ ընդունելի, և իմ

անարժան աղօթքներուս հետ մէկ
տեղ խառնէ ինչ որ այս շարթուանս
մէջ ես ալ ըրի, և այնպէս հաճոյ ըլ-
լայ քեզի իմ աղօթքներս ալ: Մեղ-
քերուս թողութիւն տա, և մեղաց
պատիժն ալ հոս քաշել տա, որ ան-
դին արքայութեան մէջ սուրբ տեսու-
թեանդ արժանի ըլլամ. ամէն:

ՉՈՐԻՈՐԴ ՇԱՔԱԹ

ՄԵԾ ՊԱՆՈՑ

Կրքոշքիւն խոստովա
նոշքեան յիշատակաւ
Տեառնախն.

ՇԱՐԱԿԱՆ

Որ տիրակաճս առ Դի
քէն կարգեալ տնտես
ընութեան մերոյ. ի-
մաստութեամբ զպար-
տիս եթող քոյոց պար-
տապամաց. թող և զմեր
զյամցամն ողորմու-
թեամբդ քս քրիստոս:

ԿիրԱկի

Քսանեմի օր մեծ
պահոց.

Հովիւ քաջ և բարի, տէր իմ Յի-

սուս, դու որ իրբն մէկ հոգ տանող
վարպետ մը առականերով զիս ուզեցիր
խրատել, և այնպէս այսօրուան աւե-
տարանիդ խօսքովը ինծի յիշեցուցիր՝
որ համար պիտի ուզես իմ ամէն ը-
րածներուս վրայ, ըսելով. Տո՛ւր զհա-
մար տնտեսութեան քո: Ա՛խ, քանի
որ այս համար տալը կը յիշեմ, բոլոր
մարմինս դող կ'ելլէ. ես զիս քննելով
կը գտնեմ՝ որ ծանր մեղքեր շատ գոր-
ծեր եմ, իսկ պզտիկ մեղքեր անհատ-
նում ըրեր եմ, բարեգործութեանս
մէջն ալ չարութիւն խառնեմ եմ. հա-
պա քու ամենատես աչքդ ինչէր պի-
տի գտնէ:

Բայց ինչպէս որ այն տնտեսը իմաս-
տուն փրթաւ ասով՝ որ իր մարդիկնե-
րուն քովը երթալով հաշուէգիրքը
բանալ տալով ջնջեց, ուզածը զրեղ
տուաւ, յառաջուց իր բանը շրտ-
կեց. կ'աղաչեմ տո՛ւր ինծի այսօր
այսպէս մէկ լոյս մը՝ որ իմ ամէն ը-
րած մեղքերս պզտիկուց միտքս բե-

րելով, քահանային քովի երթալով, խղճմտանքիս գիրքը բանամ. մէկիկ մէկիկ զղջմամբ խոստովանելով տնտեւսին պէս ջնջեմ մեղքերս, մանաւանդ հպարտութեան մեղքերս, թէ՛ ծածուկ և թէ՛ յայտնի, թէ՛ մարմնաւոր բանի մէջ և թէ՛ հոգեւոր բանի մէջ:

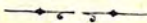
Վասն զի ծածուկ սրտիս մէջը շատ հեղ հպարտութիւն ունեցեր եմ՝ ես ինծի հաւանելով, կամ այնպէս բան ընելով՝ որ ուրիշէն գովուիմ. երբոր ընկերս գովուեր է՝ չեմ ուզած, չեմ հաւնած, ներսէս վար զարկեր եմ. յայտնի հպարտութիւն ալ ըրեր եմ բերնովս պարծենալով, ուրիշները քամահրելով, ծաղր ընելով: Վայ ինծի, ես որ ամէն քամահրանքի արժանի եմ, ես որ ինծմէն բան մը չունիմ, բայց եթէ մեղք ու պակասութիւն, անուն վաստըլիլ՝ մեծ մարդ երևնալ ուղեր եմ, ցանկացեր եմ որ ամէն տեղ զուրցուիմ, ճաշցուիմ, այսպէս հպարտութեամբս իբր թէ գող եմ ե-

ղեր այն փառքին՝ այն մեծութեան որ քեզ միայնոյ Աստուծոյ կը պատշաճի, վասն զի ամէն աղէկութիւն, ամէն սուրբ բարիք քեզմէ են, ո՛վ Հայր լուսոյ: Այս չար հպարտութիւնը սըրտիս մէջը տնկած ունենալովս՝ ուրիշ ամէն մեղքի մէջ ալ ընկեր եմ, ինչ որ ինքնահաւանութիւնը կը բերէ. կամ քիս ղէմ եղած բաներուն վրայ սրդողիլ, ինծմէ մեծերուս լիբբ պատասխան տալ, կամ ապաշտութիւն կամակորութիւն ընել, իմ կամքս վար չձգելով. անկէց շատ մեղաց պատճառ տուեր եմ ուրիշներու. ես զիս խրատելու և շտկելու տեղ՝ նայեր եմ որ զուրիշը խրատեմ:

Եւ ամենէն ցաւալին այս է՝ որ իմ չար հպարտութիւնս հոգեւոր բանեւոր մէջ ալ մտուցեր եմ, աղօթք, պատարապ տեսնելս, խոստովանութիւնս, ողորմութիւն տալս, կեղծաւորութեամբ ըրեր եմ, որ ուրիշները ինծի հոգեւոր է ըսեն, կամ եթէ չը-

նեմ՝ չըլլայ թէ զիս վար զարնեն,
ամէնը այս մտքերով ընելով՝ հո-
գեոր գործերս ալ աւրեր եմ քու առ-
ջիդ, տէր իմ, ես անարգ և ոչինչ որ-
դըս :

Երբոր ասոնք մէկիկ մէկիկ դա-
տաստանին օրը յիշես ըսելով . Տուր
զհամար տնտեսութեան քո հպար-
տութեան գործերուդ վրայ՝ որ ըրիր
խոնարհութեան դէմ, ես այն ատե-
նը ինչ պատասխան պիտի տամ :
Բայց, ներող Աստուած գթութեան,
տեսնելով այսօր՝ որ ես իծմէն ոյս
մեղքերս կը խոստովանիմ, քահանա-
սին ըսելով քեզի կ'ըսեմ, կը յիշեմ,
կը զգլամ, դու մի յիշեր այն սոսկալի
օրը, մի տար երեսիս, այլ բոլորովին
ջնջէ, թողութիւն տուր մեղքերուս :

ԵՐԿՈՒՇԱՐԱԹԻ

Նսանկերկրորդ օր մեծ պահոց .

Այս ճշմարիտ, տէր իմ Յիսուս,
չփոթութեան խաւար մը մտքիս վը-
րայ ձգեր է սատանան՝ որով կը պղտու-
րուիմ, չեմ կրնար միտքս բերել իմ
մեղքերս, և ոչ միտքս պահել, անով
շատ մեղք կը մոռնամ, կամ թէ չեմ
կրնար պարագաներով զրուցել, կամ
կը տարակուսիմ որ աղէկ չեմ հաս-
կըցըներ քահանային, անկէց խոստո-
վանանքը ծանր բան կ'երևի ինծի,
հոգեորէ պաղիլ կու գայ : Բայց, դու
տէր, ինչ շնորհք տուիր Դաւիթ մար-
գարէին, որ քու առջիդ միշտ զգլմամբ
կը յիշէր, կը խոստովանէր իր մեղ-
քերը՝ չէր ձանձրանար, և ինչ շնոր-
հօք որ կ'ըսես ուրիշ մարգարէին բեր-
նովը՝ թէ դու առաջ ըսէ քուկին ը-
րած անօրէնութիւնդ, որ ես ալ ջնջեմ,

այն շնորհքը զրկէ հիմա ինծի ալ՝ որ այս մութը և շփոթութիւնը փարատի իմ մտքէս :

Անով որչափ նախանձու մեղքեր ըրեր եմ՝ պղտիկուց ինչուան հիմա, այսօր խոնարհութեամբ ու զղջմամբ խոստովանիմ քահանային՝ քու փոխանորդիդ: Ո՛րչափ որ ընկերոջս բարւոյն վրայ նախանձեր եմ, աչք տընկեր եմ իրեն հարստութեանը՝ յաջողութեանը, անոր մեծնալը, անուանի ըլլալը չեմ կրցօր քաշել. թէ որ անոր յաջողութիւն մը եղեր է՝ ցաւեր եմ. թէ որ ձախորդութիւն կամ փորձանք մը եկեր է՝ ախօթեր եմ, ուրախացեր եմ: Երբոր անիկայ մեծցուցեր գովեր են՝ տրամեր եմ. երբոր վար զարկեր են, չեն հաւնած, սրտէս ուրախացեր եմ, մանաւանդ թէ ձեռքի տակէ այնպէս ըրեր եմ՝ որ վար զարնեն, կամ չի հաւնին ընկերոջս :

Այսպէս վարուեր եմ պղտիկուց ինչ

չուան հիմա . վասն զի նախանձու այս ախտը՝ ինծի բնական եղեր է, և նախանձէն ինչ մեղքեր որ յառաջ կուգան, անոնց մէջն ալ ընկեր եմ չարաչար : Քէն ընել, յախակալութիւն պահել, վրէժխնդրութիւն ուզել, ցանկանալով՝ ձեռքէս եկած վնասը հասցընեմ ընկերոջս, սրտիս մէջէն առնեմք տալ : Հետեւաբար դատեր եմ, բամբասեր եմ, մեղադրեր եմ, կամ երբոր օտարմը անոր անունը կոտրեր է՝ յաւաստեր եմ, բանսարկութիւն ըրեր եմ :

Այսչափ ու ասոնց նման հազար նախանձու մեղաց մէջ ինկեր եմ, եղբայրսիրութեան պատուիրանքիդ դէմ գացեր եմ: Բայց այժմ որ կը ցաւիմ այս ըրածներուս վրայ, ու ձեռքէս եկածին չափ զղջալով կը խոստովանիմ քեզի, դատաւոր բարեգութ, ներէ՛, քաւէ՛, այժմէն ջնջէ՛ իմ հաշուեղբէս որչափ որ նախանձու մեղք գրուած է մէջը :

ԵՐԵՎԱՆԻ

Քառանկերտորդ օր մեծ պահոց .

Առաջնորդ կուրացելոց Բրիստոն
Աստուած, սատանան ահաւասիկ կը
ջանայ և ամենայն հնարք կը բանեցը-
նէ որ խոստովանութիւնս ուշացնեմ:
Ի՛նչ շահ կ'եղլէ այս խոստովանան-
քէն, կ'ըսէ միտքս, որովհետեւ դար-
ձեալ պիտի իյնամ նոյն մեղաց մէջ,
և դարձեալ մեղանշելով չարագոյն
պիտի ընեմ՝ սրբապղծութեան մէջ
իյնալով: Բայց աչքս կ'աղաչեմ, փա-
րատէ սատանայի կուրութիւնը՝ որ
միտքս տեսնէ. արդեօք դիտեմ, ողջ
կրնամ մնալ մինչև վաղուան օրը.
լուսաւորուի, իմանայ միտքս՝ որ եթէ
այժմէն սկսիմ ապաշխարել տարի-
ներ չեն բաւեր կատարեալ ապաշ-
խարելու, պատիժներս քաւելու, չար
սովորութիւններս բարի սովորու-

թեանց դարձնելու՝ զսպելով իմ
կիրքերս:

Եւ այսպէս լուսաւորուելով՝ այսօ-
րու ընէ խոստովանիմ ի՛նչ որ բար-
կութեան մեղքեր ըրեր եմ. վասն
զի ի մանկութենէ սկսեալ կամքիս
դէմ բան մը եղածին պէս՝ սրդողեր
եմ, ուրիշներուն հանդարտութիւնը
խռովեր եմ, տունը տակնուվրայ ը-
րեր եմ. զուրիշը մեղքի մէջ ձգեր եմ,
կամ սրտանց զայրանալով՝ սիրտս
դնելով՝ երեսս ծռելով՝ մեծի ու պըզ-
տիկի սիրտը կոտրեր եմ:

Վայ ինծի, այս իմ բարկութեանս
երես տալով ուրիշ ալ աւելի մեծ մեղ-
քերու մէջ ընկեր եմ, ինչ որ բարկու-
թիւնը կը բերէ. իմ սրտիս հանդար-
տութիւնը աւրելով՝ աղօթքէ պաղեր
եմ, զԱստուած մոռցեր եմ, դիմա-
ցինս նախատեր եմ, հայհոյեր եմ.
սիրտ ծակելու ծանր խօսքեր զրուցե-
լով, մինչև պիղծ խօսքեր անգամ՝ որ
մարդու չեն վայլեր՝ թող թէ քրիստո-

նէի: Վայ ինձ, նաև Աստուծոյ ա-
նունը այս պիղծ խօսքերու մէջ բե-
րանս առեր եմ բարկութեամբ. եր-
գում ալ ըրեր եմ Աստուծոյ անուան
վրայ. սպառնալով որ իրեն չարիք
պիտի ընեմ. սրտիս մէջէն ցանկա-
ցեր եմ որ անոր փորձանք մը գայ, բեր-
նովս ալ յայտնի ուզեր եմ վրէժ-
խնդրութիւն ընել, անով լսողներուն
գայթակղութիւն տուեր եմ, բարկու-
թեամբ տաքնալով ձեռք վերցուցեր
զարնել ուզեր եմ:

Այսպէս ընկերոջս սիրտը աւրելով
բաժնուեր եմ, չեմ նայած որ սիրտը
չիւնեմ, կամ թողութիւն առնեմ, հե-
տը աւրուած կեցեր եմ, բարև չեմ
տուած, չեմ խօսած: Արտաքուստ
երեսպաշտութիւն ըրեր եմ. կեղծա-
ւորութեամբ բարեկամ ձևանալով,
ներսէս ատելութիւն, թշնամութիւն,
և ոխ պահեր եմ. բարկութենէս ձը-
րեմն բամբասելով անունը կոտրեր
եմ:

Ասոնք ու ասոր նման հազար կերպ
բարկութեան գործեր ըրեր եմ: Այժմ
եկեր, մեղայ կ'ըսեմ, անօրինեցայ
և յանցեայ. Աստուած քաւեա՛ զիս
զմեղաւորս. թող իմ բարկութեան
մեղքերս, մի՛ յիշեր. այլ փութա՛
ջնջել, որովհետև ես կը յիշեմ, ես
կը խոստովանիմ աստուածութեանդ
առջև:

ՉՈՐԵՔՇԱԲԱԹԻ

Քսանէչոյրոյդ օր մեծ պահոց

Պարձուցիչ մոլորելոց, տէր իմ Յի-
սուս, սիրտս քարացուցեր է սատա-
նան, ամենեւին զղլումի չիգար. որչափ
որ ես կը ջանամ ցաւ զգալ, այնչափ
ցաւս կը պակսի. կ'ուզեմ որ լմնցը-
նեմ ելլեմ զղլումէ, պարապ ատեն
անցընել մը կուգայ ինծի: Կ'աղաչեմ,
Տէր իմ, դու որ Զաքէոսին սիրտը
մէկ խօսքով զղլումի բերի, և Պետրոս

առաքեալը մէկ նայուածքով մը լացուցիր, այսօր ապառաժ սիրտս կակղացո՞ր որ մեղքերուս աղտեղութիւնը տեսնելով, զղջամ, ցաւիմ անոնց վրայ, մանաւանդ ծուլութեանս վրայ. վասն զի ժամանակս պարապ անցուցի, և բնաւ չի մտածեցի եթէ մահը յանկարծ վրայ որ հասնի՝ ինչ պիտոր ընեմ :

Եթէ դու ինծմէ համար ուզես, այսչափ տարի քեզի կեանք տուի ըսելով՝ ի՞նչ ըրիր ամէն ամիս, ամէն օր, ես ի՞նչ պատասխան պիտոր տամ ես՝ որ բոլորովին ծուլացեր եմ, ձգեր եմ հոգևորը, իբր թէ տէր մը, արարիչ մը չունիմ ծառայելու, ինքնագլուխ իմ կամքիս ետեւէն գացեր եմ. օր մը չէ եղած՝ որ բոլ ծառայութեանդ մէջ անցընեմ. թէ որ քու ծառայութիւնդ ալ ըրեր եմ, ուրիշ դիտաւորութիւններ խառներ եմ, ես ինծի ծառայեր եմ, ես զիս ուզեր եմ :

Այս ծուլութիւնը պատճառ եղեր է

որ աղօթքներս ալ շատ անգամ ձգեր եմ. կամ թէ ահամայ ըրեր եմ, արտօրալով, բերնէ թափուք, անուշադիր, ասդիս անդին նայելով. խեղճ ուրիշ տեղեր ցրուելով. այնպէս եղեր է պատարագ տեսնելս ալ : Կիրակի օրերը՝ որ ալ աւելի պէտք էի քեզի ծառայել, ես մանաւանդ այն օրը աւելի ևս ծուլութիւն ըրեր եմ, պարապ անցուցեր եմ, ահամայ պատարագ մը տեսեր եմ. քարոզ կամ հոգևոր խրատ լսելէ, հոգևոր գիրք մը կարդալէ փախեր եմ, մանաւանդ թէ կիրակի օրերը ալ աւելի մեղք ըրեր եմ : Գործ ողորմութեան կրնայի ընել, հիւանդներու՝ վշտացեալներու՝ բանտի մէջ եղողներու կրնայի ի տես երթալ, մխիթարել, չեմ ըրած, անհոգ եմ եղեր. կարօտեալներուն ձեռքէս եկած ծառայութիւնը չեմ ըրած. մանաւանդ աղքատաց ձեռքէս եկած ողորմութիւնը չեմ տուած, այլ արհամարհելով մը ետ դարձուցեր եմ :

Դարձեալ ինչ որ կը հետեւի պարապ
կենալէն՝ այնմեղքերունմէջնալ ընկեր
եմ, դատարկաբանութիւն ընել, ուրիշ
չը ծաղրել, բամբասել, անցաւոր ու-
նայն զուարճութեանց ետեւէ իյնալ:
Եթէ համար ուզես իմ քանքարս բա-
նեցընելու վրայօք, ես ի՞նչ պատաս-
խան պիտոր տամ. շատ լաւութիւն-
ներ կրնայի ընել ընկերացոյս և օտա-
րաց և չըրի, միայն այս զանցառու-
թեան մեղքը զիս կը վախցընէ. չըլ-
լայ որ քանքարաթաքոյց ծառայի պէս
դատապարտուիմ:

Բայց այսօր, Տէր իմ, կը ճանչնամ
և կը խոստովանիմ իմ անօրէնու-
թիւնս. դու ևս մի՛ յիշեր, այլ ջնջէ՛,
ո՛վ աղբիւր ողորմութեան տէր իմ
Յիսուս, տուր շնորհք որ մնացած
կեանքս պարապ չանցընեմ, այլ ա-
րիութեամբ բարեգործութեան հետ
ըլլամ:

ՀԻՆԳՇԱՐԱԹԻ

Քասնէն հինգերորդ օր մեծ պահոց

Թշկութիւն և զօրութիւն հոգւոց,
տէր իմ Յիսուս, մեծապէս կը վախ-
նամ, որ արդեօք թողութիւն կ'ըլլայ
իմ ծանր մեղացոյս. այս վախէն չփո-
թութիւն և յուսահատութիւն կը բե-
րէ սատանան. ուստի պաղութիւն կը
զգամ խոստովանանքէն, և անհա-
գըստութիւն մը: Դու Տէր, կարող ա-
մենայնի, նայէ երկնքէն վրաս ողորմե-
լով, մի՛ թողուր որ քու մոլորեալ ոչ-
խարդ կորսուի, այլ քու սուրբ արեանդ
համար տուր ինծի այսօր յոյս մը՝
որով խոստովանիմ մեղքերս, մանա-
ւանդ ազահուութեան, որ չափէն աւելի
ապրուստիս վրայ հոգ տարեր եմ,
հոգւոր գործս երկրորդական ընելով,
իսկ մարմնաւոր շահը առաջին: Ագա-
հութեամբ՝ սիրտս աշխարհիս փար-

Թամութեան տուեր եմ, մեծութեան
և զեղխութեան սէր ձգելով, փառա-
ւոր երևնալ ցանկացեր եմ. սիրտս
շահած ստակիս կապեր եմ, չեմ կրցեր
հարկաւոր բաներու գործածել. ստակ
դիզելու սէր մը ձգեր եմ ազաւո-
թեամբ, իբր թէ պաշտեր եմ:

Առուտուրի մէջ ալ անիրաւութիւն
ըրեր եմ, կերպ կերպ ճամբաներով
ինծի եմ քուշեր, խաբելով, գողութիւն
և զրկում ընելով եղբորս, շատ աւե-
լի գնով ծախելով, խարդախութիւն
ընելով, գէշը աղէկի տեղ, պակասը
ամբողջի տեղ՝ տալով: Այսպէս իբր
թէ կռապաշա եղեր եմ Պողոս առա-
քելոյն ըսածին պէս, արծաթը պաշ-
տելով, հոգիս մատնելով: Վայ ինծի,
եղեր է որ՝ այսպիսի խարդախ առու-
տուրի մէջ ալ սուտ երդում ըրեր եմ՝
քու սուրբ անուանդ վրայ, բան մը
առնելու ծախելու ատեն աւելի գին
զրուցեր եմ, ես ինծի անցուցեր եմ,
ուրիշին պարտքը չեմ վճարած:

Ո՛հ, ո՞րը յիշեմ, ո՞րը զրուցեմ. սա-
կայն այսչափ զրուցելովս ընդունէ,
Տէր իմ, խոստովանութիւնս, թողու-
թիւն ու շնորհք տուր, որ Զաքէոսին
պէս ըսեմ. Թէ զոք զրկեցի, հատու-
ցից չորեքկին:

ՈՒՐԱՅԹ

Քսանկեցերորդ օր մեծ պաւնոց

Քարեգութ տէր իմ Յիսուս Քրիս-
տոս, դու Յակորոս առաքելոյն բե-
րանովը պատուիրեցիր. Խոստովան
լերուք միմեանց զմեզս ձեր՝ ըսելով:
Բաց այսօր տէր իմ՝ բերանս, որ խոս-
տովանիմ զլլալով, ես ինծմէ պատ-
մեմ քու առջևդ լալով իմ անօրէնու-
թիւնս, մանաւանդ ի՞նչ որ որկրամո-
լութեան մեղք ըրեր եմ: Դու Տէր
հազար բարիք ստեղծեր ես՝ որ չափով
ուտելով, անոնց կերպ կերպ համը
առնում, զքեզ Սրարիչդ յիշեմ, ու

շնորհակալ ըլլալով օրհնեմ. ասոնք
պիտի հարցընես դատաստանին օրը
լսելով, Տուր զհամար տնտեսութեան
քո : Վայ ինձ մեղաւորիս, ես ի՞նչ պա-
տասխան պիտի տամ, որ այսչափ հա-
մով բան կերեր եմ, և ամենևին Արա-
րիչդ չեմ յիշած, փառք չեմ տուած,
անբանի պէս իմ ախորժակս նայեր
եմ՝ որկրամոլութեամբ, և իմ ա-
խորժակս հեշտացընելու համար՝ ան-
յագութեամբ կերեր ու չափէն աւելի
խմեր եմ, առողջութիւնս աւրեր եմ՝
նոյն իսկ զիս մեղաց առիթներու մէջ
ձգելով : Ասոնք կը մտածեմ, ու ինձի
վայ կուտամ. որը լամ, որը խոստո-
վանիմ : Բայց դու Տէր տղորմութեան՝
այսչափ խոստովանելովս՝ ամէն որ-
կրամոլութեան ըրած մեղքերս ջնջէ
այսօր, սրբէ, և զղջումս ընդունելով՝
թողութիւն պարգևէ :

ՇԱՐԱԹ

Քրտնեւթերորդ օր մեծ պահոց

Սրբութեան սիրող Աստուած իմ
Յիսուս, բերանս չի բացուիր խոստո-
վանելու, սատանան ինձի ամընալ կը
բերէ. դու Տէր, արիացուր զիս որ փո-
խանակ խոստովանելէն ամընալու՝
մեղք ընելէ ամընամ : Դու որ չխոս-
տովանածներս գիտես, ամէն մեղքերս
տեսեր ես, բաց այսօր բերանս՝ որպէս
զի ի՞նչ մեղք որ ըրեր եմ մարմնովս քե-
զի դէմ, խոնարհութեամբ խոստովա-
նիմ, տէր իմ Յիսուս :

Ի՞նչ որ մտքովս գործեր եմ՝ ան-
կարգ բաներ մտածելով, ի՞նչ որ աչ-
քով մեղանչեր եմ՝ գէշ նայելով նաև
հոգևոր և սուրբ տեղերու մէջ. ի՞նչ որ
բերանովս՝ անկարգ առասպել խօսքե-
րով, ցոփաբանութեամբ խօսեր եմ
աշխարհասէրներու հետ, կամ ծի-

ծաղերես մտիկ ըրեր եմ անոնց ըսած-
ներուն, մանաւանդ պղտիկներու առ-
ջև ալ խօսելով չար օրինակ ու գայ-
թակղութիւն տուեր եմ: Ուրեմն ինչ
որ ասոնց նման մեղքեր գործեր եմ
մանկութենէս մինչև հիմա, մոքով,
աչքով, բերնով, ձեռքով, հինգ զգա-
յութեամբք և բոլոր մարմնովս. հիմա
եկեր եմ առջևդ զղջացեալ սրտովս
կը խոստովանիմ:

Դու, աէր Յիսուս, իմ ապակա-
նեալ վերքերս սրբէ, բորոտութիւնս
բժշկէ, ինչպէս որ մեղաւոր կինը
միայն ոտքդ իյնալով, արցունք թա-
փելով՝ դուն իմացար անոր սրտանց
խոստովանիլը, ու բերնով չիզրու-
ցած, իւր ամէն մեղքը թողուցիր:
Այսօր ալ իմ այսչափ խոստովանե-
լովս՝ ինչ մեղք որ ալ մոռցեր եմ
կամ չեմ ճանչցեր՝ ամենուն թողու-
թիւն տուր, ըսելով սուրբ բերնովդ:
Թողեալ լիցին քեզ մեղք քո բազում:
Եւ փոխանակ այն եօթն մահացու

մեղքերուն՝ զորս ես գործեցի, դու Տէր,
եօթն առաքինութիւն պարգևէ ինձի
այսօր, Խոնարհութիւն, Եղբայրսի-
րութիւն, Հեզութիւն, Սրիութիւն,
Աղքատսիրութիւն, Ժուժկալութիւն,
և Սրբութիւն հոգւոյ և մարմնոյ:

Աստուած իմ, որ կը բանաս ա-
կանջդ զղջացեալ մեղաւորաց, կ'ա-
ղաչեմ, այս խոստովանանքս որ այս
շաբթուս մէջ ըրի, տնտեսին հետեւե-
լով՝ խըղճմտանացս հաշուին գիրքը
այժմէն շտկել ուզեցի, այնպէս ըն-
դունէ խոստովանանքս՝ իբր թէ
մահուան ատենը ըրած ըլլայի. թէ որ
այն ատեն հիւանդութեանս համար
չկարենամ ընել, այժմէն ընդունէ, ու
պահէ զիս որ դարձեալ չմեղանչեմ:
Եւ քու այս շաբթու սուրբ ծմապա-
հութեանդ մէջ ինչ փառաբանու-
թիւն, ինչ ճգնութիւն, ինչ աղօթք
որ ըրիր առ Հայրն երկնաւոր, տէր իմ
Յիսուս յիշէ, և իմ խոստովանու-
թեանս ու զղմանս հետ խառնելով

Հօրն երկնաւորի ընծայէ . վասն զի
ինծի համար ըրիր զանոնք . ինծի մաք-
րութիւն , փրկութիւն հոգւոյս և
մարմնոյս՝ անոնք պիտի ըլլան յաւուր
դատաստանի :

ՀԻՆԳԵՐՈՐԴ ԾԱԲԱԹ

ՄԵԾ ՊԱՀՈՑ

Կրթութիւն Աղօթից
յիշատակաւ Դատաւո-
րիկն

ԾԱՐԱԿԱՆ

Որ պատուիրամ քը-
մարտութեան աւանդե-
ցիք հկեղեցւոյ քոյ Քրիս-
տոս , ամսաման ժա-
մանակաւ աղօթել միշտ
առ Աստուած հոգւով և
մտօք : Դատաւոր արդար ,
որ հաստատեցիր ի մեզ
դատող ընութիւն զմիտս
մեր , շնորհեա յմա դա-
տել զանծինս իրաւամբք
և արդարութեամբ , խը-
նայեա 'ի մեզ տէր ո-
ղորմութեամբ :

ԿԻՐԱԿԻ

Քսանկոչքերորդ օր մեծ պահոց

Պատաւոր արդարութեան Քրիստոս, արդարութեանդ հետ միանգամայն ողորմած ես և գթած. դու որ պէս գթած հայր՝ այսօրուան աւետարանին խօսքովը կը սովորեցընես ինչ ընեմ որ արդար դատաստանէ՞ր ազատիմ, ողորմութիւն գտնեմ: Այս ճամբան սովորեցուցիր՝ որ միայն աղօթք է. ինչ որ չեմ կրնար ընել, աղօթքով կրնամ առնուլ. որչափ որ սատանան փորձութիւն բերէ, աշխարհ և մարմին հոգւոյս դէմ ելլեն, դու սովորեցուցիր՝ որ աղօթքն է միակ դեղ: Աղօթքով քեզ կ'աղաղակեմ, քեզ կը բուրդեմ, այնչափ որ իմ անարժանութեանս չնայիս, այլ իբր թէ ձանձրանալէն ինծի ողորմիս, ինչ շնորհք որ պէտք է ինծի տաս:

Այժմ ես այս ճամբան քեզմէ սովորելով, համարձակութիւն առնելով, կը խնդրեմ ամէն բանէն աւալ որ աղօթելու շնորհք տաս ինծի, և մասնաւորապէս այսօր պարգևես ինծի առաջին աստիճան աղօթից, որ է աղօթելու սէրը: Սիրով յօժարութեամբ նստիմ աղօթքի, քանի որ պէտք ըլլայ. վասն զի աղօթքը ինծի ծանր բան մը կ'երեցընէ սատանան. քանի անգամ որ նստիմ աղօթելու, ձանձրութիւն, քուն կը բերէ: Խնդրեմ, Տէր իմ, մի զրկեր զիս այս շնորհքէն, վասն զի դու սովորեցուցիր՝ առանց ձանձրանալու խնդրել և առնուլ:

ԵՐԿՈՒՇԱՐԱԹԻ

Քսանկոչքերորդ օր մեծ պահոց

Օրհնեալ գովեալ ըլլայ անհուն ողորմութիւնդ, տէր իմ Յիսուս, որ ինծի սիրտ տալու համար՝ աւետարանին

խօսքերովը գրեզ նմանցուցիր անի-
րաւ դատաւորի մը, որպէս զի ես չգաղ-
րիմ՝ աղօթելէ : Արդ կ'աղաղակեմ
առ քեզ . Դատ արա ինձ տէր յօսոխէ
իմմէ, որ է սատանան : Թէ որ դու
դատաւորդ չհալածես անոր փորձու-
թիւնները, անոր ըրած անիրաւու-
թիւնները, ես չեմ կրնար ազատիլ,
վասն զի միշտ շուրջս կը պտտի հո-
գիս կորանցընելու համար : Գիտեմ
որ իմ աղաղակելս՝ իմ աղօթելս՝ ան-
արժան է, վասն զի չեմ գիտեր աղօ-
թելու կերպը, ջերմեռանդութիւն չի-
կայ աղօթքիս մէջը, սրտէս չի բզխիր,
այլ չոր ցամաք, բերնէ թափուք, համ
չեմ առներ աղօթքէս : Սատանան ալ
յուսահատութիւն կը բերէ, միտքս
ձգելով որ այսպիսի աղօթք Աստու-
ծոյ ընդունելի չէ, պարսպ է . այս-
չափ տարի է՝ խնդիրքդ չկատարուիր,
ինչ շահ ունի աղօթելը : Կ'աղաչեմ,
Տէր իմ, տուր ինձի այսօր երկրորդ
աստիճան աղօթից, որպէս զի որչափ

որ սիրտս խիստ ըլլայ, քու շնորհքովդ
ետ չկենամ . միշտ անդադար ա-
ղօթք ընեմ սրտանց ու խոնարհու-
թեամբ, ինչպէս որ դու սովորեցուցիր
խօսքով, նաև օրինակովդ, գիշերը
մինչև լոյս աղօթք ընելով Հօրն Աս-
տուծոյ :

ԵՐԵՎԱՆԻ

Երեսներորդ օր մեծ պահոց

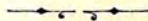
Երկայնամիտ տէր իմ Յիսուս
Քրիստոս, որ կերպ կերպ առակներով
ճամբաներով ինձի փրկութիւն սով-
րեցուցիր, շատ բան սովորեցընելէն
ետե՛ւ իմ փրկուիլս ալքու վրադ ձգե-
ցիր . հասկըցընելով որ որչափ ալ աշ-
խատիմ, ես զիս չեմ կրնար փրկել
մինչև որ դու, Տէր, ձեռքէս չի բռնես,
չօգնես : Քու օգնութեանդ ալ արժա-
նի ըլլալու համար՝ մի միայն աղօթք
ընելը սովորեցուցիր, անդադար աղօ-

թելով, այնչափ որ զԱստուած ձանձրացընեմ, միայն թէ ես չձանձրանամ, այն ատեն Աստուած՝ իբր թէ կը բռնադատուի փրկութեան շնորհք տալու :

Այսօր ահա ես, Տէր իմ, ցաւագին սրտիւ, անդադար ձայնիւ կ'աղաղակեմ. Դատ արա ինձ, տէր, յոտիս իմի, որ է իմ մարմինս : Սա ոտիս մ'է, թշնամի մ'է, որ ներսի դիս է, իմ հետս է. չեմ կրնար բաժնւելի, և միշտ զիս կը մոլորցընէ. քու օգնութիւնդ միայն կրնայ զիս ապրեցընել : Ապրեցո՛ղիս, Տէր, ի չար մարմնոյս յայսմանէ : Ես որ հիմա այսպէս կ'աղաղակեմ, կ'աղօթեմ, քիչ մը անցնելուն պէս կը ձանձրանամ աղօթքէ, և միտքս հաղար ու մէկ տեղ կը ցրուի, աշխարհիս անցաւոր դատարկ բաները իբր խիստ հարկաւոր բանի պէս աղօթքի ատեն միտքս կու գան. ինչ ընելու է, ինչ խօսելու եմ, ինչպէս արուեստս բանեցընելու է,

աղօթքի ատեն պայծառ միտքս կը բերէ սատանան, անով անպտուղ պարապի հանել կու տայ աղօթքս :

Դու Տէր, որ վերէն երկնքէն կը տեսնես իմ այս կերպ աղօթելս, խընայէ, խղճալով ողորմէ, տո՛ւր ինձի այսօր երրորդ աստիճան աղօթից՝ որ աղօթքի ատեն միշտ միտքս վրաս պահեմ, երկրաւոր մտածմունքները ձգեմ, երկնաւոր աստուածային բաներ մտածեմ, կամ դոնէ Զանք ունենամ միտքս վրաս ժողվելու, բարի բաներ մտածելու, պարապ բաները դուրս հանելու. ինչպէս որ դու Տէր իմ՝ օրինակովդ սովորեցուցիր, որ քաղքէն և մարդիկներէն հեռանալով, լեռը ելնելով, այնպէս կ'աղօթէիր :

ՉՈՐԵՔԱՐԱՅԻ

Երեսուներեւի օր մեծ պահոց

Փառաւորեմ և մեծացուցանեմ
զանբաւ գթութիւնդ, տէր իմ Յիսուս,
որ ինծի այսօր մեծ դանձ տուիր ա-
ղօթքը, և աղօթքով սովորեցուցիր ա-
մէն շնորհքը քեզմէ առնուլ: Այժմ
հոգւոյս խեղճութիւնը առջևդ կը դը-
նեմ, որ շնորհքէ զրկուած ըլլալով
քեզմէ հեռանալով, այրի մը դարձեր
է խեղճ ողորմելի, նման այն այրւոյն՝
զոր օրինակ բերիր աւետարանին մէջ.
հրեշտակները ինծմէ երես դարձու-
ցեր են, իմ ոսոխներս սատանաները
եկեր պատեր պաշարեր են, խաղ
կ'ընեն: Ինծի ձար չիկայ ասկէց ա-
զատելու՝ բայց եթէ աղօթելով. այլ
սատանան այնչափ տիրեր է վրաս՝ որ
աղօթքէ ալ պաղեցուցեր է. աշխար-
հիս երկրաւոր մեծութիւնը՝ հարըս-

տութիւնը, փառքը իմ աչքիս հար-
կաւոր կ'երևնան, իսկ աղօթքը և երկ-
նաւոր փառքը՝ ոչինչ մը: Իշխա-
նի մը հետ տեսնուիլ, խօսակից ըլ-
լալն՝ ուսկից շահ մը չիկայ, ինծի
մեծ փառք կը համարիմ, չեմ ձան-
ձրանար. իսկ աղօթքով քեզի հետ խօ-
սակից ըլլալն՝ որ ես թագաւոր թա-
գաւորաց, և ուսկից է իմ ամէն կեն-
դանութիւնս, ոչինչ կը համարիմ ու
կը ձանձրանամ:

Այժմ ոտքդ կ'իյնամ, այն այրի
կնոջ պէս կ'աղաղակեմ. Դատ արա
ինձ, տէր, յոսոխէ իմմէ, որ է աշխարհ-
ազատէ՝ զիս այս աշխարհիս խաբէու-
թենէն: Եւ տո՛ւր ինձ, Տէր, այսօր չոր-
րորդ աստիճան աղօթից, որպէս զի
աղօթքի ատեն սիրտս աշխարհային
բաներէն հեռացնեմ, մեծութիւն և
փարթամութիւնը բանի տեղ չընեմ,
չմտածեմ. այլ մանաւանդ աշխարհիս
ունայնութիւնը՝ անցաւորութիւնը
պայծառ տեսնեմ, յիշելով քու խօսքդ.

Զինչ օգուտէ մարդոյ եթէ զաշխարհ
ամենայն շահեսցի, և զանձն իւր տու-
ժեսցէ: Ես որ այս խօսքիդ ներհակ
ճամբայ բռներ եմ, այսօր փոխեմ
ինքզինքս. աղօթքն ինծի մեծ գանձ և
վաստակ համարելով, առաջին գործս
աղօթքն և հոգևոր գործերն ըլլան.
երկրորդ գործը՝ աշխարհային գոր-
ծողութիւնս և մարմնաւոր ապրուստս,
և յօժարութեամբ ու սիրով ընեմ
աղօթքս. որով երկնային յաւիտեանա-
կան մեծութիւնը, հարստութիւնը
վաստելիմ, որ է արքայութիւնը.
ամէն:

Հին ԳՇԱԲԱԹԻ

Երեսնևերկրորդ օր մեծ պահոց

Առ քեզ կը դիմեմ, ո՛վ աղբիւր ո-
ղորմութեան և արդարութեան, նայե-
քու դատաւորական աթոռէդ և ողոր-
մէ: Դու իմ մարմինս և հոգիս միա-

սին ստեղծելով՝ իբր թէ քաղաք մը
շինեցիր, և անոր դատաւոր դրիր իմ
խղճմտանքս՝ որ ուղիղ դատաստան ը-
նէ. բայց ես ետեւէ ետև մեղքերու մէջ
իյնալով, այս խղճմտանքս բոլորովին
կուրացուցի՝ որով շիտեսներ իւր խեղ-
ճութիւնը. իմ միտքս խստացուցի,
չուզեր ամենևին մեղքերէ ետ կենալ.
սիրտս քար դարձուցի՝ չուզեր ամե-
նեւին զղջում ընել. քանի՜ որ կը ջա-
նամ խղճմտանքս շտկել՝ ամենևին
չի լսեր, անիրաւ դատաւորի նմաներ
է: Այժմ ես ալ երկնաւոր դատաւո-
րիդ ոտքը կ'իյնամ, կ'աղաղակեմ.
Դատարա ինձ, տէր, յօսոխէ իմմէ, որ
է իմ կուրացեալ խղճմտանքս, չար
սիրտս. դու ես իմ փրկութիւնս:
Կ'ուզեմ քեզի դիմել աղօթքով, անոր
ալ իմ ամէն օրուան գործերս թող
չեն տար, սիրտս՝ միտքս քեզմէ կը
հեռացընեն, աղօթքէ կը խափանեն:

Կ'աղաչեմ, Տէր իմ, անգին ա-
րեանդ համար տուր ինձ այսօր հինգե-

ըորդ աստիճան՝ աղօթից, որ ամէն օրուան արտաքին գործերս ալ այնչափս ընեմ՝ որ անոնք ալ աղօթք ըլլան: Առաւօտ ինչպէս որ կ'առաջադրեմ իմ ամէն գործերս ի փառս Աստուծոյ ընելու, այնպէս ալ գործերս ընելու ատենը՝ միշտ զԱստուած աչքիս առջև ունենալով՝ նոյն առաջադրութեան հետեւիմ, զԱստուծոյ յիշելով ի փառս Աստուծոյ ընեմ, ինչպէս որ սուրբ առաքեալը կը սովորեցընէ. Թէ ուտիցէք, և թէ ըմպիցէք, զամենայն ինչ ի փառս Աստուծոյ արասլիք:

Այսպէս սիրտս՝ միտքս բոլորովին արտաքին գործերուն չտամ, այլ այն գործերու մէջ ալ հաւատոյ՝ յոյսոյ, սիրոյ ներգործութիւններ ընելով՝ Աստուծոյ յիշատակը միշտ սրտիս մէջը պահեմ, կատարող ըլլամ քու հրամանիդ, թէ Յամենայն ժամ աղօթս արարէք: Որպէս զի երբ աղօթքի նստիմ, միտքս շուտով առ Աստուած

լարձրացնեմ ինծի պէտք եղած շնորհքները առնելով՝ փրկութեան հասնիմ: Եղիցին քեզ հաճոյ բանք բերանոյ իմոյ, և խորհուրդք սրտի իմոյ առաջի քո յամենայն ժամ, տէր օգնական իմ և փրկիչ իմ:

ՈՒՐԱՅԹ

Երեսնևեքրորդ օր մեծ պահոց

Մարդասէր տէր իմ Յիսուս Քրիստոս, հիմա ողորմութեան աթոռն ես նստած. ցոյց ինձ զողորմութիւնս քո, իսկ արդարութիւնդ՝ իմ ոսոխներուս վրայ, որոնց դէմ կ'աղաղակեմ. Դատարա և ողորմէ: Այս ոսոխները՝ այն թշնամիներն են, որ աղօթքը ինծի ծանր բան մը կը ցուցընեն, և զիս կ'ուզեն հեռացընել աղօթքէ. բայց ուրեմն մտքիս աչքը, որ արթըննայ տեսնէ զքեզ յաթոռն շնորհացնստած: Թէ որ մեծ իշխանի մը առջև ելնեմ,

և գիտնամ՝ թէ ինչ որ ուզեմ պիտի առնուամ, բոլոր օրը սիրով կ'ազաչեմ, չեմ ուզեր անկէց բաժնուիլ, հապաքանի՛ աւելի պէտք է որ զքեզ սիրով աղաչեմ, որ թագաւոր ես թագաւորաց, և պատրաստ ես ամէն բարիք տալու՝ ինչ որ ուզեմ աղօթքով:

Անոր համար խնդրեմ տո՛ւր ինծի այսօր վեցերորդ աստիճան աղօթից, որ աղօթք ընելուս ատեն զքեզ պայծառ տեսնելով, այն անուշութիւնը զգամ, ինչ որ կը զգան սուրբերը. անոր համար թէպէտ երկրիս վրայ են, բայց իբր թէ երկինքն են՝ այնպէս չեն կշտանար աղօթելէն. իմանամ որ աղօթքով ամենակարող Աստուծոյդ առջև կ'ելլեմ, աղօթքով քեզ Արարչիդ հետ համարձակ կը խօսիմ, դու ալ ինծի հետ կը խօսիս երբեմն, շնորհք տալով, միտքս լուսաւորելով:

Այս բանիս սատանան նախանձելով թող չի տար. վասն զի ինքն թէպէտ հոգեղէն գերազանց ստեղծուած

է, բայց չի կրնար առջևդ երևնալ ու խօսիլ, անարգեալ ըլլալով քեզմէ. իսկ ես հոդեղէն տկար ստեղծուած մը ըլլալով՝ կրնամ աղօթքով իբր որդի ընտանեբար սիրտս բանալ քեզ Հօր երկնաւորի. անոր համար կը հակառակի, խափտնել կը նայի: Բայց ես քու ստեղծուածդ եմ, Տէր իմ, և արեամբ քով փրկուած, մի՛ թողուր զիս այն չարին ձեռքը. այլ որչափ որ անարժան եմ, արժանի ըրէ զիս այն քաղցրութեան աղօթից:

ՇԱՐԱԹ

Երեսնևչորրորդ օր մեծ պահոց

Այլ յիշեմ, Տէր իմ, այն շնորհքը վերանալոյ մտաց առ Աստուած, որ քու սուրբերուդ պարգևեր էիք, ինչ զմայլիլ կ'իմանային հաւատքով և սիրով՝ որ կը յափշտակէր զանոնք աղօթքի ատեն: Որոնց մէջը մէկն ալ

սուրբ Արսէնն էր, որ արեւ մտնելու
ատեն դէպ ի արեւեք աղօթքի կը
նստէր կը վերանար, մինչև անգամ
գիշերուան անցնիլը չէր խմանար,
առաւօտեան արեւին ճառագայթը աչ-
քին զարնելովը կ'իմանար, աղօթքէ
կ'ելլէր: Որոնց գլուխ և օրինակ դուն
եղար, տէր իմ Յիսուս, երբոր քու ան-
ճառելի մարգկութեամբդ բոլորովին
Աստուծոյ կը յափշտակուէիր. Հա-
նելով զգիշերն ի գլուխ յաղօթան
Աստուծոյ:

Արդ, ես անարժանս միջնորդ բռ-
նելով զբարեխօսութիւն Մօր քո և
կուսի, և ամենայն սրբոց, կ'աղաչեմ
տո՛ւր ինծի այսօր եօթներորդ աստի-
ճան աղօթից: Թէ որ այս շնորհքը
ինծի տաս, որ միտքս բոլորովին քեզի
վերանայ, այն ատեն միտքս՝ սիրտս
ինքնիրենց կը կտրուին երկրաւոր մը-
տածութիւններէ, ինքնիրենց աղօթքի
կը վազեն քեզի գիմելով: Ա՛խ Տէր
իմ, կը յիշեմ այն սուրբերուն Ալէ-

լուիան, որ երկինքը քեզի կ'երգեն,
ալէլուիա մը յաւիտենական, աղօթք
մը անվախճան, զոր սուրբ Յովհան-
նէս աւետարանիչը լսեց: Չունին
բան մը քծովէ խնդրելու, բայց ի-
րենց մեծ փառք և ուրախութիւն կը
համարին զքեզ օրհնել, և զքեզ փա-
ռաւորել. քանի՜ օրհնեն՝ այնչափ օրհ-
նելնին կուգայ, և այնչափ աւելի
կ'ուզեն փառաւորել:

Այն դասք հրեշտակաց, սերորէից
և քերորէից, այն դասք առաքելոց և
ամենայն սրբոց, որոնց գլուխ և դա-
սապետ սուրբ Աստուածածինն է, մէկ
ձայն, մէկ բերան, միաբան՝ սուրբ,
սուրբ, սուրբ երգելով չեն կշտանար,
յաւիտեան կը զմայլին, ես ողորմելիս
ինչպէս կը ձանձրանամ: Թէ որ սուր-
բերը միայն զքեզ վրառաւորելու հա-
մար այսպէս չեն դադրիր աղօթելէ, ես
որ քու ողորմութեանդ՝ քու շնորհքնե-
րուդ այսչափ կարօտութիւն ունիմ,
ինչպէս աղօթքս կարճեցընել կ'ուզեմ:

Բայց, Տէր իմ, այս ամէն բանը կ'ուզ-
ղուի, թէ որ քու այս շարժուս
մէջ ըրած աղօթքներդ, արդիւնքդ,
հառաչանքդ խառնելով իմ անարժան
աղօթքիս հետ, երկնաւոր Հօրդ և Հո-
գւոյն սրբոյ առջև հանելով, այսօր
առնես ինծի համար այս շնորհքը:
Հոգին սուրբ ինծի սովորեցնէ, զիս
զօրացնէ, այնպէս նստիլ աղօթքի՝ որ
բոլորովին միտքս առ Աստուած վե-
րանայ յափշտակուի, որ է շնորհք
շնորհաց:

ՎԵՅԵՐՈՐԴ ՇԱՔԱՐ

ՄԵՆ ՊԱՆՈՑ

Կրթութիւն պատրաս-
տութեան մահուան,
և սոչր հաղորդու-
թեան, յիշատակու-
րայտեան-Քրիստոսի.

ՇԱՐԱԿԱՆ

Յորժամ փառօք հայ-
րենի Քրիստոս ծագիս ի
յիւրկնից, և յարուցա-
մնս զմեռելոցս, յայն-
ժամ դասեալ ըմդ աջմէ
քումմէ, և կոչեալ զմեզ
ի փառս քո:

ԿԻՐԱԿԻ

Երեսնևհինգերորդ օր
մեծ պահոց.

Քաղաւոր ահաւոր, որ այսօրուան

աւետարանով ինծի իմացուցիր քու
գալուստդ թագաւորի պէս, համար
ուղելով ինծմէ ամէն գործոցս վրայ,
կ'աղաչեմ քու սուրբ վերացդ հա-
մար հանէ փարատէ ինծմէ մտքիս
թմրութիւնը, որ մէկ անգգայի մը պէս
ամենեւին չի յիշեր քու գալուստդ:
Բայց լուսաւորէ միտքս՝ որ մեռնիլս
միտքս բերեմ, իմանամ որ կեանքս
պիտի լմըննայ, և քու առջևդ պիտի
եղնեմ համար տամ. որչափ որ օրերս
կը կարճընան, այնչափ ալ մեռնիլս
կը մօտենայ:

Այս թմրութիւնը այնչափ սաստիկ
է վրաս՝ որ թէպէտ աչքովս ալ կը
տեսնեմ՝ որ ամէնքը մէկիկ մէկիկ կը
մեռնին կ'երթան, բայց ինծի այն-
պէս կ'երեւայ որ ես աւելի շատ պի-
տի ապրիմ: Վայ ինձ, չեմ արթըն-
նար, չեմ իմանար, որ վաղուան օրն
ալ ձեռքս չէ. թէպէտ դու, Տէր իմ,
ինծի յիշեցուցիր ըսելով. Սրթուն
կացէք, զի ոչ գիտէք յորում ժամու

տէրն ձեր գայ. Ոչ գիտէք զօրն և
ոչ զժամն: Կ'աղաչեմ, Տէր իմ, այս
թմրութիւնը որ ստանան ձգեր է վը-
րաս, դու փարատէ այսօր և լուսա-
ւորէ, որ միշտ մահս յիշելով՝ պա-
տրաստ կենամ քու գալստեանդ:

Երկրորդ խորհուրդ

Երեսնակեցերոք օր մեծ պահոց.

Քու տէր իմ Յիսուս, առաջ Ե-
րուսաղէմի մեղաւորներուն վայ կար-
գացիր, արթընցընելով որ ապաշ-
խարեն, ետքը թագաւորի մը պէս
եկար մտար Երուսաղէմ քու քա-
ղաքդ՝ ուսաննայ երգերով, ինծի հաւ-
կըցընելով, որ ես ալ իմ հոգիս՝ որ
քու քաղաքդ է՝ սրբեմ ապաշխա-
րութեամբ. որպէս զի երբոր գաս
թագաւորի պէս՝ հոգիս ցնծալով ու-
րախանալով դքեզ ընդունի: Այն Տէր

իմ, այսօր այս խրատովդ հոգւոյս վրայ մեծ շնորհք մը տալաւորէ, որ մեռնելուս յիշատակը պայծառ յիշեմ, մանաւանդ երբոր կրից մէջ կ'ըլլամ :

Երբոր բարկութեան կիրքս եղնէ, ցանկութեան կիրքս իշխէ, հպարտութեան խորհուրդներս կը տիրեն, այն ատեն շուտ մը միտքս բերեմ իմ մեռնիլս, անով իջնան այն կրքերը, իմանայ հոգիս սրչափ պարապ բան է սրգողիլս՝ նեղանալս՝ ուզածս չըլլալուն համար : Երբոր մտածէ՝ որ իրաւ վաղուան օրը կը մնա՞յ արդեօք աշխարհիս վրայ թէ չէ, այն ատենը կը պաղին աշխարհասիրութեան խորհուրդներն : Երբոր պայծառ տեսնէ՝ որ վաղը իր մարմինը դադաղին մէջ մըտնելով՝ ամէնքն ալ իրմէ պիտի փախչին, հողին տակը կ'երթայ, ո՞ւր այն ատեն հպարտութիւնը, փառասիրութիւնը, երբ իրաւ իմանամ որ մեռնելէս ետեւ մէկն ալ պիտի չյի-

չէ, պիտի մոռցուիմ երթամ : Այս բաներուս դեղ է միշտ մահուան յիշատակը, ինչպէս որ դու ալ յանձնեցիր, Տէր իմ . Եղերուք պատրաստք, զի յորում ժամու ոչ կարծիցեք, դայ որդի մարդոյ : Կ'աղաչեմ ուրեմն տո՛ւր ինձի այս շնորհքը՝ որ երբոր կրքերս շարժին, սատանան զիս փորձութեան մէջ ձգէ, շուտ մը յիշեմ մահս, անով զգաստանամ . ես զիս արթնցնելով մաքրեմ, սըրբեմ իմ սիրտս, տեղի և օթեան պատրաստեմ քու գալստեանդ, որ գատկական սուրբ խորհրդով հաղորդութեան գաս նստիս իմ սիրտս, շնորքով թագաւորես յաւիտեան : Եւ ասպա մահուանս ատենը աստուածային փառաւոր գալստեանդ արժանի ըլլամ . ամէն :

ԵՐԵՆԵՔՍԵՐՈՐԴ

Երեսնեք քնեքորդ օր մեծ պահոց.

Իմաստութեան գանձ տէր իմ Յիսուս, որ իբրև իմաստուն հովիւ առաջուց զրուցեցիր քու գալուստդ, պատրաստութիւն տեսնել ապապրեցիր ըսելով. Զգոյշ լերուք անձանց, գուցէ ծանրանայցեն սիրտք ձեր շուայտութեամբ և արբեցութեամբ, և հոգովք աշխարհականօք, և յանկարծակի հասանիցէ 'ի վերայ ձեր օրն այն, զի իբրև զորոգայթ հասանիցէ 'ի վերայ ամենեցուն՝ որ բնական եւն ընդ ամենայն երեսս երկրի: Այլ, Տէր իմ, որովհետև մեռնիս չեմ յիշեր, արթուն չեմ կենար, անէ՛ որ քու ապապրածիդ դէմ սիրտս ծանրացուցեր եմ՝ մանաւանդ աշխարհիս հոգեբով ու մտմտութենբով,

իբր թէ միշտ աշխարհիս վրայ պիտի կենամ՝ անանկ ամէն օր միտքս օտար բաներու կուտամ. մահը ինծի հեռու բան մը կ'երևնայ, չեմ յիշեր քու գալուստդ, որով աղօթքէ ալ կը պաղիմ. և թէպէտ դու ներհակը կ'ապապրես, ինծի շուրի ձայն կու գան խօսքերդ:

Ո՛ր է այն արդար հոգին՝ որ սիրտը աշխարհիս վրայ չտաքցընելով, իրեն հոգւոյն պատրաստութիւնը ամէն օր տեսնելով՝ աս կեանքէս զըզուած՝ բարի մահուան կը ցանկար ըսելով. Վայ ինձ, զի ընդ երկար եղև պանդխտութիւն իմ. Ո՛ տայր ինձ թևս, զի թռչէի սլանայի յերկինս: Ի՛նչ պիտի ըլլայ ինծի, Տէր իմ. կը վախնամ՝ որ ինչպէս երուսաղէմ քաղաքը եկար, բայց տեսնելով որ պատրաստութիւն չունէր, ըզքեզ Աստուծոյ տեղ չէր գրեր, ինչ որ պէտք էր՝ չէր ըրած, լացիւ վրան ու անիծեցիր ըսելով. Եթէ դիտէիր

դու գոնէ յաւուրս յայսմիկ ղխաղա-
ղութիւն քո, բայց այժմ ծածկեցաւ
յերեսաց քոց. զի եկեսցեն աւուրք ի
վերայ քո, և ոչ թողուցուն քար ի
քարի վերայ յամենայնի ի քեզ, փո-
խանակ զի ոչ ծանեար զժամանակ
այցելութեան քո:

Այս, չըլլայ որ իմ վրաս ալ լաս,
զիս ալ թշնամոյն, իմ Խաթիցս ու
մեղքերուս ձեռքը մատնես, որ զիս
շնորհէ՞դ զրկեն. ինչ բարիք որ տուեր
էիր ինծի՝ քակեն կորսնցընեն, և ա-
նանկով երեսէդ իյնամ անարգուածի
պէս. չատ կը վախնամ կը դողամ
այս բանէս: Այլ դու ողորմութեան
Աստուած, որ դեռ ինծի ժամանակ
տալով՝ կ'երևայ որ իմ ապաշխարու-
թեանս կը սպասես, տուր ինծի՝ որ
միշտ աչքիս առջև ունենամ աս
խօսքերուդ յիշատակը, քու գալըս-
տեանդ ահաւորութիւնը, մեռնելու
մօտ ըլլալը: Անանկով ձգեմ ա-
մէն աշխարհիս պարսպ մտմտութեն-

ըը. միայն հոգիս հոգալու հետ ըլ-
լամ. մեռնելուս ատենն, ալ բարի
պատրաստութիւն տեսնելով՝ սուրբ
խորհուրդները առնելու արժանի ըլ-
լամ:

ՉՈՐԵՔԵԱԲԱԹԻ

Երեսնէքերորդ օր մեծ պահոց.

Փառաւորեալ Տէր, որ փառօք Հօր
երկնաւորի պիտի դաս աշխարհիս
վրայ, ու ամէն մարդու՝ ամենուն առ-
ջև ընդհանրական դատաստան պիտի
ընես անաչառ, ուր որ մէկի մը բա-
րեխօսութիւն չանցնիր, մէկէ մը կա-
շառք չառնուիր, միայն աղէկ գործք
ու զէշ գործք կը յիշուին. ինչ գործք
Աստուծոյ համար ըրի, և ինչ գործք
աշխարհիս համար, մէկին համար
կը մնայ վարձք առնելու, մէկալին
համար պատիժ:

Ես ի՞նչ պիտի ընեմ ան ատենը,

որ իմ աղէկ կարծուած գործս ալ
զուտ Աստուծոյ սիրոյն համար չեմ
ըրած, ամէնն ալ ինծի համար ըրեր
եմ, ես կարօտներուն չեմ հասեր,
հիւանդներուն տես չեմ գացեր,
բանտարկելոց մխիթարութիւն չեմ
տուած, անօթիները չեմ յազեցու-
ցած, վասն զի ինչ որ ըրեր եմ ա-
սոնցմէ՝ զուտ եղբայրս իրութեան
համար չեմ ըրած. մէկմէկ օտար
միտք մտուցեր եմ մէջը, որով զիս
ուզեր եմ, զիս փնտռեր եմ, ոչ թէ
զԱստուած. ասոնք որ յայտնի ըլլան
դատաստանին օրը՝ ես ի՞նչ պատաս-
խան ունիմ տալու: Հապա իմ ան-
օրէնութիւններս՝ իմ հոգւոյ և մար-
մնոյ չարութիւններս երբոր բացուին
ամէնուն առջև, ես ի՞նչ պիտի ը-
սեմ, բայց եթէ յաւիտեան դատա-
պարտելոց մէջ պիտի իյնամ. և թէ
որ հիմակուց յիշելով՝ այսչափ կը
դողամ, այն օրը ի՞նչ պիտի ըլլամ:
Այլ զու ողորմութեան Աստուած,

այս ահեղ դատաստանիդ յիշատակը
միշտ մտքիս մէջը տպաւորէ, որ ա-
հիւ և դողութեամբ իմ փրկութիւնս
հոգամ քու առաքելոյդ ըսածին պէս.
և միշտ աղօթքի հետ ըլլամ քու
պատուիրածիդ պէս. Յամենայն ժամ
աղօթս արարէք, զի արժանի լինի-
ջիւզ գերծանել յայնմ ամենայնէ որ
լինելոց է, և կալ առաջի որդւոյ
մարդոյ: Ասանկով հիմա պատրաս-
տութիւն տեսնեմ՝ զատկական սուրբ
հաղորդութեան խորհրդով արժանա-
պէս զքեզ ընդունելու. ետքն ալ
երբ հոգիս պիտի բաժնուի մարմնէս,
արժանի ըրէ որ միտքս զգաստ ըլ-
լալով, սրտանց զղում ընելով, սա-
տանայի փորձութիւններու դէմ դը-
նելով՝ եղնեմ առջևդ, բարի պա-
տրաստութեամբ ընդունիմ քու
գալուստդ՝ թագաւոր փառաց. և
յաւիտեան մնամ քու երկնային
թագաւորութեանդ մէջ:

ՀԻՆԳՇԱՐԱԹԻ

Երեսնեկներորդ օր մեծ պահոց.

Դատաւոր արդար, որ դատաստանդ լմնցընելէն վերջ՝ մեղաւորները արդարութեամբ տանջանքի պիտի դրկես դժոխքին մէջ, ըսելով. երթայք յինէն անիծեալք ի հօւրն յաւիտենական: Սատանաներն ալ անոնց դահիճ պիտի դնես տանջելու: Ահ, ինչ տանջանք՝ միայն սատանաներուն քովը նստիլը, և միայն մեղաւորներուն մէջ ընկերութիւն ընելը. թէ որ հոս ժանտ կըռուարար հոգւոյ մը հետ չեմ կըրնար նստիլ, հապա ո՞ր մնաց դժոխքին մէջը, ուր բիւրք բիւրուց հոգիներ՝ ամէնն ալ Աստուծոյ հեռացած, Աստուծոյ թշնամի են եղեր: Հապա տանջանքները՝ որ անգութ դահիճ

ները պիտի տան մեղքերուն համեմատ, այն կրակին այրելը, այն սրտի խղճմտանքին խայթելը. Ուր որդն նոցա ոչ մեռանի, և հօւրն ոչ չիջանի: Հապա Աստուծոյ տեսութենէն զրկուիլը. որ ուրիշ տանջանք ալ չըլլար՝ այս միակ հերիք տանջանք էր. այն յաւիտենականութիւնը՝ ուսկից չըլլար յաւիտեան ազատիլ: Ասոնք երբոր կը մտածեմ, բոլորովին դող կ'եղնեմ. վասն զի իմ գործքս զիս դժոխքի արժանի կ'ընեն:

Բայց դու բարեգութ Աստուած, այս դժոխքին յիշատակը միշտ իմ սրտիս մէջը տղաւորէ, որ յիշելով այն տանջանքները ետ կենամ մեղքերէ, և առաջին մեղքերս ապաշխարեմ: Կ'աղաչեմ, հիմակուց իմ միտքս վերնատան պէս պատրաստէ, որ վարի բաները թողում, վեր ելնեմ մըտքով՝ վերի բաները միայն մտածեմ: Սիրտս ալ զարդարէ այն ամէն շնորհքներով որ կարեւոր են, որպէս զի՝ ինչ

պէս այն զարդարուած վերնատունը
արժանի եղաւ զատկական ընթրեաց
ու սուրբ խորհրդոյն, անանկ ալ իմ
սիրտս շնորհքներով զարդարուած
արժանի ըլլայ զքեզ ընդունելու զատ-
կական սուրբ հաղորդութեան խոր-
հրդով: Ետքն ալ երբոր հոգիս մար-
մնէս բաժնուի՝ արժանի ընես պա-
հապան հրեշտակը ինծի ուղեկից
ղրկել և առաջնորդ, որ սատանանե-
րէն զիս ազատէ:

ՈՒՐԱՅԹ

Քառասներորդ օր մեծ պահոց.

Պարգեատու բարեաց Տէր և Աս-
տուած, արդարներուն դատաստանը
տեսնելէն ետեւ իրենց բարի գործոցը
համեմատ վարձք մը պիտի տաս՝
որ լեզուով չիկրնար պատմուիլ, ըսե-
լով. եկայք օրհնեալք Հօր իմոյ, ժա-
ռանգեցէք զպատրաստեալ ձեզ զար-

քայութիւնն ի սկզբանէ աշխարհի:
Այն արքայութիւնը՝ ուր ընկերու-
թիւն է ամենայն սրբոց, ուր ամէնը
բարի, ուր ամէնը մէկմէկու խիստ
սիրելի, մէկմէկէ գերազանց. հապա
հրեշտակաց հետ նստիլը՝ որ բոլորու-
վին հոգեղէն գերագոյն ստեղծուած
ըլլալով՝ մեզի չեն նմանիր. դաս
դաս սերօքէներու քերթէներու:
Սուրբ Աստուածածնայ փառքը եօթն-
արփեան լուսով զարդարուած: Քու
մարդկութեանդ փառքը, տէր իմ Յի-
սուս, որ ամէն մէկ վերքերէդ մէկ-
մէկ լոյս պիտոր ճառագայթէ: Բայց
ամէնէն վեր, լոյս փառաց մը ծա-
գելով ամէն սրբոց վրայ՝ այնպէս
քու աստուածութեանդ փառքը պի-
տոր ցուցնես, որ խեղճ մտքէ դուրս
է. հոն տեսնելով զամենասուրբ եր-
րորդութիւնդ. Հայր, Որդի և Հօգին
սուրբ Աստուած, ամէն բարութիւն
պիտոր տեսնեն ու իմանան, ամէն
գեղեցկութիւն, զուարճութիւն, ի-

մաստութիւն, և զօրութիւն. և միշտ տեսնելով զմայլին պիտոր յաւիտեան:

Ահ, երբ աս սուրբերուն փառքը կը յիշեմ, սիրտս վեր կ'ելնէ կը ցանկամ արքայութիւն մտնել, բայց երբ իմ մեղքերս կը յիշեմ, յայտնի կը տեսնեմ՝ որ դուրս պիտոր մնամ: Այս մտածելով կ'այրիւմ կը տողորիմ իմ ըրած մեղքերուս վրայ. և թէ որ հիմա այսչափ կ'այրիւմ, հասկա ինչ պիտոր ըլլայ դատաստանին օրը, երբ տեսնեմ՝ որ յիրաւի կը բաժնեն զիս սուրբերուն մէջէն, կը հեռացընեն Աստուծոյ տեսութենէն:

Այլ, ո՛վ Աստուած ողորմութեան, դու որպէս գթած Հայր յիշէ՛ քու միածնիդ քառասուն օրուան պահքը, և այլ ամէն չարչարանքները՝ որ իմ փրկութեանս համար քաշեց: Յիշէ՛ սուրբ Աստուածածնին եօթը խոցը, որ միածին որդւոյն հետ մէկտեղ քաշելով՝ այնչափ կսկիծով ու խոցերով չարչարուեցաւ իմ մեղքերուս

համար: Ասոնց արդիւնքը յիշելով՝ նայէ՛ այսօր վերէն երկնքէն, և արքայութեան այս յիշատակը միշտ սրտիս մէջ տպաւորէ, որ քանի որ ատեն ունիմ լամ առջի ըրած մեղքերս Դաւիթ մարգարէին պէս, բնաւ չի ձանձրանամ ապաշխարելէն ու բարեգործութիւն ընելէ: Այսպէսով քեզի հետ հաշտուիմ, զատկական հաղորդութեան խորհրդով՝ անբաժան մնամ աստուածութենէդ աս աշխարհիս մէջ, որ մեռնելու օրս դատաստանին մէջ բարեկամի պէս լսեմ քեզմէ այն երանական ձայնը. Մուտ յուրախութիւն տեսուն քո:

ՇԱՐԱԹ

Քառասներորդ առաջներորդ օր մեծ
պահոց .

Քրիստոս Յիսուս, յոյս մեղաւո-
րաց, ճշմարիտ բարեխօսդ վասն մեր .
քանի որ քու գալուստդ կը յիշեմ,
արդարութեանդ դատաստանը, մե-
ղաւորաց տանջանքը, արդարոց փառ-
քը, սիրտս գողալէն բան մ'ալ չեմ
կրնար ընել . վասն զի տեսնելով իմ
չար գործերս, իմ ծոյլ կենսալ, ան-
հոգ ըլլալս ապաշխարելու և աղօ-
թելու, գիտեմ որ չիկրնամ պիտոր
ժառանգել զարքայութիւնը, իրաւ
պիտի դատապարտուիմ: Ի՞նչ պի-
տոր ըլլայ իմ բանս մտածելով յու-
սահատած կեցեր եմ, հոգիս ալ մե-
ռեր է, սիրտս ալ մեռեր է, բարի
բան մը չեմ կրնար ընել:

Դու ո՞վ բժիշկ հոգւոց, յարուցիչդ

մեռելոց, այս իմ մեռած հոգւոյս
խեղճութիւնը լսելով՝ հասիր ինծի,
ինչպէս որ հասար այսօր Ղազարու՝
ըսելով . Ղազարոս բարեկամ մեր
ննջեաց, այլ երթամ զի զարթուցից
դնա: Ո՛վ Տէր, ես թէպէտ քու բա-
րեկամդ չեմ իմ մեղքերուս համար,
բայց քու ստեղծուածդ եմ, քու ծա-
ռայդ եմ, ես զիս մեռուցի, մեղքե-
րու մէջ թաղեցի, ոչ թէ չորս օրուան՝
այլ շատ տարուան . հիմա իմ լա-
լադին աղօթքս քեզ ընդ առաջ կը
դրկեմ Ղազարոսին քրոջը պէս գո-
չելով . Տէր, եկ և տես . եթէ աստ
էիր զիպեալ, ոչ էր մեռեալ հոգի
իմ: Եւ յուսահատած ըլլալով իմ
հոգւոյս ողջըննալուն վրայ կ'աղա-
ղակեմ . Տէր, արդ հոտեալ իցէ: Ե՛կ
Տէր իմ, տես մէկիկ մէկիկ իմ խո-
ցերս, իմ փտտած կիւրքերս . լաց իմ
հոգւոյս գերեզմանին վրայ, ինչպէս
լացիր Ղազարոսի գերեզմանին վրայ:
Տո՛ւր առաջ հաւատք ըսելով . եթէ

հաւատասցես՝ տեսցես զփառսն Աստուծոյ: Որ ես ալ ըսեմ սրտէս. Այո՛ Տէր, ես հաւատացի, եթէ դու ես Քրիստոսն որդի Աստուծոյ: Դո՛ւ ես մեղաւորաց յարութիւն և կեանք, կարող ես մեղքերս քաւել:

Դո՛ւ կարողդ ամենայնի, հրամայէ՛ իմ քարացեալ սրտիս ըսելով. Ի բաց արարէք զվէմդ: Վերցնել տուր խոտասրտութեան սա ապառաժ քաւը իմ վրայէս, որ լոյսդ Քրիստոս ծագի խաւարած մտքիս մէջ, ինչպէս որ ծագեցաւ և լուսաւորուեցաւ Ղազարու գերեզմանը: Սաստիկ ձայնով կանչէ իմ մեռած հոգւոյս. Ղազարէ, արի՛ եկ արտաքս: Ելի՛ր ո՛վ հոգի, ինչ կեցեր ես մեռեալ մեղաւորներուն մէջ: Ելի՛ր, դուրս եկուր ո՛վ մեռեալ հոգի. ինչո՛ւ լոյսը, կեանքը թողուցիր, որ եմ ես. գացիր խաւարին ու մահուան քովը, որ է մեղքն ու սատանան: Արարչիդ այս կենդանարար ձայնը առնելով իմ

մեռած հոգիս՝ կ'ելնէ կը կենդանանայ, բայց մեղքերուս չար սովորութիւնները կը մնան, վասն զի սատանան անոնցմով փաթթեր է զիս, չորս կողմս կարեր կապեր է, ուղեմ ալ ելնել՝ չեմ կրնար ելնել: Դու Տէր իմ, հրամայէ՛ հրեշտակներուն, որ քակեն փարատեն ինծմէ չար ախտերը՝ այս ունակութիւնները՝ ըսելով. Լուծէք զդա և թողէք երթալ:

Ա՛խ, Տէր իմ, այսչափ աղաչանք և կրթութիւններ որ ըրի այս մեծ պահքին մէջը, կրթութիւն զըման, խոստովանութեան, աղօթքի, ու բարի մահուան պատրաստութեան, ասոնք պարապ չանցնին: Այլ կ'աղաչեմ որ քու անբաւ մարդասիրութեամբդ ընդունելով, զիս արժանի ընես այս զատկիս մաքրութեամբ ընդունել զքեզ սուրբ հաղորդութեան խորհրդով. որպէս զի յարատեւութեան նոր յատուկ շնորհք մը

առնելով, բոլոր տարին այս կրթութեանս վրայ մնամ, վարքս ուղղեմ բարեխօսութեամբ մօր քո և կուսի, բարի մաՀուան, և զալստեանդ ա-տեն սուրբ տեսութեանդ արժանի ըլլամ. ամէն :

ԱԻԱԳ ՇԱԲԱԹ

Կրթութիւն ա-
ռաքիմ ու-
թեանց յիշա-
տակաւ չար-
չար անացն
Քրիստոսի :

ԿԻՐԱԿԻ

Ծաղկազարդ :

Քաղաւոր
թաղաւորաց
Քրիստոս,
քու Հոգեւոր
թաղաւորու-
թեանդ օրի-
նակ մը տալ
ուզելով ա-
ռաջ երիջով
քաղաքը մը-

տար. Հոն Զաքէոս մեղաւորը տե-
տար ժանտաթղենի ծառին վրայ ե-
լած, ձայն մը տալով վար իջե-
ցուցիր ան ժանտ ծառէն. զղջու-
մով սիրտը լեցուցիր, ապաշխարեց
դարձաւ ամէն մեղքէն: Այսօր, Տէր
իմ, ինծի ալ ձայն մը տուր, զիս
ալ կանչէ ըսելով. Փութա՛մ է՛ջ այտի:

Երբոր իմ մեղաւոր հոգիս ալ քու
ձայնդ առնէ, ձայն արարչիդ ըլլա-
լով՝ շուտ մը վար կ'իջնէ այն ժանտ
ու դարչելի ծառէն որ իր մեղքերով
բարձրացած է, կը խոնարհի իր բար-
ձրամիտ հպարտութենէն ու խստա-
սրտութենէն, սիրտս կը փղձկի,
շուտ մը զղջումի կուգայ ըսելով. Տէր,
ինչ մեղք որ ըրի, հոգիս շնորհքնե-
րէն զրկեցի, չորեքկին զղջամ եւ վը-
ճարեմ լալով, խաչ քաշելով: Դուն
ալ դառնաս ըսես ինծի թէ՛ Այսօր ի
տան քում արժան է ինձ ազանել:
Այսօր քեզի կուգամ, զքեզ մեղքերէ
կը սրբեմ, քու հոգիդ կը փրկեմ: Ես

ալ այն ատենը բոլորովին կը փո-
խուիմ, սրտանց կը դառնամ, եւ ար-
ժանի կ'ըլլամ ան խօսքը լսելու.
Այսօր եղև փրկութիւն տանս այս-
միկ, զի ես սա որդի Արքաճամու էր:

Ո՛վ տէր իմ Յիսուս, զիս ալ ար-
ժանի ըրէ լսելու. Այս հոգիս ալ փրկ-
կութեան սրդի է, սա ալ նախասահ-
մանեալ է. մեղքերուն թողութիւն
տուի, արքայութեան որդի ըրի, այն
արքայութեան որ լեզուով չի սպառ-
մուիր, ուր որ ամենասուրբ Երբոր-
դութիւնդ յաւիտեան փառաւորելու
արժանի ըլլամ. ամէն:

Ա՛յլ աղօթք.

Այսօրուան ըրած շնորհքներդ, Տէր
իմ, ինծի ալ պարգևէ: Դու երբոր
մօտիկցար Ձիթենեաց լեռը, Երու-
սաղէմ մանալէն առաջ, կապուած
էշը արձրկել՝ քու քովդ բերել հրա-
մայեցիր, անով մտար յերուսաղէմ.

իմ հոգիս ալ սատանան կապեր է մեղքերով, թող չիտար քովդ գալու, խոստովանութեամբ, զղմամբ մեղքերս զուրցելու, իրեն ուղած բեռները՝ որ է մեղքը՝ վրաս կը բեռցընէ։ Դու իբրև արարիչ՝ իբրև տէր թագաւոր՝ թող մի տար զիս ասանկ օտարներու ձեռք, այլ ինչպէս որ զրկեցիր առաքեալները հրամայելով. Լուծէք, ածէք ինձ. ինծի ալ զրկէ, Տէր իմ, այսօր քու երկնային շնորհքդ և հրեշտակներդ, որ սատանային կապէն զիս արձրկեն, քեզի բերեն ըսելով. Տեառն իւրում պիտոյ է։ Վասն զի քուկդ եմ, դու ես իմ տէրս։

Երբոր քու գալուստդ լսեցին, այն պղտիկ տղոց կապուած լեզուներն ալ արձրկուեցան, զքեզ օրհնելէ ու փառաւորելէ չէին կշտանար. իմ լեզուս ալ, Տէր իմ, սատանան կապեր է ծուլութեամբ, թող չիտար որ լեզուս արձրկեմ. զքեզ օրհնեմ։ Թէ որ այսօր

ինծի ալ դաս, Տէր իմ, շնորհքով, իմ լեզուս ալ կը բացուի, աղօթելու սիրտս կը շարժի, միտքս վրաս կ'ըլլայ, կամքս կը բաղձայ, կը յօժարի, ջերմեռանդութեամբ, ախորժով աղօթքի հետ կ'ըլլամ աղաղակելով. Ովսաննա Բարձրելոյն, օրհնեալ որ գասդ յանուն Տեառն, խաղաղութիւն յերկինս, և փառքի բարձունս։ Եւ թէպէտ սատանան կը ջանայ զիս խափանել աղօթքէն, ինչպէս որ Հրէաները ուղեցին փակել տղոց բերանը, բայց դու սաստէ քու իշխանութեամբդ, ինչպէս սաստեցիր Հըրէից՝ որ քարացեալ սիրտս շարժի զքեզ օրհնելու, և փառաւորելու. վասն զի քու գալստեամբդ քարերն ալ կը շարժին յօրհնութիւն։

Ետքը մտար տաճարը, տեսար՝ որ Աստուծոյ տունը Հրէաները առուտուրի տուն ըրեր էին. աղօթքին տեղը՝ աւազակներու տեղ դարձուցեր էին։ Եկուր իմ սիրտս ալ, տես

որ այն քու շինած հոգևոր տաճարը՝
որ քու տունդ պիտի ըլլար, սատա-
նաները մեղքերով, իմ չար սովո-
րութիւններովս, իրենց տուն վաճա-
ռի ըրեր են, առուտուր կ'ընեն, մէկը
չիկայ որ դուրս հանէ. այսօր երե-
ցիւր մէյմը, ապաշխարութեան շնորհ-
քով անոնց աթոռները, սեղանները
ցրուէ, դուրս հանէ իմ սրտէս ըսե-
լով. Տուն իմ՝ տուն աղօթից կո-
չեսցի: Այս սիրտս ես ստեղծեցի, որ
ես բնակիմ շնորհքով. իմ Հօրս տուն
և տաճար պիտի ըլլայ. այս մեղքերը
ինչ բան ունին հոս:

Ասանկ իմ սիրտս սրբելով, Տէր
իմ, եկուր այսօր տաճար ըրէ քեզի.
նստէ, թագաւորէ իմ վրաս, քեզի
ծառայ ըրէ, որ ուրիշը չիշխէ, ես
ալ մնացած իմ կենացս մէջ զքեզ
միայն պաշտեմ, որ ետքի շունչ տա-
լուս ատենը՝ քեզի հետ թագաւորե-
լու արքայութեան մէջ արժանի ըլ-
լամ. ամէն:

ԱՒԱԳ ԵՐԿՈՒՇԱՐԱԹԻ

Ի յիշատակ աղօթից Բրիտտոսի ի
պարտիզին.

Տէր իմ Յիսուս Բրիտտոս, այն-
չափ բարերարութիւններ, այնչափ
բարի խրատներ և օրինակներ տա-
լէն ետև, այսօր ուղեցիր քու սուրբ
չարչարանքներովդ զիս փրկել, առաջ
պարտիզի մը մէջ մտար աղօթելու,
որ պարտիզի մէջ Ադամայ ըրած
մեղքը քաւես. ծնրադրութեամբ,
խոնարհութեամբ աղօթք ըրիր, որ
ոտքով ձեռքով Ադամայ ըրած հպար-
տութեան մեղքը ջնջես, որ ոտքով
արգելեալ ծառին գնաց, ձեռքով ար-
գելեալ պտուղը կերաւ: Մէկ կողմէն
քաշելու չարչարանքներդ միտքդ բե-
րելով, մէկալ կողմէն մարդկային
մեղքերը յիշելով, այն սոսկալի տաղ-

նապը քաշեցիր, ինչուան արիւն
քրտնեցար: Այն օրը ի հարկէ իմ մեղ-
քերս ալ յիշեցիր, ինչ որ մտքովս՝
աչքովս՝ բերնովս և բոլոր մարմնովս
գործեցի. իմ մեղքերուս գարշու-
թիւնը, մեծութիւնը, մաքիդ առջև
գալով՝ այն տաղնապը բերելու պատ-
ճառ եղան:

Յաւագին սրտով աղաղակեցիր.
Հայր, անցո՛ւ յինէն զայս բաժակ:
Բայց Հայրն յաւիտենական ուղեց՝
որ դուն մարմնովդ չարչարանք քա-
շես, որ ես հոգւովս չքաշեմ, չգա-
տապարտուիմ. դու ալ իբրև գնաւ
հնազանդեցար իմ սիրոյս համար
Հօրն երկնաւորի, ըսելով. Ոչ որպէս
ես կամիմ, այլ որպէս դու: Յանձն
առիր՝ որ դու չարչարուիս, միայն
թէ ես փրկուիմ: Այն Տէր իմ, այս
քու սէրդ՝ և երկնաւոր Հօրդ սիրտը
տեսնելով այսօր իմ վրաս, կ'ամը-
նամ իմ ըրած մեղքերուս վրայ, կը
դողամ ըրած ապերախտութեանս:

վրայ. և կ'աղաղակեմ առ Հայրն
երկնաւոր. Հայր, անցո՛ւ յինէն ըզ-
բաժակ բարկութեան քո: Վասն զի
քու Որդիդ միածին իմ տեղս կ'առ-
նու զայս բաժակ չարչարանաց. ին-
ծի համար այս տագնապը կը քաշէ.
Իմ մեղքերուս համար աս արեան
քրտինքները կը թափէ. որչափ որ
մեղք ըրեր եմ՝ պղտիկութենէս վեր,
ամէնն ալ աչքին առջև է դրեր. ա-
նանկ կ'աղաչէ քեզի, ո՛վ Հայր երկ-
նաւոր:

Ո՛րչափ որ շատ էր տագնապդ՝
այնչափ ալ մտադիւրութեամբ ա-
ղօթքի հետ եղար, մէկէ մը մխի-
թարութիւն չի գտար, առաքեալնե-
րուն քովը եկար՝ բայց զանոնք ալ
քունի մէջ գտար: Կ'աղաչեմ, Տէր
իմ Յիսուս, այն աղօթքիդ արդեան-
ցը համար տաս ինծի այսօր շնորհք
Զգաստութեան և Արթնութեան: Ան-
հոգութիւն մը կայ վրաս՝ հոգիս հո-
գալու, Աստուծոյ պատուիրանքները

պահելու, այս անհոգութիւնը, ծու-
լութիւնը մէկդի ձգեմ, արթննամ,
իմ մեղքերուս վրայ ապաշխարեմ:
Ամէնէն աւելի աղօթքիս հոգացող
ըլլամ. ամէն բանիս մէջ առաջ ա-
ղօթքի վազեմ. ինչպէս որ դուն չար-
չարուիլ սկսելու ատենդ՝ աղօթքի
հետ եղար: Եւ միտքս վրաս պահելով՝
անանկ մտադիւրութեամբ աղօթք
ընեմ, ինչպէս որ դուն օրինակ տուիր:
Երբոր նեղութիւն, կամ հիւանդու-
թիւն, և կամ մոմտուք մը ունե-
նամ չշփոթիմ, աղօթքներս չձը-
գեմ: Որչափ որ քուն բերէ սատա-
նան աղօթքիս ատենը՝ ես արթուն
կենալ ջանամ: Ո՛րչափ որ ծուլու-
թեան, ձանձրութեան, մաղձոտու-
թեան սատանան իմ հոգևոր գոր-
ծերս խափանել ուզէ, զիս ջերմե-
ռանդութենէ պաղեցընէ, անոնք ա-
մէնը փախչին, հալածուին քու աղօ-
թելովդ, Տէր իմ Յիսուս, որ ինծի
համար աղօթեցիր, այսչափ արեամն

քրտինք թափեցիր, որ զիս Ադամայ
հետ նորէն նորոգելով՝ երկնաւոր դը-
րախտը մտցընես փառաւորել զամե-
նասուրբ Երրորդութիւնդ յաւիտեա-
նըս. ամէն:

ԱՒԱԳ ԵՐԵՔՇԱՐԱԹԻ

Ի յիշատակ չարչարանացն Բրիւ-
տոսի.

Ո՛վ ծայրագոյն մարդասիրութիւն
աստուածային, որ իմ մեղքերս վրադ
առնելով՝ մեղաւորի պէս մատնուե-
ցար անօրէն Յուդայի ձեռքով՝ որ
քու աշակերտդ էր, սիրտդ կսկծալէն՝
իր մեղքը իր երեսին զարնելով ըսիր.
Յուդա, համբուրե՛ր՝ մատնես զօրդի
մարդոյ: Ե՛ս եմ այն Յուդան, Տէր իմ,
ե՛ս եմ՝ որ մէկտեղ սուրբ հաղորդու-
թեան սեղանը նստելով, ճաշակելով,
սրբապղծութեամբս զիս սատանային

իմ մեղքերուս ձեռքը կամաւորապէս
մատնեցի :

Աւագակի մը պէս բռնուելով, սու-
րբերով՝ թուրերով քաշկռտուելով դու-
հշմարիտ Քահանայապետդ՝ սուտ քա-
հանայապետից առջև կեցար, արդար
դատաւորդ՝ սուտ դատաւորէն դա-
տապարտուեցար, իմ աներեսու-
թիւնս լրբութիւնս քաւելու համար
սուրբ երեսովդ ապտակուեցար .
սիրտդ՝ չգիմանալով՝ ապտակ զարնու-
ղին ողորմագին ձայնիւ ըսիր. Ընդ-
էր հարկանես : Այս ողորմուկ ձայնդ
ինծի է. վասն զի ես եմ, որ ասանկ
լիբք ըլլալովս՝ քու սուրբ պատուի-
րաններդ ու սուրբ խորհուրդներդ
արհամարհեցի. ոտքի տակ առնելով՝
իբր թէ քու երեսիդ զարկի :

Վայ ինձ մեղաւորիս, իմ մարմնոյս
չարաչար մեղքերը սրբելու համար՝
բոլոր մարմնովդ չարաչար ձաղկելով
խոցուեցար, որով կուսածին մար-
մինդ արիւնշուայ եղաւ : Գլխով՝ մըտ-

քով՝ աչքով ըրած մեղքերուս համար՝
փշով պսակուեցար, արիւնները ա-
շուրներուդ վրայ կը վազէին, մէկ
սրբող մը չիկար : Իմ զԱստուած ա-
նարգելուս համար՝ նախատական
խօսքերով անարգուեցար : Ճշմարիտ
թագաւորդ թագաւորաց՝ սուտ թա-
գաւորի պէս ծաղր եղար, եղէգով
զարնուեցար :

Ո՛վ հովիւ քաջ, որ այս ամէն չար-
չարանքները յանձն առիր զիս մոլո-
րեալ ոչխարս փրկելու համար : Այս
սոսկալի քաշածներուդ արդիւնքը մի՛
պարապ հաներ, տէր իմ Յիսուս : Իմ
ըրած անօրէնութիւններս՝ ինչ որ
մանկութենէս ի վեր գործեցի մար-
մնով՝ հոգեով, քու սուրբ չարչա-
րանքներովդ սրբէ : Ի՛նչ որ անար-
ժան մտածմունքով կամ հայեցու-
ծովք՝ Աստուծոյ դէմ բան ըրի,
զԱստուած անարգեցի, դուռն քաւէ :

Եւ քու քաշածներուդ արդիւնքը
իմ վրաս տպաւորէ, նախ տո՛ւր ին-

ծի շնորհք մաքրութեան, որ ասկէց
հտքը սուրբ մաքուր պահեմ իմ ըզ-
գայարանքներս: Ապտակողին հեղու-
թեամբ պատասխանելուդ համար՝
տուր ինծի շնորհք հեղութեան. բո-
լոր մարմնով ձաղկուելուդ համար՝
տուր ինծի շնորհք ճգնութեան, սուրբ
պահէ մարմինս ի մէջ փորձութեան:
Գլուխդ փշով պսակուելուն համար՝
տուր ինծի շնորհք բարի խորհրդեան,
որ միշտ բարին մտածեմ: Նախա-
տական խօսքեր լսելուդ համար՝ տուր
շնորհք լեզուի մաքրութեան, որ
սուրբ պահեմ լեզուս, հոգիս և մար-
մինս: Որպէս զի սրբութեամբ մեռ-
նելով, արքայութեանդ մէջ զքեզ
տեսնելով՝ հոն քեզի շնորհակալու-
թիւնս ընեմ այսչափ երկայնատու-
թեանդ ու մարդասիրութեանդ հա-
մար զքեզ օրհնելով յաւիտեան. ա-
մէն:

ԱՆԱԳ ԶՈՐԵՔՄԱՐԱԹԻ

Ի յիշատակ բանին. Ահա՛ այրոյ
ցճեզ.

Հայր յաւիտենական, տե՛ս ահա
պատկեր միածին Որդւոյդ. իմ տեղս
ինքը կը քաշէ պատիժ անարգանաց՝
որչափ որ ըրեր եմ պգտիկուց ինչ-
ուան հիմա քու աստուածութեանդ
դէմ իմ մեղքերովս: Քու միածին
Որդւոյդ այս պատկերը քեզի կ'ընծա-
յեմ, Հայր սուրբ. տե՛ս, և քու բար-
կութիւնդ իմ վրայէս վերցուր: Ին-
ծի համար փշով պսակուել է այն
Որդիդ՝ զոր դու այնչափ կը ոխէիր:
Ինծի համար իր սուրբ արիւնը ե-
րեսնիվար կը վազէ, իմ անարգա-
կան մեղքերուս համար՝ ապտակ ա-
նարգանաց սուրբ երեսին զարնուած
կեցեր է: Իմ սրբապղծութիւննե-
րուս համար թքով լեցուած, սուս

Թագաւորի պէս ծաղր եղած, դաւազանի տեղ եղէ՞ք ձեռքը առած, Թագի տեղ սուրբ գլուխը փուշեր խոթուած, ծիրանւոյ տեղ՝ կուսածին մարմինը մերկացած, քղամիդ նախատանաց հագած:

Այս կերպարանքով առջևդ կեցած կ'աղաղակէ. Հայր սուրբ, թող տուր, ներէ՛ այս մեղաւորիս աններելի մեղքերը. ես ահա կը քաշեմ անոր տեղը, ես թող մեռնիմ. իսկ այս անօրէն Բարաբբան թող որ ազատի: Հիմա ես ալ կ'աղաղակեմ, այս ուղորմելի պատկերը՝ քու սիրական Որդւոյդ պատկերն է, այս ձայնը քու միածնիդ ձայնն է, օտարի մը չէ: Ե՛ս մեղաւորս՝ ես Բարաբբասս՝ այսօր քեզի կը ցուցնեմ, Հայր զթուլեանց, բարկութիւնդ դադրեցո՛ւր իմ վրայէս, արդարութիւնդ մոռցիր, դթութիւնդ ցուցուր, զիս ազատէ մեղացս պատիժներէն:

Ողջ տեղ չէ մնացեր իր մարմնոյն

վրայ, ուժ չէ մնացեր կեանքին վրայ. ասոր խեղճութեանը վրայ մարդու սիրտը չիդիմանար, ինչպէս դիմանայ քու հայրական սիրտդ: Բողոքովին ջնջէ այսօր իմ մեղքերս, վասն զի բողոքովին զինքը պատարագեց շարշարանքով քու անչափ սիրական Որդիդ ինծի համար. նայէ մէյմը բարձրէն երկնքէն, Հայր սուրբ, աս պատկերիս վրայ որ այսօր քեզի կը ցուցնեմ, մի՛ նայիր իմ անօրէնութեանս վրայ:

Ես աս պատկերին տակը կ'ապաւինիմ որչափաւնգամ որ քու բարկութիւնդ շարժի իմ վրաս, թէ՛ հիմա և թէ՛ մեռնելու ատենը: Երբոր դատատանին օրը ինծմէ համար ուզես իմ ըրած սրբապղծութեանս՝ յանդգնութեանս՝ անարգութեանս վրայ, ես աս պատկերին ապաւինած այն օրը կ'աղաղակեմ. Տէր, յիշէ, նայէ՛ այս միածնիդ պատկերին, ու իմ ամէն մեղքերուս թողութիւն տուր:

ԱՒԱԳ ՀԻՆԳՇԱՐԱԹԻ

Ի յիշատակ Ոսկրոշայի, և ամենա-
սուշրբ խորհրդոյ Հաղորդարեան .

Ի՞նչ խոնարհութեան օրինակ էր,
Տէր իմ, որ այսօր մեզի ցըցուցիր .
դու ինքդ մաքրութիւն ըլլալով յան-
ձըն առիւ խոնարհիլ լուանալ մար-
դու ոտքը, որ դրսի աղաք լուանա-
լով՝ հոգւոյն ներսի աղան ալ լուա-
նաս, որ մարդկային հպարտութիւ-
նը վերցընես, խոնարհութիւն սոր-
վեցընես : Իմ հոգիս է աղտոտ կերպ
կերպ աղտեղութեամբ, եօթն մահա-
ցու մեղքերով . այսօր, Տէր իմ, իմ
հոգիս ալ լուս, սրբէ : Իմ սիրտս
լեցուած է հպարտութեամբ, ամ-
բարտաւանութեամբ, չեմ կրնար
սիրտս իջեցընել, ինծի անարգանք
կը համարիմ խոնարհիլ իմ եղբօրս :
Ե՛ս եմ մեղաւոր, իմ եղբայրս յան-

ցաւոր կը համարիմ, կը հեռանամ
իրմէ : Ե՛ս եմ անարգանաց արժա-
նի, իմ եղբայրս կ'անարգեմ, կը
նախատեմ, կը դատեմ, կը բամբա-
սեմ : Ո՛վ անհուն խոնարհութիւն
Աստուածորդոյդ . ի՞նչ պատասխան
պիտոր տամ՝ դատաստանին օրը,
երբոր քու այսօրուան ըրած խոնար-
հութիւնդ ցուցընես ինծի, և իմ
հպարտութիւնս երեսիս զարնես, որ
չէ թէ եղբօրս ոտքը չլուացի, այլ և
ոչ գտեթ մը ցուցի . քեզմէ օրինակ
չառի՝ սիրտս քար դարձուցի եղբօրս
վրայ, զինքը քամահրեցի : Ղու տէր,
այսօրուան ըրած խոնարհութիւնդ
իմ սրտիս մէջը տպաւորէ, որ փո-
խուիմ, քեզ նմանող ըլլամ :

Շատ են շնորհքդ որ ըրեր էիր
մարդուս . բայց ի՞նչ շնորհք՝ ինչ հրա-
շագործութիւն, ինչ պարգև էր, որ
այսօր ըրիր, Տէր իմ և Աստուած իմ :
Աքանջելի օրինակ խոնարհութեան
տալէն ետեւ ինծի, ուրիշ ալ աւելի

սքանչելիք մը աւելցուցիր, որ ամէն սուրբք աւ ամէն հրեշտակք կը զարմանան: Դու որ սրբութիւնդ ես սըրբոց, ուղեցիր իմ՝ մեղքով լցուած սրտիս մէջը նստիլ: Դու որ աշաւորդ ես սերօքէից, ինծի հարկինք ուրախութեան ըրիր, մէկտեղ սեղանակից եղար, այն սեղանին վրայ զիս սաստիկ սիրելէն՝ դուն զքեզ մոռցար: Ինծմէ չբաժնուելու համար՝ իմ՝ սրտիս կերակուր եղար. ուղեցիր իմ մարմինս քու մարմնոյդ հետ, իմ արիւնս քու արեանդ հետ խառնել:

Ո՛վ իմաստութիւն անհուն, այն աստուածացուցիչ կարծուած պտուղը, զոր Ադամայ ատենը երկրաւոր զրախտին մէջը կը փափաքէի ճաշակել՝ բայց արգիլուած ըլլալով՝ ինծի մահ կը բերէր, այսօր փոխեցիր և այս սեղանը երկնային դրախտ մը ըրիր, և սքանչելի պտուղ ինծի ճաշակել տուիր՝ որ աստուածութեանդ հետ միաւորիմ: Փառք անրաւ իւ

մաստութեան քո, Տէր. որուն վրայ կը զարմանան հրեշտակք, ուսկից կը դողան զուարթունք, ես անիկայ բերնովս կ'առնեմ, կը ճաշակեմ, սիրտս կը դնեմ, մէկ կ'ըլլամ:

Ո՛վ սրբութիւն սրբոց, դուն որ զիս արժանի ըրիր ասանկ մեծ պարգևի՝ սրբէ հոգիս, մաքրէ՛ մարմինս, հեռացուր յուզայեան սատանաները, վռնտէ՛ մեղքերը, եկուր թագաւորէ իմ՝ սրտիս մէջը: Ասկէց ետքը մէկը չիշխէ իմ՝ վրաս՝ բայց դու միայն, Տէր իմ և Աստուած իմ. մէկտեղ նստինք շնորհօք, մէկտեղ սիրենք աստուածային սիրով: Ասկէց ետքը թող մի տար՝ որ մեղք մը դայ սրտիս մէջը. լուսաւորէ՛ հաւատքս, զօրացո՛յ յոյսս, վառէ՛ սէրս, որ միայն զքեզ սիրեմ, զքեզ փառաւորեմ, քեզի նմանիմ հոս, որ անգին ալ դէմ յանդիման տեսնելով՝ մէկտեղ քեզի հետ մնամ յաւիտեան. ամէն:

ԱՆԱԳ ՈՒՐԱՅԹ

Ի յիշատակ բարձրանալոյն Քրիստոսի ի վերայ խաչին.

Ո՛վ ահեղ արդարութիւն աստուածային, որ իմ մեղքերուս կ'ուզես վրէժխնդրութիւն ընել, իրաւամբք քեզ կը ցուցնեմ միածնի Որդւոյդ Աստուծոյ աս պատկերը. տես թէ ո՛վ է որ կը բարձրանայ խաչին վերայ: Թէ որ ես չեմ ճանչնար անոր մեծութիւնը, անոր անմեղութիւնը, անոր անձը՝ թէ ո՛վ է, սակայն դու, Տէր, կը ճանչնաս ու կը գթաս: Ահա ինծի համար է՝ որ գամերը ձեռքերուն մէջ խոթել տուաւ, ինծի համար աւազակներու մէջ աւազակի մը տեղ դրուելով՝ խեղճ կերպարանքով փայտին վրայ տնկուեցաւ:

Այս բանիս քարերը չեն դիմանար՝ կը պատըռտին, արեւը՝ երեսը կը

գոցէ, լուսինը կը խաւարի, քու հայրական սիրտդ ինչպէս պիտի դիմանայ, ո՛վ Հայր երկնաւոր: Ինքն Յիսուս բազկատարած ինծի համար խաչին վրայ կեցած խղճալի ձայնիւ կ'աղաչէ. Հայր, թող սմա, զի ոչ գիտէ զինչ գործէ: Հայր, ես կը քաշեմ, կը զոհուիմ, միայն թէ այս մեղաւոր հոգին չքաչէ, և ազատի: Երբոր Դաւիթ մարգարէին ձայնը լսեցիր թէ՛ զիս զարկ, ժողովուրդը մի՛ վարներ, երբոր Դաւթին՝ անբան անասնոց զոհը տեսար՝ սիրտդ իջաւ, ժողովրդեան հարուածը դադրեցուցիր. հիմա դու, Հայր գթու թեանց, միածին Որդւոյդ այս ողորմուկ աղէկաւոր ձայնը լսելով՝ ի՞նչպէս պիտի չշարժիս, այս կենդանի զոհը տեսնելով, ի՞նչպէս պիտի չըթողուս իմ մեղքերս, ինչպէս չիջնայ քու բարկութիւնդ իմ վրայ՝ զոր իմ աններելի մեղքերովս շարժեցի: Բայց ես այս խաչին տակը պը-

լուած կը կենամ, կը փաթթուիմ՝
ինչպէս ըրաւ Մարիամ Մագդաղե-
նացին, ուր որ միածնիդ արիւնը իր
խոցերէն ծովի պէս վրաս կը վազէ.
այս անհուն ուղիւնոսին արեան մէջ
ես ղիս կը ձգեմ կը լուացուիմ: Քու
սաստիկ արդարութիւնդ ալ տեսնե-
լով ղիս այս սուրբ արեանս մէջ թաթ-
խուած, կատարեալ թողութիւն պի-
տի տայ իմ սոսկալի մեղքերուս.
վասն զի արիւնն Յիսուսի է՝ որ
լուաց իմ աղտեղութիւնս, ներկեց
իմ հոգիս ու մարմինս. վրաս չերե-
նար ըրած մեղքերուս պղծութիւնը,
այլ գոյն արեան քու Որդւոյդ կ'ե-
րենայ, որ զամէնն ալ ի գութ կը
շարժէ:

Այսօր է որ թողութեան, ո՛վ Աս-
տուած իմ, ինչ որ ինչուան հիմա
հինգ զգայարանօքս գործեցի, ինչ որ
սասն պատուիրանացդ դէմ եօթն
մահացու մեղքերով ըրի, և քու բար-
կութիւնդ վրաս շարժեցի: Այսօր է

որ հաշտութեան, ո՛վ անհուն գթու-
թիւն. ներեա՛, քաւեա՛ և հաշտեա՛,
ո՛վ Տէր արարիչ և փրկիչ, որ եկար
զիս փրկելու. դու անսուտ բերնովդ
ըսիր. եւ ես յորժամ բարձրացայց
յերկրէ, զսմենեսին ձգեցից առ իս:
Այսօր ահա կը բարձրանաս խաչին
վրայ, և բարձրանալովդ՝ բիւրաւոր
կորսուած մեղաւորները քեզի կը
ձգես, կը փրկես. ես ալ անոնց մէկն
եմ, զիս ալ քեզի ձգէ, քեզի քաշէ՝
փրկելովդ, վասն զի ես ալ քու ա-
րեամբդ գնուած ծառադ եմ: Տուր
այսօր շնորհք՝ որ ասկէց ետքը միշտ
քեզի ծառայեմ, և արքայութեան
մէջ զքեզ փառաւորեմ ի յաւիտեան.
ամէն:

ԱՒԱԳ ՇԱՐԱԹ

Ի յիշատակ իջնան ի խաչեն, և
քաղնան.

Ինչ որ եղաւ այս օրս՝ յորում
Քրիստոս Բանն Աստուած մեռաւ,
աշխարհիս ստեղծողը՝ աշխարհ աւ-
րողի պէս սպաննուեցաւ. մէկ հա-
տիկ անմեղ միածին որդին Մարիա-
մու՝ թաղելու կը տանին իր ծաղիկ
հասակին մէջ մեռած: Այն, սուրբ
Աստուածածին, աչքիդ առջև մե-
ռած զաւակիդ ձեռուրները գամե-
րէն հանելով՝ խաչէն իջեցուցին,
գիրկդ տուին: Դու ալ ողջագութե-
լով կ'ողբայիր և կ'ըսէիր. վախ, ո՞վ
որդեակ, արդար, անարատ, ո՞վ ըզ-
քեզ ասանկ ըրաւ. վախ իմ միածին
որդի, ինչ մեղքիդ համար էր՝ որ
զքեզ ասանկ անարգական մահուամբ
մեռուցին. աւագակ մը չէիր տեսած՝

աւագակներու պէս քեզ ողջ ողջ ըս-
պաննեցին, հիմա ալ զքեզ թաղե-
լու կը տանին:

Այս ողբալու ձայնդ լսելով, ո՞վ
մայր ցաւագին, իմ քարացեալ սիրտս
ալ շիդիմանար, կը յիշէ իր ըրած
անօրէնութիւնը. ես ինծմէն կու-
գամ կը խոստովանիմ մեղքերս: Թէ
որ կը փնտռես՝ ո՞վ ստանկ ըրաւ,
ես զիս ահա կը ցուցնեմ, ես կը
զուրցեմ իմ ըրած անգթութիւնս:
Իմ դատողութիւններս՝ իմ գէշ մը-
սածմունքներս էին՝ որ զՅիսուս փը-
շով պսակեցին. իմ մարմնամոլու-
թիւններս էին՝ որ զՅիսուս ծեծել
տուին, իմ գէշ խօսքերս՝ բամբա-
սանքներս էին՝ որ ծարուած Յիսու-
սին լեղի խմցուցին. իմ յանգգնու-
թիւնս՝ կոմաւորապէս մեղանշեղներս
էին՝ որ մէկ եղան, Յիսուսին ձե-
ռուրներն ալ, ոտուրներն ալ խաչին
վրայ գամել տուին, հիմա ալ մե-
ռուցին, թաղելու կը տանին:

Բայս այս ըրած անօրինութիւններ-
րուս վրայ ես հիմա ցաւելով կը
զղջամ. գիտեմ կը ճանչնամ որ մեծ
մեղքեր ըրի զՅիսուս տանջելովս, և
իրեն արիւնը թափելովս. բայց նոյն
արիւնն է՝ որ իմ սարսափելի մեղ-
քերուս համար թողութիւն կը խըն-
դրէ. նոյն Յիսուսին մեռնիլը ինծի
կեանք կուտայ, կ'աղաղակէ. ևս այս
մեղաւորիս տեղը կը մեռնիմ, կ'ը-
սէ, որպէս զի այս մեղաւորը յաւի-
տենական մահուանէ փրկուի, ինչ-
պէս փրկեցի աւագակը:

Օրհնեալ ըլլայ անհուն գթութիւնն
Յիսուսի՝ որ իմ չիշարչարուելուս
համար՝ ինքը չարչարուեցաւ: Գո-
վեալ ըլլայ անբաւ մարդասիրութիւն
Յիսուսի, որ իմ չմեռնելուս համար՝
ինքը մեռաւ: Փառաւորեալ ըլլայ գը-
թած սիրտն Յիսուսի, որ իմ թշնա-
մութիւնս չյիշելով՝ իմ քովս կու գայ,
իմ սրտիս մէջը շնորհքով կը բնակի, որ
արքայութեան արժանի ըլլամ. ամէն:

Ի ՏՕՆԻ ՁԱՏԿՈՒՆ

Յառաջին աշուր .

Տէր իմ Յիսուս,
լուսով սուրբ յարու-
թեանդ լուսաւորէ զիս
այսօր. որ ինչ խոր-
հուրդներ որ ունի քու
սուրբ յարութիւնդ, և
ինչ գործերով՝ ինչ
քարոզ ու օրինակ կու
տաս, այն խորհուրդ-
ները մտածելով, ես
ալ քեզի հետեւիմ,
սուրբ յարութեանդ
պտուղը շահիմ:

Դու, Տէր իմ, սուրբ
գերեզմանին մէջէն ա-
րիութեան քարոզ կու
տաս օրինակովդ, որ
ինչ ծանր քար որ դրուած էր գե-

րեզմանը գոցելու համար, արգելք
քու յարութեանդ, մէկդի նետեցիր,
բացիր: Այն արիութեան շնորհքը
սուր ինծի այսօր սուրբ յարու-
թեամբդ, որ ես ալ իմ ծուլու-
թեան ծանր քարերը՝ որ սատանան
վրաս բեռցուցեր է, գոցեր է և զիս
հոտած գերեզմանի մէջ մեղքերովս
թաղեր է, ես ալ արիանամ, մէկդի
ձգեմ՝ այն ծուլութիւնը:

Եւ ինչպէս որ թշնամիները զքեզ
մեռուցին, բայց դու անտակ չկե-
ցար, այլ ելար յարեար, կենդա-
նացար, իմ հոգիս ալ սատանան
մեղքերովս սպաննեց, թաղեց, եկեր
կեցեր է թող չիտար որ ելլեմ: Տուր
ինծի սուրբ յարութեան այն շնորհ-
քը՝ որ զղմամբ և տպաշխարու-
թեամբ մեղքերէս ելլեմ, հոգիս կեն-
դանացընեմ:

Գերեզմանին բերանը կնքով գո-
ցեցին թշնամիները, որ չգան առա-
քեալները և չբանան, գերեզմանէն

մարմինդ չհանեն. իմ թշնամիս ալ
սատանան՝ ամուր կնքով կնքեր կա-
պեր է բերանս, թող չիտար՝ որ ա-
ռաքեալներուն քահանաներուն մօ-
տիկնամ, բերանս բանամ, մեղքերս
խոստովանիմ, մեռեալ հոգիս մեղ-
քերուս գերեզմանէն դուրս հանեմ:
Դու, Տէր իմ, սուր քու զօրութիւնդ
որ ես ալ ինծմէն այն սատանային
կնիքը՝ ամօթը մէկդի ձգեմ, ահեղ
յարութեան ձայնիւ՝ հրեշտակային
յարուցիչ բերանովը մեղքերս խոս-
տովանիմ, թողութիւն գտնեմ:

Թշնամիները գերեզմանին շորս
կողմը զինուորներ կեցուցին որ պա-
հեն, դրսէն մէկը չմօտենայ, գերեզ-
մանէն դուրս չհանէ. դու անկարօտ
օգնութեան՝ մէկէն հալածեցիր զա-
նոնք: Տուր ինծի ալ շնորհք՝ որ իմ
թշնամիներս հալածեմ, իմ փորձու-
թիւններս՝ որ չար զինուորներուն
պէս շորս կողմս բռներ են, որ են
սատանայ, աշխարհ և մարմին, զա-

նոնք հալածելով՝ մեղքերուս գերեզմանէն դուրս ելլեմ:

Նոր մարմին մը առիր՝ երանելի, անշարժարելի. հոգեւոր ձրիւք զարդարեալ. քառասուն օր աշխարհիս վրայ էիր, բայց իբր թէ չէիր, աներեւոյթ կերպով կը կենայիր, կը քալէիր: Տո՛ւր ինձի՝ որ աղէկ խօստովանութիւն ընելէն ետեւ, փորձութիւններու յաղթելէն ետեւ՝ այսօրու ընէ իմ կիրքերս մեղքընելով՝ նոր կեանք մը սկսիմ, բոլորովին հոգեւոր ըլլամ, սիրտս միտքս աստուածային բաներուն տամ. աստուածային բաները ինձի անուշան, աշխարհս դառնանայ. երբոր խաչ քաշեմ, չարչարուիմ, իբր թէ չիմանամ: Աշխարհիս մէջը կը քալեմ. բայց քեզի նման իբր թէ աշխարհիս մէջը չըլամ. մեռած ըլլան իմ չար կիրքերս, իմ զգայարանքներս. իբր թէ աչք, ականջ, բերան չունենամ. մեռած ըլլայ յիս հին մարմնաւոր մարդը,

և դու նոր մարդդ հոգեւոր, տէր Յիսուս, կենդանի ըլլաս իմ սրտիս մէջը:

Ասոնք են, Տէր իմ, որ այսօր սուրբ գերեզմանէդ օրինակ կուտաս. տո՛ւր ինձի յարութեանդ շնորհքը՝ որ ես ալ ասոնք մտածելով՝ առաջին յարութիւնը առնեմ, որ է մեռած հոգիս մեղքերէ վեր հանել, ետքը՝ երկրորդ յարութեանդ արժանանամ. ապաշխարող մարմինն՝ ապաշխարող հոգւոյս հետ միանալով՝ գերեզմանէն ելլեմ, որ առաքելոց և իւղարեր կանանց պէս քու անճառ տեսոյդ արժանի ըլլամ յաւիտեան. ամէն:

Յերկրորդ աշուր.

Ամենակալ և հզօր Տէր, այսօր ցուցիր քու զօրութիւնդ. Հրէաներուն ըրածը ամօթ ըրիր, զինուորները վռնտեցիր, սատանային իշխա-

նութիւնը կապեցիր. քեզի հետ գե-
րեզմանէն մեռեալները յարուցիր,
դժոխքը աւրեցիր. բիւրաւոր հոգիք
նահապետաց՝ որ Քեզ փրկողիդ կը
սպասէին, կը ցանկային՝ ազատե-
ցիր, արքայութեան արժանի ըրիր.
խաչին նշանաւ՝ սատանային թըշ-
նամուոյն վրայ փառաւորապէս յաղ-
թանակեցիր, ինծի ալ յոյս տուիր
երջանիկ յարութեան:

Աղաչեմ, ո՛վ Տէր զօրութեանց,
այսօր մեծ ուրախութեան օրդ է,
պարգև բաշխելու օր է, պարգևէ,
Տէր իմ, այս շնորհքս, որ ես ալ քեզի
խաչակից ըլլամ. իմ մեղաւոր մար-
մինս, իմ չար կրքերս՝ մոլութիւն-
ներս խաչին վրայ գամելով մեռցը-
նեմ, որ քեզ նմանելով արժանի ըլ-
լամ սուրբ յարութեանդ: Երբոր
փողն գարրիւնէն գոչէ՝ Արիք մե-
ռեալք, երբոր ամէն մեռեալք պիտի
կենդանանան, առջևդ գան, ոմանք
ի յարութիւն կենաց մտնելով, և

ոմանք ի յարութիւն դատաստանաց,
այն ահեղ օրը իմ հոգիս ապաշխա-
րութեամբ սրբուած ըլլալով, ար-
ժանի ըլլամ, Տէր իմ, յարութեան
կենաց. քու օրհնութեան ձայնդ
լսելով, որով պիտի հրաւիրես սրբոց
արդարոց դասը, այն սուրբերուն դա-
սակից ըլլամ արքայութեանդ մէջ,
քեզի հետ մէկտեղ թագաւորելով,
հոգւով և մարմնով զքեզ փառաւո-
րելով յաւիտեան. ամէն:

Յերրորդ առաջ.

Հոգիս մեղքերով մեռած՝ քու տե-
սութենէդ զրկուած՝ կը կարօտի, կը
փափազի, տէր Յիսուս, սուրբ առա-
քելոց և իւղարեր կանանց պէս քու
քովդ գալ, քու տեսոյդ արժանա-
նալ, զքեզ գտնալ, քեզի հետ խօ-
սակից ըլլալ, բայց սատանան իմ
սիրտս կը կոտրէ ըսելով. Ո՛վ թա-
ւալեցուցէ մեզ զվէ՛րն ի դրանց գե-

րեզմանին : Ահա այս տարակոյտները՝
այս ծուլութիւններն են՝ որ թող չեն
տար ինծի քեզի գալու . տո՛ւր ինծի
անոնց շնորհքը՝ որ յԱստուած ա-
պաւինելով՝ քեզի գալու ճամբաս
առաջ երթամ, ետ չգառնամ : Հրեշ-
տակաց օգնականութեան արժանի
ըրէ, Տէր իմ, որ անոնք այն ծուլու-
թեան ծանր քարերը մէկդի նետեն :

Առտու կանուխ խուռկ աղօթից
կ'ուզեմ պատրաստել անոնց պէս,
սատանան աղօթքը ինծի ծանր քար
մը կ'երևցնէ . բերանս շարժել ա-
ղօթելու համար՝ կարծեմ թէ հիւան-
դութիւն կը բերէ . եթէ աղօթք ալ
ընեմ՝ զքեզ չեմ գտներ՝ այլ պարապ
գերեզման կը գտնեմ, համ չեմ
առներ, ջերմեւանդութիւն չեմ ու-
նենար : Տո՛ւր ինծի անոնց շնորհքը .
որոնք զքեզ չգտնելով՝ լալ և ողբալ
սկսան, և այն լացով գտան զքեզ,
ես ալ զղջալով լամ իմ մեղքերս՝ որ
ինծի կորսնցընել տուին զՅիսուս .

և այն ողբալովս գտնեմ անոնց ջերմ-
եւանդութեան շնորհքը :

Երբոր լալով ալ չգտան զքեզ
Տէրդ, գերեզմանէն չդատուեցան,
կը մտնէին կ'ելլէին, անով հրեշ-
տակաց հետ խօսակից ըլլալու ար-
ժանի եղան, հրեշտակներէն աւե-
տիս մխիթարութեան առին : Ես ալ՝
որ լալով փնտռելով զքեզ չեմ կըր-
նար իմ սրտիս մէջը գտնել . վասն
զի մեղքերովս զՅիսուս մեռուցի,
սիրտս հոտած գերեզման դարձուցի՝
ուր չիկենար Յիսուս, յոյսս չկը-
տրեմ, արցունք ապաշխարութեան
թափեմ, հրեշտակաց հետ խօսակից
ըլլալով գոչեմ . Արի տէր, օգնեա մեզ
վասն անուան քո, մի մերժեր զմեզ
խապտու վասն անուան քո, ցոյց ինձ
զդէմս քո :

Չդիմացաւ սիրտդ՝ Մարիամու ար-
ցունքին, եկար երևցար՝ բայց փո-
խուած լաթերով ըլլալուդ համար
չճանչցաւ, մինչև որ դուն իրեն ա-

նունը տալով ինքզինքդ ճանչցուցիր : Ասանկ ալ, Տէր իմ, թէպէտ կ'երևանաս ինծի ի խորհուրդ հաղորդութեան, բայց փոխուած կերպարանքով ըլլալով՝ հացին տեսակաւ երևնալով՝ իմ տկար հաւատքս զքեզ չիկրնար ճանչնալ. այն ատենը դու լսել տուր ինծի քու ձայնդ, կանչէ զիս շնորհքով, բաց հաւատքիս աչքը որ զքեզ տեսնէ :

Չթողուցիր Մարիամու մօտենալ, բայց խօսք տուիր, ու աւետիս մը խիթարութեան ղրկեցիր առաքեալներուն : Ասանկ ալ տուր ինծի աւետիս մի խիթարութեան, որ հոգւոյս պատմեմ. տառապեալ հոգիս լսելով շնորհքովդ ուրախանայ, և ուրախութեամբ սպասէ օր մը զքեզ տեսնելու յարութեան ատենը՝ անճառ ուրախութեամբ միշտ և յաւիտեան. ամէն :

Ի ՏՕՆԻ ԱՌԵՏՄԱՆ

Քանի Աստուած Յիսուս Քրիստոս, միածին որդի Աստուծոյ, որ այսօր երկինքը կը թողուս, յերկիրս կ'իջնես, յերկնային փառաց յերկրաւոր անարգութիւն կը խոնարհիս, աստուածութեանդ կերպարանքին վըրայ հոգեղէն կերպարանք կ'առնուս : Փառք, Տէր իմ, փառք անբաւ խոնարհութեան քո. հրեշտակք սասանին, սերոբէք զարմանան : Ատեն մը աստուածութեանդ ահեղ կերպարանք զիս կանչեցիր, ես շտեցի, մանաւանդ թէ պատուիրանքներդ կուտրեցի անարգեցի, այսօր իմ սիրոյս համար քու փառքդ՝ քու աստուածութիւնդ կը մոռնաս, մարդ կ'ըլլաս որ զիս կանչես ու շահիս. զիս աշակերտես, ու քու անգին արիւնդ թափելով զիս ազատես : Ի՛նչ շնորհակալութիւն ընեմ, Տէր իմ, օրհ-

նեալ են, Տէր, փառք քո, մեծ են
ողորմութիւնք քո, անհուն է իմաս-
տութիւն քո: Յիշէ՛, Տէր իմ, այս-
օրուան ըրած քու մարդասիրու-
թիւնդ. թող մի տար որ իմ չարու-
թիւնս պարապ հանել տայ այս քու
սէրդ. մի թողուր զիս ինծի. դու
զիս կանչէ՛ շնորհքովդ, դարձուր իմ՝
մեղքերէս. հանէ՛ իմ սրտէս հպար-
տութիւնը՝ որ շատ մեղքերու պատ-
ճառ կ'ըլլայ. սիրտս կակըղցուր քու
ձայնդ լսելու, քու խոնարհութեանդ
հետեւելու:

Այլ աղօթք.

Ո՛վ տիրամայր կոյս Աստուածա-
ծին, այսօր է օր քու աստուածա-
մայրութեան շնորհաց, որուն մէկը
ի մարդկանէ չհասաւ: Հայրն Աս-
տուած՝ այսչափ մարդկանց մէջ մի-
այն քեզի հաւնեցաւ. Որդին Աս-
տուած՝ քու արիւնէդ իրեն մարմին

առաւ. Հոգին սուրբ Աստուած՝ բո-
լորովին իջնալով քու վրադ հովանի
եղաւ. և բովանդակ ամենասուրբ
Երրորդութիւնը՝ քեզի միայն հաճե-
ցաւ: Դու հողեղէն գոլով՝ ընտրեալ
եղար, մարդէ վեր, հրեշտակներէ
վեր գերազանցեցար: Բանն Աս-
տուած՝ այսօր խոնարհեցաւ ինծի
համար մարդ եղաւ. դու մարդ ըլ-
լալով՝ բարձրացար, Աստուծոյ ծնող
եղար: Զարմացան հրեշտակները՝
տեսնելով որ հողեղէն մը՝ Աստուծոյ
մարմին կուտայ, զԱստուած կը ծը-
նանի, զԱստուած կը գրկէ. խոնար-
հեցան քեզի սերօրէք ու քերօրէք,
տեսնելով որ աթոռ եղար Բանին
Աստուծոյ, օթարան Հոգւոյն սրբոյ,
թագուհի երկնի և երկրի: Ուրախա-
ցաւ մարդկային ազգը՝ տեսնելով որ
իր մէջէն մէկը անանկ փառաւորե-
ցաւ՝ որ հարսն եղաւ Հոգւոյն սրբ-
բոյ, իսկապէս մայր եղաւ Աստու-
ծոյ, և Աստուածածին:

Հիմա ես ալ հրեշտակաց հետ
մէկտեղ ուրախանալով, հրեշտա-
կային ողջոյնը կուտամ քեզի. Ու-
րախ լեր բերկրեալդ, տէր ընդ քեզ:
Դու որ այսչափ մեծութեան հա-
սար, սուրբ Աստուածածին, որ ա-
մէն խեղճ մտքէ դուրս է, այսօր
ինծի ալ շնորհք մը ըրէ, կատա-
րեալ դարձ մը տուր, զղջման ու
յարատեութեան շնորհք: Որչափ որ
անարժան ըլլամ քու շնորհացդ,
բայց յիշելով այն մեծութեան հաս-
նելու օրդ, այն Աստուածամայր ըլ-
լալու ժամդ, կ'աղաչեմ մի՛ մերժեր
զիս այսօր. թէ որ կենդանի աշ-
խարհիս վրայ տեսնէի զքեզ, ու այս
օրուան փառքդ յիշեցընելով աղա-
չէի, զիս չէիր մերժեր. Հիմա կեն-
դանի հաւատքովս՝ երկինքը աստուա-
ծամայրութեան աթոռը նստած բզ-
քեզ կը տեսնեմ, կ'աղաչեմ մի՛ թու-
ղուր զիս այսօր զուրկ ի՛ շնորհաց:
Ինչպէս որ զարմացան հրեշտակք

այսօրուան հրաշքին համար, Աստու-
ծոյ մարդասիրութեանը համար որ
մեղաւորաց վրայ ցուցուց, անանկ
ալ իմ վրաս տեսնելով քու մեծ
շնորհքդ՝ իմ կատարեալ դարձիս հա-
մար, պիտի զարմանան հրեշտակ-
ները, ու քու անունդ փառաւորեն:

Ո՛վ աստղ առաւօտեան, լուսա-
ւորէ՛ զիս այսօր: Ո՛վ արօնսեակ
զուարթարար՝ ուրախացո՛ զիս այսօր:
Մխիթարդ՝ վշտացելոց՝ մխիթարէ՛
զիս: Օգնականդ քրիստոնէից՝ հա-
սիր ու օգնէ՛ ինծի: Ապաւէնդ մե-
ղաւորաց՝ աղատէ՛ զիս բելիարին
ձեռքէն և իմ մոլութիւններէս. որ-
դի Աստուծոյ ըրէ՛ զիս, որ ալ զքեզ
ու քու միածին Որդիդ փառաւորեմ
յաւիտեան, ամէն:

Ի ՏՕՆԻ ՀԱՄԱՐԱՐՁՄԱՆ

Տէր իմ Յիսուս Քրիստոս, քու
վարքդ իբր հայելի օրինակ տուիր

ինծի. խորհրդով կատարեցիր ամէն
ըրաժներդ. առաջ չարչարուեցար,
խաչեցար, ետքը յարութիւն առիր.
այսօր փառօք համբարձար երկինքը.
ցուցիր ասով ինծի՝ որ առաջ պէտք
է նեղութիւն և խաչ քաշել, ետքը՝
ան քաջածներուն փոխանակ փառք
վայելել:

Առաքեալները կանչեցիր՝ որ Զի-
թենեաց լեռը ելլեն. ուր որ սկսեր
էիր քաշել քու սուրբ չարչարանք-
ներդ՝ հոն խրատներդ ու վերջին ող-
ջոյնդ տուիր: Իմ հոգիս ալ ահա
կեցած է այսօր անանկ տրամած,
կը սպասէ՝ որ դու կանչես քովդ նե-
ղութեան լեռը Զիթենեաց: որ սըր-
տովս մտքովս հեռանամ վեր ելլեմ
այս աշխարհէս իբր բարձր լեռան
վրայ. ձգեմ զգուիմ աշխարհային
բաներէ, և բարձր երկնային բանե-
րու փափագիմ, ինչ նեղութիւն, ինչ
խաչ զրկես՝ սիրով քաշեմ, Հոգւոյն
սրբոյ շնորհքովը մխիթարուիմ:

Երբոր բաժնուելու եղար, հետե-
րին խօսելով իբր թէ մեղքընայով
բաժնուեցար. զՀոգին սուրբ զրկել
խոստացար, որ սիրտ առնեն: Իմ
հոգիս ալ որ բաժնուած է քեզմէ,
կը խնդրէ քու սիրտ տալդ. կարօտ
է Հոգւոյն սրբոյ շնորհքին մխիթա-
րութեանը:

Սմէն խօսքէն ետքը՝ ձեռքդ ամ-
բառնալով վերցընելով՝ օրհնեցիր ա-
ռաքեալները, և այնպէս համբառնալ
սկսար: Ախ, յիշէ, Տէր իմ, այս-
օրուան քու ըրած մարդասիրութիւն-
ներդ: Ո՛ր են, Տէր, ողորմութիւնք
քո առաջինք: Ես ալ այսօր սուրբ
լեռը ելած պատարագիդ առջև, քու
քովդ ընկած կեցած եմ զղմամբ
ու խոստովանութեամբ, զքեզ կը
տեսնեմ սուրբ խորանին վրայ: Իմ
վրաս ալ ձեռքդ դիր, զիս ալ օրհնէ,
որ մեղքերս սրբուին, հոգիս լուսա-
ւորուի. Հոգւոյն սրբոյ շնորհքը զըր-
կէ՝ որ ասկէց ետքը միշտ քու խը-

րատներդ բռնեմ, պատուիրաններդ սիրով պահեմ. շնորհքով հոս քեզմէ չբաժնուիմ՝ որ արքայութեան մէջն ալ միշտ քեզի հետ մնամ յաւիտեան. ամէն:

Այլ աղօթք.

Թագաւոր Թագաւորաց, Տէր իմ Յիսուս, այսօր է քու Թագաւորութեանդ օրը. ասանկ փառաւոր հանդիսաւոր օր մը՝ երկրաւոր Թագաւորները պարտապաններուն կը ներեն, բանտարկեալները կ'ազատեն, աղքատներուն պարգև կը բաշխեն: Քանի ուեղի պիտոր ըլլայ քու շնորհացդ չափը, ո՛վ Թագաւոր երկնաւոր. նայէ՛ իմ խեղճութեանս վըրայ. մի թողուր զիս այսօր առանց շնորհացդ. որչափ անարժան ըլլամ՝ թողութիւն տո՛ւր, պատուէ՛ այսօր իմ աններելի մեղքերուս պարտեաց թուղթը. ազատէ՛ զիս սատանային

կապանքներէն, մեղաց բանտէն, և ողորմութիւն մը՝ շնորհք մը տո՛ւր ինծի, որ ասկէց ետքը սիրտս միտքս բոլորովին աշխարհքէ կտրեմ, երկինքը առ Սատուած համբառնամ:

Եւ երբոր սատանան զիս յուսահատցընէ, հաւատքս խաւարեցընէ, որով զքեզ չեմ տեսնար, աղօթքէ համ չեմ առներ, աղօթքիս մէջը ամենեւին ջերմեռանդութիւն չեմ իմանար, քու սուրբ պատկերդ մըտացս առջևէն աներևոյթ կ'ըլլայ, սուրբ ձայնդ կը հեռանայ, անոր տեղը այս աշխարհիս պղտոր ու ամպոտ փորձութիւնները կ'երևան աչքիս՝ ան տեսնը զրկէ, Տէր իմ, քու երկու հրեշտակներդ, ինչպէս որ զրկեցիր առաքեալներուն, որ անոնք խօսելով զիս մխիթարեն, հաւատքս զօրացընեն, թմրութիւնս՝ ավշուութիւնս փարատեն. Յիսուս նորէն քեզի պիտոր դայ՝ ըսելով, աւետիս ուրախութեան տան: Ես ալ առա-

քելոց պէս պայծառ հաւատքով՝ ջերմ-
եռանդ աղօթքի հետ ըլլամ, միշտ
քեզի ծառայելով՝ Հոգւոյն սրբոյ շը-
նորհաց արժանի ըլլամ. ամէն:

Ի ՏՕՆԻ ՀՈԳԵԳԱԼՍՏԵԱՆ

Յառաջին աշուր .

Ո՛վ հօւր երկնային՝ որ ամենուն
սիրտը հոգւոր եռանդ կը ձգես .
շունչ անմահարար՝ որ հիւանդացեալ
հոգիները կը բժշկես . ցօղ իմանա-
լի՝ որ երկնքէն իջնելով եկեղեցւոյ
պարտիզին մէջ վարմանալի ծաղիկ-
ներ կը բուսցընես , մեղաւորները
կը սրբես , արդարները մարտիրոսու-
թեան պսակին կը հասցընես , միտքը
կը բանաս , կամքը կը զօրացընես :

Ո՞ր մէկն ըսեմ քու անբաւ զար-
մանալի արուեստն երէդ , Հոգիդ
սուրբ . ո՛ր է՝ որ ինծի ալ այսօր մէկ

նոր շնորհք շնչես , որ ես ալ փո-
խուիմ : Հաւատքիս աչքը բացուի ,
միտքս արթննայ , անդիի բաները
յայտնի պայծառ տեսնեմ , այս աշ-
խարհիս ունայնութիւնը իմանամ ,
զգուիմ անոնցմէ : Յոյսս զօրանայ ,
զօրանալովը՝ սիրով փափագով պա-
հեմ քու պատուիրաններդ : Սէրս
վառուի , վառուելովը՝ մեղքէ հեռա-
նամ , Աստուծոյ ճամբան բռնեմ ,
աչքս՝ սուրբ մաքուր պահեմ , ական-
ջըս՝ ընդունայն դատարկ խօսքերէն
հեռացընեմ , լեզուս՝ աստուածային
օրհնութեան պարապեցընեմ , և ա-
մէն զգայարանքներս՝ սուրբ պահեմ :

Ի՛նչ մեղքեր որ լրի ընդդէմ Հոգ-
ւոյդ սրբոյ ի մանկութենէ , կամ
յուսահատութեամբ , կամ յանդըգ-
նութեամբ և կամ արհամարհու-
թեամբ քու ներքին շնչմանցդ դէմ ,
ամէնն ալ զղմամբ խոստովանիմ .
խոստովանութեանս ատենը՝ մտքիս
ալէկոծութիւնը զոր սատանան կը

բերէ, զո՛ւ փարատես, սուրբ հա-
ղորդութիւնը ջեմեռանդութեամբ
առնելու արժանի ընես:

Ասոնք և ուրիշ զանազան շնորհք-
ներ խնդրեմ՝ տո՛ւր ինձի այսօր.
Բաց բաշխելու գանձդ, վասն զի
առանց քու շնորհացդ իմ ամէն ը-
րածս ընդունայն է, մեռեալ է. զո՛ւ
Հոգիդ սուրբ կենդանարար, եկ և
կենդանացո՛ վասն արդեանց Յիսու-
սի միածնի, որ զքեզ նորէն մեզի
պարգեւել տուաւ:

Յերկրորդ աշուր.

Ո՛վ Հոգիդ սուրբ տէր և կենդա-
նարար, կը շնչես ուր որ ուզես, կը
պարգեւես՝ որու որ ուզես, կու տաս
ինչ պարգև որ ուզես. այսօր սաս-
տիկ հովու նման իջնելով վերնա-
տան մէջ՝ ձկնորսները առաքեալ ը-
րիր, բան չգիտցողները՝ քաջ քա-
րողիչ ըրիր, խօսիլ չկրցողներուն՝

զանազան լեզուներ սորվեցուցիր:
Ո՛վ անմահական բաժակ, այսօր
աստուածային բաժակէդ գինի մը
խմցուցիր՝ որ զմայլեցան, երկրաւոր
մարդիկ՝ երկնային եղան, խաչէն
փախչող առաքեալները՝ սիրով փա-
փագով տանջանք քաշել սորվեցան:

Ես ամենէն կարօտն եմ, Տէր իմ.
Հոգիս անապատ դարձեր է, զուրկ
մնացեր է շնորհքէդ. վասն զի ինչ
շնորհք որ տուիր մկրտութեամբ և
ուրիշ խորհուրդներով՝ ամէնն ալ
կորսնցուցի մեղքերովս: Այսօր ինձի
ալ շնչէ՛ շնորհք մը որ այն երկ-
նային բաժակին համը ես ալ առ-
նում, հոգւոյս ծարաւը բժշկուի, ես
ալ բոլորովին փոխուիմ, երկնային
բաները՝ անուշ երևնան, երկրաւոր
բաները՝ ատելի ըլլան: Ամէնէն ա-
ւելի՛ ինչպէս առաքեալները միշտ
աղօթից հետ պարապելով՝ արժանի
եղան քու շնորհքիդ, տո՛ւր ինձի
այսօր շնորհ Աղօթից, որ ուզելով

փափագելով աղօթքս ընեմ. ան չու-
րութիւնը՝ որ աղօթքիս ատենը սա-
տանան, կը բերէ՝ ինծիմէ հեռանայ,
միտքս չցնդի, ձանձրութիւնը վրա-
յէս երթայ: Երբոր սատանան աշ-
խարհային հոգը մտածմունքը աղօթ-
քիս ատեն միտքս կը բերէ իբր հար-
կաւոր մտածմունք, աղօթքս բոլոր
անպտուղ կ'ընէ, ան ատենը տուր
ինծի քու անմահական բաժակիդ
հոգեւոր զմայլումը՝ որ այս մտած-
մունքները փարատէ, երկնային մը-
տածմունքները զիս զմայլեցնեն,
ինչպէս որ տուիր քու սուրբերուդ:
Անանկով ես ալ անոնց հետ մէկ-
տեղ յաւիտեան փառաւորեմ զամե-
նասուրբ Երրորդութիւնն զՀայր և
զՈրդի և զՀոգիդ սուրբ. ամէն:

Յերրորդ առոչք .

Ի՞նչ շնորհ լեզուաց էր՝ Հոգիդ
սուրբ, զոր այսօր պարգևեցիր առա-

քելոց, և ի՞նչ շնորհ լսողութեան էր,
զոր այսօր պարգևեցիր լսողաց: Յի-
սուս միածին երկնային խրատներ
կը խօսէր, մէկ քանի հոգեւոյ սիր-
տը հազիւ կը շարժէր. Զի չեւ էր
Հոգի: Իսկ այսօր քու լեզուաց պար-
գևովդ՝ մէկ անգամ խօսեցաւ սուրբ
Պետրոս, անով՝ երեք հազար հոգ-
ւոց սրտերը կակըղցուցիր, հալած
մոմի պէս ըրիր, հաւատքի բերիւր.
որ զղջումով ապաշխարեցին, մեղայ
գոչեցին: Ա՛խ, Տէր իմ, իմ սիրտս
ալ քարի պէս պնդացեր է, մեղքի մէջ
ընկղմեր է, այսչափ հոգեւոր խրատ-
ներ կը լսէ՝ չի կակղնար. այսչափ
հոգեւոր խորհուրդներ կ'առնուէ՝ մա-
նաւանդ՝ խորհուրդ սուրբ հաղորդու-
թեան, մէկ շահ մը չի գտներ:

Դու Տէր, այսօր զգանձդ շնոր-
հաց բացեր ես, կը բաշխես քու
սիրելիներուդ. մի նայիր իմ անար-
ժանութեանս վրայ. տուր ինծի ալ
դառնալու շնորհք այսօրուան դար-

ձողներուն պէս, որ տեսնեմ իմ ա-
նօրէնութիւնս, զգուիմ անոնցմէ,
զոյժամ ապաշխարեմ քու շնորհքո-
վըդ. և քու ծառայդ ըլլամ, զքեզ
փառաւորեմ հոս և արքայութեան
մէջ յաւիտեան. ամէն:

Ի ՏՕՆԻ ՎԱՐԴԱՎԱՌԻՆ

Յառաջիկա աշուր .

Անբաւ իմաստութիւն Յիսուսի
տեսանդ իմոյ, առաջ խաչ քաշել
քարոզեցիր, տեսար որ ծանր երև-
ցաւ խաչին նեղութիւնը. և որպէս
զի իմանան՝ որ ետքը ինչ փառաց
պիտոր հասնին խաչ քաշողները,
ցուցիր այսօր քու փառքդ: Ինչ եր-
ջանիկ ժամ, յորում սուրբ առա-
քեալքն այս մարմնոյս մէջ ըլլալով՝
արժանի եղան աստուածութեան
փառքդ տեսնելու, ինչ զմայլումն,
ինչ ուրախութիւն, որ իրենք զիրենք

կորսընցուցին, մոռցան մարմինը,
մոռցան ամէն աշխարհի ծանրու-
թիւնը՝ քիչ մը աստուածութեան
փառքդ տեսնելուն համար: Հապա
ինչ զմայլիլ պիտի ըլլայ ինծի, երբ
բոլոր աստուածութեան փառքդ պի-
տի տեսնեմ արքայութեան մէջ:

Գիտեմ որ մինակ այն առաքեալ-
ներուն ցուցիր քու փառքդ, զորոնք
մարդիկներէն՝ քաղքին մէջէն դուրս
հեռացուցիր, բարձր լեռը հասնեցիր:
Ես ալ կ'առաջագրեմ, Տէր իմ, որ
ասկէց ետքը սրտովս մտքովս դուրս
ելլեմ մարդկային գէշ վարմունքնե-
րէ. մարմնաւոր աւելորդ մտածմունք-
ները՝ երկրաւոր պարսպ զբաղմունք-
ները՝ մէկդի ձգեմ, վերին լեռը
ելլեմ, վերին երկնային բաները մը-
տածեմ, աստուածային պատուի-
րաններդ բռնելով՝ սիրտս սուրբ
պահեմ, որ քու խօսք տուած երա-
նիին հասնիմ. երանի՛ այնոցիկ՝ որք
սուրբ են սրտիւք. զի նոքա զԱս-

տուած տեսցեն: Դու ալ, Տէր իմ,
մի՛ արհամարհեր զիս, մի՛ յիշեր իմ
շարութիւններս այսօրուան փառացի
համար. ինծի ալ ցուցնուր այսօր քու
սուրբ երեսոգ՝ այս աշխարհիս մէջ
շնորհքով զիս լուսաւորելով, անդին
ալ դէմ յանդիման զքեզ ինծի ե-
րեցընելով:

Յերկրորդ աւոռք.

Արդեօք պիտի հասնիմ, Տէր Յի-
սուս, ան ատենին՝ որ հոգիս բոլո-
րովին հեռանալով հրաժարելով աշ-
խարհային ունայն բաներէն, հո-
գեւոր աչքով զքեզ տեսնէ այլակեր-
պեալ, մտածական աղօթքներով ըզ-
քեզ տեսնէ նախ մարդկութեամբդ
խաչով փշով պսակեալ, ետքը սա-
տուածութեամբդ փառաւորեալ:
Պատարագին մէջ դէմ յանդիման
զքեզ տեսնէ այլակերպեալ ի խոր-
հուրդ հաղորդութեան իմ սիրոյս

համար, միտքս բոլորովին քեզի գայ,
կամքս բոլորովին զքեզ սիրէ, քու
վրադ խօսի, ինչպէս որ Մովսէս և
Նդիա քովդ եկան, քու հարչարուիլդ
կը յիշեն, կը խօսեն:

Ան ատենը իմ միտքս ալ սրբոյն
Պետրոսի պէս զմայլելով՝ աղաղակէ.
Տէր, բարեօք է մեզ աստ լինել. և
արասցուք երիս տաղաւարս: Տէր
աղէկ է մեզի ասանկ միայնութեան
մէջ կենալ. չյիշենք աշխարհիս դուար-
ճութիւնը, հապա մինակ այս սուրբ
մտածմանց լեռը նստինք, թէ և տա-
ղաւարի տակ ըլլանք. վասն զի ուր
դու ես, հոն տաղաւարն ալ դրախտ
կ'ըլլայ, արքայութիւն կը դառնայ:
Հոս կենանք, Տէր իմ, մէկտեղ կե-
նանք քեզի հետ՝ որ ես ճշմարտու-
թիւն և կեանք. մէկմէկէ չբաժ-
նուինք յաւիտեան: Թող մի՛ տար,
ով Որդի Աստուծոյ, որ իմ առաջին
չար սովորութիւններս՝ մեղքերս զիս

քեզմէ բաժնեն. հապա հոս միշտ հոգեւոր կենօք քեզի հետ կենամ, որ անդին ալ երանական ձայնը լըսելու արժանի ըլլամ. Դա է որդի իմ սիրելի. և բոլոր աստուածութեան փառքդ դէմ յանդիման տեսնեմ, որ է երանութիւն յաւիտենական:

Ի ՏՕՆԻ ՎԵՐԱՓՈԽՄԱՆՆ

Յառաջին առոչը.

Այսօր է օր գերազանց մեծութեան քեզի համար, ո՛վ փառաւորեալ տիրուհի, և բոլոր աշխարհիս օր ուրախութեան: Այսօր հրեշտակաց բազմութեամբ վերափոխեցար, բարձրացար, կուսանաց՝ մարտիրոսաց՝ առաքելոց դասերէն վեր ելլելով ընդ աջմէ Քրիստոսի նստար: Ամենասուրբ երրորդութիւնը՝ եօթնարփեան շնորհօք զքեզ զարդարեց,

Թագուհի երկնի և երկրի զքեզ պըսակեց, զանձապետ ամէն շնորհաց շնորհոյն սրբոյ զքեզ դրաւ: Ամէնքն ալ քեզ երանի տուին երկինքը, մենք ալ քեզ երանի կու տանք երկրիս վրայ:

Ասանկ ուրախալի օրդ, ո՛վ հրաշափառ Թագուհի, զիս ալ յիշէ, զիս ալ մի գրկեր քու շնորհքէդ. յիրաւի չեմ արժանի առջևդ երևնալու՝ իմ ծանր ու սոսկալի մեղքերուս համար, բայց ահա՝ այսօր է օր թողութեան, այսօր է օր իմ վրաս նայելու, ինծի ալ շնորհք մը բաժնելու: Թէ որ երկրաւոր Թագաւորք ու Թագուհիք իրենց պսակաւած օրը մեծ մեծ պարգևներ կը բաշխեն, առատաստուծութիւն կ'ընեն, յանցաւորաց մեղքերը կը ներեն, բանտէն կ'ազատեն, ու զորմութիւն կը բաժնեն, դու երկնաւոր Թագուհիդ՝ քանի՜ աւելի քու Թագաւորութեանդ օրը իմ մեղքերս պիտի չյիշես, զիս մեղաց գերու-

թենէ ազատես: Թէ որ Յիսուս իր տօներուն շնորհքներ կը բաժնէ, որ թագաւոր ողորմութեան է, նաև արդարութեան, որչափ աւելի, դու տիրումայր, որ միայն ես թագուհի ողորմութեան, և մայր գթութեան. քու դուռդ՝ մէկը չի պատժուիր՝ չի դատապարտուիր:

Աղաչեմ, ո՞վ թագուհի երկնի և երկրի, որչափ աւելի բարձրացար՝ այնչափ աւելի շատցաւ քու դօրու թիւնդ օգնութեան հասնելու ամէն հաւատացելոց. ինչպէս որ արևը որչափ աւելի բարձրանայ, այնչափ աւելի կը տաքցընէ աշխարհս: Ես ալ մէկն եմ այն հաւատացեալներէն. իրաւ իմ աններելի մեղքերս մտածելով՝ կը յուսահատիմ, բայց քու այսօրուան փառքդ՝ թագաւորութիւնդ մտածելով՝ սիրտ կ'առնում, կը քաջալերիմ. ես ինծմէ խոստովանելով քահանային առջև մեղայ կ'ըսեմ, սրտանց կը ցաւիմ:

Այս զղջման վրայ նայելով՝ քու հզօր բարեխօսութեամբդ և մայրական գթութեամբդ՝ կատարեալ թողութիւն առնես այսօր իմ մեղացս. հաշտեցընես զիս Աստուծոյ հետ, շնորհք տաս ասկէց ետև Աստուծոյ ծառայելու, որ արժանի ըլլամ քու փառքդ տեսնելու Քրիստոսի թագաւորին հետ, և միշտ օրհնելու յաւիտեան. ամէն:

Յերկրորդ առոչք.

Օրհնեալ փառաւորեալ ըլլայ ամենասուրբ Ներորդութիւնը՝ որ գրեզ միայն ընտրեց իր ստեղծուածոց մէջ, մարդ հողեղէն՝ մայր Աստուծոյ ըրաւ. մեր երկրէն գրեզ առաւ երկինքը հանեց, հարսն Հոգւոյն սրբոյ և թագուհի ամենայն սրբոց, տիրուհի երկնի և երկրի պսակեց: Քու թագաւորութեամբդ սուրբ կ'ուրախանան, հրեշտակները կը զմայլին,

երկրաւոր մարդիկ կը ցնծան կը տօնեն, մեղաւորները կը մխիթարուին: Քանի՛ քանի՛ մեղաւորներ փրկուեք են քու ձեռքովդ, սուրբ Աստուածածին, որ առանց քեզ՝ փրկութեան հասնելու չէին, անով քու փառքդ մեծցաւ, Որդւոյդ թագաւորութիւնը ընդարձակեցաւ, ամենասուրբ Երրորդութեան պատիւը բարձրացաւ:

Հիմա ինծի պէս մեղաւորը՝ որ ամէնէն յուսահատած ոտքդ ինկեր կու լայ կ'աղաչէ, թէ որ փրկես՝ որչափ աւելի քու փառքդ կը մեծնայ, ամենասուրբ Երրորդութիւնը կը փառաւորուի, թշնամին սատանայ ամօթով կը մնայ: Ուրեմն, ո՛վ մայր ողորմութեան, ո՛վ թագուհի գանձապետ շնորհաց, զիս ալ փրկէ՛ այսօր, ազատէ՛ մեղքերէ, մի՛ ձգեր երեսէ: Որդին Աստուծոյ ասոր համար զքեզ աս փառքիս հասուց. ինչպէս որ սատանան եւայի ձեռքով զմար-

դիկ կորսնցուց, Յիսուս ալ ուղեց քու ձեռքովդ զմարդիկ ազատել, մեղաւորները փրկել, որոնց գլուխը ես եմ՝ իմ մեղքերուս ծանրութեանը համար:

Այլ մեծ է քու փառքդ, քու բարեխօսութիւնդ, քան թէ իմ մեղքերս. զիս փրկելու համար Աստուած զքեզ այսչափ փառօք փառաւորեց, աս բանիս համար թագուհի պսակեց այսօր: Քու ձեռքդ են Աստուծոյ անհուն շնորհքները, անհուն ողորմութիւնը, որ մեծ է քան թէ իմ մեղքերուս մեծութիւնը, ո՛վ տիրամայր. այսօր մէկ խօսքով թողութիւն կրնաս առնուլ, և զղման չընորհք, որ ես ալ բոլորովին փոխուիմ, առ Աստուած դառնամ, մնացած առ տենս բարեգործութեամբ անցընեմ. քու քովդ գալու, զքեզ և զՅիսուս փառաւորելու արժանի ըլլամ. ամէն:

ի ՏՕՆԻ ԾՆՆԴԵԱՆ

Սոչրբ Աստուածածնի

Աստղ սուսուտեան սուրբ Աստուածածին, որ մութ գիշերուան մէջ մխիթարութիւն կու տայ, ու առտուան մօտիկ ըլլալը կ'իմացընէ: Արշալոյս աւետարար՝ որ արեւուն գալը կ'իմացընէ. ամէն աշխարհ կ'ուրախացընէ: Այսօր մեզի եղար սուրբ Աստուածածին, արշալոյս և առաւօտ ուրախարար. քու ծնընդեամբդ՝ անմխիթար որդիք Ադամայ տեսան լոյս մը խաւարած գիշերուան մէջ, իմացան արեգական արդարութեան Քրիստոսի գալուստը, և ուրախացան:

Հիմա ես ալ մէկն եմ անմխիթար մնացողներէն. մեղքերու մէջ կորսուած ըլլալով, ուրիշ բան չունիմ, բայց եթէ մեղքերս զղջալով՝ քու

առջևդ կ'իյնամ խեղճ ողորմելիս, զրկուած ամէն շնորհքէ: Դու որ ասանկ ուրախութիւն եղար աշխարհի այսօր, մայր սուրբ, ասանկ փարատեցիր մեղաւորացու արդարոց տըրտմութիւնը, ասանկ ուրախութեան օրդ՝ մի թողուր զիս իմ խեղճութեանս մէջ, մի յիշեր իմ անօրէնութիւնս, տուր ինծի պէտք եղած շնորհքները: Այն հոգեւոր ուրախութիւնը զոր յաշխարհ բերիր, ինծի ալ պարգևէ՛ այսօր, որ է ազատութիւն ի մեղաց, անմեղութիւն, և խղճմտանքը մաքուր պահել: Տուր ինծի նորէն սուրբ աւաղանին անմեղութիւնը՝ զոր ես կորսնցողի. տուր ինծի անկէց ետքը առանց մեղաց կենալ, խղճմտանքս անարատ մաքուր պահել. և անմեղ ապրելով միշտ Աստուծոյ հետ հաշտ ըլլամ, հոգեւորապէս ուրախ ըլլամ, որ մեռնելէ ալ չվախնամ՝ յոյսս մաքուր ըլլալով:

Ո՛վ տիրամայր սուրբ Աստուածա-
ծին, ամէն իշխաններ իրենց ծնն-
դեան օրը՝ պարգևներ կը բաժնեն,
յանցաւորներուն թողութիւն կու-
տան, իրենց խնոզներուն խնդիրքն
կը կատարեն: Գու ալ շատ հրաշք-
ներ ըրած ես քու սիրելիներուդ այս-
օր, որ է օր քու սուրբ ծննդեանդ.
շատ վշտացեալներ այսօր գտեր են
քեզմէ ողորմութիւն և մխիթարու-
թիւն: Հիմայ ես ալ որ դուռդ եկեր,
քու սուրբ ծնունդդ բարեխօս բըռ-
նելով կ'աղաչեմ, զիս պաքապ մի՛
հաներ, ետ մի՛ դարձներ, իմ ըրած
անօրէնութիւններս մի՛ յիշեր ասանկ
ուրախութեան օրդ: Խստացեալ մե-
ղաւոր մ'իմ, տուր ինծի շնորհք կա-
տարեալ զղման. չունիմ յարատե-
ւութիւն, գիտեմ, նորէն կը մեղան-
չեմ. տուր ինծի շնորհք յարատեւու-
թեան՝ որ միշտ հեռու կենամ մեղ-
քերէ, աղէկ մը խոստովանելով՝
զղման մէջ պահեմ իմ սիրտս:

Թէ որ միածին որդիդ պարապ
ետ չդարձուց քանանացի կռապաշտ
կիներ իր շատ աղաչանքին համար,
դո՛ւ մայր գթութեան, գանձապետ
աստուածային շնորհաց, ի՞նչպէս
պարապ դարձընես զիս ասանկ ու-
րախութեան օրդ: Այլ նայէ՛ երկըն-
քէն իմ վրաս, որ բոլորովին ողոր-
մելի եմ մնացեր, այսօր իմ խնդիրքս
ալ կատարէ, որ մնացած կենացս
մէջ բարի գործեր ընելով զՔրիստոս
փառաւորեմ. յաւուր արդար դու-
տաստանին՝ քու բարեխօսութեամբդ
փրկուած ըլլալով, փառք պարծանք
ըլլամ քու մեծութեանդ առաջի ա-
մենայն սրբոց. ամէն:

Ի ՏՕՆԻ ԽԱՉԻՆ

Յառաջիկա աշուր.

Փառք անհուն մարդասիրու-
թեանդ, Տէ՛ր իմ Յիսուս Քրիստոս.

հերիք չեղա՞ւ որ ինծի համար մար-
դացար, աշխարհ եկար, այլ նաև
չարչարուեցար և խաչուեցար իմ
սիրոյս համար. ես պիտի քաշէի
սատանայի ձեռքէն տանջանք յա-
ւիտենական, դո՛ւ Որդիդ միածին
այնչափ սիրեցիր զիս՝ որ յանձն ա-
ռիր քու խաչուելովդ զարգարու-
թիւն Հօրն երկնաւորի լեցընել, զիս
դժոխոց տանջանքէն ազատել, ար-
քայութեան որդի ընել: Ի՞նչ փո-
խարէն կրնամ ես հատուցանել,
բայց եթէ միշտ յիշելով զոհանալ
և շնորհակալ ըլլալ. վասն զի թէ
որ հասարակ մարդ մը ընէր այս
բարեբարութիւնս, ընծաներ տանե-
լով շնորհակալութիւն ընելու պար-
տական կ'ըլլայ. որչափ առաւել քեզ
տեսանդ իմոյ, որ ես Արարիչ իմ,
Աստուած իմ, այսօր խաչիւդ եղար
նաև փրկիչ իմ: Եւ նոյն սուրբ խաչը
ինծի դեղ՝ զօրութիւն՝ և ապաւէն
տուիր, որ ինչպէս Խրայէլացիները

երբոր պղնձէ օձին վրայ կը նայէին՝
օձին խայթոցէն կը բժշկուէին, ես
ալ սուրբ խաչին վրայ նայածիս պէս՝
ամէն սատանային՝ հին օձին փո-
ծութիւնները կը փարատին, հոգ-
ւոյս հիւանդութիւնը կը բժշկուի,
տկարութիւնս կը զօրանայ, համբե-
րութիւն կը սորվիմ: Անոր համար
ցնծութեամբ կ'երգեմ ըսելով. Փառք
սուրբ խաչի քո, Տէր, զոր այդպիսի
զօրաւոր դեղ հաստատեցիր ինծի
համար:

Յերկրորդ առաջը.

Երկրպագելով այսօր սուրբ խա-
չիդ, տէր իմ Յիսուս, երկու շնորհք
խնդրեմ պարգևել, նախ որ քու
սուրբ վարուց օրինակը տպաւորուի
իմ վրաս. որպէս զի, ինչպէս որ
առած մարմինդ՝ Աղամայ մեղաւոր
մարմնոյ նման ըլլալուն համար՝ բո-
լորովին խաչին վրայ գամեցիր մե-

ռուցիր, ես ալ իմ մարմինս կրթութեամբ և ճգնութեամբ խաչին վրայ դամեմ, ճնշեմ, աղամային չար կըրքերս խաչին վրայ մեռցնեմ: Եւ ինչպէս որ աղամային մարմնովդ մեռնելով, նոր մարմին մը առիր գերեզմանէն՝ յարութիւն առնելով, որ բոլորովին անկիր էր, ես ալ այս մեղաւոր մարմինս մահացնելէն յետոյ, յարութիւն առնեմ իմ մեղքերէս, և նոր մարմին հոգեւոր առանց կրից, հնազանդ աստուածային պատուիրանաց:

Երկրորդ շնորհք տաս ինծի, որ սրչափ խաչ զրկէ իմ վրաս աստուածային կարգաւորութիւնը, զամէնքն ալ սիրով համբերելով քաշեմ. քու սուրբ խաչէդ ներքին դուրսիւն և ուժ մը առնեմ. վասն զի՝ թէ որ դու արդար և անմեղ էիր, և իմ սիրոյս համար այսչափ խաչ քաշեցիր, քանի աւելի պէտք է որ ես մեղաւորս քաշեմ: Բայց

քու սուրբ խաչիդ զօրութեանը կարօտ եմ, քու բաժակդ լմպելու՝ քու շնորհքդ պէտք է. ինչպէս որ երկու սիրելի առաքելոցդ շնորհեցիր ըսելով. Զբաժակն իմ լմպիցէք. ա՜նով զօրացան, այնչափ չարչարանք քաշեցին. այնպէս ալ շնորհէ՛ ինծի այսօր այն սուրբ խաչէդ նոր դուրսիւն մը, որ հոս քաշեմ, անդին չքաշեմ. սիրով քաշեմ մեղքերուս համար, աստուածային կամքը կատարելու և քու սիրոյդ համար, որ ետքն ալ արժանի ըլլամ մէկտեղ քեզի հետ նստելու յարքայութեան. ամէն:

Ի ՏՕՆԻ ՀՆԾԱՅՄԱՆ

Ո՛վ ամենօրհնեալ կոյս Մարիամ, սիրելի հարսն Հոգւոյն սրբոյ, լի շնորհօք. երբոր կը մտածեմ այսօրուան ըրածդ՝ կը զարհուրեմ կը դողամ իմ վրաս նայելով: Դու բո-

լորովին սուրբ ըլլալով՝ աւելի սրբութեամբ Աստուծոյ ծառայել ուզեցիր, անոր համար ի մանկութենէ պէս զքեզ բոլորովին Աստուծոյ ընծայեցիր. ետքն ալ ամէն օր՝ ամէն ժամ զԱստուած օրհնելու ու իրեն ծառայելու հետ եղար:

Եւ պզտիկուց մեղաւոր ըլլալով՝ ծանր անօրէնութեամբ լեցուած, ես զիս ո՛չ Աստուծոյ կ'ընծայեմ, և ոչ իւր սուրբ պատուիրանները պահելու հոգ կ'ունենամ. Աստուծոյ ծառայելու չեմ նայիր, հապա իմ կամքս կատարելու. առաջին ըրած մեղքերս ալ չեմ ապաշխարեր, մանաւանդ թէ նոր մեղքեր կը գործեմ. և բոլորովին ներհակ վարք կը վարեմ քու սուրբ վարուցդ: Դու ի մանկութենէ Աստուծոյ ծառայող, իսկ ես պզտիկուց զԱստուած արհամարհող. դու ի մանկութենէ զԱստուած փառաբանող, հրեշտակաց դասակից. ես զԱստուած անարգող

իմ չար գործերովս, և գործակից բեղիարայ. հիմա ալ չունիմ արիւնթիւն զղում ընելու, ծուլութեան սատանան զիս գերի ըրեր է:

Այլ այսօրուան տօնին շնորհիւ երկնքէն նայէ՛, մայր սուրբ, իմ խեղճութեանս վրայ, ինծի օգնութեան հասիր. տուր շնորհք մը՝ որ այս օրէս ետեւ ես զիս Աստուծոյ ընծայեմ, սիրտս միտքս բոլորովին Աստուծոյ նուիրեմ. այս օրուան քու ընծայումդ ինծի օրինակ առնելով, փոխանակ զի մինչև հիմա աշխարհի մարմնոյս ու սատանայի ծառայեցի, այս օրէս ետեւ իմ մնացած օրերս Աստուծոյ ծառայելով անցընեմ: Այն աղօթքները՝ որ զքեզ ընծայելու տեսն Աստուծոյ ըրիր, այն վառուած սէրն աստուածային՝ զոր այսօր ցուցիր, այն խօսքերը զորս Աստուծոյ հետ խօսեցար՝ զքեզ նուիրելուդ տեսն, ես ալ զանոնք կը նուիրեմ Աստուծոյ, իմ աղօթքիս հետ խառ-

ներով Աստուծոյ կը մատուցանեմ, որ քու բարեխօսութեամբդ զիս ալ նորէն ընդունի, նորէն սրբէ, արքայութեան երկնից արժանի ընէ՝ ամէն:

Ի ՏՕՆԻ ԱՆԱՐԱՏ ՅԱՌԻԹԵԱՆ

Ո՛վ երկնաւոր Թագուհի, ո՛վ հարսըն անարատ Հոգւոյն սրբոյ, ո՛րչափ սիրելի եղար Աստուծոյ որ չծընած՝ սկսար սիրուիլ: Ո՛րչափ հաճոյ էիր Աստուծոյ աչքին՝ որ Ագամայ զաւակ ըլլալով, բայց Ագամայ մեղքը չունեցար, ազատ եղար սկըզբնական մեղքէն: Մարդ էիր, բայց անարատ յղացար, արատ մը վրադ չգտնուեցաւ, մեղքի անուն մը վրադ չփակաւ. անոր տեղը բոլորովին Հոգւոյն սրբոյ շնորհքներով զարդարուեցար:

Այսօրուան շնորհքին համար՝ որ Ամենասուրբ երրորդութիւնը զքեզ

ասանկ անարատ պաշէց ամէն մեղքէ, ո՛վ ամենասրբուհի, կ'աղաչեմ՝ զիս որ բոլորովին մեղք եմ կտրեր պզտիկուց, սրբես արդարացընես առաջին մեղքերէս: Կը խնդրեմ՝ որ երկնքէն նայիս իմ վրաս, զիս յիշես՝ որ բոլորով մեղքերու մէջ կորսուեր եմ ի մանկութենէ. երկու յատուկ շնորհք պարգեւելով ինծի այսօր, նախ՝ ապաշխարութեան զըղման շնորհք, և երկրորդ՝ անմեղութեան, որով առաջին ըրած մեղքերս ապաշխարութեամբ լալով ջնջեմ, ասկից ետքն ալ մեղք չգործեմ. և այսպէս Աստուծոյ և քու ամենապայծառ տեսութեանդ արժանի ըլլամ. ամէն:

Այլ աղօթք.

Մայր սուրբ, այս ուրախալի օրդ՝ Անարատ յղութեան՝ զիս պարապ մի՛ հաներ, իմ աղաչանքս մի՛ մերժեր,

այլ սրբութեան աթոռէդ իմ վրաս
ալ նայելով ողորմէ՛, որ անօրէնու-
թեամբ ծանրացած՝ չարաչար մեղ-
քերով լեցուած՝ կը դողամ, կը յու-
սահատիմ, և չեմ գիտեր ո՛ւր պի-
տի երթամ, ինչպէս պիտի երևնամ
արդար դատաւորին առջև: Միայն
քու մայրական աթոռիդ առջև զիս
կը ձգեմ, գետինը ինկնալով կ'ա-
ղաչեմ. այս օրուան շնորհքէն ինծի
ալ փշրանք մը չնորհաց պարգևէ:
Դու որ յարգանքի մօր անարատ
յղացար, զիս անօրէնութեամբ մե-
ռածս այսօր սրբէ՛. ինչպէս որ Ա-
մենասուրբ երրորդութեան անունը
փառաւորուեցաւ զքեզ սկզբնական
մեղքէ պահելով, այնպէս ալ քու և
Յիսուսի միածնի անունը կը փա-
ռաւորուի, թէ որ այսօր իմ աննե-
րելի մեղքերուս կատարեալ թողու-
թիւն առնես, սրբես, որ Աստուծոյ
հետ հաշտուելով, բարեգործու-
թեամբք զարքայութիւնը ժառան-

գելով, զԱստուած և գրեզ յաւի-
տեան փառաբանելու արժանի ըլ-
լամ. ամէն:

ԱՂՕԹՔ

ԱՌ ՍՈՒՐՍ

Ի ՏՕՆԻ

ՅՈՎՀԱՆՆՈՒ ԿԱՐԱՊԵՏԻ

Հրաշալի եղաւ ,
 ո՛վ սուրբ Աստուծոյ ,
 քու ամէն գործողու-
 թիւնդ՝ յղութենէդ
 սկսեալ , աւետեօք
 Գաբրիէլ հրեշտակին
 աւետարանեալ : Մեծ
 եղաւ քու սրբու-
 թիւնդ . յարգանդի
 մօրդ սրբուելով՝ ա-
 մէն մեղքէ անարատ
 Կտար առաջի Աստուծոյ : Փառաւոր
 եղաւ քու ծնունդդ՝ սուրբ Աստուա-
 ծածնի և Յիսուսի այց ելանելովը ,

այն օրը Յիսուսին մօտենալովը չը-
 նորհքով լեցուեցար , չտոճած ըլ-
 լալով՝ յարգանդի ճանչցար հաւա-
 տով , և ուրախութեամբ երկրպա-
 գութիւն տուիր : Տո՛ւր ինձի ալ , ո՛վ
 սուրբ Աստուծոյ , որ երբոր աղօթք
 կ'ընեմ , և Աստուծոյ առջև կ'ելեմ
 մանաւանդ երբոր պատարագ կը տես-
 նեմ , զՅիսուս տեսածի պէս ըլլալով
 հաւատքիս աչքովը՝ ուրախութեամբ
 աղօթքս ընեմ . պատարագին մէջն
 ալ զՅիսուս դէմ յանդիման տեսա-
 ծի պէս ըլլալով՝ պատարագը զմայ-
 լելով տեսնեմ , երկրպագութիւնս ը-
 նեմ :

Զարմանալի եղաւ քու մանկու-
 թիւնդ ալ՝ որ միշտ Յիսուսին հետ
 տեսնուեցար , Յիսուսի հետ ընկե-
 րակից ու խօսակից ըլլալով անցու-
 ցիր ժամանակդ , տո՛ւր ինձի ալ այն
 շնորհքը՝ որ իմ սիրտս՝ միտքս միշտ
 Յիսուսին տալով՝ Յիսուսի հետ խօ-
 սակից ըլլամ աղօթքով : Երբոր չա-

փահաս եղար մեծցար՝ տունդ, աղ-
գականներդ թողուցիր, լեռը փա-
խար. որ մեղքերէ հեռանաս. տո՛ւր
ինծի ալ՝ որ սրտովս աշխարհային
բաներէն հեռանամ, մեղքերէ փախ-
չիմ: Երբոր Յիսուս Յորդանան եկաւ,
դու եղար վկայ և քարոզիչ, ամէնուն
ալ քարոզելով որ սա է գառն Աստու-
ծոյ որ բառնայ զմեզս աշխարհի,
տո՛ւր ինծի ալ՝ որ խօսքովս և վար-
քովս զՅիսուս քարոզեմ. ինչ որ Աս-
տուծոյ կամացը դէմ բան մը ըլլայ՝
չամըչնամ, վկայեմ:

Դու անմեղ էիր՝ մեղաւորի պէս ա-
պաշխարեցիր, աղքատութիւն քա-
շեցիր, չոր ուտելով, կաշի հագնե-
լով՝ ճգնեցար. տուր ինծի ալ՝ որ
ես գլուխս մեղաւորաց՝ իմ ծուլու-
թիւնս, և իմ ձանձրութիւնս մէկդի
թողում, ճգնութիւն՝ ապաշխարու-
թիւն յանձն առնում, կամքս և շար-
ցանկութիւնս մահացընեմ: Երբոր
Հերովդէս պիտի մեղանչէր, մարդ-

կային տէր մէկդի ճգեցիր, թագա-
ւորէն չվախցար, մեռնիլ յանձն ա-
ռիր՝ քան թէ մեղանչել. տո՛ւր ինծի
ալ՝ որ երբոր իմ շար կամքս, և
կամ շար ընկեր մը Հերովդէսի պէս
կ'ուզէ զիս մեղքի մէջ ձգել, յայտնի
դէմ ելլեմ, Աստուծոյ պատուիրանք-
ները պահեմ. քու վարուցդ նմանե-
լով՝ քեզի հետ մէկտեղ զՅիսուս փա-
ռաւորելու արժանի ըլլամ: Սրբոյն
Գրիգորի Լուսաւորչին աղաչանացը
համար՝ որ զքեզ մեր ազգին պաշտ-
պան բռնել տալով՝ աղաչեց որ բա-
րեխօս ըլլաս ամէնուն: Ես ալ այն
սրբոյն աշկերտն եմ, անպտուղ չըլ-
լայ կ'աղաչեմ անոր արդիւնքը, այլ
իմ փրկութեամբս՝ անոր և քու
պաշտպանութիւնդ՝ ի փառս ամե-
նասուրբ երրորդութեան փառաւո-
րուի միշտ և յաւիտեան. ամէն:

Ի ՏՕՆԻ ՄՐԱՌՅՆ

ՅՈՂԱՆՈՍ ԵՄՍՏՈՒԱԾԱՅՈՐ

Ո՛վ երկնային պաշտպան, հզօր պաշտպան, ինչ երջանիկ մահ էր քու սուրբ մահդ, երբոր մէկ կողմդ Յիսուս, մէկալ կողմդ Աստուածածին կենալով, անոնց հոգեորական մխիթարութիւնները կը լսէիր, և գեռարքայութիւն չգացած՝ իբր թէ արքայութեան մէջ կը վայելէիր, տեսնելով զՅիսուս և զԱստուածածին և անոնցմէ քաջալերութիւն առնելով։ Այսպիսի երջանիկ մահուամբ մեռնելովդ, ո՛վ սուրբ Աստուծոյ, գիտեմ որ դու ալ կ'ուզես ամէնուն հասնիլ իրենց մահուան ատենը, որոնք զքեզ պաշտպան բռներ են՝ որ բարի մահուամբ այս աշխարհքէս ելլեն։

Հիմա ես ի խորոց օրտէ կ'աղաչեմ, այն իմ նեղութեան գէշ օրս՝

որ է մեռնելու ատենը՝ դու իբրև հայր և պաշտպան մեծազօր ինծի հասիր. երբոր մարմնոյս կողմէն պիտի տեսնեմ շունչս դժուարեցած, աշուրներս մթնցած, ձեռուներս անշարժ, մերձաւորներս դուրս փախած։ Հոգւոյն կողմէն ալ պիտի տեսնեմ որ չտեսնուած օտար աշխարհ մը պիտի երթամ, ահեղ դատաստանին առջև պիտի ելլեմ, իմ ամէն գործերուս վրայ անաչառ դատաւորին համար պիտի տամ։ Ա՛խ, սուրբ Աստուծոյ, երբոր կը տեսնես զիս այս նեղութեան ատեն, հասիր ինծի վերէն երկնքէն իբրև գթած հայր մը, քովս գտնուէ մինչև որ հոգիս աւանդեմ, որով փառատի յուսահատութիւնս, լուսաւորուի հաւատքս, հաստատուի յոյսս, զօրանայ սէրս. որ քու հզօր բարեխօսութեամբդ մեղքերուս թողութիւն առնելով՝ արքայութեան երկնից արժանի ըլլամ։

Այս աղօթքս որ հիմա կ'ընեմ, ո՛վ սուրբ Աստուծոյ, կ'աղաչեմ որ ետքի մահուանս օրը ըրածի պէս ընդունիս, որովհետեւ չեմ կրնար այն ստենը ընել: Եւ այսօր ալ որ քու սուրբ օրդ՝ է՝ կը խնդրեմ զօրաւոր շնորհք մը ինծի առնուս զղման, որ առաջ ըրած մեղքերս լամ, և աղէկ մը առաջադրելով ետ կենամ մանաւանդ սովորական մեղքերէս, բարի քրիստոնէի՛ կեանք ունենամ մինչև մահս:

Ի ՏՕՆԻ ՍՐՈՅՆ

ԳՐԻԳՈՐԻ ԼՈՒՍԱՆՈՐՁԻ

Ո՛վ սուրբ Գրիգոր Լուսաւորիչ, որ առաջ անտանելի չարչարանքներովդ՝ ետքը տասնըչորս տարի խոր վիրապին մէջ անդադար աղօթելովդ՝ զիս շահեցար, հայր հաւատոյ ինծի եղար. քու քարոզութեամբդ գտայ

ես այս սուրբ հաւատքս, որով սուրբ աւազանին մկրտութեան շնորհքին հասայ: Բայց ես զայն շատոնց կորուրնցուցի, հոգիս մեղքերով վիրաւորեցի, հաւատացելոյ անուն ունեցայ, անհաւատի գործեր ընող եղայ:

Կ'աղաչեմ այսօր քու բարեխօսութեամբդ ընդունիս ինծի շնորհք մը՝ որ հաւատքիս համեմատ գործ ունենամ. վասն զի մոլութիւններս՝ չար կիրքերս՝ տիրեր են՝ նման կըռապաշտ թագաւորի, իմ սրտիս վըրայ. ինչպէս որ դու Տրդատայ անհաւատութեան՝ րոնութեան՝ հպարտութեան՝ աշխարհասիրութեան՝ յաղթեցիր՝ չարչարանքներ քաշելով ու աղօթքով, ընդունէ ինծի ալ շընորհք՝ որ ես ալ հոգեւորապէս պատերազմելով՝ և աղօթքէ չձանձրանալով՝ իմ չար ունակութիւններուս յաղթեմ:

Եւ ինչպէս որ զՏրդատ շահեցար, ուղղեցիր, հաւատացեալ՝ խոնարհ՝

աստուածասէր ըրիր, ես ալ Տրդա-
տայ պէս զիս ուղղեմ, առաքինի ըլ-
լամ: Խոզ դարձեր եմ իմ դարչելի
մեղքերովս, դու հայր սուրբ՝ միլը-
տութեան շնորհքը նորէն ինծի դար-
ձընելով՝ Տրդատայ պէս իմ դարչելի
մեղաւոր կերպարանքս փոխես, չը-
նորհքով դարդարես:

Եւ ինչպէս որ սատանաները թող
չէին տար կռատունը քակելու, դու
խաչակնքելով մը միայն քակեցիր,
եկեղեցի շինեցիր, ալ այսօր երկըն-
քէն վրաս խաչ հանելով օրհնէ իմ
սիրտս՝ ուր սատանաները բռներ
նստեր են կռատուն դարձուցեր են
մոլութեամբ ու մեղքերով, թող չեն
տար դառնալ ու ապաշխարել, այս
քարացեալ սիրտս այսօր քու օրհ-
նելովդ փոխուի, Հոգւոյն սրբոյ տա-
ճար ու եկեղեցի ըլլայ:

Յայրու՛ տօնի նորին.

Ո՛վ ճմարիտ հովիւ հոգւոց, նայէ՛
երկնքէն իմ խեղճութեանս ու ողոր-
մելութեանս վրայ. լսէ՛ այսօր իմ
ձայնս, չեմ արժանի քու ողորմու-
թեանդ, վասն զի կամաւորապէս
մեղանչեցի: Բայց քու բարեխօսու-
թիւնդ այսօր քու տօնիդ օրը զօ-
րաւոր է առաջի Աստուծոյ, մի բար-
կանար վրաս՝ այլ ողորմէ. մի զրկեր
զիս այսօր քու շնորհքէդ. վասն զի
քու անունդ վրաս կոչուած է, քու
որդիդ եմ, պտուղ եմ քոց չարչա-
րանաց և աղօթից. իմ կորսուելովս
սատանան չուրախանայ, չըսէ՛ որ
քու զաւակէդ մէկը կորսնցուցի.

Ինչպէս որ ճմարիտ հաւատքիդ
զիս ժառանգ ըրիր, այնպէս ալ այս-
օր քու վարքիդ հետեող ըրէ, որ
հարազատ որդւոյ պէս վարքովս ալ
քեզի նմանիմ: Դու քարոզութիւնդ

պտղաբեր շահելէն ետեւ ամէն բան
թողուցիր, Սեպուհէնը քաշուեցար,
հոն ճգնութեամբ ու աղօթքով ան-
ցուցիւ մնացած կեանքդ, օրինակ
տալով ինծի՝ որ ամէն բանէն վեր
թէ և ուրիշներուն հոգեւոր շահը ըլ-
լայ, իմ հոգիս պէտք է առաջ հո-
գամ, ուրիշներուն հոգը մէկզի թո-
ղում:

Սնոր համար ես ալ այսօր ամէն
բանէն աւելի այս կը խնդրեմ, ինծի
համար զօրաւոր շնորհք մը առնուս,
որ թողում ուրիշ հոգերը՝ միայն ես
իմ հոգիս հոգամ, սովորական մեղ-
քերէս ետ կենամ, լաւ մը խոստո-
վանելով՝ առաջագործեանս վրայ
հաստատուն մնամ: Վասն անուան
քո, ո՛վ հայր երանեալ, ա՛ռ ինծի
այսօր այս շնորհքը, որ ասկէց ետքը
բարեգործութեանց հետ ըլլալով ար-
քայութեան ժառանգ ըլլամ. երկին-
քը քովդ նստելով Աստուծոյ երեսը
տեսնելու ու քեզի հետ մէկտեղ

զԱստուած փառաւորելու արժանի
ըլլամ, այն ատեն երևնամ քու հա-
րազատ որդիդ, քու արդեամբքդ և
բարեխօսութեամբ փրկութիւն գըտ-
նելով յԱստուծոյ:

Ի ՏՕՆԻ ՍՐՐՈՅՆ

ՅԱԿՈԲԱՅ ՄԾԲՆԱՅ

ՀԱՅՐԱՊԵՏԻ

Որչափ որ կը վախնանք աստուա-
ծային բարկութենէ՝ որ մեր մեղ-
քերը կը պատժէ զարհուրելի ժան-
տախտին պատժովը, այնչափ ալ
աւելի աղաչանքով քեզի կը դիմենք,
ո՛վ հրաշագործ սուրբդ Աստուծոյ,
որ ամէն ցաւէ՝ բայց ա՛լ աւելի
ժանտախտէ կը պահես ո՛վ որ քեզի
կը դիմէ: Յիբաւի՛ իմ մեղքերուն
համար քիչ է այս պատիժս, բայց
ես աւելի կը վախեմ հոգւոյս հա-

մար քան թէ մարմնոյս, չըլլայ թէ
այսպիսի ժանտախտով բռնուած ըլ-
լալով զրկուիմ սուրբ խորհուրդնե-
րէն, կամ թէ չկարենամ աղէկ պա-
տրաստութիւն տեսնել. և հոգիս
կորսուի:

Հիմա, ո՛վ սուրբդ Աստուծոյ, քու
համարձակութիւնդ որ մեծ է Աս-
տուծոյ առջև, մանաւանդ այսպիսի
ժանտախտէ ազատելու համար, ըն-
դունէ իմ աղաչանքս չնայելով ա-
նարժանութեանս վրայ, պահէ՛ դիս
երբոր ճամբան կ'երթամ, երբոր
ներս դուրս կը մտնեմ կ'ելնեմ, վասն
զի միշտ վտանգի մէջ կը քալեմ,
ապաւէն մը չունիմ բաց ի քու հզօր
պաշտպանութենէդ: Զէ թէ միայն
ինծի համար կ'աղաչեմ, այլ նաև
իմ ամէն ազգականներուս ու մեր-
ձաւորացս համար, որք միաբան քու
ոտքդ կ'ինկնանք, արտասուելով կ'ա-
ղօթենք որ փրկես Աստուծոյ այս սա-
տիկ ու ահաւոր պատուհասէն:

Թէ որ Դաւիթ մարգարէին աղա-
չանքին չդիմացաւ պատուհասող հը-
րեշտակն Աստուծոյ, այլ անբան ա-
նասուններուն պատարագով բար-
կութիւնը անցուց, սուրը ձգեց,
հաշտուեցաւ, հիմա՝ երբ մենք ա-
մէնքս միաբան զանմեղ գառն ա-
նարատ՝ զՅիսուս միածին պատա-
րագ հանելով սուրբ սեղանին վրայ՝
կ'աղաչենք քեզմով զամենասուրբ
Նրբորդութիւն, ինչպէս աստուածա-
յին բարկութեան սուրը ետ չդառ-
նայ: Ո՛վ սուրբդ Աստուծոյ, քու
հայրութիւնդ այսօր է որ պիտի
ցուցնես մեր վրայ, քու պաշտպա-
նութեամբդ այսօր զմեզ պաշտպա-
նէ, որով և Աստուծոյ անհուն ողոր-
մութիւնը և գթութիւնը փառաւո-
րուի քու բարեխօսութեամբդ: Մենք
ալ ցնծութեամբ տօնենք քու սուրբ
յիշատակդ, և միշտ երախտագէտ
ըլլալով գոհանանք Աստուծոյ բարե-
բարութեանը վրայ հոս և ի հան-

դերձեալն արքայութեան մէջ. ա-
մէն:

Ի ՏՕՆԻ ՍՐԲՈՅՆ ԱՆՏՈՆԻ

—ԱՆԱՊԱՏԱԿԱՆԻ

Ո՛վ սուրբ Հայր Անտոն, զլուխ
ճգնաւոր անապատականաց, առաջ-
նորդ հոգեւոր վարուց. դո՛ւ սորվե-
ցուցիր ինչպէս պէտք էր ծառայել
Աստուծոյ՝ մարդերէ փախչելով, եր-
կրաւոր մտմտութենքերը թողլով, երկ-
նային խորհուրդները մտածելով,
դո՛ւ սորվեցուցիր մարմինը ճգնու-
թեամբ զսպել, աղօթքով՝ մտածա-
կանով զմայլել, սատանայի փորձու-
թիւններու դէմ դնել. Աստուծոյ
միայն ծառայել, և այդպէս դժոխքի
կրակէն՝ նաև մարմնաւոր կրակէն
պահպանող ու պաշտպան եղար մեզի:

Այսօր որ քու սուրբ տօնիդ օրն
է, յիշէ՛, ո՛վ սուրբ Աստուծոյ, ինչ

քաշեցիր ինչուան որ այս շնորհքները
առիր, իմ քաջածնեւ ալ տես հի-
մա, յիշէ՛. զօրաւոր շնորհք մը Հոգ-
ւոյն սրբոյ առ ինծի համար, որ ես
ալ վարքս բոլորովին փոխեմ, քու
վարուցդ հետեւիմ: Յիշէ՛ հիմա ինչ
փառքի մէջ կը զմայլիս, քաջածնե-
ւորդ վարձքը կը վայելես, իսկ ես
ասանկ ողորմելիութեան մէջ կը տա-
ռապիմ, աշխարհիս՝ մարմնոյ և սա-
տանայի փորձութիւնները կը քա-
շեմ. դո՛ւ որ այն փորձութիւնները
քաշելով՝ անոնց յաղթեցիր, վերէն
երկնքէն վրաս նայելով փորձ եղողի
պէս ողորմէ:

Մէկ կողմէն մեղքերնուս հոգեւոր
կրակը զմեզ կը տանջէ, մէկալ կող-
մէն մարմնաւոր կրակն զմեզ կը
պատժէ: Դո՛ւ, ո՛վ հզօր պաշտպան և
բարեխօս, այն հոգեւոր կրակին մեղ-
քէն զմեզ պահէ, մարմնաւոր կրակն
ալ մարէ՛, Աստուծոյ բարկութիւնը
վրաներնէս հեռացուր, վասն զի

տներն իս տեղերն իս քու հղօր պաշա-
պանութեանդ յանձներ ենք, քեզի
ապաւիններ ենք հաւատով: Քու բա-
րեխօսութեամբդ, ո՛վ սուրբդ Աստու-
ծոյ, արժանի՛ ըրէ քրիստոնէական
հանգստութեամբ այս աշխարհիս մէջ
տներն իս խաղաղ անփորձ նստիլ, որ
բարի գործերու հետ ըլլալով՝ ան-
դին ալ արքայութեան մէջ զքեզ
տեսնել, և քեզի հետ մէկտեղ ամե-
նասուրբ Նորորդութիւնը միշտ փա-
ռաւորելու արժանի ըլլանք. ամէն:

Ի ՏՕՆԻ ՍՐԲՈՑ ՀՌԻՓՍԻՄԵԱՆՑ

ՆԻ ԳԱՅԻԱՆԵԱՆՑ

Ո՛վ լոյս հաւատոյ, ո՛վ սէր աս-
տուածային, որ այսօրուան սուրբ
կուսանաց միտքը լուսաւորեցիր, սըր-
տերնին բորբոքեցիր: Ի՛նչ հաստա-
տութիւն շնորհաց՝ որ աշխարհիս
թագաւորութիւնը մէյմը ձգեցին,

մէյմըն ալ երբոր ոտուընին եկաւ,
չդարձան, չուզեցին, քաջութեամբ
մէկդի նետեցին: Ի՛նչ սէր Յիսուսի,
որ թագաւորութիւնը մերժելէն ետեւ
ալ՝ չարաչար տանջանք յանձն ա-
ռին, Յիսուսին համար կեանքերն
տուին:

Երբոր ես ասոնք կը մտածեմ, իմ
վարքիս վրայ նայելով կը զարհուրիմ
որչափ հեռու եմ ես ասոնց ճամբէն,
որ աշխարհիս մեծութիւնը, փառքը,
հանգստութիւնը կը սիրեմ, իսկ Աս-
տուծոյ տղամծ խաչը՝ նեղութիւնը՝
դժուար կը համարիմ, կը տժգոհամ:
Հիմա այսօրուան սուրբ կուսանաց
արդիւնքովը, ո՛վ Հոգիդ սուրբ, առ-
ջևդ կ'իյնամ, կ'աղաչեմ, անոնց հա-
ւատքին՝ անոնց սիրոյն՝ մէկ շնորհքը
տո՛ւր ինծի ալ, որ ես ալ անոնց
ճամարիտ քրիստոնէութեանը նմա-
նիմ: Մի՛ նայիր իմ անարժանու-
թեանս վրայ, այլ յիշէ այն օրը՝
երբոր աս սուրբ կուսանքը մէկ կող-

մանէ տանջանք կը քաշէին, մէկալ
կողմէն բորբոքեալ սրտիւ քեզի ա-
ղօթք կ'ընէին:

Ես ալ հիմա անոնց աղօթքը քեզ
կը մատուցանեմ, և կը խնդրեմ որ
տաս ինծի անոնց մաքրութեան և
յարատեւութեան շնորհքը. ասկից
եաքը լեզի երևնայ ինծի աշխարհիս
հանգստութիւնն ու փառքը, և սի-
րելի ըլլայ Յիսուսի խաչը և բա-
ժակը՝ որ իրեն սիրոյն համար ին-
չուան արիւնս թափել յանձն առ-
նում: Աս սուրբ կուսանաց արիւնը
պատճառ եղաւ մեր հաւատքին լու-
սաւորութեանը, ասոնց բարեխօսու-
թեամբն ալ լսէ իմ աղաչանքիս,
հաւատքս լուսաւորէ որ հաւատքս
գործով կատարող ըլլամ. յոյսս հաս-
տատուն ըրէ, որ ամօթով չեղնեմ,
Աստուծոյ սէրը սրտիս մէջ վառէ,
որով զգայարանքներս սուրբ մաքուր
պահեմ, աշխարհի՝ մարմնոյ՝ ուստա-
նայի յաղթող ըլլալով՝ սրբոց հետ

մէկտեղ զամենասուրբ Երրորդու-
թիւնդ փառաւորելու արժանի ըլ-
լամ. ամէն:

ԱՂԹՔ ԱՌ ՊԱՇՏՊԱՆ ՍՈՒՐԲ

Ո՛վ սուրբ Աստուծոյ ընտրեալդ
ի Հոգւոյն սրբոյ, ես անարժանս թէ-
պէտ լցեալ եմ մեղօք, բայց հա-
մարձակելով ի հզօր բարեխօսութիւն
քո՝ կ'ընտրեմ զքեզ պաշտպան, և
կ'աղաչեմ որ քու բարեխօսութիւնդ
անպակաս ընես ինծի համար, հաս-
նիս ինծի երկնային զօրութեամբդ՝
որչափ որ հոգեւոր ու մարմնաւոր
վտանգներու մէջ իյնամ, և որչափ
որ զքեզ օգնութեան կանչեմ ինծի:

Յիշէ՛ ո՛վ սուրբ Աստուծոյ՝ որ
աստուածային անհուն զօրութիւնն
զքեզ աղատելով այս աշխարհիս փո-
ճութենէ՝ ժառանգ եղար երկնային
արքայութեան, կը վայելես, կը ըզ-
մայլիս հիմա աստուածային տեսու-

թեամբ . իսկ ես դեռ աշխարհիս
մէջը ըլլալով, խռովութեան ու ալե-
կոծութեան մէջ եմ . հոգիս ալ՝ մար-
մինս ալ միշտ կը շարժարուի, մեղքով
ալ լցւած ըլլալով՝ չեմ կրնար հա-
մարձակիլ շիտակ գիմել առ Աստուած
զոր մեղքերովս բարկացուցի : Քեզի
կը համարձակիմ իմ պակսութիւն-
ներս բանալ . դու ալ վերէն երկըն-
քէն շուտ մը ձայնս լսելով՝ միջնորդ
ըլլաւ Աստուծոյ, ամէնէն առաջ մեղ-
քերուս թողութիւն առնուս, զիս
հաշտեցընես Աստուծոյ հետ . Հոգ-
ւոյն սրբոյ զօրութիւնը ինծի պար-
գեւել տաս, որ քանի՜ փորձութիւն
բերեն ինծի սատանան, մարմինս,
ու աշխարհ, մեղքի մէջ չիյնամ :

Անկէց ետքը ինչ որ մարմնաւոր
կարօտութիւն ունենամ, քեզի դի-
մեմ, դու ալ հասնիս հոգաս՝ որ իմ
հոգիս ալ կարենայ անգրադ Աստու-
ծոյ ծառայել : Հիւանդութեանս ա-
տենը հասիր, բժշկէ՛, առուտուրիս

մէջ շնորհք առ ինծի՝ առանց մե-
ղաց արդարութեամբ ընելու, և յա-
ջողութիւն տուր չափաւորապէս վաս-
տըկելու, որչափ որ պէտք է՝ որով
ապրինք Աստուծոյ ծառայելու հա-
մար : Շատ ձախորդութիւն, շատ
կարօտութիւն շունենանք, չըլլայ թէ
մեր միտքը, սիրտը աւելի զբաղե-
ցընենք աշխարհային հոգերու մէջ,
որով հոգիներնուս վնաս ըլլայ : Չա-
նազան փորձանքներէ, կրակէ, մահ-
տարածամէ, դժուար տունը պահես,
յանկարծական մահուանէ փրկես,
քաղաքական շար պատահումե-
րէն որ կրնան հանգիպիլ նստելու՝
ելլելու ատեննիս, ծովու վրայ, ցա-
մաքի վրայ, ճամբորդութեան մէջ,
տանը մէջ, զմեզ ամէնքս պահես
միշտ ու պահպանես :

Ամէն բանէն աւելի կը խնդրեմ,
մեռներուս ատենը քովս գտնուիս որ
հոգեւոր պատրաստութիւնս ամբողջ
տեսնելով՝ ինչպէս որ պէտք է, քեզի

հետ մէկտեղ ամենասուրբ երրորդութիւնը փառաւորելու արժանի ըլլամ երկինքը: Ես ալ կ'առաջագրեմ՝ որ միշտ քեզի ծառայեմ սուրբ Աստուծոյ, քու անունդ պատուեմ ու քարոզեմ ի փառս ամենակալին Աստուծոյ:

Հայր մեր որ յերկինս ես:
Ողջոյն քեզ Մարիամ:

Ա Ղ Օ Թ Ք

ԱՌ ՊԱՏՊԱՆ ՀՐԵՇՏԱԿ

Ո՛վ պահապան հրեշտակ, դու ես՝ որ յատուկ պահապան դրուած ես յԱստուծոյ իմ անձիս վրայ, քեզի յանձնուած են հոգիս ու մարմինս որ պահես: Կ'աղաչեմ չըլլայ որ իմ անարժանութեանս համար զիս թողուս, տեսնելով զիս մեծամեծ մեղ-

քերու մէջ չարաչար ընկղմած, որ գանիլ կը բերեն քու հրեշտակային բնութեանդ. չըլլայ որ զիս երեսէ ձգես, այլ օրինակ առնելով Յիսուսէն, որ մեղաւորներուն քովը կ'երթար շահելու համար, դու ալ նայէ՛ որ զիս շահիս: Անոր համար որչափ մեծ մեղաւոր ըլլամ՝ զիս մի թողուր, քու պաշտօնդ լման կատարէ զիս պահելով ամէն հոգեւոր և մարմնաւոր վտանգներէ, անոր տեղը չար սատանան հալածէ քովէս, իրեն բերած փորձութիւնները խափանէ, տանս մէջ խաղաղութեամբ պահէ, ամէն խռովութենէ և մեղքէ հեռու պահէ, ճամբու, առուտուրի մէջ՝ խօսքս, գործս, և կամքս դու ուղղէ ի բարին, որ ամէն օրուան գործս ի փառս Աստուծոյ ընեմ, Աստուծոյ կամքը կատարեմ:

Քեզ յանձնեց զիս Աստուած, դու հոգա՛, ո՛վ հրեշտակդ Աստուծոյ, բարեկամ ազգի մարդկան, որ հաւատ-

քըս լուսաւոր մնայ, գործով կատարեմ հաւատքս, յոյսս զօրանայ, սէրս շատնայ, բաց յԱստուծոյ չսիրեմ ուրիշ բան: Երբոր աղօթքի նստիմ, սատանան՝ որ խիստ հակառակ է աղօթքի, ձանձրութիւն կը բերէ, միտքս կը ցրուէ, դու այն ատեն զսատանան հալածէ, միտքս վրաս ժողվելու օգնութիւն ըրէ, և իմ ըրած աղօթքս Աստուծոյ առջև հանել տուր, Աստուծոյ հաճոյական ընդունելի ընել տուր: Ամէնէն աւելի կ'աղաչեմ որ մեռնելուս ատեն քովս գտնուելով, քու պահպանութեամբդ չար սատանաները հալածելով, ճանապարհորդակից ըլլաս մէկտեղ տանելու զիս երկնային սուրբ լեռն՝ Քրիստոսի առջև, և ահաւոր դատաստանին ատեն իմ տեղս խօսելով և բարեխօսելով, քու օգնականութեամբդ արժանի ըլլամ զԱստուծոյ տեսնելու, և սրբոց հրեշտակաց հետ զԱստուած օրհնելու յաւիտեան. ամէն:

ՊԱՏԲԱՍՏՈՒԹԻՒՆ

ՄԱՀՈՒԱՆ

Եւ դուք եղերո՞ւք պատրաստք. զի յորում ժամուս ոչ ակն ոչնիցիք, գայ որդի մարդոյ: Արքուն կացեք, զի ոչ գիտեք զօրն, և ոչ զժամն:

Թէպէտ ամէն օր պէտք է քրիստոնէին աղօթքով և զղումով պատրաստ կիմալ մեռնելու, բայց այս հետեւալ աղօթքներս կը մայ շարաթը տմգամ մը, կամ ամիսը ամգամ մը զուրցել. ասով կրկու հոգեւոր շահ կը մայ շահիլ: Մէյմը՝ մահում յիշատակը միշտ սրտիմ մէջ կը

հուամ յիշատակը միշտ սրտիմ մէջ կը

պահուի, որ է ըմբռնուր հարկաւոր
խրատ սուրբ Գրոց: Նրկրորդ՝ մահուամ
ատենը չկրնալով ընել, հիմակուամ ը-
րածնեը ըմբռնելի կ'ըլլամ Աստուծոյ:
Ասկից զատ՝ ասոնք ամամկ աղօթքներ
են, որ կրնամ մաւ զղջմամ աղօթքի տեղ
ամցնիլ ամէն խոստովամամքէն առաջ
կամ հոռ:

Աղօթք պատրաստութեան ի մահ.

Երբոր կը հասնիմ, Տէր իմ, այն
օրը որ պիտոր ձգեմ այս մարմնոյս
բանտը, եղնեմ երեւամ Աստուծոյդ
առջև, զգայարանքներս կապուած
կ'ըլլան, չեմ կրնար այն ատենը իմ
պատրաստութիւնս տեսնել, հիմա
ողջութեանս ատենը կ'ընեմ խըն-
դրուածքս՝ ետքի օրուանս համար:

Դու, Տէր իմ, հիմակուան ըրած
աղօթքս ընդունիս՝ իբր թէ այն ատե-
նը ընէի, և ողորմիս ինծի այն
թշուառութեան օրը երբոր աշուր-
ներս չեն տեսներ, ականջներս չեն

լսեր, միտքս խաւարած կ'ըլլայ,
սիրտս և բոլոր մարմինս ալեկոծու-
թեան մէջ կ'իյնան. վասն զի բոլոր
մարմնոյս չէնք պիտի քակուի, աւ-
րուի, այն ատենը յիշէ, Տէր իմ,
քու ստեղծուածդ զիս զծառայ քո,
որ կեանքը լմնցուցած՝ ո՞րչափ տարի
որ ապրիլ որոշեր էիր յաւիտենից,
կը թողու հիմա այս մարմինը գե-
րեզմանի մէջ՝ հողին տակը. իսկ
հոգիս կ'ելնէ դատաստանիդ առջև
իր վճիռը լսելու:

Այն օրը՝ յորում մարդ մը չի
կրնար ինծի օգնութեան հասնիլ,
այն ժամն՝ յոր սուրբք և արդարք
կը դողան, դու ալ ահեղ դատաւորդ,
արդարութեան աթոռը նստած, ա-
նաչառ պիտի դատես իմ ամէն
գործս՝ պզտիկ ու մեծ, հոգևոր ու
մարմնաւոր, և հետքի վճիռը պիտի
տաս կամ կորուստ յաւիտենից, և
կամ կեանք յաւիտենական:

Ախ, յիշես այն ատենը, Տէր իմ,

աղաչեմ, որ թէպէտ ծանրացեալ եմ
մեղօք, բայց քու ձեռաց ստեղծուա-
ծըն եմ, դո՛ւ ստեղծեցիր, դու ա-
պրեցո զիս յաւիտենական մահուա-
նէ։ Յիշէ՛, Տէր իմ, թէպէտ անթիւ
են իմ մեղքերս՝ զորս ամէն զգա-
յարանքներովս գործեցի տղայութե-
նէս սկսեալ, բայց դո՛ւ ըրիր այս
սիրտս՝ այս միտքս՝ աչքս՝ բերանս
և ամէն զգայարանքներս, հիմա ի՛նչ-
պէս թողուս՝ որ այս քու ձեռագործդ
դատապարտուի, ի՛նչպէս թողուս՝ որ
այս քու ստեղծուածդ՝ թշնամոյդ
սատանային ձեռքը անցնի։ Աղա-
չեմ, Տէր իմ, վասն արարչագործու-
թեան սիրոյդ՝ որով կը սիրես ամէն
քու արարածդ, և չես ուզեր որ
ստեղծուածներէդ պզտիկ մ'ալ կոր-
սուի, այն սիրոյդ համար մի՛ թողուր
որ կորսուիմ, վասն զի քու պատ-
կերդ եմ։

Ա՛յլ աղօթք.

Երբոր իմ ըրածներս կը յիշեմ,
վաղքս միտքս կը բերեմ, կը յուսա-
հատիմ բոլորովին, վասն զի դու
ստեղծեցիր որ քեզ ծառայեմ, դքեզ
սիրեմ յամենայն սրտէ, յամենայն
զօրութենէ մտաց, ես չէ՛ թէ բոլոր
սրտովս չեմ սիրած, հապա ամե-
նեին չեմ սիրած, մանաւանդ քու
թշնամեացդ՝ աշխարհի՛ մարմնոյ՝
սատանայի ծառայեր եմ՝ դո՛ւ պա-
տուիրեցիր որ եղբայրս ալ սիրեմ,
ես չէ՛ թէ չեմ սիրած, հապա թըշ-
նամութիւններ ըրեր եմ՝ ատելով,
զրկելով, ոխ պահելով, բամբասե-
լով։ Երբոր ասոնք իմ դիմացս բերէ
սատանան դատաստանի առջև, եր-
բոր մէկիկ մէկիկ յիշեցընէ քու ար-
դարութեանդ առջև, այս հոգին իմս
է, ինծի ծառայեց ըսելով՝ ուզէ՛ զիս
իր հետը տանելու, ես ի՛նչ պիտի

ընեմ այն սարսափելի ատենը. ուրիշ ճար չունենալով՝ հիմակուրնէ կը վազեմ կը փաթթուիմ սուրբ խաչին ոտքը, և կ'աղաղակեմ: Ո՛վ արդարութիւն Աստուծոյ՝ ես մահապարտ եմ, դատապարտուած եմ, բայց նայէ ինչ տեղ ապաւիներ եմ. այս սուրբ խաչն է՝ որ Մարիամ Մագդաղենացւոյն մեղքը լուաց, աւաղակը սրբացուց, Բարբրբան ազատեց, հեթանոս հարիւրապետը փրկեց, ես որ այս սուրբ խաչին պլլուեր կեցեր եմ, մէկը զիս չեկրնար դատապարտել:

Եւ դու, ո՛վ բարի Յիսուս, յիշէ որ ետքի օրդ ինչ նեղութիւններ քաշեցիր. խաչին վրայ թւերդ բացիր զիս մեղաւորս գրկելու համար, հինգ վիրօք վիրաւորեցար, սուրբ արիւնդ գետի մը պէս վազցուցիր, որ իմ մեղքերս իմ աղտեղութիւնս լուանաս. ահա հասաւ այն օրը՝ այն ժամը՝ որ զիս սրբես, զիս գրկելով

աղատես թշնամիներուն ձեռքէն՝ որ կ'ուզեն զիս տանել:

Ամէն բարեկամներէ նաեւ երկնաւոր Հօրէն թողուեցար, բայց ինչպէս որ դու մեղաւորները չթողուցիր, քու կողդ բացիր, տեղի ապաստանի ցուցիր, ետքն ալ մեղաւորաց համար գլուխդ խոնարհեցընելով՝ սուրբ հոգիդ երկնաւոր Հօրդ ձեռքը աւանդեցիր, արդ ուրեմն պահէ զիս զմեղաւորս քու խաչիդ զօրութեամբը: Վասն զի իմ հոգիս ալ ամէն ստեղծուածներէն թողուած՝ ապաւինելու տեղ կը փնտռէ. քու խաչելեալ գիրկդ կը դիմէ, բացուած կողիդ մէջը կ'ապաւինի, ընկալ զիս թող սուր որ քեզի գամ: Ահա՛ կը թողում զաշխարհ, քու ձեռքդ կ'աւանդեմ իմ հոգիս, ներէ՛ մեղքերուս, մի ձգեր երեսէդ, վասն զի դու ես Աստուած փրկիչ իմ. առաջի քո է ամենայն ցանկութիւն իմ, առ քեզ փափաքի հոգի իմ:

Աղաչեմ, Յիսուս փրկիչ իմ, վառն
փրկագործութեան սիրոյդ՝ որով զիս
սիրեցիր, և իմ՝ փրկութեանս համար
այսչափ չարչարանք քաշեցիր, այս
ժամէս զիս փրկէ, աստուածային
արդարութենէ զիս ազատէ :

Այլ աղօրք .

Յոյս մեր Բանդ Աստուած, և միջ-
նորդ փրկութեան մերոյ Յիսուս Քրիս-
տոս, երբոր հոգեվարութեանս ա-
տենը կը հասնիմ, երբոր ես վերջին
թռչակս առած սուրբ հաղորդու-
թեամբ կը պատրաստուիմ քու դա-
տաստանիդ առջև ելնելու, ուրիշ-
ները կը պատրաստուին հողին տակը
զիս թաղելու, սատանաներն՝ այսք
չարութեան՝ օդոյն մէջը կը լեցունին
հոգիս արգիլելու որ զԱստուած չը-
տեսնեմ, իրենց պէս արտաքին խա-
ւարը մնամ. բանսարկուն իր նա-
խանձէն լեցուած, արբանեակներով

վրաս պիտի վաղէ, դատաստանիդ
առջև պիտի քաշէ, արդարութեամբ
պիտի ուզէ զիս դատապարտել տալ,
իմ մեղքերուս թիւը առջևդ թափե-
լով, մահացու և ներելի՝ մեծ ու
պզտիկ մեղքերս յիշեցնելով, դու
արդար անաչառ դատաւորդ՝ եթէ
այն ատենը արդարութիւնդ մինակ
նայելու ըլլաս, ես պարտաւոր կ'ել-
նեմ, կը դատապարտուիմ յաւիտե-
նից կորուստը. բայց մէկալ կողմէն
յիշէ՛ այն ատեն քու գթութիւնդ,
մանաւանդ ամէնէն աւելի յիշէ՛ քու
ըսածներդ : Դու ըսիր, Տէր իմ, ան-
սուտ բերնովդ . Որ որ ոռտիցի ի
տնանէ՝ մի՛ մեռանիցի : Երբ որ ոռ-
տիցի ի հացի յայտնանէ՝ կեցցի ի
յաշխտեան : Հիմա ես եմ որ ճաշա-
կեր եմ քու սուրբ հացդ, որ է քու
սուրբ անմահական մարմինդ, մէկ
մարմին և արիւն եղեր եմ քու հետդ,
ինչպէս պիտի դատապարտես մեռ-
ցընես յաւիտեանական մահուամբ ,

ինչպէս կրնաս մոռնալ քու խօսքը՝
իմ շարութեան համար: Դու ըսիր
որ. Ես կենդանի եմ վառն հօր, և
որ ոչոքեմ զիս, և նա կեցցե վառն
իւմ: Ես ոչ միայն մէկ անգամ, հա-
պա շատ անգամ ճաշակեր եմ ըզ-
քեզ, ո՛վ անմահ հաց, և խմեր եմ
սուրբ արիւնդ անմահ բաժակէն,
այն անգին արիւնը՝ որուն մէկ կա-
թիլը հերիք է ամէն աշխարհ փըր-
կելու:

Յիրաւի ես արժանի եմ բիւր դա-
տապարտութեան, վասն զի ուրիշ ան-
թիւ մեղքերէս զատ՝ քու սուրբ մար-
մինդ ալ անարժանութեամբ ու սըր-
բապղծութեամբ առեր եմ շատ ան-
գամ. բայց տես, Տէր, որ քու սուրբ
արիւնդ իմ սիրտս ընդուներ եմ,
ինչպէս դատապարտուի ասանկ
քրիստոնեայն. ինչպէս խաղալիկ ըլ-
լայ սատանային իմ մարմինս՝ որ
քու սուրբ մարմնովդ կերակրուած է:

Ուրեմն միայն ասոր համար՝ որ

չլլայ թէ սատանան ծաղր ընէ ա-
ւետարանին խօսքը, կ'աղաչեմ իմ
մեղքերս քու սուրբ արեանդ համար
լուանաս, քաւես, և քու սուրբ մար-
մնովդ անմահացընես յաւիտենական
կենօք: Մի՛ ասացէ թշնամին թէ
յաղթեցի նմա, կամ նեղիչք իմ
ցնծացեն, թէ ես սատանեցայ:
Ես յողորմութիւնս քո, Տէր, յուսա-
ցայ, ցնծացաւ սիրտ իմ ի փրկու-
թեան քում, օրհնեցից զՏէր զբա-
րերարդ իմ: Լուր մեզ Աստուած
փրկիչ մեր, յոյս ամենայն ծագաց
երկրի: Եւ ո՛վ է մեր յոյսը և փըր-
կիչը, եթէ ոչ դու՝ Յիսուս. ո՛վ է
մեր բարեխօսը, եթէ ոչ դու՝ նորոց
կտակարանաց միջնորդ Յիսուս, որոյ
հեղումն արեան առաւել խօսի՛քան
զՀաբելին:

Տէր, առ ո՞վ երթիցոչք, բանս կե-
նաց յաշխտեսխանաց ոռնիս, և մեք
հաշտուցաք և ծանեաք: Տէր, ու
րո՞ն երթանք, որո՞ն իյնանք ասանկ

Թշուառութեան օրը, ուր որ և է բարեկամ չի կրնար օգնել. քեզի կը դիմենք, որուն քովը անանկ խօսք կայ որ յաւիտենական կեանք կը բերէ: Ասանկ ըսաւ Պետրոս առաքեալը, երբոր լսեց որ քու սուրբ մարմինդ պիտի ըլլայ մեզի հաց կենդանարար: Քու խօսքդ բռնելով թէ՛ ո՛վ որ սուրբ մարմինդ և արիւնդ ճաշակէ, յաւիտենական կեանք կ'ունենայ, այս անսուտ խօսքիդ բոլորով սրտիւ հաւատալով, քու սուրբ մարմնովդ կերակրեցայ, ինծի թոշակ ճանապարհի առի: Թէ որ դործ մը չունիմ, գոնէ հաւատքիս համար հասիւր ինծի, ազատէ՛ զիս արդար բարկութենէդ, վասն զի հաւատացաք թէ՛ Դու ես որդի Աստուծոյ կենդանոյ: Մատիցո՛ւք այսուհետեւ համարձակութեամբ առաջի անթոյ շնորհացն նորա, զի ընկալցուք զօղորմութիւն, և գտցուք շնորհս ի դէպ ժամանակի օգնականութեան:

Այլ աղօթք.

Տէր, առանց քեզ ես ոչինչ մ'եմ, առանց քեզ թշուառութիւն եմ, նոյն ինքն մեղք եմ, բոլոր աշխարհիս բարիք՝ չարիք են, առանց քու օգնութեանդ կ'իյնամ, կ'ոչընչանամ: Մի՛ թողուր զիս երեսէ: Տէր իմ, քու ստեղծուածդ եմ, քու արեամբդ փրկուած, մի՛ թողուր, արարիչ իմ, թագաւոր, լոյս, կեանք և ամենայն ինչ իմ: Ես զքեզ ուրացայ գործերովս, ես քեզի թշնամութիւն ցուցի, դու ինծի գթութիւն ցուցո՛ւր: Իմ բնութիւնս որդ մը, հող և ապականութիւն մ'է, դու ինքդ աստուածութիւն, լոյս, կեանք, բարեւարութիւն, գթութիւն, որ չես կըրնար ուրիշի չարիք հատուցանել: Միշտ ներող, միշտ գթած, գթա՛, ներէ՛ ինծի, ո՛վ մարդասէր Տէր, եսքի ատենս, երբոր պիտի լմըն.

նամ, երբոր պիտի երթամ աշխարհ մը՝ զոր չեմ գիտեր: Առաջնորդ, ուղեկից լիւր, Տէր մարդասէր, աս ճամբուս մէջ՝ որ ըսիր. Ես եմ ճանապարհ, և ճշմարտութիւն, և կեանք:

Աղօրք Յիսուսի ի վերջին կտակի իւրոշմ, ի ժամոռ մահուան վասն անկեանքի քրիստոնէից: Յոհ. ԺԷ.

Յիշէ՛, տէր իմ Յիսուս, որ երբոր ցաւագին օրդ հասաւ, մեռնելու պատրաստութիւն կը տեսնայիր իմ փրկութեանս համար, այն օրը աշակերտներուդ կտակ ընելէն ետեւ եւ լար ցաւագին սրտիւ աղօթք ընել երկնաւոր Հօրդ՝ ամէն քրիստոնէից փրկութեան համար՝ որոնց մէկն ալ ես եմ: Ես հիմա իմ հոգեվարութեանս ատեն՝ այն քու աղօթքդ քեզի կը մատուցանեմ, քու աղօթքովդ քեզ կ'աղաչեմ, որ զհայր Աս-

տուած փառաւորելով, ետքը իրեն աղաչանք ընելով քրիստոնէից համար, ասանկ ըսիր:

Ես վասն նոցա աղաչեմ, զորս ետուրն ինձ զի քո եմ:

Հիմա ես ալ ծառայ քո՝ Հօրն երկնաւորի որդի եմ սուրբ մկրտութեամբ, ուրեմն ինծի համար ալ աղաչեցիր այն ատենը: Հիմա ալ աղաչէ՛ խնդրէ՛ քաւութիւն, թողութիւն և փրկութիւն:

Պահեա զնոսա յանուն քո: Սուրբ սրա զնոսա ձրնարոտքեանք քով, ըսիր:

Արդ պահել տուր զիս հիմա սատանային յարձակմանէն, պահել տուր աստուածային արդար դատաստանէն՝ որ հիմա պիտի բացուի իմ վրաս, և սրբէ՛ մաքրէ՛ ամէն մեղքերուս աղտեղութիւնը:

Ո՛չ վասն նոցա միայն աղաչեմ, այլ և վասն ամեկայն հաշտուցեցեալ քանիւն նոցա յիս:

Ահա այս խօսքդ որ զուրցեցիր, յոյս փրկութեան է ինծի, խօսք մը խիթարութեան և քաջալերութեան՝ իմ այս ցաւագին ատենս. ցուցուր՝ որ չէ թէ միայն առաքելոց համար ըրիր այս աղաչանքը, այլ նաև ամենայն հաւատացեալ քրիստոնէից համար որ աշխարհ պիտի գան, որոնց մէջն ես ալ կամ: Մեղաւոր եմ՝ բայց հաւատացեալ, չարագործ՝ բայց զղջացեալ, բոլորովին յուսացեալ ի քեզ, Քրիստոս, յոյս իմ ի մանկութենէ իմմէ, յոյս իմ ի ժամանակի ծերութեան իմոյ, և այսօր յոյս իմ՝ յաւուր մահուան իմոյ:

Ես զփառսն զոր ետուշր ինձ, ետուշր ետեա, զի իցեն ձի՝ որպէս և մեք ձի եմք:

Հայր երկնաւոր՝ ըսիր, կ'աղաչեմ որ մէկ ըլլան մեզի հետ, միանան մեր աստուածութեան փառքը տեսնելով, ինչպէս որ մենք ալ մէկ ենք: Օրհնեալ լիցի՛ այն բերան Յիսուսի,

գովեսցի և փառաւորեսցի այն լեզուն Քրիստոսի, որ ինծի համար սոսանկ զօրաւոր բարեխօսութիւն կ'ընէ:

Հայր, զորս ետուշր ինձ կ'աւիրմ զի ոչք ես եմ, և ետեա իցեն ընդ իս, զի տեսանիցեն զփառսն իմ:

Փառք մարդասիրութեան քո, Յիսուս, որ այն ցաւագին օրդ, քու ցաւերուդ՝ տանջանքներուդ մոմըտուքը մէկդի թողով՝ իմ փրկութիւնս կը հոգայիր, զիս մեղաւորս Հօրդ հետ հաշտեցընել կ'աշխատէիր. ինծի համար միջնորդութիւն կ'ընէիր՝ որ դու ուր ես, ես ալ հոն ըլլամ, քու փառքդ տեսնեմ. ուրեմն ես ասկէց ետքը ինչո՞ւ համար տըրտմիմ տարակուսիմ իմ փրկութեանս համար:

Յիշէ՛, տէր իմ Յիսուս, այս ետքի աղօթքդ որ ըրիր ինծի համար, վասն զի խիստ ցաւագին սրտիւ ըրիր. իմ ցաւագին ատենս ալ հասեր է, զիս

քովդ ան. հիմա իշխան աշխարհիս
այսօրիկ պիտի գայ իմ վրաս մեղք
փնտռելու, դատաստանի քաշելու,
զիս կորսնցընելու. դու դանիկայ
կորսնցորդ, դատապարտէ՛, դու որ
չես ուզեր քուկիններէդ մէկը կոր-
սընցընել: Աստուածային արդարու-
թեան դատաստանը ինչ որ զուրցէ
իմ վրաս դատաստանին մէջ, ես
միշտ աս քու աղօթքդ քեզի կը յի-
շեցընեմ, քու աղօթքովդ քեզի կ'ա-
ղաղակեմ, ուրիշ ըսելիք չունիմ. և
կը հաւատամ որ ասանկ աղաչան-
քովդ չեմ կորսուիր, այլ յուսալով
ապաւինելով քեզի կու գամ, Տէր
գթութեան, և Աստուած ամենայն
ողորմութեան:

Աղօրք աս սուրբ Աստուածածին.

Ո՛վ տիրուհի փաստաբան մեր,
եկաւ հասաւ այն ատենը՝ որ ինծի

համար բարեխօսես ահաւոր ատե-
նին մէջ՝ Գրիստոսի առջև:

Ո՛վ պաշտպան մեր, եկաւ ատենը
պաշտպանելու զիս սատանային ձեռ-
քէն. ցուցուր քու պաշտպանութիւնդ,
քու մայրական զօրութիւնդ:

Ո՛վ հարսն ընծայեալ յերկրէ յեր-
կինս, մեք երկրաւորքս զքեզ հարս
ղրկեցինք երկինքը Ամենասուրբ եր-
րորդութեան, որ ասանկ սոսկալի
օրս՝ մեր ողորմելիութեան հասնիս:

Դու այն Նսթեր տիկինն ես, որ
մէկ խօսքով զհաման թշնամին՝ սա-
տանան՝ կորսընցուցիր, ամէն հա-
ւատացեալները մահուանէ ազատե-
ցիր. ազատէ զիս յաւիտենական
մահուանէ. կորսընցուր հիմա բանս-
արկու սատանան, որ իմ ետեւս
կը պտըտի կորսնցընելու:

Դու այն օրինակեալն Յուդիթ
տիկինն ես, որ զշողեփեռնէս՝ սա-
ղայէլը սպաննեցիր, խեղճ քաղաքը
Բեաթղուա՝ սուրբ եկեղեցին մա-

հուան պաշարմանէ ազատեցիր. ահա եկեր է թշնամին սատանայ, իմ մեղքերովս զիս պաշարեր է. ելիր ցուցուր քու զօրութիւնդ. և հոգիս փրկէ այս տագնապէս, այս պաշարմանէս:

Միայն քու բարեխօսութիւնդ զիս պիտի փրկէ, թէ որ դու այսօր քու տիկնութեան իշխանութիւնդ չբանեցընես, մայրական պաշտպանութիւնդ չցուցընես, չբարեխօսես, ես կորսուած եմ, իմ աղօթքներս անարժան են, պիղծ են Աստուծոյ առջև. իմ ճգնութիւններս՝ ապաշխարութիւններս ոչինչ են, սիրտս միտքս ուղիղ չեն, Աստուծոյ հաճոյ չեն: Դու ես միայն, Մայր ճշմարիտ, որ իմ աղտեղութիւնս կրնաս գոցել, իմ գէշութիւնս ծածկել. վասն զի մէկ խօսքդ՝ երկուք չըլլար Քրիստոսի առջև:

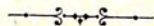
Թէ որ երկրաւոր թագուհիներ՝ շնորհք խնդրելով մահապարտ մարդը

կ'ազատեն մահուանէ, որչափ փառք պիտի ըլլայ, Տիրամայր, երբոր դատաստանին օրը ամէնուն ալ յայտնի ըլլայ՝ որ իմ փրկութիւնս յուսահատեալ էր, միայն քու ձեռքովդ եղաւ փրկուիլս, միայն քու բարեխօսութիւնդ պաշէց զիս արդար դատաստանէն Աստուծոյ: Այն առտենը ուրախութեամբ կարենամ ես ալ քեզի հետ երգել քու երկնային երգդ. Մեծացուցէ անձն իմ զՏէր, և ցնծացէ հոգի իմ Աստուծով փրկչաւ իմով: Ողորմութիւն արար յազգաց յազգս երկրեղածաց իւրոց, և արար զօրութիւն բազկաւ իւրով:

Եւ դու, տէր իմ Յիսուս նախախնամող ամենայնի, ինծի պէս մեծ մեղաւորը՝ մօրդ բարեխօսութեամբը փրկելով, փառաւորէ մօրդ անունը. ինծի պէս ողորմութեան անարժանը՝ արժանաւոր ըրէ, Տէր իմ, նայելով քու մօրդ միջնորդութեանը. այս ընելով՝ մօրդ անունը բարձրա-

նայ ամէնուն առջև: Դու պատուէր
տուիր պատուելու զծնողս. դու զիս
մեղաւորս և անարժանս թէ որ նե-
րելով փրկես, ամէնէն աւելի կը
պատուես զմայրդ թագուհին հրեշ-
տակաց, որ է պարծանք աշխարհի,
անգին գանձ եկեղեցւոյ, ասպատան
մեղաւորաց, փրկութիւն յուսաճա-
տելոց ի ժամու մաշուան:

Այս աղօթքմիրէս զատ՝ թէ որ կ'ուզես,
կրնաս եօթը խոցիմ աղօթքմիրը ըմել:
Աւագ շաբթում, ու մեծպահքիմ վեցի-
րորդ շաբթում աղօթքմիրը:

Ա Ղ Օ Թ Ք

ՎԱՍՆ ՆՆՋԵՑԵԼՈՑ

Տէր Յիսուս Քրիստոս, արարիչ և
փրկիչ ամենայն աշխարհի, որ յա-
րութեամբ ամէն աշխարհ ուրախա-

ցուցիր. յիշէ՛ այսօր քու արարչա-
կան սիրովդ մեր ննջեցելոց հոգի-
ները, ողորմէ, ազատէ իրենց տան-
ջանքէն՝ զոր կը կրեն մանաւանդ
մեր ծնողաց հոգիքը, ու որոնց հա-
մար աւելի պարտական ենք աղօ-
թելու: Յիշէ՛ նոյնպէս անյիշատակ
հոգիները, քու սուրբ ծննդեանդ ու
մարդանալուդ համար կ'աղաչենք՝
թողութիւն տուր այսօր անոնց յան-
ցանացը:

Յիշէ՛ քու սուրբ շարչարանքներդ,
հինգ վէրքդ, սուրբ անգին արիւնդ՝
որ մեզի համար թափեցիր. և ա-
րեամբդ բարեխօսելով իջեցուր աս-
տուածային արդար դատաստանին
բարկութիւնը: Տուր այս ժամուս
մխիթարութիւն, թեթևութիւն, մա-
նաւանդ ազատութիւն իրենց տան-
ջանքներէն, որ հրեշտակաց և սրբոց
խառնուելով, անոնց հետ մէկտեղ
օրհնեն զքեզ յաւիտեան. ամէն:

Այլ աղօթք.

Ողորմէ՛, Տէր իմ, ողորմէ՛, դու որ երկնքէն իջաք, մեզի համար մարմնացար. դու որ խաչին վրայ ամենակարող ձեռուըններդ տարածեցիր, դամուեցար, ու մեզի համար սուրբ արիւնդ թափեցիր. դու որ անմահ բնութիւն ըլլալով՝ մեզի համար մեռար, ի գերեզման մտար. դու որ նորէն ողջնալով՝ յարութիւն առնելով, մեռած բնութիւնն իսկէն դանապուցիր, ամէնուս ալ յոյս յարութեան տուիր, զաշխարհ նորէն փրկեցիր, ու համբառնալով երկինքը նստար ընդ աջմէ չոր:

Այս ամէն բանն որ կրեցիր, Տէր իմ, մեզի համար՝ յիշէ, այնչափ ննջեցեալքը քու անդամներդ միտքդ բեր, քու արդիւնքներդ պարապ մի՛ հաներ, ցուցուր քու հպօր կարողութիւնդ, Տէր իմ, առաջի սրբոց և

հրեշտակաց. ողորմէ՛ մեր ննջեցելոց, սրբոցդ հետ մէկտեղ այսօր տրժանի ըրէ բնակակից ըլլալու, զքեզ օրհնելու յաւիտեանս յաւիտենից. ամէն:

Այլ աղօթք.

Ո՛վ Յիսուս, որ պարտիզին մէջ այնչափ տրտմեցար, որ ինչուան աբիւն քրտնեցար մեր փրկութեանը համար, ազատէ այսօր մեր մարմնաւոր ծնողաց հոգիները:

Ո՛վ Յիսուս, որ մեր փրկութեանը համար ձեռուըններդ՝ ոտուըններդ ծակելով՝ խաչին վրայ քաշկոտուելով դամուեցար, յիշէ, ազատէ այսօր այն հոգիները՝ որ հոգևորապէս մեզի ծնող եղան:

Ո՛վ Յիսուս, որ խաչին վրայ ծառաեցար մարդկային փրկութեանը համար, բժշկէ մեր ննջեցելոց ծառաւը, որ կը ծարուին կը փափագին

աստուածային տեսութեանդ, ցուցնու
այսօր արքայութեան մէջ քու փառքդ
մեր ազգականաց հոգիներուն :

Ո՛վ Յիսուս քաղցրագութ , որ մեր
փրկութեանը համար քացախ ու լե-
զի ճաշակելով համբերեցիր , փրկէ՛
այսօր այն հոգիները՝ որոնց համար
աղօթելու աւելի պարտականութիւն
ունինք :

Ո՛վ Յիսուս մխիթարութիւն վըշ-
տացելոց , յիշէ՛ այն տրտմութիւնը՝
երբոր երկնաւոր Հօրէն թողուեցար
մեր մեղքին համար , թող մի տար
այս հոգիները , մխիթարէ՛ այսօր քու
տեսութեամբ այն հոգիները՝ որոնց-
մէ մենք բարեւարութիւն մը տե-
սանք այս աշխարհիս մէջ :

Ո՛վ սուրբ արիւն խաչելեալ Միա-
ծնի , ո՛վ անհուն արգիւնք զեն-
ման պատարագի , որ խորանին վը-
րայ անմեղ զառան պէս զոհուելով
կը պատարագուիս : Այս պատարա-
գիդ անհուն արդեանցը համար կ'ա-

ղաչենք , յիշէ՛ այն սուրբ հոգիները՝
որ քեզի սիրական են , բայց իրենց
պակասութեանց պատիժը վճարելու
համար կը պատժուին աստուածային
արդարութեամբ : Յիշէ՛ , Տէր , քու
առաջին ողորմութիւններդ . թէ որ
հին ատենը անբան անասնոց պա-
տարագի մը համար իրենց պատի-
ժը կը դադրեցընէիր , քանի աւելի
պէտք է ողորմիս քու անմահ դա-
ռինդ պատարագին համար , դո՛ւ որ
մեզի և մեր ննջեցելոց համար կը
պատարագիս : Յիշէ՛ , տէր իմ Յի-
սուս , ինչ տրտմութիւն որ քաշեցիր
չարչարանաց ատենը , երբոր քու
բարեկամներդ , ծանօթներդ ալ զքեզ
թողուցին , չկար մէկը որ զքեզ մը-
խիթարէր : Այն տրտմութեանդ հա-
մար մխիթարէ՛ այսօր մեր բարե-
կամներուն և ծանօթներուն տըրտ-
մեալ հոգիքը : Ո՛վ Յիսուս ամենա-
կարող , որ մեզի համար անանկ ցաւ
քաշեցիր՝ որ ամէն կարողութիւնդ

պակսեցաւ, ուժէ իյնալով, բոլոր
արիւնդ թափելով, գլուխդ խոնար-
հելով, անանկ հոգիդ աւանդեցիր,
մարդկային փրկութեանը համար մե-
ռար. ազատէ այսօր, Տէր իմ, այն
հոգիները՝ որոնց մենք պատճառ ե-
ղանք մեզաց. փրկէ, Տէր իմ, ամէն
հոգիները, և արքայութեան քո ժա-
ռանդ ըրէ որ գրեզ փառաւորեն յա-
ւիտեան. ամէն:

Ի խորոց կարգացի առ քեզ, և
այլն:

ԱՂՕԹՔ

ԱՌ ԵՕԹՆ ԽԵԴՈՒԹԻՒՆՍ

ՍՈՒՐԲ

ԱՍՏՈՒԱԾԱԾՆԻՆ

Առ առաջին խնդրո-
քիւնն.

Թնդա՛ և ուրախ
լեր, ո՛վ ընդունարան
չնորհացն Աստուծոյ.
յիշէ՛ այն ուրախու-
թիւնը՝ երբոր Գա-
րրիէլ հրեշտակն ու-
րախութեան աւետի-
սը միայն քեզ տուաւ,
այնչափ կանանց մէջ
դո՛ւ միայն ընտրուե-
ցար առաջի Հօրն

երկնաւորի՝ մարմնարան ըլլալու Բա-

նին Աստուծոյ, տեղի և բնակարան անբաւ աստուածութեան, և անոր հետ մէկտեղ զործակից ըլլալու փրկագործութեան մարդկային ազգի: Յիշելով այս մեծ շնորհքդ և անճառելի ուրախութիւնդ, սո՛ւրբ Աստուածածին, յիշէ այսօր իմ ուղորմելիութիւնս, որ զանազան թըշուառութեանց մէջ ընկած, անբաւ փորձութեանց մէջ ձգուած, աշխարհիս ծովուն մէջը կը տառապիմ կը նեղիմ մարմնաւոր և հոգեւոր տառապանօք, և մինակ յոյս իմ դու ըլլալով՝ քեզի ապաւիններ եմ բոլորով սրտիւ: Յիշելով այս իմ թշուառութիւնս, և քու առաջին խնդրութիւնդ, սո՛ւրբ ինծի այսօր շնորհք մը հոգեւոր ուրախութեան, փարատելով ինծմէ այն ամէն տրտմութիւնները, յուսահատութիւնները, որ իմ մեղքերս ինծի կը բերեն:

Ողջոյն քեզ Մարիամ:

Առ երկրորդ Խնդրոյն:

Ծնդատ և ուրախ լեր ընտրեալդ ի մէջ ամենայն կանանց. յիշէ այն ուրախութիւնդ՝ երբոր մայր Աստուծոյ եղար, կուսութեամբ ծնար ըգԲանն Աստուած, ուսկից որ սերօքէները՝ քերթէները կը դողան, դու անիկայ զաւակ ունեցար, գիրկդ տանելով, ձեռքովդ շօշափելով համարձակ վայելեցիր, մայր եղար անոր՝ որ աշխարհիս յոյսն էր և փրկութիւն, և ամէնուն ուրախութիւն: Յիշէ, ո՛վ սուրբ կոյս, այն ուրախութեան ժամը, և յիշելով սո՛ւրբ ինծի ալ այսօր ուրախութիւն մը, յոյս տալով իմ մեղացս թողութեան, որ թողութիւն առնելով մեղքերուս՝ ես ալ Յիսուսի բնակարան ըլլամ շնորհօք. և յոյս առնեմ զինքը տեսնելու ալքայութեան մէջ իրեն սրբոցը հետ. ամէն:

Ողջոյն քեզ Մարիամ:

Առ երրորդ խնդրիս հետև .

Ծնդատ և ուրախ լեր, սուրբ Աստուածածին, պաշտպան, յոյս և բարեխօս ամենայն քրիստոնէից . յիշէ այն ուրախութիւնը՝ երբոր տեսար միածին որդիդ երկնքէն իջած քովդ եկաւ մահուանդ տեսնել, երկինքը տանելու համար . սերորէներ՝ քերորէներ՝ դասք դասք հրեշտակաց՝ և ամենայն սուրբք ընկերանալով, օրհնելով, ուրախանալով առին երկինքը տարին : Յիշէ այն ուրախութեան ժամը, և այդ անպատմելի խնդութեանդ համար՝ որ Յիսուս միածինդ քեզի պարգեւեց, պարգեւէ ինծի ալ այսօր յոյս ապաւինութեան, տուր ինծի քու հզօր պաշտպանութիւնդ . որչափ մարմնաւոր փորձանք զայ վրաս, որչափ հոգեւոր փորձութիւն զայ սատանայէ՝ աշխարհքէ ու իմ մարմինէս, քու հը-

զօր աներևոյթ պաշտպանութեամբդ հասնիս, պահես, պաշտպանես : Այս պաշտպանութիւնդ ցուցնես ինծի մանաւանդ մեռնելուս տեսնել՝ երբոր ամէնքն ալ զիս կը թողուն՝ կը ձգեն, այն տեսնել քու մայրական պաշտպանութիւնդ տեսնելով մխիթարուիմ :

Ողջոյն քեզ Մարիամ :

Առ չորրորդ խնդրիս հետև .

Ծնդատ և ուրախ լեր, կոյս անարատ . յիշէ այն ուրախութիւնը զոր ունեցար, երբոր տեսար որ երկինքը ամէն սրբոց մէջ այնչափ հաճեցաւ քու վրադ Ամենասուրբ երրորդութիւնը, որ քովը առաւ, ընդ ալմէ մարդացեալ Յիսուսին նստեցուց, և անանկ անճառելի փառք լեցուց՝ որ մէկուն խելքը չհասնիր, միայն Ամենասուրբ երրորդութիւնը գիտէ, և դու վայելելով կը զմայլիս յաւի-

տեան: Այս խնդութիւնդ յիշելով՝ մի ձգեր զիս ասանկ թշուառութեան խեղճութեան մէջ, ինծի ալ քիչ մը այն փառքէն պատրաստէ: Եւ որպէս զի ես ալ հասնիմ այն փառքին, տուր որ վարքս շտկեմ, զըղմամբ ու բարեգործութեամբ աշխատիմ, և տուր որ յոյս ունենամ արքայութեան և երանութեան, յոյս զԱստուած տեսնելու, և զքեզ մայրդ Աստուծոյ՝ այն փառացը մէջ:

Ողջոյն քեզ Մարիամ:

Առ հիւնգերտոյդ Խնդաքիւնն .

Ծնդա՛ և ուրախ լեր, դուստր լուսոյ Հօրն երկնաւորի. յիշէ՛ այն ուրախութիւնը՝ զոր ունեցար երբոր Հայրն երկնաւոր տեսնելով քու ծայրագոյն խոնարհութիւնդ՝ զքեզ դրաւ թագուհի երկնի և երկրի, մայրական հովանաւորութեամբ պաշտպանել զսուրբս, զթութեամբդ դարձու-

ցանել զմեղաւորս: Քու փառքովդ զարդարուեցաւ լեցուեցաւ այն երկնային դրախտը, երկինքը եղած աւմէն սուրբ և ամէն դասք հրեշտակաց՝ յատուկ ուրախութիւն ունեցան՝ տեսնելով զկոյսդ ամենախոնարհ այն փառաց բարձրացած. և բոլոր եկեղեցին Քրիստոսի՝ մեծ ուրախութիւն կ'իմանայ յիշելով քու փառքդ, որ եղար պարծանք քրիստոնէից, փառք Աղամայ և Եւայի: Այս խնդութեանդ համար տուր ինծի այսօր, ո՛վ թագուհի, տիրուհի երկնի և երկրի, շնորհք մը արդիւնաւորելու, որպէս զի չէ թէ միայն մեղքերէ հեռանամ, հապա նաև արդիւնք վաստդկիմ. քանի որ կեանք ունիմ, շունչս վրաս է, ատենս պարապ չանցընեմ, այլ ամէն գործս ի փառս Աստուծոյ ընելով վարձք չաւհիմ: Տուր ալ որ որչափ խաչ և նշանութիւն ունենամ, այն նեղութեանս մէջ ուրախութիւն մը իմանամ Աս-

տուժոյ համար քաշելով, իրեն կամացը ապաստան ըլլալով օրհնեմ զՀայրն երկնաւոր, որ ասանկ մեծութեան զքեզ բարձրացուց:

Ողջոյն քեզ Մարիամ:

Առ վեցերորդ խնդրոքիւնն.

Ծնդատ և ուրախ լեր, մայր Բանին Աստուծոյ. յիշէ՛ այն ուրախութիւնը, այն փառքը զոր ունեցար, երբոր քու սիրելի որդիդ միածին՝ որպէս զի առաջի հրեշտակաց և ամենայն սրբոց պատուէ զքեզ իրեն մայրը մայրական պատուով, ինչպէս որ արժանն է, զքեզ առաւ գործակից իր դատաստանին: Արդարութեան դատաստանը իրեն պահեց, գթութեան և ողորմութեան դատաստանը քեզի յանձնեց. և կատարեալ իշխանութիւն տուաւ՝ որ ինչ շնորհք ուզես իրմէ, իսկոյն պիտի կատարուի. որով եղար յոյս ա-

մենայն արդարոց քրիստոնէից, յոյս և ապաստան մեղաւորաց: Ուստի այն ծառաներդ՝ որ այս աշխարհիս մէջ յատուկ ջերմեռանդութեամբ մը քեզ կը ծառայեն, զքեզ կը գովաբանեն, յատուկ շնորհք մը պիտի առնեն այս աշխարհիս վրայ, և անդին երկինքը յատուկ վարձք մը ու փառք. իսկ այն մեղաւորները որ քեզի կը դիմեն, այս աշխարհիս մէջ շնորհք դարձի և ապաշխարութեան պիտի առնեն, և անդին՝ փառք յաւիտենական սուրբերուն հետ:

Հիմա ես որ գլուխն եմ մեղաւորաց, և աղօթքով՝ եօթը խնդրութիւններդ յիշեցնելով քեզի կը դիմեմ, տուր ինձի այսօր, կ'աղաչեմ, շնորհք դարձի և ապաշխարութեան, որ ծանր մեղքերուս թողութիւն գրանեմ, և շնորհք ներողութեան և քաւութեան և ամէն մեղքերուս պատիժներուն. վասն զի իմ չարաչար մեղքերուս համար շատ պատիժ քա-

չելու արժանի եղայ : Որպէս զի քու
գթութեամբդ և միջնորդութեամբդ
Յիսուսին անաչառ դատաստանէն և
պատժէն ազատելով, արքայութեան
մէջ Աստուծոյ փառացը հետ քու
փառքդ ալ տեսնելու շուտով արժա-
նի ըլլամ, օրհնեմ զՅիսուս միածին
յաւիտեան, որ ասանկ փառաց դքեզ
հասցուց :

Ողջոյն քեզ Մարիամ :

Առ եօթներորդ խնդրոք խնեն .

Թնդա՛ և ուրախ լեր, Հարսն ա-
նարատ Հոգւոյն սրբոյ . յիշէ՛ այն
ուրախութիւնը որ ունեցար, երբոր
տեսար որ Հոգին սուրբ քու ամե-
նամաքուր կուսութեանդ վրայ զմայ-
լելով, զքեզ դրաւ գանձապետ իր
ամէն շնորհաց, անանկ որ շնորհք
մը չբաժնուիր չիտթուիր մէկու մը
ինչուան որ քու ձեռքէդ չանցնի .
ինչ մեծութիւն, ինչ փառք որ կը

վայելես , ո՛վ ամէնօրհնեալ սուրբ
Աստուածածին , ոչ երբեք պիտի
անցնի, այլ պիտի մնայ յաւիտեանս
յաւիտենից : Կ'աղաչեմ, սուրբ Աս-
տուածածին, այս խնդութեանդ և
այս փառքիդ համար տուր ինծի շը-
նորհք ընդունելութեան, որ ընդու-
նիմ ինչ շնորհք որ պէտք է հոգւոյս
և մարմնոյս ինծի և ամէն ազգա-
կաններուս, կենդանեաց և մեռելոց :
Ինչ շնորհք որ պէտք է փրկութեան
հասնելուս, դու որ ձեռքիդ մէջը
ունիս աստուածային շնորհաց գան-
ձը, և մայրական գթութեամբ կը
խնամես ամէն հաւատացեալները՝
հանէ աստուածային գանձէն այն
շնորհքները, և արժանի ըրէ ըն-
դունելու զիս անարժանս, որ քու
բարեխօսութեամբդ այս աշխարհիս
մէջ Աստուծոյ կամքը կատարելով,
անդին ալ արքայութեան արժանի
ըլլալով, գովեմ, փառաւորեմ դքեզ,
և քեզմով զՀոգին սուրբ, որ ասանկ

տիրուհի զրաւ զքեզ իր ամէն շը-
նորհաց :

Ողջոյն քեզ Մարիամ :

ԱՂՕԹՔ

ԱՌ ԵՕԹՅՆ ՎԼԻՍ ԽՈՅՈՒԱԾՈՑ

ԿՈՒՄԻՆ ՄԱՌԻԱՄՈՒ

Սա առաջինն .

Ո՛վ ցաւագին
սուրբ կոյս Աստուա-
ծածին , յիշէ քու
առաջին խոցդ՝ եր-
բոր Սիմէոն ծերու-
նւոյն բերնովը լսե-
ցիր թէ այն կուսա-
ծին որդիդ՝ զոր կը
զրկես՝ կը սիրես , ա-
տեն պիտի գայ որ
նշան հակառակու-
թեան ըլլայ . անանկ
բաներ պիտի տես-
նես՝ որ սիրտդ խոցուի , իբր թէ

սուր խոթէին սրտիդ մէջը : Այս
խօսքս լսելէն ետեւ՝ սուրը սրտէդ
չեղաւ, Յիսուս չհարչարուած՝ դու
սկսար սրտիդ մէջը խոցուիլ ու շար-
չարուիլ . քանի կը նայէիր միածին
Յիսուսին վրայ, սիրտդ ուրախանա-
լուն տեղը կը տագնապէր, արդեօք
ինչ նեղութիւններ պիտի քաշէ կը
մտածէիր, այն մտածմունքներով ե-
րեսունուերեք տարի կը տանջուէիր :

Ասոնք յիշէ՛, տիւրամայր, որ ինծի
համար քաշեցիր, որպէս զի ես փըր-
կուիմ, ես չկրեմ սատանային ձեռ-
քէն . Յիսուս միածին յանձն առաւ
իմ տեղս կրելու, անով քեզի ալ
ընկաւ կրելու այս խոցը : Եւ յի-
շելով առջի կրած վէրքդ, կ'աղա-
չեմ՝ որ այսօր իմ սրտիս մէջը տը-
պաւորես զսուր զղջման և արտա-
սուաց, որ մինչև ի մահ ոչ երբեք
պակսի իմ սրտէս ցաւն ապաշխա-
րութեան . Հոգւոյն սրբոյ շնորհքովը
սկսիմ լալ իմ մեղքերս, որ պատ-

հառ եղան Յիսուսին չարչարանաց,
և քու ասանկ խոցուելուդ :

Յիսուս ըլլայ ինծի կանգնելու
պատճառ և ոչ զլորելու . Յիսուս ըլ-
լայ իմ սրտիս խորհուրդը, իմ մըտ-
քիս յայտնութիւնը, տպաւորութիւ-
նը : Մտածմամբ ու ապաշխարու-
թեամբ անցընեմ իմ մնացած կեան-
քըս, որով փառաւորուի առաջի սըր-
բոց և հրեշտակաց քու առաջին խո-
ցիդ արդիւնքը իմ վրաս :

Հայր մեր որ յերկինս ես :

Ողջոյն քեզ Մարիամ :

Մայր ցաւագին,
Հար ըզսիրտ իմ
Յաւով քոյին,
Զոր կըրեցեր
ի տաճարին,
Յորժամ գուժեաց
Քեզ ծերունին
Զանցըս սըրոյն
Ընդ քում անձին :

Առ երկրորդն .

Ո՛վ ցաւագին ամէնօրէնեալ կոյս Մարիամ, յիշէ՛ քու երկրորդ կրած խոցդ, երբոր Հերովդեսին ձեռքէն փախար յեգիպտոս . օրբոյն Յովսէփայ հետ երկայն ճամբորդութեան նեղութիւնը քաշեցիր, որպէս զի զՅիսուս ազատես Հերովդէսին կոտորածէն՝ որ կ'ուզէր սպաննել : Ահա ես եմ այն Հերովդէսը՝ որ առաջ կեղծաւորութեամբ երկրպագել կ'ուզեմ Յիսուսի՝ ետքը սպաննել . վայ ինծի, քանի՛ անգամ անարժանութեամբ ընդունելով Հաղորդութեան սուրբ խորհուրդը, սրտիս մէջը իրաւցրնէ ուզեր եմ սպաննել զՅիսուս :

Այլ դու տիրամայր, այսօր յիշելով քու կրածդ, տուր ինծի դառնալու շնորհք մը : Ինչպէս որ առաջ փախար յեգիպտոս, հեռացուցիր

զՅիսուս հալածչին ձեռքէն, ետքը դադարելով հալածումը՝ դարձար նորէն հոն եկար, զՅիսուս հետդ բերելով՝ շնորհքն ալ՝ արքայութիւնն ալ հոն բերիր, տուր՝ որ ես ալ դադրիմ մեղանշելէս՝ որ պատճառ կ'ըլլայ զՅիսուս հալածելու, սրտէս հանելու : Իմ դադարելովս՝ դու ալ զՅիսուս դարձնես բերես նորէն իմ սրտիս մէջը շնորհօք, և սիրտս նորէն Յիսուսին բնակարան ըլլայ, որպէս զի քու երկրորդ խոցիդ արդիւնքը ինծի համար ալ շահաւոր ըլլայ, ապրեցընելով յաւիտենական կորստենէ :

Հայր մեր որ յերկինս ես :

Ողջոյն քեզ Մարիամ :

Մայր ցաւագին,
Հար ըզսիրտ իմ
Յաւով քոյին,
Զոր յեգիպտոս
Ի փախբասին

Կրեցեր յածել
Զաստուածորդին :

Առ երրորդն .

Ո՛վ մայր ցաւագին, հերիք չե-
ղաւ քու առաջին կրածներդ, հետդ
տանելով բերելով զՅիսուս տառա-
պանքով աշխատանքով Նգիպտոսի
երկայն ճամբորդութեան մէջ, հապա
երրորդ անգամ՝ մեծ վէրք կրեցիր
սրտիդ մէջն՝ երբոր իրաւցընէ կոր-
սընցուցիր զՅիսուս յերուսաղէմ՝ նոր
ճամբորդութեանդ մէջ . երեք օր
սիրտդ տագնապեցաւ պտտելով փըն-
տուելով՝ թէ ո՛ր գտնես այն անկո-
րուստ գանձն աշխարհի Յիսուս : Եր-
բոր տաճարին մէջ գտար, ցաւա-
գնեալ սիրտդ չդիմացաւ, մայրական
սրտով քու կրած տառապանքդ բա-
ցիր յայտնեցիր Յիսուսի :

Հիմա իմ սիրտս կորսնցուցեր է
զՅիսուս, բայց ամենեւին հոգ չունի

փնտռելու, այլ մէկդի թողլով զՅի-
սուս, իր հանգստութիւնը՝ երջան-
կութիւնը արարածոց մէջ՝ օտար
տեղեր կը փնտռէ, և ո՛չ տաճարի
մէջ՝ սուրբ գործերու մէջ, և հան-
գըստութիւն մը չիկրնար գտնալ . Յի-
սուս իւր երեսը դարձուցած՝ ինծմէ
պահուեր է, չերևնար : Այսպէս զըր-
կուած ըլլալով Յիսուսի տեսութենէն
ու խօսակցութենէն, հիմա զքեզ
կ'աղաչեմ, մայր ցաւագնեալ, բաց
այսօր քու կրածներդ, զրուցէ Յի-
սուսի . Զի՞նչ գործ գործեցեր, որդեակ :
Ինչո՞ւ թողուցիր այս խեղճ հոգին,
որ կը պտտի զքեզ գտնելու, և չը-
գիտեր ո՛ր գտնէ : Այս զրուցելով,
ա՛ռ այսօր ինծի համար նոր յա-
րատեութեան շնորհք մը, որ մեղ-
քերս զղջալէն ետև ալ ոչ երբեք մե-
ղանչեմ, և մեղքով չկորսնցընեմ իմ
սրտէս զՅիսուս : Այլ միշտ Յիսուսի
հետ մէկտեղ բնակակից ըլլամ, իր
շօրը տանը՝ տաճարի մէջ փնտռեմ

դՅիսուս ուր կը գտնուի: Ես ալ միշտ
հոն մնամ, հոն տեսնուիմ իր հետն՝
որ է աղօթք և բարեգործութիւն,
հեռու կենամ ստեղծութեաներէն՝ ուս-
կից կը փախչի Յիսուս:

Հայր մեր որ յերկինս ես:

Ողջոյն քեզ Մարիամ:

Մայր ցաւագին,
Հար ըզսիրտ իմ
Յաւով քոյին,
Զոր առ ի գիւտ
Կորուսելոյ
Կրեցեր որդւոյդ:

Առ չորրորդն.

Ո՛վ մայր ցաւագին, ի՞նչ եղաւ
արդեօք սիրտդ, երբոր քեզի իմա-
ցուցին՝ որ այն սիրելի միածին որ-
դիդ բռնեցին, չարագործի պէս դա-
տաւորներու առջև տարին, հրէա-
ներուն ամբօխը վրան ժողովուած

քահանայապետին առջև մահապարտ
վճռեցին, ապտակեցին, Պիղատոսի
ատենին մէջ ձեռուընները կապեցին,
չարաչար ծեծեցին, գլուխը փշով
պսակեցին. սուտ թագաւոր ձեացը-
նելով, ծաղր ընելով սուրբ երեսին
թքին, և հիմա պիտի տանին ի խաչ
հանելու:

Ասոնք թէ որ հասարակ մարդու
մը վրայ լսուին մէկու մը սիրտ չը-
ղիմանար՝ որչափ օտար մարդ ըլ-
լայ. ո՛ր մնաց անմեղ միածնի վրայ՝
մայրը լսէ, այսպիսի կուսածին Աս-
տուածորդի, և այսպիսի մայր Աս-
տուծոյ կոյս անապական: Ա՛խ, ի՞նչ
խօսքեր են, ի՞նչ խորհուրդներ, ի՞նչ
տեսիլ անարդանաց, ի՞նչ տեսիլ չար-
չարանաց խելքէ մտքէ վեր. և սա-
կայն այսպիսի մայր ըլլալով սիրտդ
ղիմացուցիր, ետեւէն դացիր տես-
նելու, որ դու ալ Յիսուսի քահա-
նայութեան խորհրդոյն մասնակից
ըլլաս:

Վասն զի այսչափ մեծ խորհուրդներուն՝ այսչափ դառնակսկիծ չարչարանաց պատճառ ես անարգ որդս եմ, ես Բարաբրա մարգասպան աւագակս եմ: որպէս զի ես Բարաբրա փրկուիմ, ինքն Յիսուս քահանայապետը յանձն առաւ իւր չարչարանքով զինքը զոհել, պատարագ մատուցանել իմ մեղքերուս թողութեան քաւութեան համար. դու ալ մայր Աստուծոյ, որդւոյդ հետ մէկտեղ կրելով գործակից եղար իմ փրկութեանս, մեծ խորհուրդներուն տեղեակ ու խելամուտ ըլլալով Սիմէոն ծերունւոյն խօսքը միտքդ բերի. իմացար որ քու Յիսուս միածնիդ անզեղջ հրէաներուն զլորումն պիտի ըլլայ աստուածասպանութեամբ, ինծի պէս մեղաւորիս կանգնում պիտի ըլլայ փրկագործութեամբ որ հեթանոս ազգէ դարձած հաւատացեալ հրէաներուն անդրանկութիւնը առի, բայց մահացու մեղ-

քերովս կորսնցուցի անդրանկութիւնս ալ, անմեղութիւնս ալ և զՅիսուս ալ. ես եղայ պատճառ՝ որ բռնեցին, չարչարեցին, ետքն ալ խաչուիլ վճռեցին:

Տո՛ւր ինծի այսօր յատուկ շնորհք և օգնութիւն մը, փորձութիւններէ պահուելու, աշխարհիս՝ մարմնոյ՝ սատանայի խարէութիւններուն չըհաւատալու:

Հայր մեր որ յերկինս ես:
Ողջոյն քեզ Մարիամ:

Մայր ցաւագին,
Հար ըզսիրտ իմ
Յաւով քոյին,
Զոր ի տեսիլ
Որդւոյդ կրեցեր,
Մինչ խաչ ի յուս
Բարձեալ տանէր:

Առ հիւնգերորդ.

Ո՛վ մայր ցաւադնեալ, ի՞նչ եղաւ սիրտդ՝ երբոր Յիսուսին բռնուիլն լսեցիր, ելար զինքը գտնելու և տեսնելու, և առաջին տեսնելդ այս եղաւ՝ որ զՅիսուս կուսածին՝ աչքովդ տեսար արիւնլուայ եղած, խաչը շալկած կը տանէին խաչելու: Ամէն իր քովի եղողները՝ դահիճներ, զինուորներ, կատաղի անգութ հրէաներ, մէկ հատիկ իրեն իբր օգնական՝ Սիմէոն կիւրեճացի՝ որ խաչին ծայրէն բռնած հետը կ'երթար, վասն զի Յիսուսին վրայ ուժ չէր մնացած ամենեւին՝ զարնելէն, ծեծելէն, իւր սուրբ արիւնը վազցնելէն: Եւ ահա տեսար՝ որ այն ամենակարող Բանն Աստուած՝ որ բոլոր աշխարհս ձեռքին վրայ կը տանի, ուժը ըսպառելէն գետինն ընկաւ աչքիդ առջև, անգութ գահիճները փոխանակ

ողորմելու զարնելով կ'ուզէին վեր վերցընել:

Ա՛խ, ի՞նչ եղաւ արդեօք այն ատեն մայրական սիրտդ. թէ որ օտար կանայք երուսաղեմի կու լային կ'ողբային, որ չէին ճանչնար իւր աստուածութիւնը, ի՞նչ եղար արդեօք այն ատեն դուն որ բոլորովին կը ճանչնայիր իւր աստուածութիւնը, իւր կուսածին ըլլալը, իւր սուրբ վարքը, իւր անմեղութիւնը: Ի՞նչ եղաւ քու սիրտդ երբոր նայելու ատենդ՝ քու աչքդ Յիսուսին աչքին դպաւ, ի՞նչպէս գորովեցաւ ճմլեցաւ սիրտդ:

Մէկ մ'ալ երբոր միտքդ բերիր Սիմէոն ծերունւոյն խօսքը՝ և Աստուծոյ կամքը՝ մարգարէներուն բերնով առաջուց զրուցուած՝ որ այս քու միածին որդիդ այսպէս պիտի չարչարուի, արիւնլուայ ըլլայ, գետինն իյնայ, որ բոլոր ազգ մարդկան փրկուի, այսչափ բազմութիւն

մեղաւորաց ոտք ելնեն կանգնին, դու
ալ Յիսուսին հետ միակամ, միաբան
սրտովդ Հօրն երկնաւորի նուիրեցիր:

Ահա այն մեղաւորներուն գլուխն
ես եմ, զիս փրկելու համար Յիսուս
այն խաչը տարաւ, դու ալ իրեն
հետ մէկ տեղ խաչուեցար, իմ հա-
րաշար մեղքերս քաւելու համար մէկ
տեղ խորովեցար: Ուրեմն ո՛վ մայր
Աստուծոյ, ո՛չ իմ արժանաւորու-
թեանս համար՝ հապա միայն Յի-
սուսի և քու կրածներդ պարսպ չեղ-
լալուն համար՝ այսօր զօրաւոր շը-
նորհք մը պարգևէ ինծի հինգերորդ
խոցիդ համար, որ Յիսուսին շար-
շարանքները՝ խաչուիլը՝ ես ալ պայ-
ծառ տեսնեմ հաւատոյ աչքով, մե-
ղացս գարշութիւնը իմանամ, ճըշ-
մարիտ զղջմամբ ապաշխարեմ: Շը-
նորհք ալ տուր որ ես ալ Յիսուսի
նման յօժարութիւն ունենամ խաչ
քաշելու, գոնէ ինչ խաչ որ Աստուած
զրկէ՝ սիրով քաշեմ՝ չափգոհամ:

Հայր մեր որ յերկինս ես:
Ողջոյն քեզ Մարիամ:

Մայր ցաւագին,
Հար ըզսիրտ իմ
Յաւով քոյին,
Զոր ի տեսիլ
Որդւոյդ կրեցեր
Կալով խաչին
Քո առնթեր:

Առ վեցերորդն.

Ո՛վ սուրբ կոյս ցաւագին, ինչ
ղարհուրելի տեսիլ եղաւ, երբոր Յի-
սուս խաչը շաղկաժ հոգնած Գողգո-
թա լեռը հասաւ, հոն աչքովդ տե-
սար որ զինուորները խաչին վը-
րայ տարածեցին՝ սուրբ ձեռները
քաշկըռտելով երկնցընելով՝ խոշոր
գամերով գամեցին: Ա՛խ, ինչ եղաւ
մայրական սիրտդ՝ երբոր դամուե-
լուն ձայնը լսեցիր. կ'իմանայիր՝ որ

տախտակ չէր գամածնին, հապա մարմին կուսածին, մէկ հասիկ միածին որդւոյդ ձեռուէնէն էին՝ որ տախտակի պէս կը գամէին: Գամելէն ետեւ աչքիդ առջև տեսար՝ որ այն կուսածին Յիսուսը աւաղակի մը պէս խաչին վրայ բարձրացուցին բոլոր աշխարհի անարգ տեսիլ մը ցցուցին, որուն մարմինը չորս կողմէն վիրաւորուած, արիւնն դետնի վրայ կը վազէր կը լուանար:

Յիչէ այս ամէն կրածներդ, սուրբ Աստուածածին. յիչէ առջևդ եղած ողորմելի տեսարանը, քու ցաւագին ժամդ, ուր թէ որ Աստուած հրաշքով չպահէր, հազար անգամ կը մեռնէիր: Եւ յիշելով ասոնք, բաց շնորհօք իմ հաւատքիս աչքն ալ, որ ինչպէս դու աչքիդ առջև տեսար, ու տեսնելովդ՝ սրտէդ կսկիծը չհանեցիր, ես ալ մտքովս աչքիս առջև տեսնողի պէս ըլլամ այս կսկիծը, ո՛չ երբէք սրտէս հանեմ Յիսուսին

չարչարանքները, այլ միշտ յիշելով լամ ողբամ իմ մեղքերս, որ պատճառ եղան այս չարչարանքներուն, որով մէկ կողմը Յիսուս մարմնով խաչուեցաւ, մէկալ կողմն ալ դու անարատդ Յիսուսին հետ սրտովդ խաչուեցար:

Եւ ես որ հիմա բողբոլին ապաւինած փաթթուած կեցեր եմ այս սուրբ խաչին տակ, այսօր կատարեալ թողութիւն առնել տո՛ւր իմ մանկութենէ ըրած մեղքերուս. վասն զի երբոր արդարութիւնն աստուածային տեսնէ Յիսուսի այս չարչարանքները, ու քու կրածներդ ինծի համար, գութը կը շարժի, ողորմութիւնը կը դառնայ. և ես կ'արդարանամ արդեամբք չարչարանացն Յիսուսի և միջնորդութեամբ քու վիրացըդ: Եւ սրբոց հետ ընկերանալով, յաւիտեան կը փառաւորեմ Ամենասուրբ երրորդութիւնը, և զքեզ մայր կենաց և փրկութեան կը մեծարեմ:

Հայր մեր որ յերկինս ես :
Ողջոյն քեզ Մարիամ :

Մայր ցաւագին ,
Հար ըզսիրտ իմ
Յաւով քոյին ,
Զոր կըրեցեր
Խոցմամբ կողին ,
Եւ ըզմեռեալ
Որդւոյդ մարմին
Մինչ ի խաչէն
Վայր իջուցին :

Առ եօթներորդն .

Ո՛վ մայր ցաւագնեալ , որ միա-
ծին որդւոյդ հետ մինչև ետքը կրե-
ցիր սրտիդ մէջը՝ ինչ որ Յիսուս կը-
րեց իւր մարմնով ինծի համար . Յի-
սուս ամէն բան կրելէն ետև , ամէն
չարչարանքները լմնցուց . իւր յաղ-
թանակը տնկեց՝ սրբազնեալ հոգին
աւանդելով երկնաւոր Հօր ձեռքը :

Բայց քու խոցերդ , մայր ցաւագին ,
չլմնցան , այլ երբոր Յիսուս լմնցուց ,
դու ամէնէն սաստիկ խոցը այն ա-
տեն կրեցիր սրտիդ մէջ : Երբոր աչ-
քովդ տեսար Յիսուսին մեռնիլը .
երբոր զրկուեցար Յիսուսի կենդանի
տեսիքէն , կենդանի Յիսուսին տեղ՝
մեռեալ Յիսուսը աչքիդ առջև խա-
չէն վար առին , գիրկդ տուին . այն
կենդանի զեղեցիկ Յիսուսը քեզմէ
յափշտակեցին , հիմա բոլորովին խո-
ցոտած , արեան մէջ թաթխուած՝ նո-
րէն քեզի տուին :

Ա՛խ , յիշէ՛ այն ցաւագին ժամը ,
ն՛վ մայր ցաւոց , արդեօք ինչ փո-
խուած տեսար . ո՛ր վերքը կը նա-
յէիր , արդեօք փշեղէն պսակը , ար-
դեօք ձեռքին ծակերը , թէ ոտքին
ու կողին , և բոլոր մարմնոյն պատա-
ռուածքը . ինչ եղաւ այն ատեն
սիրտդ , ո՛վ մայր ծովացեալ վշտաց ,
յիշէ՛ որ ասոնք ամէնն ալ իմ պատ-
ճառաւս կրեցիր :

Հիմա ես գլուխս մեղաւորաց ,
մեղքերուս ծանրութենէն յուսահա-
տած ահա՛ այս սոսկալի օրը կը յի-
շեցընեմ, ո՛վ մայր ողորմութեան :
Մեծ են Յիսուսի և քու կրածներդ .
մի թողուր որ մեղքերս պարապ հա-
նեն զասոնք . անտանելի են այն
կսկիծները՝ որ սրտիդ մէջը կրեցիր ,
մի անպտուղ թողուր իմ չարու-
թեանս համար : Այլ ի խորոց սրտե
կ'աղաչեմ, յիշեցուր Յիսուսի դա-
տաւորին , և յիշեցընելով իմ փըր-
կութիւնս հոգա՛ . վասն զի թէ որ
ես ինծի մնամ՝ չեմ կրնար փրկուիլ ,
այս է իմ միակ յոյս :

Ո՛վ մայր Աստուծոյ , թագուհի
երկնի և երկրի , և գանձարան շը-
նորհացն Յիսուսի . երբոր ցուցընես
այս քու ետքի խոցդ մէկալ խոցե-
րուդ հետ մէկտեղ , և մէկ քանի
խօսքով բարեխօս ըլլաս իմ փըր-
կութեանս համար , յիրաւի կը գը-
թայ երկնաւոր Հօր սիրտը , իմ դա-

տապարտութեանս վճիռն ալ կը պա-
տուէ , զիս որդի արքայութեան կ'ընէ
քու անուանդ համար : Այն ատեն
այս քաշածներդ պարապ չեն ըլլար
ինծի համար . այն ատեն ես ողոր-
մելի մեղաւորս կ'ըլլամ փառք պար-
ծանք քու անուանդ , ամէնքն ալ
կ'իմանան՝ որ ինծի պէս մեղաւորը
պիտի դատապարտուէր , միայն քու
եօթն խոցերուդ միջնորդութիւնը զիս
փրկեց :

Անոր համար կ'աղաչեմ՝ որ իմ
կենդանութեանս ատեն այս երեք
շնորհքը ընես ինծի : Նախ՝ երբոր
սատանան զիս փորձութեան մէջ ձը-
գէ , ես ալ ինչ ատեն որ ըլլայ՝ եր-
բոր քու եօթն խոցդ բարեխօս բըռ-
նեմ , օգնութեան կանչեմ , այն ատե-
նը մէկէն երկնքէն հասիւր ինծի ,
քու երկնային գօրութիւնդ շրկէ ,
զիս մեղքերէն պահէ , թող մի տար՝
որ այն փորձութեան մէջը ընկնիմ :
Երկրորդ՝ մեռնելէս առաջ կատա-

րեալ զղջմամբ սուրբ Հաղորդութեան
խորհրդոյն արժանի ըրէ: Եւ երբորդ՝
ինչպէս որ Յիսուսին մեռնելու առեւ
քովը գտնուեցար, արժանի ըրէ, ով
մայր Աստուծոյ, իմ մեռնելուս ա-
տենն ալ՝ որ սուրբ Հաղորդութեամբ
մի մարմին՝ մի անգամ եմ եղած
Յիսուսի, շնորհքով երկնքէն քու
պաշտպանութեամբդ հասնելու զիս
մխիթարելու, և հոգւոյս թշնամի-
ներէն ազատելու:

Այս հիմակուան ըրած աղաչան-
քըս՝ միածնիդ մեռած օրուան յի-
շատակին համար կը խնդրեմ, ո՛վ
մայր գթութեան, ընդունէ, լսէ, թէ
որ մեռնելու ցաւագին օրս չկրնամ
աղաչել: Եւ մեռնելէս ետեւ ալ քու
բարեխօսութեամբդ զիս պարզերես
հանէ Յիսուսի դատաստանին առջև,
որ փրկութիւն գտնելով՝ զքեզ և քե-
զՅիսուս միայն յաւիտեան փառա-
ւորող ըլլամ իւր արքայութեան մէջ.
ամէն:

Հայր մեր որ յերկինս ես:
Ողջոյն քեզ Մարիամ:

Մայր ցաւագին
Հար ըզսիրտ իմ
Յաւով քոյին,
Զոր ի թաղման
Քո միածնին
Յիշատակաւ
Կրեցեր նորին:

Թէ որ այս աղօթքները ամէն օր չես
կրնար ըսել, սովորութիւն ըրէ՝ գոնէ մի-
այն եօթն ողջոյն ամէն օր մտադիւրու-
թեամբ զրուցելու: Դեռ մարմնաւոր փոր-
ձանք ալ գայ ու ի՛նչ մտքի փորձութիւն
բերէ սատամամ, միշտ սովորութիւն ըրէ՝
սուրբ Աստուածածնին եօթն խոցերը բա-
րեխօս կանչելու հաւատքով. վասն զի եօ-
թըն խոցից ջերմեռանդութեամբը շատ
հրաշքներ տեսնուած են:

ԵՐԳ

ԱՌ ՄԱՅՐՆ ՅԱԽԱԳԻՆ

Կայր առ խաչին մայր ցաւագին,
Արտասուալից և արտմագին
Մինչ էր զփայտէ կախեալ որդին:
Ընդ սիրտ նորա յոյժ սաստկագին,
Հառաչանօք կոծեալ ուժդին,
Ընդ մէջ էանց սուր երկայրին:
Զիմրդ թախծեալ և վըշտագին
Էր Մարիամ երանելին,
Մայրն Յիսուսի Տեառն միածնին:
Որ վըշտանայր և աշխարէր,
Յոյժ թողացեալ մինչ տեսանէր,
Ի գանս զորքին՝ որ աղնիւն էր:
Որպիսի՞ սիրտ կարծր ոչ ողբայր.
Թէ տեսանէր զՔրիստոսի մայր
Որ ի տանջանս համբերմամբ կայր:
Ո՞վ կարէր ոչ գոլ տըրտմակից,
Բարեպաշտի մօր ողբակից.
Որ միածնին էր ցաւակից:

Վասն մեղաց ազգին հարեալ,
Ետես զՅիսուս ի գանս մատնեալ,
Եւ տանջանացն հընազանդեալ:
Ետես զորդին իւր սիրելին,
Մեռեալ անտես եղեալ բնաւին,
Մինչ արձակեաց զիւր ըղհոգին:
Մայր խսկուհի, աղբիւր սիրոյ,
Տճւր զօրութիւն ցաւոց զգալոյ
Ընդ քեզ հեղուլ զարտօսր լալոյ:
Տճւր զի սիրտ իմ բորբոքեսցի
Ի Քրիստոսի սէրն վառեսցի,
Զի ընդ անձն իմ նա հաճեսցի:
Մայր սրբուհի զայն կատարեալ,
Զխաչեցելոյն զվերջս տնկեալ
Յիմուժ սրտի զնոյնս բեւեռեալ:
Որդւոյ քոյին խոցեցելոյ,
Աղբալի վասն իմ չարչարելոյ,
Գանիցըն զիս մասնակցեցո՛ւ:
Տճւր ինձ լինել քեզ ողբակից,
Խաչեցելոյն գոլ ցաւակից,
Ի կենցաղումս որչափ կեցից:
Մերձ առ խաչին ընդ քեզ մընալ,
Յօժարութեամբ ընկերանալ,

Ի միասին ցանկամ ողբալ :
 Կոյս կուսանաց աղնուազին ,
 Մի՛ լինիր ինձ արգ դառնագին .
 Այլ տուր ընդ քեզ գոլ ողբագին :
 Տուր Բրիստոսի զխաչըն կըրել ,
 Զչարչարանաց բախտըն յիշել ,
 Ըզվէրս նորին միշտ մըտածել :
 Տուր ինձ գանիւք վիրաւորել ,
 Այսու խաչիւ արբեալ լինիլ
 Վասըն սիրոյ որդւոյդ խաչիլ :
 Վառեալ սիրով և բորբոքեալ ,
 Քեւ կոյս եղէց ամբափակեալ ,
 Դատաստանի յօրըն հասեալ :
 Տուր ինձ խաչիւ ամբողջ պահիլ
 Եւ մահուամբ Տեառն պատըսպարիլ .
 Շնորհիւ նորին միշտ ջեռանիլ :
 Մինչ մարմինն իմ մեռանիցի ,
 Հոգւոյս իմոյ քեւ շնորհեսցի
 Փառք գրախտին , զի զմայլեսցի :
 Ամէն :

ԱՂՕԹՔ

ԱՌ ԵՕԹՆ
 ԲԱՆՍ

ՉՈՐ ԱՍԱՑ
 ԲՐԻՍՏՈՍ Ի
 ԽԱՉԻՆ

Հայր, քոյ
 դոցա, զի ոչ
 գիտեն զիկէ
 գործեն .

Հայր երկ
 նաւոր՝ այս
 ձայնս ուրի-
 շի չէ, սի-
 րելի Որդւոյդ
 ձայնն է՝ ու
 բուն վկայե-

ցիր, եթէ Դա ե Որդի իմ՝ սիրելի,
ընդ որ հասնեցայ: Հիմա այս հաճոյա-
կան Որդին թողեր է իր ցաւերը,
զիս կը հոգայ, այս մեղաւորին մեղ-
քերը մի՛ յիշեր կ'ըսէ, որ զինքն
Յիսուս մեղքերովս խաչ հանեցի,
քամահրեցի, և աւելի նախատինք
տուի սրբապղծութիւն ընելով:

Ո՛վ արդարութիւն Աստուծոյ, զիս
կ'ուզես պատժել անհուն յաւիտե-
նական պատժով, վասն զի զանհուն
Աստուածդ անարգեցի. բայց ահա
անհուն Բանն Աստուծոյ է՝ որ ինծի
համար կ'աղաղակէ. Հայր, թո՛ղ դո-
ցա: Ինծի համար ինքը կը պատ-
ժուի, կը պատարագուի, իրեն սուրբ
արիւնը իմ վրաս կը քամուի. այս
հերիք չէ՝ ցաւագին սրտիւ ալ կ'ա-
ղաչէ քեզի որ թողուս իմ մեղքս:
Հայր, թո՛ղ դոցա: Իրաւ՝ արդարու-
թիւն քո որպէս սուր սրեալ է, ու-
ղիղ դատաստան պիտի տեսնէ, վասն
զի իմ չար գործերս կեցած են,

պատիժ կ'ուզեն, և ոչ ողորմութիւն,
բայց զիս զարնելը՝ է նորէն զար-
նել, նորէն պատժել զԲանն Աստուած
յաւիտենական, որ ինծի համար
մարմին առած, խաչին վրայ դա-
տապարտուած կը մորթուի, մոր-
թուելու ատենն ալ կողկողալով նո-
րէն կը միջնորդէ: Հայր, թո՛ղ դոցա,
զի ոչ գիտեմ զիկն գործեմ: Պատ-
ճառն ալ տալով այնպէս թողութիւն
կը խնդրէ ինծի համար. վասն զի
յիրաւի չգիտցայ որ մեղքը ինչ գէշ
բան է եղեր, զԱստուած անարգել
մեղքով՝ որչափ սոսկալի բան է ե-
ղեր. ինծի ասոնք ջրի ձայն կու
գային: Բայց հիմա որ ճանչցեր եմ
մեղքս, խաչին պլլուեր եմ բոլոր
սրտովս, զիս մէկը չկրնար բաժնել.
որդին Աստուծոյ է որ կը վկայէ իմ
տգիտութեանս, կը բարեխօսէ զօ-
րաւոր բարեխօսութեամբ:

Ո՛վ անհուն ողորմութիւն աստուա-
ծային, եղիր խօսէ ինծի համար,

աղատէ զիս աստուածային արդա-
րութեան ձեռքէն՝ ըսելով. յերաւի
արժանի է այս մեղաւորս բիւր դա-
տապարտութեան, բայց որովհետեւ
բոլորով սրտիւ ապաւիններ է հիմա
այս պատարագիս տեղը, կը ներեմ
կը թողում իւր մեղքերը: Ես ալ
լսելով այս աւետեաց ձայնը՝ օրհ-
նեմ փառաւորեմ զՅիսուս միածին,
օրհնեմ զՀայրն երկնաւոր և զՀոգին
սուրբ, որ Յիսուսի ձայնին լսելով
ողորմեցաւ ինծի:

Սյուր ընդ իս իցես ի դախտին .

Ո՛վ երջանիկ բարբառ՝ որ եկաւ
հասաւ Յիսուսին բերնէն աւազակին
ականջը, թէ դատապարտուելու տե-
ղը՝ մեղքերուդ թողութիւն գտար,
դժոխքին տեղը՝ դրախտը վաստը-
կեցար: Ո՛վ երջանիկ ժամ, երբ մե-
ղաւոր մը իւր մահուան ատենը լսէ
Յիսուսին բերնէն այս խօսքս:

Ա՛խ, մարդասէր Տէր իմ Յիսուս,
որովհետեւ աւազակը քեզի խաչա-
կից եղաւ, քեզ խղճաց, շնորհք մը
տուիր՝ որով իրեն հաւատքը լուսա-
ւորուեցաւ, քու աստուածութիւնդ
ճանչցաւ, ճանչնալովը իւր մեղքը
խոստովանեցաւ, և խոստովանելովը՝
աղաչանքի եկաւ սրտովը քեզի դի-
մելով. Յիշէա զիս Տէր, յորժամ գայ-
ցես արքայոշքեաւրս քով: Նոյնպէս
ալ խոստովանելուն և աղաչելուն
համար՝ երկրորդ անգամ շնորհք
տուիր, որ է շնորհք շնորհաց, ար-
քայութեան հասցընելով, երկնաւոր
դրախտը մտցընելով:

Հիմա իմ հոգիս ալ խաչին տակը
քեզի կ'աղաղակէ. Յիշեա՛ զիս Տէր,
յորժամ գայցես արքայութեամբ
քով: Այս հոգիս որ զանազան մեղ-
քերով լեցուած է, աւազակէն աւելի
չարութիւններ, սրբապղծութիւններ
գործեր է, իր մահը մօտեցած տես-
նելով քեզ փրկչիդ կը դիմէ: Տո՛ւր

առաջ աւագակին պէս քեզի խաչակից ըլլալ, բայց շնորհք ալ տուր՝ որ աւագակին պէս համբերելով կըրեմ իմ խաչս, բիւր պատիժներու զիս արժանի սեպելով: Լուսաւորէ հաւատքս՝ որ քու աստուածութիւնդ պայծառ տեսնեմ և հաւատամ, և հաւատքովս սրտանց զղջալով խոստովանիմ մեղքերս. միշտ քու արքայութեանդ բաղձանքով աւագակին պէս՝ իմ չարութիւններս ձգեմ, խաչին վրայ դամեմ թիւր և չար կամքս մեռցնելով, արժանի ըլլամ ետքի օրս քաղցր ձայնով քու բերնէդ լսելու. Որովհետեւ մեղքդ ճանչցար, զքեզ պատժոյ արժանի սեպեցիր, իմ ղրկած խաչս ալ համբերելով քաշեցիր, հաւատքովդ՝ գործովդ՝ զիս դաւանեցար, ես ալ այսօր երանութեան ձայնը կու տամ քեզի. Այսօր ընդ իս իցես ի դրախտիս:

Կիև դռ, ահա որդի քո.

Ենչպիսի՜ ցաւագին ձայն քեզի համար, սուրբ Աստուածածին, որ յետ կուսածին Յիսուսն արիւնշուայ տեսնելու, այս խօսքս լսեցիր, որ է իբր Յիսուսին վերջին բարեւ տալը՝ լսելով. ես կը մեռնիմ՝ կ'երթամ, զիս ալ չես տեսներ մարմնով. իմ տեղս քեզի որդի ահա Յովհաննէս աւետարանիչը ըլլայ: Այս լսելով ինչ եղաւ սիրտդ, զՅիսուս թողուլ, Յիսուսին տեղը իր աշակերտը որդի առնել: Բայց ինչ ուրախալի ձայն ինձ մեղաւորիս համար, վասն զի Յովհաննէս աշակերտին անուամբն եւ օրինակովը՝ ամէն քրիստոնեայն ալ քեզի որդի ըրաւ Յիսուս, որոնց մէջը ես ալ կամ:

Մեր նախամայրն եւա մեզի մահ բերաւ, այն մահը քու միածին Որդիդ վրան առաւ. այսօր մեզի հա-

մար փայտէ կախուած կը մեռնի, որ Նւային կերած ծառին մահը մեր վրայէն վերցընէ. իսկ մեզի մայր կենաց՝ զքեզ դրաւ դուստր Նւայի, դուստր Հօրն լուսոյ յաւիտենականի, որ մենք մեղաւորքս քեզի դիմելով կեանք փրկութեան գտնենք, յաւիտենից մահուընէ ազատինք ճաշակելով զանմահ պտուղն որովայնի քոյ: Դու ես ուրեմն այսուհետեւ մայր մեր կենաց և փրկութեան, և ոչ նախամայրն Նւա, որ Յիսուսին մեռնելէն առաջ դու մեռար. իրմէ բաժնուեցար այս խօսքով. և զմեզ այսչափ ցաւով ու կսկիծով որդի վաստըկեցար, որդի վշտաց քոց, որդի անտանելի ցաւոց, որ Յիսուսին հետ մէկ տեղ խաչին քով խաչակից ըլլալով, սրտիդ մէջը մեռնելով զմեզ ծնար ի կեանսն յաւիտենից:

Հիմա շնորհակալ կ'ըլլանք Յիսուսին անչափ սիրոյն՝ որ այնչափ չարչարանաց մէջ իւր քաշածը մէկդի

թողլով, զմեզ մեղաւորքս հոգաց. և այսպիսի մայր փրկութեան մեզի դրաւ, որ է յոյս մեր ամենեցուն: Շնորհակալ կ'ըլլանք քեզի ո՛վ նախամայր փրկութեան մերոյ, ո՛վ մայր ճշմարիտ, որ Յիսուսին հետ մէկտեղ գործակից ըլլալով մեր փրկագործութեանը համար՝ կրեցիր անոր հետ: Նա մարմնովը կը կրէր, դու սրտիդ մէջ, ետքն ալ իւր մահուան ատեն քովէն չբաժնուեցար, սիրտդ դիմացուցիր, խաչին տակ կեցար. անով արդիւնաւորեցար մէկ որդւոյ տեղ՝ բերաւոր որդիքներ ունենալ. հայր Աբրահամու պէս արդիւնաւորեցար մեզ մեղաւորացս ապաստան ըլլալ:

Հիմա կ'աղաչենք մենք ամէնքս՝ որ ոչ միայն քու ծառայդ ենք, այլ և որդիք շնորհաց, խնամքի, պահէ մայրական հովանաւորութիւնդ մեր վրայ ցոյց տուր, որ չ'ըլլայ թէ չար գաղանը սատանան զմեզ յափշտա-

կէ, չ'ըլլայ թէ պարապ ելնէ այս-
չափ կսկիծը՝ ցաւը՝ որ Յիսուսին
հետ մէկտեղ կրեցիր: Տո՛ւր համար-
ձակութիւն՝ որ քանի՜ փորձութիւն
դայ մեր վրայ այս աշխարհիս մէջ,
զքեզ ունենանք մեզի ապաւէն՝ մեր
սիրտը մեր միտքը բանալու: Մենք
ալ եկեղեցւոյ որդիքս պարծինք ար-
քայութեան մէջ քու անունովդ՝ որ
առաջ Բեթղէհէմի մէջ հասուցիր ըզ-
հացն անմահութեան պտուղ որո-
վայնի քո, իսկ այսօր նոյն պտուղը
Գողգոթա լեռան վրայ դառնակսկիծ
չարչարանքով բաժնեցիր ի փրկու-
թիւն աշխարհի մեզ մեղաւորացս,
և այսպէս մեր փրկութեան գործը
այսօր քու մայրութեամբդ խաչին
տակը սահմանեցաւ:

Անոր համար կ'օրհնենք, երանի
կու տանք քեզի մենք ամէնքս աղգք
և աղինք ո՛վ մայր Աստուծոյ, և մայր
փրկութեան մեզ մեղաւորացս, և
կ'աղաչենք՝ որ չնայիս մեր անար-

ժանութեանը վրայ, այլ քու մայ-
րութիւնդ ցուցնես մեր վրայ, հիմա
մեղքերէ պահելով, սատանայի դո-
րութիւնը խորտակելով, ետքը մեր
մահուան ատենն ալ մեր քովը գըտ-
նուելով, որ չար սատանան հալա-
ծուի: Ըրէ՛ ո՛վ մայր կենաց և փըր-
կութեան, որ քեզմով արքայութեան
հասնելով, այս երանութիւնս եր-
կինքն ալ կարենանք տալ քեզի, և
քեզմով մեծացուցանենք զանբաւ
մարդասիրութիւնն Յիսուսի յաւի-
տեանս յաւիտենից. ամէն:

Աստուած իմ, Աստուած իմ, ընդէ՛ր
րոյդեր գիս.

Տէ՛ր իմ Յիսուս Քրիստոս, երբոր
այս քու ողորմուկ ձայնդ կը լսեմ,
սիրտս կը տրորի, կը գորովի: Քու
սաստիկ սէրդ լրաւ որ ես պիտի
կրէի իմ չկրելու համար՝ դուն իմ
մեղաւոր կերպարանքս առիր, իմ

տեղս դու կրեցիր: Հայրն երկնաւոր
վերէն տեսաւ որ իմ մեղաւոր կեր-
պարանքս մտեր ես, ինչ բարկու-
թիւն որ ունէր իմ վրաս, քու վը-
րադ թափեց, երես դարձուց: Այս
բանս քեզի ամէն տանջանքէն մեծ
եկաւ. ալ չգիմանալով իրբեւ զան-
գատելով մը աղաղակեցիր. Աստուած
իմ, Աստուած իմ, ընդէր քողեր զիս:
Պատճառը կը փնտռես՝ որ ինչո՞ւ
հայրն Աստուած զքեզ ձգեց, վասն
զի դու չունէիր խիղճ մը, չունէիր
մէկ արատ մը: Ա՛խ, պատճառը իմ
մեղքերս էին, այս ինչ մեծ են եղեր
իմ մեղքերս, որոց պատիժը քաշել
ուղեւորդ համար, զքեզ ալ ձգեց
թողուց Աստուած, թէպէտ էիր նոյն
ինքն անմեղութիւն և սրբութիւն
սրբոց:

Ա՛խ, Տէր իմ, ես այսօր ճանչնա-
լով մեղքերուս ծանրութիւնը, կը սոս-
կամ, մեղայ կը դռնեմ: Յիշէ խաչին
վրայի ողորմուկ ձայնդ՝ աղէկաւոր

սիրտդ ընր, դու ալ քու երեսդ մի
դարձըներ ինծմէ, մի թողուր զիս,
տէր իմ Յիսուս, Աստուած իմ: Վասն
զի կը տեսնեմ որ մեղքերուս ծան-
րութեանը և աններելի ապերախ-
տութեանցս համար՝ զիս բոլորովին
թողեր ես. չես խօսիր ինծի հետ
չնորհօք և ներշնչմամբ, ինչպէս որ
քու սիրելիներուդ հետ կը խօսիս.
չես բանար իմ միտքս, չես լուսա-
ւորեր հաւատքս, չես եռանդնացներ
իմ սիրտս զքեզ սիրելու, աշխար-
հէս հեռանալու:

Այսպէս չոր ցամաք մնալով իմ
սիրտս ալ՝ հիմա քու խօսքովդ քեզի
կ'աղաղակէ. Աստուած իմ, Աստուած
իմ, ընդէր թողեր զիս, ընդէր ա-
նարգես զիս, ընդէր դարձուցանես
զերեսս քո յինէն վասն մեղաց ի-
մոց: Ի՛նչ կ'ըլլամ ես խեղճ ստեղ-
ծուածս՝ երբոր դու արարիչդ երես
դարձընես, երբոր դու փրկիչդ զիս
չճանչնալ ցուցընես:

Ո՛վ Տէր իմ, չեմ կրնար ես ալ այս բանիս դիմանալ, կ'աղաղակեմ, դու Յիսուս ողորմէ ինձ. այն ժամուն համար որ այսպէս թողուած եղար երկնաւոր Հօրէն իմ սիրոյս համար, դու հիմա մի թողուր զիս, այլ դթութեան աչքով նայէ, պահէ, պահպանէ մեղքերէ, և հոգեւոր ու մարմնաւոր փորձանքներէ, ինչուան որ քու սուրբ երեսդ տեսնելու արժանի ընես արքայութեան մէջ. ամէն:

Ծարասի եմ.

Փա՛ռք երկայնմտութեանդ, Տէր իմ, որ իմ փրկութեանս համար այսչափ հաղարապատիկ քաջեցիր. աւարիչդ Ովկիանոս ծովու՝ ինչպէս եղաւ՝ որ դու կարօտ ըլլաս Ղուրի, ծարաւիս՝ և Ղուր չգտնես: Բայց քու ծարաւիդ իմ փրկութեանս համար էր, և իմ հոգիս ազատելու: Տես.

նելով որ դրախտին մէջ ծառին քով կը գտնուիմ, աշխարհ եկար՝ ծառին վրայ ելար, զիս կը փնտռէիր խաչին ծառին վրայ: Բայց ես քու սիրած խաչիդ ծառին քով չեմ գլտնուիր, այլ արգելեալ մեղաց ծառերու քով կը գտնուիմ:

Երբոր զիս չգտար խաչին վրայ, ողորմուկ ձայնով կանչեցիր. ա՛խ, Ադամ, ո՛ւր ես, ծարաւի եմ քու փրկութեանդ. ինչպէս որ սամարացի կնոջէն Ղուր ուզեցիր, այնպէս ալ ինծմէ Ղուր արտասուաց ապաշխարութեան ուզեցիր, որ ես գոնէ շարժիմ, գամ կամքդ կատարելու. հիմա է ըսիր ժամանակ ապաշխարութեան. քու Ղուրդ արտասուաց ապաշխարութեան տուր ինծի, որ իմ արեանս հետ խառնեմ, Հօրն երկնաւորի ընծայեմ, որ մեղքերուդ քաւութիւն թողութիւն գտնես: Բայց ես նմանեցայ այն անողորմ դահիճներուն, որ Ղուր արտասուաց տալու

տեղ՝ իմ սիրտս քար դարձուցի, լեզի ջուր տուի ապերախտութեան, քացախ ծանր մահուչափ մեղաց խըմցուցի. իմ տեղս քարերը լացին, երկինք գետին ողբացին, իսկ ես անշարժ կեցայ, մանաւանդ թէ նորանոր մեղքեր գործեցի:

Այլ դու ողորմութեան Աստուած, ինչպէս որ նոյն խաչ հանողները ետքը յապաշխարութիւն դարձուցիր, այսպէս ալ իմ սիրտս այսօր յապաշխարութիւն շարժէ, որ ըրած մեղքերուս վրայ լալով, քու ծարաւութեանդ ջուր հասցընեմ, անով փրկութեան հասնելով քու ծարաւդ բժշկեմ, կամքդ կատարեմ, յաւիտենական երանութեան արժանի ըլլալով:

Ամենայն ինչ կատարեալ է.

Ամէն բան կատարեալ է, ինչ որ Աստուած ապսպրեր էր, ուզեր էր

քեզմէ Յիսուս միածին, ամէն բան լմնացուցիր. ինչ սովորեցընել պէտք էր մարդկան՝ սովորեցուցիր, ինչ օրինակ տալ պէտք էր՝ գործով տուիր, ինչ չարչարանք ու խաչ պէտք էր քաշել մարդկային փրկութեան համար՝ քաշեցիր, ամէն Աստուծոյ հրամանները կատարեցիր. անոր համար հիմա համարձակութեամբ աղաղակեցիր առ Հայր երկնաւոր. Ամենայն ինչ կատարեալ է. ամէն Աստուծոյ հրամանները լըմնցած են:

Ահա Յիսուս, ես ալ այս կը փափագեմ, և կը խնդրեմ քեզմէ՝ որ տաս ինծի այս երեք շնորհքը: Ուրիշներուն սովորեցընեմ քու կամքդ կատարել. ուրիշներուն բարի վարքով՝ բարի օրինակ տամ, և ոչ չար օրինակ. և ինչ խաչ որ զրկէ ինծի աստուածային նախախնամութիւնը՝ սիրով քաշեմ, քեզի նման ըլլամ: Որով ես ալ կարենամ մահուանս ատեն ըսել. ամենայն ինչ կատարեալ է:

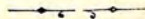
րեալ է. ամէն Աստուծոյ կամքը կատարեցի. Հիմա ալ բարի մահուամբ կատարեմ իմ կեանքս: Ինչպէս որ Պօղոս առաքելոյդ սուրբ հոգին համարձակութեամբ կ'ըսէր առ Աստուած. Զբարւոք պատերազմն պատերազմեցայ, զընթացսն կատարեցի, զհաւատսն պահեցի, այսուհետեւ կայ և մնայ ինձ արդարութեան պըսակն:

Հայր, ի ձեռքս քո առանդեմ զհոգի իմ.

Հայր Աստուած, քու ձեռքդ կը յանձնեմ իմ մարմնաւոր և հոգեւոր հոգս, որպէս զի ետքի օրս ալ հոգիս քու ձեռքդ աւանդեմ: Այսպէս սովորեցանք քու միածնէդ, և այսպէս տեսանք:

Հիմա դու, ո՛վ Հայր ողորմութեան, որ լսեցիր այս ողորմագին ձայնը քու միածին Որդւոյդ, որ իրեն հո-

գին քեզի առիր, այն ժամը Յիսուսին՝ այն խոնարհութիւնը՝ չարչարանքը յիշելով, ողորմէ, զիս ալ արժանի ըրէ՝ որ Յիսուսի վարքին հետեւելով, հնազանդութեամբ ու ջերմեռանդութեամբ մեռնելով կարենամ ըսել ետքի օրս. Հայր Աստուած, որ զիս ստեղծեցիր, ի մանկութենէ մինչև ցայժմ մարմնաւոր և հոգեւոր բարեօք լցուցիր, Հիմա ալ քու կամքովդ իմ օրերս լմնցուցի, քու ձեռքդ և ոչ օտարի կ'աւանդեմ հոգիս, զոր դու ստեղծեցիր, ա՛ռ, և քու երեսդ ցուցնելու արժանի ըրէ. Հայր ի ձեռքս քո առանդեմ զհոգի իմ. ինչպէս որ Յիսուսին հոգին առիր, ես ալ անդամեմ անոր մարմնոյն, իմ հոգիս ալ, որ քուկդ է՝ մի բաժնեւ անոր քովէն, այլ դու ա՛ռ, պահէ յաւիտեան:

ԱՂՕԹՔ Ի ՍԱՂՄՈՍԷՆ

Ի ՊԵՍՊԷՍ ԴԻՊՈՒՍՏՍ

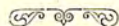

տպաւորութիւն մը կ'ընէ, ո՞վ որ հաւատ-

Սաղմոսը սուրբ հարք
կը նմանցընեն զե-
ղածախի մը խամութի-
ինչպէս որ հոն ամէն
ցաւերու մարմնաւոր
դեղը կը գտնես, այս-
պէս ալ ինչ հոգեւոր
կամ մարմնաւոր ցաւ
ունենաս, ամոր քարո-
յական դեղը սաղմոսին
մէջը կը գտնես որ միտ-
քըդ կը բանայ, հոգիդ
կը մխիթարէ, սիրտդ
կը քաջալերէ: Եւ որով-
հետեւ քամաստեղծու-
թիւն մ'է՛ չոգւոյն սրբոյ
խօսքերով զրոցուած,
իր խօսքերուն մէջ
գաղտնի զօրութիւն մը
ունի խորունկ, որ մար-
դուն մերսի դիմ յատուկ

քով՝ ինչպէս որ պէտք է՝ զրուցէ: Անոր
համար՝ սուրբ հարք աղօթքը սաղմոսն
էր. և մինչև հիմա եկեղեցւոյ ժամերգու-
թեան մեծ մասը սաղմոսէն է:

Հոս ալ մէկ քանի դիպուածներու ա-
ղօթքներ կը գտնես սաղմոսէն, մեկմե-
կով, խորհուրդները բացատրելով, հոգ-
ւոյն վրայ դարձնելով, որուն մերգոր-
ծութիւնը կը գտնես թէ որ հաւատքով
զրուցես:

Աղօթք ի սաղմոսէ ի Ժաւնանկի
հիշանդոքեան.

Աղորմէ ինծի տէր իմ, ողորմէ
վասն զի հիւանդ եմ. բժշկէ զիս
տէր իմ, վասն զի ամէն ոսկորներս
կը ցաւին: 2:

Բոլոր իմ անձս խիստ խռովու-
թեան մէջ է հիւանդութենէս, դու
ալ տէր իմ մինչև երբ չես լսեր իմ
աղօթքիս, չես ընդունիր իմ խըն-
դիրքս զիս բժշկելով: 2:

Տէր Աստուած, անգամ մը ինծի

դարձիր նայէ, փրկէ, առողջացուր
զիս քու ողորմութեամբդ: Զ:

Ես ողջ ըլլալովս քեզի կը ծա-
ռայեմ, բերնովս սրտովս քու ա-
նունդ կը փառաւորեմ, բայց երբ
մեռնիմ, ալ չեմ կրնար զքեզ փա-
ռաւորել և ոչ յիշել. թէ որ գերեզ-
ման երթամ, չի մնար բերան, չի
մնար սիրտ՝ որ զքեզ պաշտէ, զքեզ
օրհնէ: Զ:

Քանի՜ որ այս ցաւիս մէջն եմ,
հեծելէն, հառաչելէն յողնեցայ. մա-
հիճաւ արցունք թափելէն լալէն լը-
ւացի, որ ինծի ողորմիս:

Դու ալ տէր իմ ողորմէ, վասն
զի խիստ նեղուած եմ, խռովութեան
մէջ է՝ աչքս ալ, փորս ալ, բոլոր
անձս ալ: Լ:

Յաւին խտուրտէնէն կեանքս պակ-
սեցաւ, հառաչելէն տարիներս հա-
տան: Լ:

Ուժս տկարացաւ վատուժնալէն,
ոսկորներս անհամբաւ եղան: Լ:

Տէր Աստուած, իմ մեղքերուս հա-
մար սրդողելով մի՛ յանդիմաներ,
բարկանալով մի՛ խրատեր, հապա
հօր պէս խրատէ: Լի:

Ահա կը տեսնես՝ որ քու բարկա-
նալէդ հիւանդացեր պառկեր եմ, իմ
մարմնոյս չկայ բժշկութիւն մը: Լի:

Իմ մեղքերուս համար մինչև ոս-
կորներուս ալ հանգստութիւն չի
մնաց: Լի:

Շատ չարչարեցայ, շատ տառա-
պեցայ, տառապելէս հիմա խիստ
խոնարհ եղայ, իմացայ որ քեզի
դէմ մեղանչելս՝ քու պատուիրանք-
ներդ չպահելս՝ իմ հպարտութենէս
կու գայ եղեր, անոր համար ամէն
օր խիստ տրտում եմ, վասն զի կը
տեսնեմ որ բոլոր անձս լեցուեցաւ
չարչարանքով, բժշկութիւն մը չի-
կայ իմ մարմնոյս:

Չարչարուեցայ և խոնարհ եղայ,
սրտիս հեծելէն ձայն կը հանեմ, կը
մռնչեմ: Լի:

Այն, տէր իմ, թէպէտև պատ-
րաստ եմ տանջանք կրելու քու կամ-
քըդ կատարելու համար, և ցաւերս
ամէն ժամ իմ գիմացս են, սակայն
դու տէր Աստուած, մի թողուր զիս
և ինձմէ մի հեռանար, նայէ որ ինծի
օգնես, զիս փրկես:

Այս տանջանքս հեռացու ինձմէ,
վասն զի քու ձեռքիդ ուժը պակ-
սեցաւ ինձմէ: Լ՛:

Մեղքերուս համար սաստելով յան-
դիմանելով զիս խրատեցիր՝ այս հի-
ւանդութիւնը ինձի զրկելով, որ
սարդիոստայնի մը պէս զիս բոլո-
րովին մաշեցուց, բայց դու գիտես
որ ամէն մարդ ունայնութիւն է,
չգիտէ ինչ կ'ընէ: Լ՛:

Դու իրաւունք ըրէ, դատաստան
կարէ, տէր իմ, վասն զի ես հիմա
ուղիղ սրտով քեզի յուսացեր եմ
քեզի ապաւիններ եմ, որ չհիւանդա-
նամ: Ի՛ն:

Թէ որ դու կ'ուզես իմ համբե-

րութիւնս իմ հնազանդութիւնս փոր-
ձել՝ փորձէ, չարչարէ, եղիցին կամք
քո. թէ որ կ'ուզես իմ մեղքերուս
համար պատժել՝ պատժէ այս սիր-
տըս, այս մարմինս: Ի՛ն,

Բայց ես ալ այս կ'ըսեմ, տէր,
ողորմէ ինձ, բժշկէ զիս. մեղայ,
քաւեա՛, ներեա՛: Ի՛:

Թէ որ մէկը ցաւոց անկողնոյ և
մահճի մէջ ինկնայ, դու ես անոր
օգնականը որ կ'առողջացընես, և ի-
րեն մահճէն հիւանդութիւնը կը փա-
րատես: Ի՛:

Շատ համբերելէս ետև՝ վերջա-
պէս նայեցաւ Աստուած վրաս, լսեց
աղօթքս, աղաչանքս, մահճէս զիս
վեր հանեց, որ ինծի գուր մ'էր
տառապանքի, գուր մ'էր տղմի և
կաւի պէս կպած: Լ՛:

Դարձայ ըսի, Տէր Աստուած, քեզի
աղաղակողներուն սիրտդ չգիմանար.
երբոր ես քեզի դիմեցի, դու ալ զիս
բժշկեցիր, գերեզմանէն զիս աղա-

տեցիր, փրկեցիր զիս անոնց մէջէն՝ որ մեռնելով գերեզմանին գուրը կ'ինկնան: Ի՞նչ:

Այս իրիկուն լալերը կը դադրին, առաւօտուն կ'ուրախանանք: Ի՞նչ:

Յաւիս ատեն զայս կ'ըսէի Աստուծոյ, և այսպէս կ'աղաչէի. Տէր Աստուած, թէ որ հիմա մեղքերուս համար զիս պատժես, արիւնս քամես, մեռցընես, տէր ես, կրնաս ընել, բայց ես ապականելէս կորսուելէս ետե՛ կ'ընչ օգուտ կ'ըլլայ քեզի: Ի՞նչ:

Մեռածիս պէս հող պիտի դառնամ, միթէ հողն կրնայ զքեզ պաշտել, կրնայ պատմել քու ճշմարտութիւնդ, մեծութիւնդ: Ի՞նչ:

Այս խօսքերս լսելով Աստուած, ողորմեցաւ ինծի ու օգնեց, ինչ տրամութիւն որ ունէի՝ յուրախութիւն դարձուց. սուգի լաթերս վերցուց, ուրախութեան լաթեր հագցուց: Ի՞նչ:

Լսեց Աստուած իմ ձայնս, իմ լացս ու խնդրքս կատարեց: Զ:

Աղօրք ի սաղմոսէ, ի նեղիցն ի բռնակեաց մարմնոյ և կամ հոգոյ. որք եւս սատանայ, աշխարհ և մարմին:

Տէր Աստուած քեզի կը դիմեմ, քեզի կը յուսամ, չըլլայ որ ամօթով մնամ, թշնամիներս չխնտան վրաս: Ի՞նչ:

Տէր Աստուած, լսէ իմ աղօթքիս որ պիտի ընեմ, թշնամոյն վախը պատեր է զիս, փրկէ ազատէ զիս անոր ձեռքէն: Կ՞:

Տէր Աստուած, քու անուանդ համար զիս ապրեցող, քու զօրութեամբըդ իրաւունք ըրէ ինծի. վասն զի օտարներ՝ զօրաւոր թշնամիներ իմ վրաս ելան, զիս կ'ուզեն կորսնցընել, զքեզ Աստուծոյ տեղ՝ բանի տեղ չեն սեպեր: Ե՞:

Տէր Աստուած, նայէ որ ինծի օգնես. ինծի շուտով ընկերանաս, որ ամէնան թշնամիներս. ամօթով ետ դառնան անոնք՝ որ ինծի վնաս մը կ'ուզէին հասցընել:

Արթընցիւր տէր իմ, նայէ, իրաւունք ըրէ, իմ դատաստանս կտրէ քու արդարութեամբդ՝ որ չըլլայ թէ թշնամին ուրախանայ, և իր սրտին մէջ ոխասրտեւով զրուցէ թէ կորսընցուցինք մենք այս հոգին: Ի՞նչ:

Թշնամիներս ատելիներս վրաս ուժ տուն. և այն բանը որ չէի ըրած, չէի զրկած, ինծմէ կ'ուզէին կ'առնէին: ԿԼ:

Այս ատելիներուն թիւը՝ որ պարապ տեղը զիս կ'առնէին, զլիւս մաղերէն աւելի շատցան: ԿԼ:

Ամէնն ալ որ դռներնին նստեր էին, իմ վրաս կը մտածէին, գինի խմելու ատենն ալ զիս ծաղր կ'ընէին: ԿԼ:

Այնպէս եղաւ որ մեր զբացիներ-

րուն նախատինք և մեր մերձաւորներուն ծաղր ու ամօթ եղանք: ՀԼ:

Մինչև երբ այսպէս քամահրէ պիտի թշնամին տէր իմ, զիս քամահրեւով զքեզ ալ կը բարկացընէ: ՀԳ:

Մինչև երբ պիտի բարձրանայ գոռողանայ թշնամին իմ վրաս, նայէ, լսէ ինծի տէր Աստուած իմ: ԺԲ:

Ելլիր տէր Աստուած, հասիր ա՛նոնց վրայ ու խափանէ. ամբարիշտներէն, թշնամիներու ձեռքէն փրկէ զիս: ԺԶ:

Մինչև որ ծերանամ, մի՛ թողուր զիս ձեռքէդ տէր Աստուած իմ: Հ:

Երբոր ալ ծերանամ, երբոր ուժս պակսի, այն ատենն ալ մի՛ ձգեր, մի՛ թողուր զիս տէր իմ: Վասն զի թշնամիներս այսպիսի ատենի կը սպասեն ըսելով. Աստուած ձեռքէ թողուց այս հոգին. հիմա է ատենը, հասնինք, հալածենք, վասն զի չկայ մէկը որ փրկէ: Ա՛խ, տէր Աստուած,

դու այս լսելով մի հեռանար ինծմէ,
հապա ինծի օգնութեան հասնելու
նայէ: Հ:

Ինչո՞ւ համար հեռուն կեցեր ես
մեղքերու համար, բուն նեղութեա-
նըս ատեն չես նայիր երեսս: Թ:

Եւր տէր Աստուած, որ մարդ չի
զօրանայ իմ վրաս, հեթանոսներուն
դատաստանը դու տես: Թ:

Թո՞ղ ամէն թշնամիներս ամչնան,
չուտով ետ դառնան իմ հոգիս փոր-
ձելէն: Զ:

Տէր Աստուած, դու ես իմ լոյս
ու կեանքս ալ, ես ուսկի՞ց պիտի
վախնամ. դու ես իմ ապաւէնս,
ես ուսկի՞ց պիտի դողամ: Ի՞նչ թըշ-
նամի որ ինծի մօտենայ վնաս մը
հասցընելու համար՝ իրենք կ'ինկնան
կը վնասուին: Թէ որ վրաս պատե-
րազմի ելնեն ծեծկուին թշնամի-
ներս, սատանայ, մարմին ու աշ-
խարհ, յոյս քու վրադ գնելէն ետե՛
սիրտս ամենեւին չի վախնար: Անոր

համար չըլլայ որ թշնամիներս ու-
րախանան, մի մատներ զիս իմ նե-
ղիչներու ձեռքը: Ի՞նչ:

Իմ օգնականս Աստուած է, ա-
նոր համար չեմ վախնար, ի՞նչ պի-
տի ընէ ինծի մարդը. մանաւանդ
թէ իմ թշնամիներուս պատիժ կը
հասցընէ: Անոր համար շատ լաւ է
Աստուծոյ վրայ գնել յոյսը, քան թէ
մարդու կամ իշխաններու: ՃԺԸ:

Ամէն կերպ փորձութիւն բերին
ինծի թշնամիներս, Աստուծոյ անու-
նը տալով՝ անոնց յաղթեցի. վասն
զի իմ զօրութիւնս ու օգնութիւնս
Աստուած է. ինքն զիս վրայ հա-
նեց, զօրացուց: ՃԺԸ:

Վասն զի հոգւոյս թշնամիները
տէր իմ, քու թշնամիներդ են, որ
անօրէնութիւն կ'ընեն, ու ինծի
գործել կուտան. ցրուէ տէր իմ այս
ամէն թշնամիները, որ իմ վրաս
ելեր են չարութեամբ: ՂԱ:

Հիմա կը խոստովանիմ, շնորհա-

կալ կ'ըլլամ տէր իմ որ ինծի լսեցիր ու զիս փրկեցիր: Ճժե:

Աղօրք ի սաղմոսէ, ի խնդրեցն ինչ ի տեսանէ.

Ուզէ՛ Աստուծմէ, որ ան ալ քու սրտիդ խնդիրքը տայ. Աստուծոյ առջեւ հանէ, բայց քու ճամբադ, անոր յօւսմ: ԼԳ:

Աստուած քու արդարութիւնդ դուրս կը հանէ լուսոյ մը պէս, և քու իրաւունքդ յայտնի կ'ընէ՝ ցօրեկուան պէս: ԼԳ:

Նեղութեան օրդ՝ որ բան մը կ'ուզես, Աստուծոյ դիմէ, քեզի կը լսէ, քեզի օգնական պիտի ըլլայ Աստուծոյ անունը: ԺԹ:

Աստուած քեզի իւր սրբութենէն պիտի օգնէ, ու Սիոնէն՝ որ է արքայութիւնը՝ զքեզ պիտի ընդունի: ԺԹ:

Որչափ պատարագ ու զոհ ըրիր, ամէնն ալ յիշէ Աստուած, ու քու ուխտդ ընդունելի ընէ: ԺԹ:

Քու սրտիդ ուզածին պէս տայ քեզի Աստուած, ու քու ամէն խորհուրդներդ՝ մաքիդ եղածներն՝ ինքը կատարէ: ԺԹ:

Աստուած մեր խնդիրքը այսպէս կատարելով, մենք ալ ցնծանք ուրախանանք, Աստուծոյ անունովը մենք ալ մեծնանք: ԺԹ:

Քու ամէն խնդիրքդ Աստուած լեցընէ, հիմա անով իմացանք որ Աստուած իր օծեալը Քրիստոս կեցուց, անով ամէն խնդիրքնիս կատարեց: ԺԹ:

Դու ալ հնազանդ եղիր Աստուծայ ու իրեն ծառայէ, մի նայիր, օրինակ մի առնէր այն մարդիկներէն՝ որոնց ճամբան աւրուած է, այն մարդէն՝ որ անօրէնութիւն կ'ընէ: ԼԳ:

Վասն զի չարերը շուտով պիտի սատկին, բայց անոնք որ համբերեն

Աստուծոյ, բոլոր աշխարհ ժառանգեն պիտի: ԼՁ:

Աղօրք ի սաղմոսէ վասն ապաշխեցողոյ յԱստուծոյ:

Մեր ապաւէնը և զօրութիւնը Աստուած է: որչափ նեղութիւններ որ մեր վրայ եկան, նա է մեր օգնականը: Անոր համար այս աշխարհիս մէջ որչափ խռովութիւն ըլլայ հոգւոյ ու մարմնոյ, չխռովինք, չի շփոթինք: ԽԵ:

Իմ ողորմութիւնս՝ ապաւէնս՝ օգնականս՝ փրկիչս՝ Աստուած է, յոյսս բոլոր Աստուծոյ վրայ զրեբ եմ: ՃԽԴ:

Գիտեմ որ՝ ո՛վ որ Աստուծոյ օգնութեան ապաւինելով կեցեր է, Աստուծոյ հովանաւորութեան տակը կը հանգչի այն մարդը: Զ:

Երբոր զԱստուած քեզի ապաւէն ես ըրեր, ապահով կեցիր որ քեզի

և քու տանդ չար մը, վնաս մը չըլլար, ոչ հոգւոյ և ոչ մարմնոյ: Զ:

Աստուած իւր հրեշտակներուն պատուիրեր է քեզի համար՝ որ քու ամէն ճամբուդ մէջ զքեզ պահեն: Զ:

Վասն զի Աստուած այն մարդը՝ որ իր թեւերուն հովանաւորութեան կը յուսայ, այնպիսին իբր թէ իր վրայ շարկած կը պահէ. և իրեն ճշմարտութիւնը զէնքի պէս չորս կողմք կը պահէ: Զ:

Գու ալ կ'ըսես այն ատեն՝ որ ինծի խիստ աղէկ բան է մօտենալ Աստուծոյ, ու իմ յոյսս Աստուծոյ վրայ դնել: ՀԲ:

Այսպէս յոյսս դնելով քեզի կ'ազազակեմ տէր իմ, դու որ Խարայելին ազգը կը հովուես, կ'առաջնորդես, նայէ ինծի, քու զօրութիւնդ առ եկու զիս ապրեցընելու: Տէր Աստուած, դարձո՛ւ զմեզ մուրումնեան ճամբէն, քու երեսդ երեցո՛ր որ մենք ալ ապրինք: ՀԹ:

Այս ըսելով՝ իմ ապաւենս, իմ
օգնականս ասկէց ետքը Աստուած
եղաւ: ՂԳ:

Ես առաջուց ալ կը տեսնէի որ
Աստուած ամէն ատեն իմ առջևս
էր, իմ աջ կողմս կեցեր էր որ չըլ-
լայ թէ ընկնիմ: ԺԵ:

Ինչպէս մեծ են քու գործքերդ
տէր Աստուած. ինչպէս խորունկ են
քու խորհուրդներդ. քու մտածմունք-
ներդ, որ անզգամ մարդ մը չի
կրնար իմանալ, իր խելքը չի հաս-
նիր: ՂԱ:

Միայն թէ դու անձն իմ, Աստու-
ծոյ հնազանդ եղիր, վասն զի ան-
կէց է իմ փրկութիւնս: Նա է իմ
Աստուածս, փրկիչս, ապաւենս, վախ-
նալու բան մը չունիմ: Իմ զօրու-
թիւնս ալ փառքս ալ Աստուծմէ է,
յոյսս ալ Աստուծոյ վրայ է: ԿԱ:

Յորեկն ալ չեմ վախնար, վասն
զի Աստուծոյ վրայ է յոյսս. զԱս-
տուած կը գովեմ, Աստուծոյ վրայ

կը յուսամ, չեմ վախնար, ի՞նչ պի-
տի ընէ մարդը: ԾԵ:

Արդ, զքեզ կը սիրեմ տէր իմ,
վասն զի իմ զօրութիւնս ես, ա-
պաւենս ու փրկիչս: Դու ես տէր
Աստուած՝ իմ օգնականս և ապա-
ւենս, որ ինծի խիստ հաճոյ է, իմ
փրկութեանս ուժն է: ԺԷ:

Ինծի օգնութիւն ըրէ՛ Աստուած,
մի՛ քամահրեր զիս իմ մեղքերուս
համար, մի՛ թողուր զիս փրկիչ իմ:
Ես այն աստիճան հասայ՝ որ ամէն
մարդիկ թողուցին զիս, մինչև հայրս
ալ մայրս ալ թողուցին, բայց Աս-
տուած զիս ընդունեցաւ: ԻՉ:

Արդ, կ'աղաչեմ տէր իմ, պահէ
զիս ինչպէս աշքի բերբը, թւերուդ
հովանաւորութեան տակը պահէ զիս
չար մարդիկներուն ձեռքէն, որ ինծի
նեղութիւն տունին: ԺԸ:

Դու ես տէր զօրութեանց, ո՛վ կը
նմանի քեզի, քուկդ են երկինք ու եր-
կիր, բոլոր աշխարհս դու ստեղծե-

ցիր, մեր պարծանքը դու ես, քու կամքովդ բարձրացո՛ւմեր եղջիւրը:

Օրհնեալ ըլլայ Աստուած, որ աշտօնքս լսեց, իմ օգնականս ու պաշտպանս եղաւ. սիրտս անոր վրայ յուսացաւ, յուսալովը օգուտը տեսաւ, մարմինս ալ ուրախացաւ, ես ալ խոստովանելով շնորհակալ կ'ըլլամ: Տէր Աստուած՝ որ ես զօրութիւն ու ապաւէն ժողովրդեան, փրկէ քու ժողովուրդդ, օրհնէ քու ժառանգութիւնդ, հովուէ ու բարձրացո՛ւմինչեւ յաւիտեան: Ինչ:

Աղօրք ի սաղմոսէ ի Ժաւնեակի նկարչեան.

Երբոր ես նեղութեան մէջ ընկայ, սիրտս ուրիշի մը չբացի, հապա միայն Աստուծոյ բացի: Ժն:

Քեզի կ'աղաղակեմ տէր Աստուած, փրկէ զիս. վասն զի ինչպէս ջուրը

մէկու մը վրայ կը վազէ, այնպէս նեղութիւնները իմ վրաս վազելով եկան հասան. իբր թէ խոր ծովու մը մէջ ընկած ըլլայի, այնպէս չեմ կրնար ճար մը, հանգստութիւն մը գտնել: Կ՛ը:

Իմ սրտիս նեղութիւնները խիստ շատցան, այս նեղութիւններէն հանէ՛ զիս կ'աղաչեմ: Ի՞նչ:

Ինչո՞ւ այսպէս բոլորովին ձգեցիր զիս Աստուած, քու բարկութիւնդ վրաս է եկեր իմ մեղքերուս համար. բայց յիշէ որ ես ալ քու արօտիդ ոչխարներէն եմ. յիշէ որ քու ժողովրդէդ քու ժառանգութենէդ եմ, զոր շատ աշխատանքով առաջուց վաստակեցար ու փրկեցիր: ՀԳ:

Եթէ այսպէս, հիմա ինչո՞ւ համար քու ձեռքդ ինծմէն բոլորովին կը դարձնես: ՀԳ:

Այս հոգը զիս այնչափ առաւ՝ որ գիշերը սրտիս մէջ ես ինծի կը խորհէի կը տառապէի, արդեօք Աս-

տուած զիս բոլորովին մերժեց, երեսէ ձգեց, կամ ամենեւին երեսս պիտի չի նայի՞, չողորմի՞, չըլլայ թէ կ'ըսէի այնպէս բարկացած ըլլայ որ ալ բոլորովին մոռնայ զիս, իւր գթութիւնը կտրէ վրայէս: ՀԶ:

Նեղութեան օրն ձեռներս վեր վերցընելով Աստուծոյ կ'աղաչէի, շատ նեղութիւն կրեցի, հասկըցայ աշխարհիս ոչնչութիւնը, զգուեցայ աշխարհիս փառքէն, մեծութենէն, մարդիկներէն, վասն զի սուս եմ. ես անոնցմէ մխիթարութիւն մը չի գտայ, յիշեցի այն ատեն զԱստուած, հասկըցայ որ ճշմարիտ բարեկամ ինծի Աստուած է միայն, զԱստուած յիշելովս չխաբուեցայ, վասն զի միայն զԱստուած յիշելն իմ սրտիս մէջ ուրախութիւն մը կը բերէր, իսկ երբոր հոգ մտմտուք կ'ընէի, հոգիս մարելու պէս կ'ըլլար: ՀԳ:

Վասն զի կը մտածէի, ի՞նչ կայ մեծ ինչպէս է մեր Աստուածն. գու

եւ ըսի այն Աստուածը որ հրաշքներ կը գործես, դու ես՝ որ քու ուժդ ցուցիր քու ժողովրդեանդ վրայ, ու իրեն նեղութեան մէջ հասար, փրկեցիր: ՀԶ:

Ողորմէ ինծի, վասն զի օտարի չգիմեցի, այլ քեզի միայն. ուրախացո՞ զիս միշտ քու ծառագ, վասն զի քեզի վերուցի սիրտս՝ որ քաղցր ես և ուղիղ, ամենուն վրայ կը զըթաս՝ որոնք որ քեզի կը դիմեն, զքեզ կը կանչեն, ես ալ երբոր իմ նեղութեանս օրը զքեզ կանչեցի, լսեցիր ինծի: Այսպէս ողորմած ըլլալովդ՝ հիմա ալ իմ վրաս նայէ ու ողորմէ: ԶԵ:

Այս իմ նեղութեանս օրը լսէ ինծի. այն օրը որ քեզի կ'աղաղակեմ, շուտով մտիկ դիր ինծի: ԶԵ:

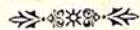
Օգնէ՛ մեզի մեր նեղութեան մէջ, վասն զի պարապ է մարդու օգնութիւնն ու փրկութիւնը, հապա միայն մեր Աստուծովը մենք պիտի զօ-

րութիւն ընենք, ինքը մեր նեղիչները
պիտի քամահրէ: ԺԺ:

Այս խնդրեցի, Աստուած ալ լսեց
ինծի, ու ամէն նեղութենէ փրկեց
զիս: ԼԳ:

Աստուած լսելով իրենց աղօթք-
ներուն, նայեցաւ իրենց կրած նե-
ղութիւններուն վրայ, յիշեց իւր
ուխտը և խոստմունքները, մեղքըն-
ցաւ իրեն անհուն ողորմութեամբը,
և յիշելով այնպէս բռաւ որ՝ որոնք
որ գերի ըրեր էին, նեղութիւն կու
տային, իրենք ի գութ շարժեցան
վրանին: ՃԵ:

Շնորհակալ կ'ըլլամ՝ որ իմ նե-
ղութեանս ատեն Աստուծոյ գիմե-
ցի, ինքն ալ լսեց փրկեց զիս չար
լեզուներէն, նենգաւորներէն: ՃԺԺ:

Աղօթք ի սաղմոսէ, ի եկողորդեան
աղբատորքեան մարմնոյ և հոգւոյ:

Ես հոգւով և մարմնով աղքատ
մարդ մ'եմ, տէր Աստուած օգնէ
ինծի, մ'ուշանար, վասն զի դու ես
իմ օգնականս ու փրկիչս: ԿԺ:

Նայէ՛ ինծի ու ողորմէ, վասն զի
ես մինակ և աղքատ մարդ մ'եմ: ԻԳ:

Ո՛րչափ որ աշխարհիս մէջ մարդ
ու կենդանի կայ, ամէնքը քեզի կը
սպասեն, դու ալ ամենուն կերա-
կուրն իրենց ատենին կը հասցընես
կու տաս: ՃԳ:

Հիմա ինծի չե՞ս տար իմ կերա-
կուրս հոգւոյ և մարմնոյ, զի աղ-
քատ ու ցաւագար եմ հոգւով ու
մարմնով, ու կը սպասեմ քեզի տէր
իմ, որ քու փրկութիւնդ ինծի հաս-
նի: ԿԼ:

Ա՛խ տէր Աստուած, գիտեմ որ
մեղաւոր եմ, բայց մինչև երբ պի-

տի բարկանաս իմ մեղքերուս համար, աղօթքս չլսես. քու տուած հացդ՝ ինծի արցունքի հաց մը եղաւ, մեղքերուս ծանրութենէն՝ նեղութիւնները վրաս շատնալէն՝ լալով կ'ուտեմ, լալով կը խմեմ: Տէր Աստուած զօրութեանց, դարձիր, նայէ վերէն երկնքէն, տես հոգա, վասն զի իմ հոգիս՝ իմ տունս՝ այգի մ'է, զոր դուն տնկեցիր, ես բան մը չունէի, եթէ այդպէս է՝ ուրեմն դո՛ւ հոգա զայն որ քու ձեռքդ տընկեց: ՀԹ:

Գիտեմ որ մեղքերս դեռ կը յիշես, անոր համար այսպէս զիս ձեռքեր ես. կ'աղաչեմ տէր աչ մի՛ յիշեր առջի ըրած մեղքերս, շուտով հասցուր ինծի ողորմութիւն մը հոգւոյս և մարմնոյս, վասն զի աղքատութիւնը խիստ տիրեց վրաս: ՀԸ:

Ես տնանկ աղքատ մ'եմ, առաջ ինչ շնորհքներ ունէի՝ բոլորը կորսընցուցի, հիմա այս խեղճ տնանկ

աղքատս՝ ամօթով մի՛ դարձնենք, այլ այնպէս ըրէ որ թէ աղքատն և թէ տնանկն քու անունդ օնհնէ: ՀԳ:

Անգութ գաղաններուն ձեռքը մի՛ մատներ զիս տէր իմ, որ զքեզ կը պաշտեմ. կիրքերուս ձեռքը մի՛ թողուր զիս տէր իմ, քեզի կը դիմեմ, մեզի պէս տնանկները մի՛ մոռնար մինչև ետքը: ՀԳ:

Երբոր, ամբարիշտ մարդն ամբարտաւանիլ գողոզնալ կը սկսի, այն ատեն աղքատը կ'այրի. ըրէ տէր իմ, որ իրենց խորհուրդը՝ ինչ որ մտածեցին՝ խափանուի. վասն զի ամբարշտին աչքը տնանկներուն վրայ կը նայի, ծածուկ ճամբաներ կը բանեցընէ որ իրեն յափշտակէ՝ իրեն բանեցընէ աղքատը, որովհետեւ դու զիս բոլորովին ձգեցիր: Ամբարիշտն ալ՝ սառանան ալ՝ այնպէս կ'ըսէ սրաին մէջը՝ որ Աստուած մոռցեր է այս աղքատը, իր երեսը այնպէս դարձուցեր է անոր մեղքերուն

Համար որ բնաւ չուզեր տեսնել: Այն, արի ելիր տէր Աստուած իմ, բարձրացու քու ձեռքդ, մի մոռնար զիս տնանկա, կը տեսնես ահա զիս ցաւերուս մէջ, սրամտութեան մէջ, չկայ մէկը օգնական, մինակ քեզի է թողուած այս աղքատս. որք մարդուն դու ես օգնական: Թ:

Արթընցիր, ինչո՞ւ կը քնանաս, ելիր մի բողբոջին մերձեր զմեզ: Ինչո՞ւ կը դարձնես մեզմէ քու երեսդ, կը մոռնաս ինչ աղքատութիւն ինչ նեղութիւն որ կը կրենք: ԽԳ:

Աստուած մինչեւ ետքը չի մոռնար աղքատը. տնանկներուն համբերութիւնը մինչեւ ետքը չի կորսուիր: Թ:

Կը լսեմ ահա Աստուծոյ ձայնը որ կ'ըսէ, որովհետեւ աղքատը շատ տառապանք կրեց, շատ հեծութիւն հառաչանք ըրաւ, հիմա ես կ'ելնեմ կը փրկեմ, համարձակութիւնս կը ցուցնեմ: Ժ:

Մարդիկ ալ թող խոստովանելով,

չնորհակալ ըլլան Աստուծոյ ըրած ողորմութիւններուն ու հրաշքներուն վրայ. վասն զի անօթիները կշտացուց, կարօտ մարդիկները բարեօք լեցուց: Անոնք որ աղքատութեան մէջ իբր թէ երկաթի զարնուած կապուած էին, և իբր թէ խաւարի մէջ նստած մահուան դուռը հասեր էին, որովհետեւ Աստուծոյ աղաղակեցին իրենց նեղութեան ատենը, Աստուած ալ զանոնք ազատեց, մանաւանդ թէ օրհնեց, որով իրենք ալ և իրենց անասուններն ալ՝ որ իրենց ապրանքնին էին՝ շատցան: Տնանկին՝ իր աղքատութեան մէջը օգնութիւն ըրաւ, ու իբր ոչխարի մը առաջնորդ եղաւ, ճամբայ ցցուց: ԶԶ:

Յորենին պարարտ և աղէկ հացով՝ զանոնք կերակրեց, ու մեղրով կըշտացուց, այնպիսի մեղրով՝ որ վիմէ մը, քարէ մը բղխած էր. (և վէմէ էր ինքն Քրիստոս: Զ:

Միս ուղեցին, լորամարդի զրկեց

անոնց, ու երկնային հացով լեցուց :
ձԴ :

Իւր հրաշքներուն յիշատակ ըրաւ .
այսպէս ողորմած գթած է Աստուած .
իւր երկիւղածներուն կերակուր կու-
տայ : ձԺ :

Տնանկներուն փափաքը ցանկու-
թիւնը լսեց Աստուած . անոնց սըր-
տին պատրաստութեանը նայեցաւ,
որբոյն ու տնանկին դատաստանը
տեսաւ, որ ալ մարդիկ մեծ մեծ
չխօսին այս աշխարհիս վրայ : Թ :

Վասն զի տրտնջացին Աստուծոյ
վրայ ու ըսին, արդեօք կարո՞ղ է
Աստուած անապատի մէջ՝ ուր որ
հաց չի գտնուիր՝ հոն սեղան պա-
տրաստել : Աստուած ալ այսպէս ը-
սողներուն աչուընին խօթելու հա-
մար, երկնքին գոնեքը բացաւ, վե-
րէն ամպերէն մանանայ իջեցուց ի-
րենց կերակուր : ՀԷ :

Հիմա թող տեսնեն ուղիղ սրտով
եղողները, և ուրախ ըլլան . իսկ ան-

օրէնները բերաննին գոցեն . ո՛վ որ
իմաստուն խելացի է, Աստուծոյ ու-
ղորմութիւնը թող իմանայ : ՁՁ :

Հիմա դու տէր Աստուած, քու
տնուանդ համեմատ ըրէ՛. վասն զի
քաղցր է քու ողորմութիւնդ . փրկէ
զիս, վասն զի աղքատ ու տնանկ
եմ : ՁԼ :

Իմացայ՝ որ վերջապէս աղքատին
դատաստանը կը կտրես, և տնան-
կին իրաւունքը կ'ընես : ՁԼԹ :

Վասն զի մեղաւորները սուր հա-
նեցին, իրենց նետը լարեցին՝ որ
աղքատը ու տնանկը զարնեն, ու ո՞վ
որ խօնարհ է սպաննեն . բայց քու
արդար դատաստանդ ընել կուտայ՝
որ այն մեղաւորներուն սուրերը ի-
րենց սրտերնին մանեն, ու նետեր-
նին կոտորին, իսկ արդարները կը
հաստատուին . երբոր չարիք մը, փոր-
ձանք մը կուգայ, արդարները չեն
ամչնար, այլ սովին օրերը կը կըշ-
տանան : ԼՁ :

Ես տղայ էի՝ հիմա ծերացայ,
դեռ չտեսայ որ արդար մարդը ար-
համարհուի, իր զաւակը հաց մու-
րայ, այլ ինքը ամէն օր ողորմու-
թիւն ու փոխ կու տայ. այնպիսւոյն
զաւակը յաւիտեան օրհնեալ պիտի
ըլլայ: ԼՁ:

Տեսայ որ հարուստները աղքատ-
ցան անօթութիւն կրեցին. բայց ո՛վ
որ Աստուծոյ կը դիմէ, ամէն բա-
րիք անոնցմէ չպակսի պիտի: ԼԳ:

Անոր համար մի վախնար երբոր
մարդս կը մեծնայ, երբոր իւր տանը
փառքը փարթամութիւնը կը շառ-
նայ, վասն զի իւր մեռնելու օրը չի
կրնար հետը տանել իւր ամէն բա-
նը. իւր փարթամութիւններն ալ չեն
կրնար իրեն հետ գերեզմանը իջ-
նել: ԽԸ:

Դժուր Խորայելի ամէն զաւակներ,
(եկեղեցւոյ որդիքներ), վախցէք Աս-
տուծմէ, տեսնելով որ աղքատիս ա-
ղօթքը չբամահրեց, իր երեսը ինծ-

մէ չդարձուց, այլ երբոր իրեն դի-
մեցի կանչեցի, լսեց: ԽԱ:

Աղքատը զօրաւորին ձեռքէն փըր-
կեց Աստուած, այնպիսի աղքատը
ու տնանկը՝ որուն օգնական մը
չկար. անոնց վրայ խղճայ պիտի ու
ապրեցընէ:

Գետինը ընկած ըլլայ աղքատը,
Աստուած կը յարուցանէ. տղմի մէջ
նստած ըլլայ, վեր կը վերցընէ: ՃԺԲ:

Այս բաներս թող տեսնեն աղ-
քատները և ուրախ ըլլան, դուք ալ
աղաչեցէք Աստուծոյ որ ապրիք.
վասն զի Աստուած լսեց այնպիսի-
ներուն աղօթքը, և իրեն կապուած
եղողները չբամահրեց: ԿԸ:

Աստուծոյ վրայ ձգէ քու հոգդ,
ինքը զքեզ կը կերակրէ ու յաւի-
տեան թող չի տար որ արդարը սա-
սանի: ԾԴ:

Աղքատ մը Աստուծոյ դիմաց ա-
ղաղակեց, Աստուած ալ իրեն լսեց,
իւր ամէն նեղութենէն փրկեց: ԼԴ:

Տէր Աստուած, քու քաղցրութեամբդ ու անուշութեամբդ կերակուր պատրաստեցիր աղքատի: Կէ:

Երկիրը իւր պտուղը տուաւ և մեր Աստուածը զմեզ օրհնեց: Մեր Աստուածը թող զմեզ օրհնէ, և մենք ալ՝ ամէն աշխարհ ալ վախճանք Աստուծմէ: ԿՁ:

Աղօթք ի սաղմոսէ յոյժաւ հոգիս ե ի յոշահատոռչեան.

Տէր Աստուած, շատ կողմէն նեղութիւն ունիմ. շատ սատանաներ փորձութիւններ իմ վրաս ելան վազելով. հիմա ալ ելեր են զիս կը յուսահատեցնեն:

Շատ բաներ միտքս կուգան՝ որ զիս կը յուսահատեցնեն. նախ կը յիշեմ իմ մեղքերուս ծանրութիւնը, երկրորդ կը յիշեմ որ բարեք մը ըրած չունիմ, կը յիշեմ միանգամայն ալ քու արդարութիւնդ, մանր

փնտռող դատաստանդ. այս բաներս երբոր կը յիշեմ, կը յուսահատիմ. սատանաներն ալ ինծի կ'ըսեն որ քեզի փրկութիւն չկայ, պարտապ կ'աշխատիս, չես կրնար փրկուիլ:

Այս մտածմունքն երով քողոր կեանքս լեցուեցաւ չարչարանքներով. իբր թէ դժոխքին գերեզմանին մօտեցայ, և այնպէս եղեր եմ՝ որ իբր թէ գերեզմանին մէջ նստած մեռեալ մը դարձեր եմ, և ոչ քու տեսոյդ, հանգստութիւն չունիմ:

Այս մտածմունքները օրէ օր զիս տագնապելով, իբր թէ մութ և խոր փոսի մը մէջ զիս ձգեր են, մեռածի պէս եղեր եմ:

Այս մտածմունքներուս մատնուեր եմ, չեմ կրնար ելնել աղատիլ, յուսահատութեան մութ խաւարն աչքս պատեր է, իմ հաւատքիս ու յուսալուս աչքերն ալ տկարացեր աղքատեցեր են, զրկուած ըլլալով ի լուսոյ շնորհացդ, ու կ'ըսեն,

Արդեօք այս իմ մեռած հոգւոյս
Աստուած հրամշք պիտի ընէ, կամ
բժիշկները արդեօք պիտի ողջացը-
նեն, որ Աստուծոյ ծառայէ. զԱս-
տուած պաշտէ :

Արդեօք այս մութ խաւար հոգ-
ւոյ մէջ քու հրաշքդ ճանչցուի՞ պի-
տի, կամ արդարութիւնդ մոռցուած
հոգւոյս մէջ տեսնուի՞ պիտի : Այս-
պէս կ'ըսեն ինծի իմ խորհուրդներս .
ես ալ չգիմանալով կ'աղաղակեմ .

Ինչո՞ւ համար այսպէս ձգեր ես
զիս տէր, ինչո՞ւ երեսդ դարձուցեր
ես ինծմէ, ու չես լսեր :

Ա՛հ, տէր իմ, ես քեզի կ'աղա-
ղակեմ, այս առաւօտեան տղօթքս
քու ականջդ հասնի :

Ելիր տէր իմ, ելիր, ու փրկէ զիս
Աստուած իմ այս նեղութիւններէն :

Դու ես ինծի օգնողը, ուրիշ մարդ
չունիմ. դու ես իմ փառքս, կրնաս
իմ ընկած շփոթած գլուխս վեր վեր-
ցընել, քաջալերել :

Քու գործդ է տէր իմ փրկել քու
Ժողովուրդդ. ես ալ քու Ժողովրդէդ
մէկն եմ. զիս ալ փրկէ, որ իմ հո-
գիս ալ զքեզ օրհնէ ըսելով .

Օրհնէ ո՛վ հոգի այն Աստուածը,
մի մոռնար անոր բարիքները, զորս
առաջուցմէ քեզի ըրաւ :

Օրհնէ այն Աստուածը՝ որ քու
մեղքերուդ քաւութիւն թողութիւն
կու տայ . ինչ հիւանդութիւն որ ու-
նիս սրտիդ մտքիդ մէջը՝ ամէնն ալ
կ'առողջացնէ, կեանքդ կ'աղատէ
աւրուելէն ապականուելէն, կ'ողոր-
մի քեզի ու կը պսակէ քու ցան-
կութիւնդ՝ որ ունիս Աստուծոյ բա-
րեացը շնորհացը վրայ, ամէն բա-
րեօք կը կատարէ կը լեցնէ. մկր-
տութեան շնորհքը՝ զոր կորսնցու-
ցիր՝ նորէն քեզի կը դարձնէ, ինչ-
պէս որ ունէիր մանկութեան ատենդ .
արծուոյ պէս կը նորոգուի քու ման-
կութիւնդ : Այն ատենը դու ալ կը
դառնաս կ'ըսես .

Աստուած մեր մեղքին համեմատ
չըրաւ, մեր անօրէնութեանցը հա-
մեմատ չհատոյց, հասկա որչափ որ
բարձր է երկինք գետնէն, այնչափ
չատցուց իւր ողորմութիւնը անոնց
վրայ՝ որ իրմէ կը վախնան:

Աղօթք յորժամ հոգիւն կայ ի փո-
ռոշրեան .

Հովիւ քաջ, հովիւ յաւիտենա-
կան, որ զիս քու մոլորեալ ոչխարդ
գտնելու համար լեռնէ լեռ պտըտե-
ցար երկայն ճամբորդութիւն ընե-
լով. երկնքէն երկիրս իջար մարդ ըլ-
լալով, և ողորմուկ ձայն մը ձգելով
կանչեցիր, որ ես լսելով այն ձայնիդ
ետեմ քամ. Եկայք, ըսիր, առ իս
ամենայն աշխատեալք և բեռնա-
ւորք, և ես հանգուցից զձեզ: Իսկ
ես որ անտառներու մէջ մոլորեալ
ոչխարի մը պէս պտըտելով՝ մօտիկ

էի գայլին բերանն ընկնելու, լսեցի
այս ողորմութեան ձայնդ, ճանչցայ
տիրոջ ձայնը, քեզի եկայ մկրտու-
թեան և խոստովանութեան խոր-
հուրդներով: Բայց հիմա աշխարհ,
մարմին և սատանայ, այս երեքը
մէկ եղած նորէն կ'ուզեն զիս քեզմէ
բաժնել, ես ալ անոնց հետեւելով
նորէն կ'ուզեմ զիս գայլին բերանը
ձգել:

Հիմա դու ո՛վ հովիւ քաջ, ցոյց
տո՛ւր քու զօրութիւնդ, հանէ՛ շնոր-
հացդ անուշ ձայնը, կանչէ՛ զիս շը-
նորհքով որ չմոլորիմ, չեմ արժանի
քու շնորհացդ, բայց գին արեան
քո եմ, քու սուրբ արիւնդ և այն-
չափ աշխատանքդ պարսպ չերթայ,
չկորսուի: Ո՛վ տէր գթութեանց,
հասիր ինծի օգնութեան, մի՛ ձգեր
զիս երեսէդ. ո՛ւր է քու անուշ ձայնդ
որ ըսիր. Եթէ որ ծարաւի իցէ, ե-
կեսցէ առ իս և արբցէ: Ո՛ւր է քու
առաջնորդութիւնդ որ ըսիր. Ես եմ

ճանապարհ և ճշմարտութիւն և կեանք: Ո՞ր է քու յորդորանքդ որ ըսիր. Ոչխարք իմ ձայնի իմում լըսեն, և ես ճանաչեմ զնոսա, և զկնի իմ Կսն, և ես տամ նոցա զկեանսըն յաւիտենականս, և մի կորիցեն յաւիտեան. և մի ոք յափշտակեցէ զնոսա ի ձեռաց իմոց: Ա՛խ, ո՛ր ես այս ձայներդ, ասոնք զրուցէ որ գայլերը փախչին, սիրտս շարժի, աչքս բացուի, ծարաւս բժշկուի, գէշ պըղտոր ջուրերը չխմեմ, այլ քեզմէ կենդանի աղբերէդ խմեմ, որ ասկէց ետքը ոչ երբեք ծարուիմ, մէկու մը ձայնին մտիկ չի դնեմ, այլ միայն քեզի տէր իմ Յիսուս:

—

Աղօրք յորժամ հոգին կայ ի վտանգի մեղաց.

Քու ըսիր տէր իմ. Խնդրեցէք և առնուցուք. զոր ինչ խնդրիցէք ի

Հօրէ իմմէ յանուն իմ, տացէ ձեզ: Ասոնք քու խոստմունքներդ են, քու խօսքերդ քեզի յիշեցընել կուտանք, դու որ չես մոռնար, և խօսքէդ չես դառնար, ինչ սրտով զրուցեցիր այն ատենը յիշէ. այն սրտով իմ աղօթքս ընդունէ. ինծի հիմա օգնութեան հասիր, ես որ բոլորովին անարժան եմ, ուրիշ բանով չեմ կըրնար աղաչել ստիպել զքեզ, բայց եթէ քու խօսքերովդ՝ և քու սուրբ արեամբդ: Ասոնք յիշելովդ տէր Յիսուս, մի թողուր որ քու արեամբդ փրկեալ հոգին կորսուի:

Ա՛խ, տէր իմ, քու դառնակսկիծ չարչարանքներդ սիրտս կը շարժէ, արդար դատաստանիդ ձայնը զիս կը դողացընէ, յաւիտենական պատիժը զիս կը սարսափեցընէ. սակայն այսչափ ահն ու դողը հերիք չեն կրնար ըլլալ զիս մեղքերէս դուրս հանելու, վրաս իշխեր են չեմ կըրնար աղատիլ, միշտ մեղքի մէջ կ'ինկ-

նիմ, միայն քու հրաշքդ պիտի ըլլայ որ զիս ազատէ, մեռած հոգիս վեր վերցընէ, ինչպէս որ վերուցիր զիւս հար տղան:

Ամենքն ալ յուսահատեր էին, առաքեալներն ալ բան մը չկրցան ընել, տղուն հայրն ալ այնչափ հաւատք չունէր, բայց միայն առջևդ գալով՝ քեզմէ խնդրելով պարապ չհանեցիր, անբժշկելի հիւանդուն թիւնը բժշկեցիր: Հիմա ինծի ալ հրամէ՛, զիս առջևդ կանչէ՛ ըսելով. Աժէք զնա առ իս: Այն ատենը կը տեսնեմ իմ հոգիս՝ որ այն գիւահարին պէս գետինը կ'ընկնի, մեղքերու մէջ միշտ կը թաւալի, մեղքերով կը փրփրայ. քանի՛ անգամ՝ որ քու աշկերտներուդ՝ քահանաներուն գնաց խոստովանելու, զինքը ցցուց. այս մեղքերուս սատանան չկրցան՝ իրմէ հանել: Թէ որ վառքս հարցընես, կը լսես որ ի մանկութենէ այսպէս եղեր եմ. իմ մեղքիս սա-

տանան ի մանկութենէ ներսի դիէս կապեր է զիս շար սովորութեամբ: Բազում անգամ ի հոշոտ արկանէ զդաւ ի ջոշոտ, զի կորուսեցի: Երբեմն այս մեղքին, երբեմն այն մեղքին մէջ կը ձգէ. մէկմէկու ներհական մեղքեր ընել կուտայ. այսպէս հոգիս իրեն խաղալիկ ըրեր է կը շարշարէ, բայց իւր միտքը զիս կորսնցընել է յաւիտենական հրոյն մէջ:

Թէ որ ինծմէ հաւատք կ'ուզես ըսելով. Ամենայն ինչ հնարաւոր է այնն որ հաւատայ, ես հաւատք չունիմ. վասն զի սաստիկ է սատանային պատերազմը, մօտիկ է վըտանգը, մարմինս զիս միշտ մեղքի կը քաշէ. անոր համար երկբայու թեան մէջ եմ, տարակուսելով կ'ըսեմ. Եթէ կարող ինչ ես, օգնեա՛ մեզ տէր, գրասցեալ ի վերայ մեր:

Դու ճարտար բժիշկ հոգւոյ և մարմնոյ, տո՛ւր ինծի լոյս հաւատոյ ինչպէս որ մէկ խօսելովդ այն դի-

ւահարին հօր հաւատքը լուսաւորեցիր, որ աղաղակեց՝ հաշտուաւ, օգնեաւ անհաշտոռքեանս խնռն:

Այն ատեն ես հաւատքովս առջևդ կու գամ, դու ալ զօրութեամբդ կը սաստես սատանային. համրդ և խռշ աշս, ես տաւ քեզ հրաման. եղ ի դմանե և աշ ևս մի՛ մտանիցես ի դա: Արդեօք պիտի ըլլայ որ իմ հոգիս ալ այս խօսքս լսէ, քու հրամանաւդ քովէս հեռանայ փորձութիւնը, և անգամ մ'ալ չդառնայ չգայ, զիս մեղքի վտանգի մէջ չձգէ: Մի՛ թողուր զիս տէր իմ Յիսուս, մի՛ թողուր. այլ ձեռքդ երկընցուր, ոտքի վրայ կանգնել տուր, ինչպէս որ կանգնեցիր այն դիւահարը. անով ամէն տեսնողները դարմանան՝ որ այս հոգին որ մեռած մը կ'երևար, քու զօրութեամբդ կենդանացաւ, իր մեղքերը թողուց, շնորհաց մէջ մտաւ:

Աղօթք ի սաղմոսէ, ի խնդրել օգնու. քիշն յԱստուծոյ.

Երբոր ես նեղն ընկայ, պէտք եղաւ ինծի օգնութիւն մը գտնելու, աշուրներս լեռներու վրայ վերուցի, այնպիսի իշխաններու և մեծերու՝ որ մէկմէկ լեռ կը նմանէին, որոնցմէ կրնար ինծի մէկ օգնութիւն մը հասնիլ:

Բայց իմացայ տեսայ՝ որ այն լեռներու պէս կեցած մարդիկները իշխանները չէին կրնար ինծի օգնութիւն մը ընել, հապա օգնութիւնս Աստուծմէ միայն պիտի ըլլայ, որ չէ թէ միայն այն լեռները՝ այն իշխանները, հապա բոլոր երկինք ու երկիր ստեղծեց. այնչափ է իր կարողութիւնը:

Միայն թէ դու մի՛ սասանիր մի՛ երեբար հաւատքովդ, ոտքդ աւուր պէտք է որ բռնես, որ է քու

հաւատքդ, թէ որ դու այսպէս հաւատաքէդ չստանալիս, չի երերաս, Աստուծոյ դէմ չմեղանչես, իրաւ գիտցիր որ Աստուած ալ որ քու պահապանդ է, չի քնանար, արթուն կը մնայ զքեզ պահելու:

Ինչպէս յայտնի կը տեսնես որ իսրայէլացւոց ազգին պահապանը՝ որ է Աստուած, ոչ երբեք քուն եղաւ. իր գործերը յայտնի կը քարոզեն՝ որ միշտ կը պահէր Աստուած հրէայները հոգեւոր ու մարմնաւոր մեղքներէն, թշնամիներէն:

Այսպէս ալ զքեզ կը պահէ Աստուած, ու իր աջ ձեռքովը կը բռնէ:

Ինչպէս իսրայէլացւոց ըրաւ՝ որ ցորեկը արեւը չնեղեղու համար՝ արեւուն առջեւ ամպ կը հանէր. այսպէս ալ այնպիսի բան մը կ'ընէ քեզի Աստուած՝ որ ոչ ցորեկուան թշնամիները զքեզ կը նեղեն, և ոչ գիշերուան, թէ մարմնաւոր և թէ

հոգեւոր թշնամիներդ՝ սատանաները, որ գիշեր ցորեկ կը պտըտին զքեզ մեղքի մէջ ձգելու:

Աստուած զքեզ ամենայն չարիքներէ մեղքներէ պիտի պահէ, հոգիդ ալ պահպանէ:

Այսչափս ըսեմ որ՝ որովհետեւ դու Աստուծոյ ապաւինեցար, հաւատքով անոր դիմեցիր, մեղքէ զգուշացար, ասկէց ետքը Աստուած ալ զքեզ ամէն բանի մէջ, եղնելուդ մտնելուդ ատենն ալ՝ պիտի պահէ պահպանէ մինչև յաւիտեան:

Մեր օգնութիւնը Աստուծոյ անուամբն է, այն Աստուծոյ՝ որ երկինք գետին ստեղծեց. ՃԳԲ:

Քեզի կը վերցնեմ աշուրներս, տէր Աստուած որ երկինքը կը նշատիս: Ինչպէս որ ծառային աչքը իւր տիրոջը վրայ է, և աղախնոյնը իւր տանտիկնոջ վրայ, այսպէս ալ մեր աչքը քու վրայ է, տէր Աստուած, մինչև որ մեզի ողորմիս:

Ի՛նչ մեծ ես տէր Աստուած. թէ որ երկինքը ելնեմ, գուհոն ես, թէ որ դժոխքը՝ գերեզմանը իջնեմ, հոն ալ գրեզ մօտիկ կը գտնեմ, թէ որ ինծի թւեր առնեմ առաւօտուն, ծովուն քովը նստիմ, հոն ալ քու ձեռքըդ ինծի առաջնորդ կ'ըլլայ, և քու աջ ձեռքդ զիս կը բռնէ:

—

Աղօթք յորժամ հոգիս ե ի տրտմանս.

Արդ ընդէր տրտումս ես աւճակիմ. կամ ընդէր խռովես զիս: Ինչո՞ւ համար կը տրտիս ողորմելի հօգիս, մեղքերդ ծանր են, զզջում աղէկ չունիս, քու խոստովանիլդ ըզքեզ չիհանդարտեցըներ, չգիտես ալ որ ինչպէս խոստովանիս, որ մէկը զրուցես, զրուցելէն ետե ալ չես հանգչիր: Յոռաս առ Աստուած. խոստովանեա՛ւ նրա: Անգամ մը միտքդ

վեր վերցու առ Աստուած. յոյսդ զօրացու, ներգործութիւն յուսոյ ըրէ: Աստուած մեր՝ Աստուած ողորմութեան է. այն Աստուածն է որ ըսաւ, թէ որ մէկ օրուան մէջ եօթանասուն և եօթն անգամ մարդս մեղանչէ, բայց նորէն սրտանց դառնայ, այն մարդը թողութիւն մեղաց կը գտնէ: Այն Աստուածն է, որ Յսայեայ մարգարէին բերնովը կը զրուցէ. ինչպէս որ մայր մը իր զաւակը կը սիրէ, ինչ պակսութիւն ունի՝ կը գօցէ կը սրբէ, չուզեր որ ուրիշները վրայ զրուցեն, նախատեն, ես ալ մօրմէն աւելի եմ, կ'ըսէ, Աստուած: Այն տէրն է, որ մեղաւոր կիինը սրտանց խոստովանելով իր մեղքերը՝ երբոր եկաւ ոտքն ընկաւ, լալով արցունքով լուաց, անուշ իւղով՝ որ իր աղօթքին օրինակն էր՝ օծեց զՅիսուս, Յիսուսին սիրաւ վրան գորովեցաւ, ո՛չ մեղքը իր երեսին տուաւ և ոչ ըսաւ որ

դու ինծի ի՞նչ արժանի ես մօտե-
նալու. սէր տեսաւ իրմէ, ինքն ալ
սէր ցցուց ըսելով: Թողեսդ լիցիկն
ունա մեղք իշր թաղուի: Շատ մեղ-
քեր անի, բայց ամէնն ալ թողուն
ըսաւ: Դու ուրեմն յուսմ' Աստու-
ծոյ, խոստովանէ, պաշտէ, սէր ցը-
ցու. այն ատենը կը ըսես մեղքե-
րուդ թողութիւն, հոգւոյդ փրկու-
թիւն. վասն զի փրկիչ մեր նոյն
Յիսուան է, փրկիչ երեսաց մերոց
Աստուած է:

Իղճր և փափագ առ արքայոշրիւն
երկնից ի սաղմոսէ:

Աստուած Աստուած իմ, ես առ-
տուանց քեզի կը դիմեմ. վասն զի
հոգիս քեզի ծարուեր է, որչափ ես
մարմինս:

Բայց ես ինծի վայ կուտամ, որ
չատ ուշացաւ պանդխտութիւնս,

չատ ատեն է՝ որ մնացի օտար եր-
կրի վրայ այս աշխարհիս մէջ:

Այս Բաբելոնի դետին քով նըս-
տեր ենք, որ է Բաբելոն խառնա-
կութեան այս աշխարհիս, ու կու-
լանք, յիշելով միշտ Սիոնը՝ որ է
երկնային խաղաղութիւնը:

Անոնք որ ինծի կ'ըսէին թէ Աս-
տուծոյ տունը երթանք, խիստ կ'ու-
րախանայի: Ախ, երկնային երու-
սաղեմ, մեր ոտքը քեզի հասեր է,
դուք ամէնքնիդ որ կը սիրէք երկ-
նային երուսաղեմի ողջոյնը, հար-
ցուցէք, փնտռեցէք անոր շէնքը, ա-
նոր երջանկութիւնը:

Ի՞նչպէս սիրելի է ինծի քու տունդ
տէր Աստուած, իմ անձս հոգիս
խիստ կը փափագի որ գոնէ բակին
մէջը բնակիմ: ԶԳ:

Երանի անոնց ամէնուն, որ Աս-
տուծոյ տանը մէջ բնակած են, յա-
ւիտեանս յաւիտենից թող զքեզ օրհ-
նեն: ԶԳ:

Երջանիկ է այն մարդը՝ որուն
օգնութիւնը քեզմէ է Աստուած, այս
տրտմութեան ձորէն կ'ուզէ ելնել
երթալ այն տեղն որ ցանկացաւ,
ուխաւ ըրաւ երթալու: ԶԳ:

Ո՛վ որ օրէնք և ուխտ կը դնէ
իւր սրտին մէջ՝ օրհնենք կը վաս-
տըկի Աստուծմէ, օրէ օր կը զօրա-
նայ շնորհքներով, ու Աստուած ա-
նոր երեւնայ պիտի իրեն հրեշտակ-
ներովը, երկնային Սիոնին մէջ՝ որ
է արքայութիւնը: ԶԳ:

Տէր Աստուած ամենայնի կարող,
իմ աղօթքիս ալ լսէ, զիս ալ այն տե-
ղին արժանի ըրէ. վասն զի լաւ է ին-
ծի օր մը քու բակիդ մէջ նստիլ, քան
թէ հազար օր այս աշխարհս: ԶԳ:

Մէկ բան կը խնդրեմ Աստուծմէ,
ու այն կ'աղաչեմ, որ քանի որ ապ-
րիմ, ամէն օր Աստուծոյ տանը մէջ
բնակիմ, Աստուծոյ զեղեցկութիւնը
տեսնեմ, և իւր տաճարին մէջը հը-
րամայեմ: ԻԶ:

Տէր Աստուած քու տանդ զեղեց-
կութիւնը սիրեցի, և քու փառքիդ
տեղը՝ որ է արքայութիւնը: ԻԵ:

Ի՛նչ ունիմ ես երկինքը, բայց
միայն զքեզ Աստուած. երկրիս վրայ
ալ ի՛նչ կրնամ քեզմէ խնդրել, բայց
եթէ զքեզ Աստուած:

Սիրոս մարմինս կը հալի կը մա-
շի ո՛վ Աստուած. դու ես իմ սրտիս
Աստուածը, դու ես իմ բաժինս Աս-
տուած յաւիտեան: ՀԻ:

Երբոր ես արդարութեան երեսիդ
երեւնամ, քու երեսդ տեսնեմ, այն
ատեն կրնամ կշտանալ քու փառքդ
տեսնելով: ԺԶ:

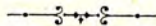
Ինչպէս որ եղջերուն կը փափաքի
աղբիւրի ջուրերուն, այնպէս ալ իմ
հոգիս քեզի կը փափաքի տէր Աս-
տուած: ԽԱ:

Իմ հոգիս քեզի կը ծարաւի Աս-
տուած, դու ես Աստուած կարող ու
կենդանի, երբ պիտի՛ դամ, քու ե-
րեսիդ երեւնամ: ԽԱ:

Այս բանին համար իմ արցունքներս ինծի կերակուրի տեղ եղեր էին գիշեր ցորեկ. մանաւանդ երբոր ամէն օր ինծի կ'ըսէին թէ ո՛ր է քու Աստուածդ, դու զնա կորսնցուցիր մեղքերովդ: ԽԱ:

Երբոր զայս կը յիշէի, բոլոր անձս կը տառապէր տակնուվրայ կ'ըլլար, բայց ես ինծի սիրտ կու տայի, որ անգամ մը այս հրաշալի Աստուծոյ տունը մտնեմ: ԽԱ:

Իմ անձս ցամաք գետնի մը պէս ծարուած է քեզի Աստուած. շուտով լսէ՛ կ'աղաչեմ, վասն զի հոգիս կը մարի, կը հալի ու կը մաշի: ՃԽԲ:

Աղօթք իշխարանլիշր անձին հաշտաւացելոյ ի Քրիստոս. զոր արարեալ է տեառն ներսեսի հայոց կարոշ դիկոսի:

Հաւատով խոստովանիմ ե երկիր պագանեմ քեզ Հայր ե Որդի ե սուրբ Հոգի, անեղ ե անմահ բնութիւն, արարիչ հրեշտակաց ե մարդկան ե ամենայն եղելոց. ողորմեա քո արածոց ե ինձ բազմամեղիս:

Հաւատով խոստովանիմ ե երկիր պագանեմ քեզ անբաժանելի լոյս, միասնական սուրբ Երրորդութիւն ե մի Աստուածութիւն, արարիչ լուսոյ ե հալածիչ խաւարի. հալածեա ի հոգւոյ իմմէ զխաւար մեղաց ե անգիտութեան, ե լուսաւորեա զմիտս իմ ի ժամուս յայսմիկ աղօթել քեզ ի հաճոյս ե ընդունել ի քէն զխընդրուածս իմ. ե ողորմեա ինձ բազմամեղիս:

Հայր երկնաւոր Աստուած ճշմարիտ, որ առաքեցեր զՈրդիդ քո սիրելի ի խնդիր մոլորեալ ոչխարին, մեղայ յերկինս և առաջի քո. ընկալ զիս որպէս զանառակ որդին, և զգեցո ինձ զպատմութեանն զառաջին, զոր մերկացայ մեղօք. և ողորմեա քո արարածոց և ինձ բազմամեղիս:

Որդի Աստուծոյ Աստուած ճշմարիտ, որ խոնարհեցար ի հայրական ծոցոյ, և առեր մարմին ի սըրբոյ կուսէն Մարիամայ վասն մերոյ փրկութեան, խաչեցար և թաղեցար և յարեար ի մեռելոց և համբարձար առ Հայր, մեղայ յերկինս և առաջի քո. յիշեա զիս որպէս զաւագակն, յորժամ գաս արքայութեամբ քով. և ողորմեա:

Հոգի Աստուծոյ Աստուած ճշմարիտ, որ իջեր ի Յորդանան և ի վերնատունն, և լուսաւորեցեր զիս մըկըրտութեամբ սուրբ աւագանին,

մեղայ յերկինս և առաջի քո. մաքրեա զիս վերստին աստուածային հրով քոյ որպէս հրեղէն լեզուօք զառաքեալսն. և ողորմեա:

Անեղ բնութիւն, մեղայ քեզ մըտօք իմովք, հոգւով և մարմնով իմով. մի՛ յիշեր զմեզս իմ զառաջինս վասն անուանդ քում սրբոյ. և ողորմեա:

Տեսող ամենայնի, մեղայ քեզ խորհրդով, բանիւ և գործով. ջնջեա զձեռագիր յանցանաց իմոց, և զըրեա զանուն իմ ի դպրութեան կենաց. և ողորմեա:

Քննող գաղտնեաց, մեղայ քեզ կամաւ և ակամայ, գիտութեամբ և անգիտութեամբ. թողութիւն շնորհեա մեղաւորիս, զի ծննդենէ սըրբոյ աւագանին մինչև ցայսօր մեղուցեալ եմ առաջի աստուածութեանդ քոյ՝ զգայարանք իմովք և ամենայն անդամօք մարմնոյս. և ողորմեա:

Ամենախնամ տէր, զիր պահապան աչաց իմոց զերկիւղ քո սուրբ՝ ոչ ևս հայել յարատ, և ականջաց իմոց ոչ ախորժել լսել զբանս չաբութեան, և բերանոյ իմոյ ոչ խօսել զստութիւն, և սրտի իմոյ ոչ խորհել զչարութիւն, և ձեռաց իմոց ոչ գործել զանիրաւութիւն, և ոտից իմոց ոչ գնալ ի ճանապարհս անօրէնութեան. այլ ուղղեալ զչարժումս սոցա լինել ըստ պատուիրանաց քոց յամենայնի. և ողորմեա :

Հուր կենդանի Քրիստոս, զհուր սիրոյ քոյ զոր արկեր յերկիր, բորբոքեա յանձն իմ. զի այրեսցէ զաղտ հոգւոյ իմոյ, և սրբեսցէ զխիղճ մըտաց իմոց, և մաքրեսցէ զմեղս մարմնոյ իմոյ, և վառեսցէ զլոյս գիտութեան քո ի սրտի իմում. և ողորմեա :

Իմաստութիւն Հօր Յիսուս, տուր ինձ զիմաստութիւն զբարիս խորհել և խօսել և գործել առաջի քո յա-

մենայն ժամ. ի չար խորհրդոց ի բանից և ի գործոց փրկեա զիս. և ողորմեա :

Կամեցող բարեաց տէր կամաբար, մի թողուր զիս ի կամս անձին իմոյ գնալ, այլ առաջնորդեա ինձ լինել միշտ ըստ կամաց քոց բարեսիրաց. և ողորմեա :

Արքայ երկնաւոր, տուր ինձ զարքայութիւն քո, զոր խոստացար սիրելեաց քոց, և զօրացո զսիրտ իմ ատել զմեղս և սիրել զքեզ միայն, և առնել զկամս քո. և ողորմեա :

Խնամող արարածոց, պահեա նըշանաւ խաչի քո զհոգի և զմարմին իմ ի պատրանաց մեղաց, ի փորձութեանց դիւաց և ի մարդոց անիրաւաց. և յամենայն վտանգից հոգւոյ և մարմնոյ. և ողորմեա :

Պահապան ամենայնի Քրիստոս, աջ քո հովանի լիցի ի վերայ իմ ի տուէ և ի գիշերի՝ ի նստել ի տան՝ և ի գնալ ի ճանապարհ, ի ննջել և

ի յառնել, զի մի երբեք ստոանե-
ցայց. և ողորմեա :

Աստուած իմ, որ բանաս զձեռն
քո, և ընուս զամենայն արարածս
ողորմութեամբ քով, քեզ յանձն առ-
նեմ զանձն իմ. դու հոգա և պա-
տրաստեա զպէտս հոգւոյ և մարմնոյ
իմոյ յայսմ հետէ մինչև յաւիտեան.
և ողորմեա :

Դարձուցիչ մոլորելոց, դարձո զիս
ի չար սովորութեանց իմոց ի բարի
սովորութիւն, և բւեռեա ի հոգի
իմ զսոսկալի օր մահուն և զերկիւզ
դեհէնոյն և զսէր արքայութեան քո.
զի զղացայց ի մեղաց, և գործեցից
զարգարութիւն. և ողորմեա :

Աղբիւր անմահութեան, աղբե-
րացո ի սրտէ իմմէ զարտասուս ա-
պաշխարութեան որպէս պոռնկին.
զի լուացից զմեղս անձին իմոյ յա-
ռաջ քան զելանելն իմ յաշխարհէս.
և ողորմեա :

Պարգևիչ ողորմութեան, պար-

զեա ինձ ուղղափառ հաւատով և
բարի գործով, և սուրբ մարմնոյ և
և արեան քո հաղորդութեամբ գալ
առ քեզ. և ողորմեա :

Բարերար տէր, հրեշտակի բար-
ւոյ յանձն արասցես զիս քաղցրու-
թեամբ աւանդել զհոգի իմ և ան-
խռով անցուցանել ընդ չարութիւն
այսոցն, որ են ի ներքոյ երկնից. և
ողորմեա :

Լոյս ճշմարիտ Քրիստոս, արժա-
նաւորեա զհոգի իմ ուրախութեամբ
տեսանել զլոյս փառաց քոց ի կոչ-
ման աւուրն, և հանգչել լուսով բա-
րեաց յօթեվանս արդարոց մինչև
յօր մեծի գալստեան քո. և ողոր-
մեա :

Դատաւոր արդար, յորժամ գաս
փառօք Հօր գատել զկենդանիս և
զմեռեալս, մի մտաներ ի դատաս-
տան ընդ ծառայի քում. այլ փրկեա
զիս ի յաւիտենական հրոյն, և լսե-
լի արա ինձ զերանաւէտ կոչումն

արդարոց յերկնից արքայութիւնդ .
և ողորմեա :

Ամենողորմ տէր , ողորմեա ամե-
նայն հաւատացելոց ի քեզ , իմոց
և օտարաց , ծանօթից և անծանօ-
թից , կենդանեաց և մեռելոց . շնոր-
հեա և թշնամեաց իմոց և ատե-
լեաց զթողութիւն՝ որ առ իս յան-
ցանաց . և դարձո զնոսա ի չարեացն՝
զոր ունին վասն իմ , զի ողորմու-
թեան քում արժանի եղիցին . և ո-
ղորմեա :

Փառաւորեալ տէր ընկալ զաղա-
չանս ծառայիս քո . և կատարեա ի
բարի զխնդրուածս իմ բարեխօսու-
թեամբ սուրբ Աստուածածնին
և Յովհաննու մկրտչին , և սրբոյն
Ստեփանոսի նախավկային , սրբոյն
Գրիգորի մերոյ լուսաւորչին և սրբոց
առաքելոց և մարգարէից և վարդա-
պետաց և մարտիրոսաց և սրբոց
հայրապետաց և ճգնաւորաց և կու-
սանաց և ամենայն սրբոց քո երկ-

նաւորաց և երկրաւորաց : Եւ քեզ
փառք և երկրպագութիւն անբաժա-
նելի սուրբ Երրորդութեանդ՝ յաւի-
տեանս յաւիտենից . ամէն :

ԵՕԹՆ ՍԱՂՄՈՍԲ

Ա Պ Ա Շ Խ Ա Ր Ո Ի Թ Ե Ա Ն

Սաղմոս 2

Տէր մի՛ սրտմտութեամբ քով յան-
դիմաներ զիս , և մի՛ բարկութեամբ
քով խրատեր զիս :

Ողորմեա ինձ տէր , զի հիւանդ
եմ ես . բժշկեա զանձն իմ , զի խռո-
վեցան ոտկերք իմ :

Անձն իմ յոյժ խռովեցաւ , և դու
տէր մինչև յի՞րբ :

Դարձ տէր , և փրկեա զանձն իմ .

կեցո զիս տէր ըստ ողորմութեան
առ քում:

Զի ոչ ոք է որ ի մահու յիշէ զքեզ,
կամ ի դժոխս խոստովան առնիցի
առ քեզ:

Վաստակեցայ ես ի հեծութեան
իմում, լուացի զամենայն գիշեր ըզ-
մահիճս իմ, և արտասուօք իմովք
զանկողինս իմ թացի:

Խռովեցաւ ի սրտմտութենէ ակն
իմ, և մաշեցայ ես ի վերայ ամե-
նայն թշնամեաց իմոց:

Ի բաց կացէք յինէն ամենեքեան,
ոյք գործէք զանօրէնութիւն:

Լուաւ տէր ձայնի լալոյ իմոյ,
լուաւ տէր աղօթից իմոց, և տէր
զխնդրուածս իմ ընկալաւ,

Ամաչեսցեն և խռովեսցին յոյժ
ամենայն թշնամիք իմ, դարձցին
յետս և ամաչեսցեն յոյժ վաղվա-
ղակի և խռովեսցին:

Փառք հօր. և այլն:

Սաղմոս ԼԱ

Երանի ում թողութիւն եղև մե-
ղաց, և ծածկեցան ամենայն յան-
ցանք նորա:

Երանի առն, որում ոչ համարեա-
ցի տէր զմեզս նորա. և ոչ գոյ նեն-
գութիւն ի բերան նորա:

Լռցի ես և մաշեցան ամենայն
ոսկերք իմ, առ աղաղակել ինձ առ
տէր զօրհանապազ ի տուէ և ի
գիշերի:

Ծանրեաց ձեռն քո ի վերայ իմ,
դարձայ ի թշուառութիւն զի հարան
յիս փուշք:

Զմեզս իմ ցուցից քեզ, և զանո-
րէնութիւնս իմ ոչ ծածկեցից ի քէն:

Ասացի՝ թէ պատմեցից ինձէն ըզ-
մեզս իմ. և դու թողցես զամենայն
ամբարշտութիւնս մեղաց իմոց:

Վասն այսորիկ յաղօթս կացցեն
առ քեզ ամենայն սուրբք՝ ի ժամ
ընդունելի:

Բայց միայն ի ջուրցն հեղեղաց
բազմաց, որ առ նոսա ինչ ոչ մեր-
ձեացի:

Դու ես ապաւէն իմ ի նեղութենէ
յայտմանէ, որ շուրջ եղին զինէ:

Յնծութիւն իմ փրկեա զիս յայն-
ցանէ, որ պաշարեցին զիս:

Իմաստուն արարից զքեզ և խե-
լամուտ ի ճանապարհ յոր և գնաս-
ցես, և հաստատեցից ի վերայ քո
զաշս իմ:

Մի լինիք որպէս զձիս և զջորիս,
զի ոչ գոյ ի նոսա իմաստութիւն, ի
սանձս և ի դանդաճանդոս ճմլես-
ցես զկզակս նոցա, որ առ քեզ ինչ
ոչ մերձեացին:

Բազում տանջանք են մեղաւորաց,
բայց ոյք յուսան ի տէր՝ ողորմու-
թիւն տեառն շուրջ եղիցի զնոքօք:

Ուրախ եղերուք՝ և ցնծացէք ար-
դարք. ի տէր պարծեցարուք ամե-
նեքեան, ոյք ուղիղ էք սրտիւք:

Փառք Հոր: և այլն:

Սաղմոս 115

Տէր մի սրտմտութեամբ քով յան-
գիմաներ զիս. և մի բարկութեամբ
քով խրատեր զիս:

Զի նետք քո հարան յիս, և յիս
հաստատեցաւ ձեռն քո:

Ոչ գոյ բժշկութիւն մարմնոյ իմոյ՝
յերեսաց բարկութեան քոյ:

Ոչ է խաղաղութիւն ոսկերաց ի-
մոց յերեսաց մեղաց իմոց:

Անօրէնութիւնք իմ բարձրացան
քան զգլուխ իմ, որպէս բեռն ծանր
ծանրացան ի վերայ իմ:

Նեխեցան և փտեցան վէրք իմ
յերեսաց անզգամութեան իմոյ:

Տառապեցայ և խոնարհ եղէ մին-
չև յոյժ. զօրհանապաղ տրտում գը-
նայի, զի անձն իմ լի եղև չարչա-
րանօք, և ոչ գոյ բժշկութիւն մար-
մնոյ իմոյ:

Զարչարեցայ և խոնարհ եղէ մին.

չեւ, յոյժ. մանչէի առ հեծութեան
սրտի իմոյ:

Տէր առաջի քո է ամենայն ցան-
կութիւն իմ, և հեծութիւն իմ ի
քէն ոչ ծածկեցաւ:

Սիրտ իմ խռովեցաւ յիս, և ե-
թող զիս զօրութիւն իմ. լոյս աչաց
իմոց և այս ոչ եղև ընդ իս:

Բարեկամք իմ և մերձաւորք իմ
առաջի իմ մերձեցան և կացին, և
մերձաւորք իմ հեռի եղեն յինէն:

Բռնադատէին զիս և խնդրէին
զանձն իմ, ոյք խորհէին չար ի վե-
րայ իմ. խօսեցան զանօրէնութիւն,
և զնենգութիւն զօրհանապազ խոր-
հեցան:

Այլ ես որպէս խուլ, զի ոչ լսէ,
որպէս համար՝ որ ոչ բանայ զբե-
րան իւր:

Եղէ ես որպէս մարդ՝ որ ոչ լսէ,
և ոչ գոն խօսք ի բերան նորա:

Ես ի քեզ տէր յուսացայ. և դու
լուիցես ինձ տէր Աստուած իմ:

Ասացի թէ մի ուրախ եղիցին յիս
թշնամիք իմ. ի սասանել ոտից ի-
մոյ՝ ի վերայ իմ մեծամեծս խօսե-
ցան:

Ես ի տանջանս պատրաստ եմ, և
ցաւք իմ առաջի իմ են յամենայն
ժամ:

Զանօրէնութիւնս իմ պատմեցից,
և հոգացայց վասն մեղաց իմոց:

Իսկ արդ թշնամիք իմ կենդանիք
են, և զօրացեալ են քան զիս, և
բազում էին՝ ոյք ատէին զիս ի տա-
րապարտուց:

Ոյք հատուցին ինձ չար փոխա-
նակ ընդ բարւոյ, չարախօսէին զի-
նէն, զի ես երթայի զհետ արդա-
րութեան:

Մի՛ թողուր զիս տէր Աստուած
իմ, և մի՛ ի բացեայ առնիր յինէն.
հայեաց յօգնել ինձ՝ տէր փրկու-
թեան իմոյ:

Փառք Հօր, և այլն:

Սաղմոս Ծ

Ողորմեա ինձ Աստուած ըստ մեծի ողորմութեան քում, ըստ բազում գթութեան քում քաւեա զանորէնութիւնս իմ:

Առաւել լուա զիս յանորէնութիւնէ իմմէ, և ի մեղաց իմոց սուրբ արա զիս:

Չանորէնութիւնս իմ ես ինձէն դիտեմ, և մեղք իմ առաջի իմ են յամենայն ժամ:

Քեզ միայն մեղայ տէր, և չար առաջի քո արարի:

Որպէս արդար եղիցես ի բանս քո և յաղթեսցես ի դատելն քո:

Անորէնութեամբ յղացաւ, և ի մեղս ծնաւ զիս մայր իմ:

Դու տէր զճշմարտութիւն սիրեցեր, զանյայտս և զծածկեալս իմաստութեամբ քով յայտնեցեր ինձ:

Յօղեա յիս մշտկաւ և սուրբ եղէց լուս և քան զձիւն սպիտակ եղէց:

Լսելի արա ինձ զցնծութիւն և զուրախութիւն, և ցնծասցեն ոսկերք իմ տառապեալք:

Դարձո զերեսս քո ի մեղաց իմոց, և զամենայն անորէնութիւնս իմ քաւեա յինէն:

Սիրտ սուրբ հաստատեա յիս Աստուած, և հոգի ուղիղ նորոգեա ի փորի իմում:

Մի՛ ընկենուր զիս, տէր, յերեսաց քոց, և զհոգի քո սուրբ մի հաներ յինէն:

Տուր ինձ ցնծութիւն փրկութեան, և հոգւով պետութեան քո հաստատեա զիս:

Ուսուցից անորինաց զճանապարհըս քո, և ամբարիշտք առ քեզ դարձին:

Փրկեա զիս յարեմէ Աստուած, Աստուած փրկութեան իմոյ, ցընծասցէ լեզու իմ յարդարութեան քում:

Տէր եթէ զլըթունս իմ բանաս,

բերան իմ երգեսցէ զօրհնութիւնս
քո :

Թէ կամեցեալ էիր պատարագս՝
մատուցանէաք, բայց դու ընդ ող-
ջակէզս իսկ ոչ հաճեցար :

Պատարագ Աստուծոյ հոգի խո-
նարէ, զսիրտ սուրբ և զհոգի խո-
նարէ Աստուած ոչ արհամարհէ :

Բարի արա տէր կամօք քովք սիռ-
մի, և շինեսցին պարիսպքն Երու-
սաղեմի :

Յայնժամ հաճեցիս ընդ պատա-
րագս արդարութեան, ուխտից պա-
տարագս հանցեն ի սեղան քո զը-
ւարակս :

Փառք Հօր, և այլն :

Սաղմոս ԺԱ.

Տէր լուր աղօթից իմոյ, աղաղակ
իմ առ քեզ եկեսցէ, մի դարձու-
ցաներ զերեսս քո յինէն :

Յաւուր նեղութեան իմոյ խոնար-

հեցո առ իս զունկն քո, յորում ա-
ւուր կարգամ առ քեզ վաղվաղակի
լուր ինձ :

Սպանեցան որպէս ծուխ աւուրքիմ,
և ոսկերք իմ որպէս խռիւ հորացան :

Հարաւ որպէս խոտ, և ցամա-
քեաց սիրտ իմ, մոռացայ ուտել ըզ-
հաց իմ ի ձայնէ հեծութեան իմոյ :

Կցեցաւ ոսկր իմ ի մարմին իմ,
նմանեցայ ես հաւալսան յանապատի :

Եղէ ես որպէս բու յաւերակի,
սքնեցայ և եղէ ես որպէս ճնճղուկ
միայն ի տանիս :

Նախատեցին զիս թշնամիք իմ
զօրհանապաղ, և գովիչք իմ ինեւ
երդնուին :

Զմոխիր որպէս հաց կերայ, և
զըմպելին իմ արտասուօք խառնեցի :

Յերեսաց բարկութեան սրմտու-
թեան քո, զի դու բարձրացուցեր,
և խոնարհեցուցեր զիս :

Աւուրք իմ որպէս հովանի ան-
ցին, և ես որպէս խոտ ցամաքեցայ :

Դու տէր յաւիտեան կաս, և յիշատակ քո յազգէ մինչև յազգ:

Դու յարուցեալ գթասցիս ի վերայ Սիրովի, ժամանակ գթալոյ նորա հասեալ է ժամ:

Հաճեցան ծառայք քո ընդ քարինս նորա, և ի հոգս նորա գթասցին:

Երկիցեն հեթանոսք յանուանէ քումմէ, և ամենայն թագաւորք երկրի ի փառաց քոց:

Շինէ տէր զՍիրով, և երևեսցի փառք իւրովք ի նմա:

Հայեցաւ նա յազօթս խոնարհաց, և ոչ արհամարհեաց զխնդրուածս նոցա:

Գրեսցի այս յազգ յայլ, ժողովուրդ զոր ստացեալ է՝ օրհնեսցի զտէր:

Հայեցաւ նա ի բարձանց ի սրբութենէ իւրմէ, տէր յերկնից յերկիր հայեցաւ:

Լսել զհեծութիւն կապելոց, և արձակել զորդիս մահապարտաց:

Պատմել ի Սիրոն զանուն տեառն, և զօրհնութիւնս նորա յերուսաղէմ: Ժողովել ժողովրդոց ի միասին, և թագաւորաց ծառայել տեառն:

Պատասխանի ետ նմա ի ճանապարհի զօրութեան իւրոյ, զնուազութիւն աւուրց իմոց ասա ինձ, և մի հռներ զիս ի կէս աւուրց իմոց, զի ազգէ յազգ են ամբ քո:

Իսկզբանէ տէր զհիմունս երկրի հաստատեցեր, և գործք ձեռաց քոց երկինք եւ:

Նոքա անցանեն, և դու կաս և մնաս յաւիտեան:

Ամենեքեան որպէս զձորս մաշեսցին, որպէս վերարկուս փոխեսցես զնոսա և փոխեսցին:

Բայց դու նոյն իսկ ես, ամբ քո ոչ անցանեն. որքիք ծառայից քոց բնակեսցեն ի նմա, և զաւակի նոցա յաւիտեան յաջողեսցի:

Փառք Հօր, և այլն:

Սաղմոս ԾԻԹ .

Ի խորոց կարգացի առ քեզ տէր ,
տէր , լուր ձայնի իմում :

Եղիցին ականջք քո ի լսել զձայն
աղօթից իմոց :

Թէ զանօրէնութիւնս իմ քննես
տէր՝ տէր , իսկ ո՞ կարէ կալ առաջի
քո , զի ի քէն է քաւութիւն :

Վասն անուան քոյ համբերի տէր ,
համբեր անձն իմ բանի քում , յու-
սացաւ անձն իմ ի տէր :

Ի պահէ առաւօտու մինչև յերե-
կոյ , ի պահէ առաւօտու յուսացաւ
Խորայել ի տէր :

Ի տեառնէ է ողորմութիւն բա-
զում , և ի նմանէ է փրկութիւն , և
նա փրկեաց զԽորայել յամենայն նե-
ղութեանց նորա :

Փառք Հօր , և այլն :

Սաղմոս ԾԻԹ .

Տէր լուր աղօթից իմոց , ունին
դիր խնդրուածաց իմոց ճշմարտու-
թեամբ քով :

Լուր ինձ արգարութեամբ քով ,
և մի մտաներ ի դատաստան ընդ
ծառայի քում , զի ոչ արգարանայ
առաջի քո ամենայն մտղի :

Հալածեաց թշնամին զանձն իմ ,
խոնարհ արար յերկիր զկեանս իմ .
նստոյց զիս ի խաւարի որպէս մե-
ռեալ յաւիտենից :

Չանձրացաւ յիս հոգի իմ , և սիրտ
իմ խռովեցաւ յիս :

Յիշեցի զաւուրսն զառաջինս ,
խորհեցայ յամենայն ի գործս քո .
յարարածս ձեռաց քոց խորհեցայ և
համբարձի առ քեզ զձեռս իմ :

Անձն իմ որպէս երկիր ծարաւի
է առ քեզ . վաղվաղակի լուր ինձ
տէր , զի նուաղեաց յինէն հոգի իմ :

Մի գարձուցաներ զերեսս քո յինէն, նմանիցեմ այնոցիկ որ իջանեն ի գուր:

Լսելի արա ինձ առաւօտու զողորմութիւնս քո, զի ես ի քեզ տէր յուսացայ:

Յոյց ինձ ճանապարհ յոր գնացից, զի առ քեզ, տէր, համբարձի զանձն իմ:

Փրկեա զիս ի թշնամեաց իմոց տէր, զի զքեզ ապաւէն ինձ արարի:

Ուսո ինձ առնել զկամս քո, զի դու ես Աստուած իմ:

Հոգի քո բարի առաջնորդեսցէ ինձ յերկիր ուղիղ:

Վասն անուան քո, տէր, կեցուցես զիս, արդարութեամբ քով, հանցես ի նեղութենէ զանձն իմ:

Ողորմութեամբ քով սատակեսցես զթշնամիս իմ. կորուսցես զամենայն նեղիչս անձին իմոյ, զի ես ծառայ քո եմ:

Փառք Հօր, և այլն:

Աղօթք Մանասէի քաղաւորի

Տէր ամենակալ Աստուած Արրահամու, Իսահակայ, Յակոբայ և զաւակի նոցա արդարոց. ամենակալ:

Որ արարեր զերկինս և զերկիր և զամենայն զարդ նոցա. ամենակալ տէր թող զմեզս իմ:

Որ կապեցեր զծով բանիւ հրամանաւ քո, փակեցեր զխորս, կնքեցեր ահաւոր և փառաւորեալ անըւամբ քով սրբով. ամենակալ:

Որ ամենայն ինչ սարսէ և դողայ յերեսաց ահի զօրութեան քո. ամենակալ:

Անբաւ է մեծվայելչութիւն փառաց սրբութեան քո. և սաստիկ է բարկութիւն սպառնալեաց քոց ի վերայ մեղաւորաց, անչափ և անքընին են ողորմութիւնք աւետեաց քոց. ամենակալ:

Դու տէր բարձրեալ, գթած, եր-

կայնամիտ, բազումողորմ, և զղջա-
նաս ի վերայ չարեաց մարդկան.
ամենակալ:

Դու Աստուած ոչ եղեր ապաշ-
խարութիւն վասն արդարոցն Արրա-
համու, Իսահակայ և Յակոբայ, որք
ոչ մեղան քեզ. ամենակալ:

Այլ եղեր ապաշխարութիւն վասն
իմ մեղաւորիս. զի մեղայ աւելի
քան զաւագ ծովու և բազմացան
անօրէնութիւնք իմ. ամենակալ:

Չեմ արժանի հայել և տեսանել
զբարձրութիւնս երկնից ի բազմու-
թենէ անօրէնութեան իմոյ. ամե-
նակալ:

Կորացեալ եմ ես ի բռնութենէ
կապանաց երկաթից, և ոչ գոյ ինձ
հանգիստ. ամենակալ:

Բարկացուցի զսրտմտութիւն, և
չար առաջի քոյ արարի, կանգնեցի
պատկեր՝ և բազմացուցի զցասումն
քո. ամենակալ:

Եւ արդ տէր խոնարհեցուցանեմ

զծուերս սրտի իմոյ, և հայցեմ ի
քաղցրութենէ քումմէ. ամենակալ:

Մեղայ, տէր, մեղայ, և զանօրէնու-
թիւնս իմ ես ինձէն գիտեմ. ամե-
նակալ:

Աղաչեմ և խնդրեմ ի քէն, թող
ինձ տէր, թող ինձ. և մի կորու-
սաներ զիս ըստ անօրէնութեան ի-
մոյ. ամենակալ:

Մի՛ յաւիտեան բարկանար ինձ
տէր, և մի՛ յիշեր զչարիսն իմ, և
մի՛ պարտաւորեր զիս ընդ իջեալս
ի ներքոյ երկրի չարեօք. ամենա-
կալ:

Չի դու Աստուած՝ Աստուած ա-
պաշխարողաց ես, և յիս ցոյց ըզ-
բարերարութիւնդ քո, զի անարժան
եմ. ամենակալ:

Կեցուսցես զիս ըստ բազում ո-
ղորմութեան քում. և ես օրհնեցից
դքեզ զամենայն աւուրս կենաց ի-
մոց. ամենակալ:

Չքեզ տէր օրհնեն ամենայն զը-

ւարթունք երկնից, և քո են վառք
յաւիտեանս. ամէն:

Փառք Հօր, և այլն:

Աղաչեմ և խնդրեմ ի քէն տէր՝
թող ինձ զմեզս իմ:

Բազումոգորմ տէր, ողորմեաց ինձ:

Աստուած, քաւեա զիս զմեղաւորս:

Արարիչ իմ և յոյս Աստուած,
գթա յիս ի մեղուցեալ ծառայս, և
ողորմեա ինձ բազմամեղիս:

Ամէնօրէնեալ սրբուհի՝ և միշտ
կոյս Աստուածածին Մարիամ, բա-
րեխօսեա առ տէր վասն իմ մեղա-
ւորիս:

Ամենայն սուրբք Աստուծոյ, բա-
րեխօսեցէք առ Հայր յերկինս վասն
մեր մեղաւորացս:

Քրիստոս որդի Աստուծոյ անու-
խակալ, ընկալ զաղաչանս մեր, զի
ի քեզ են ապաւինեալ անձինք մեր:

Յաղթող զօրութեամբ սուրբ և
կենդանարար և պատուական խաչիւ
քով տէր պաշպանեա զմեզ:

Առաքեա տէր զհրեշտակ խաղա-
ղութեան քո, որ եկեալ պահեսցէ
զմեզ անխռովս ի տուէ և ի գիշերի:

Եւ մարդասիրութեամբ քո յիշեա
զմեզ տէր, յիշեա զմեզ, յորժամ
գաս արքայութեամբ քո, և ողոր-
մեա մեզ:

—

Զարհուրեալ դողացաւ ամենամեղ
անձն իմ՝ յահեղ քոց դատաստա-
նացդ՝ յաններելի տանջանացն: Քան-
զի կամաւ մերձեցայ ի մեզս մեծա-
մեծս, արդ կայ և մնայ ինձ աննե-
րելի պատուհասն: Արդ անկեալ ա-
ղաչեմ Փրկիչ և բարերար, խնայեա
յիս ի մեղուցեալս, և ողորմեա ինձ
բազմամեղիս:

Ամենակալ քաւեա զմեզս իմ, զի
Աստուած ես ապաշխարողաց: Եւ
զՀոգիդ սուրբ մի՛ հաներ յինէն, զի
Աստուած ես ապաշխարողաց: Եւ

փրկեա զիս յահագին հրոյն, զի Աստուած ես ապաշխարողաց :

Աստուածածին ապաւէն մեր և յոյս, բարեխօսեա առ Որդիդ քո միածին, զի փրկեսցէ զմեզ ի հրոյն տանջանաց, և պարգևեսցէ մեզ զերկնից արքայութիւնն :

Երգ. պաղատանաց
առ սուրբ Աստուածիկն .

Մայր սուրբ սքանչելի լուսոյն, որ զԱստուածն ամենայն յաւիտեանց յորովայնի քում կրեցեր, և ցնծութիւն աշխարհի ծնար զԲանն Աստուած . աղաչեմք : Մայր սուրբ բարեխօսեա :

Աղաչեա վասն մեր զառ ի քէն զմարմնացեալն Աստուած, որ խոնարհեցաւ ի հայրական ծոցոյ, էառ մարմին ըստ մարդկային բնութեանս,

առնել խաղաղութիւն յերկինս և և յերկրի . աղա :

Աղաչեա . Ներել մեզ անտես առնել զյանցանս մեր, և տալ օգնականութիւն ընդդիմակաց լինել հաւառակամարտիցն ի պատերազմի . աղաչեմք :

Աղաչեա . Զի լուսեցեն պատերազմունք, դադարեցին յարձակմունք թշնամեաց, տնկեացի սէր և արդարութիւն ի յերկրի . աղա :

Աղաչեա . Աճեցուցանել յերկրի մերում զբաղըր բղխումն աղբերաց, զառատ պտղաբերութիւն բուսոց և տնկոց՝ առ ի զուարճալի լինել առ մենայն հարկաւոր պիտոյից մերոց . աղա :

Աղաչեա . Զի միաբանեացէ զեկեղեցի իւր սուրբ, շինեալ ի վերայ հիման առաքելոց և մարգարէից, պահել անարատ մինչև յօր երևելոյ դալստեան իւրոյ . աղա :

Աղաչեա վասն մեր Սրբուհի ըզ-

միածին քո զՈրդին, և վասն Հոգւոցն Հանգուցելոց՝ ընդունել յարքայութիւն երկնից, և տալ մասն և բաժին ընդ սուրբս ամենայն. աղա:

Յիշեա տէր և ողորմեա:

Եւ ևս առաւել զյորդորումն սիրոյ և զգործս բարեաց պարգեւել մեզ խնդրեմք:

Տուր մեզ տէր Աստուած մեր:

Զանձինս մեր և զմիմեանս տեառն Աստուծոյ ամենակալին յանձն արասցուք:

Քեզ տեառնդ յանձն եղիցուք:

Ողորմեաց մեզ տէր Աստուած մեր՝ ըստ մեծի ողորմութեան քում. ա. սասցուք ամենեքեան միաբանութեամբ:

Տէր ողորմեա, տէր ողորմեա, մայր սուրբ բարեխօսեա առ տէր վասն մեր:

Սրբուհի Մարիամ, սափոր ոսկի և տապանակ կտակարանաց. որ զ'ի վերուստ զհայն կենաց պարգեւեցեր

քաղցեալ բնութեանս, առ նա միշտ բարեխօսեա վասն քաւութեան մեզաց մերոց:

Ս. Գրիգորի Նարեկացոյ աղօթք
առ ամենասուշրբ Տիրամայրն.

Եւ արդ, ի վերայ այսքանեաց յուսահատութեանց և ահարկու սրտաբեկութեանց, պակուցանողական սաստկութեանց աստուածային բարկութեանց, տագնապեալ ոգւով թախծութեան խպառ, աղաչեմ ըզքեզ սուրբ Աստուածածին: Հրեշտակ ի մարդկանէ, մարմնատեսիլ քերովրէ, երկնաւոր արքայուհի, անխառն իրբև զօդ, մաքուր որպէս լոյս, անշաղախ ըստ նմանութեան պատկերի արուսեկին բարձրութեան, գերազանց քան զբնակութիւն անկոխելին սրբութեանց, երանաւոր խոստմանն տեղի, եղեմ շնչական,

ծառ կենացն անմահից բոցեղէն սը-
րովն պարունակեալ, ի բարձրեալն
Հօրէ զօրացեալ և հովանացեալ, հան-
գստեամբ Հոգւոյն հանդերձեալ և
մաքրագործեալ, բնակութեամբ Որդ-
ւոյն յարգարեալ և տաղաւարեալ:
Միածինն Հօր՝ և քեզ անդրանիկ.
Որդի քո ծննդեամբ՝ և տէր արար-
չութեամբ: Ընդ անաղտ մաքրու-
թեանդ՝ և անբիծ բարի. ընդ անա-
րատ սրբութեանդ՝ և խնամակալ
բարեխօս. ընկալ զմաղթանս այսր
աղերսանաց՝ քում դաւանողիս, և
մատո ընծայեա ընդ սմին խառնեալ
զբանն իմ նախնի՝ մեծիդ ներբողի՝
ի քոյդ պաղատանս: Հիւսեա միացո
զմեղոցելոյս դառն հեծութիւն ընդ
քումդ երջանիկ և խնկաւորեալ հայ-
ցուածոց՝ տունկդ կենաց պտղոյն
օրհնութեան. զի ի քէն միշտ օգ-
նեալ և բարեգործեալ, և ի մաքրա-
կան քո ծնելութիւնդ աղաւինեալ
և լուսաւորեալ, կեցից Քրիստոսի

որդւոյ քոյ և տեառն: Օժանդակեա
թեոցդ աղօթիւք՝ խոստովանեալ
մայրդ կենդանեաց՝ և ելիցն իմ
յերկրէս հովաէ, առանց լկանաց
հետեւ ի կեանս օթեւանացդ պա-
տրաստութեան. զի թեթեացի կա-
տարածն իմ ինձ՝ ծանրացելոյս ա-
նօրէնութեամբ: Արացես տօն ինձ
բերկրութեան՝ զօրն իմ տաղնապի՝
ողջացուցիչ երկանցն Եւայի. բարե-
խօսեա, խնդրեա, աղաչեա, զի ըստ
անձառելի մաքրութեանդ՝ և ահա
ղբանիդ հաւատամ զընդունելու-
թիւն: Արտասուօք օգնեա վտան-
գեցելոյս՝ զովեալդ ի կանայս. ծունր
խոնարհեցո առ իմ հաշտութիւն՝
ծնողդ Աստուծոյ. ընդ իմում թը-
շուառիս հոգա՝ խորան բարձրելոյն.
ձեռն տուր անկելոյս՝ տաճար երկ-
նային. փառաւորեա զՈրդիդ քո ի
քեզ աստուածօրէն ինձ հրաշագոր-
ծել քաւութիւն և ողորմութիւն՝ ա-
ղախին Աստուծոյ և մայր: Բարձ-

րասցի պատիւ քո ինն, և ցուցցի
փրկութիւն իմ քն: Եթէ զիս գլա-
ցես՝ տիրամայր, թէ ինձ ողորմեա-
ցիս՝ սրբուհի, թէ զհարթուցեալս
յառաջ մատուցես՝ բարեշնորհ, թէ
յուսմհատելոյս ինձ միջնորդեսցես՝
միշտ սուրբ կոյս, թէ զմերժեալս
ընտանեցուցես՝ մեծարեալդ Աս-
տուծոյ, թէ յիս ցուցցես զգթածու-
թիւն՝ լուծիչդ անիծից, թէ զժփեալս
հաստատեսցես՝ հանգիստ, թէ ի
խռովութեանցս յուզմանց փոխեա-
ցես զիս՝ խաղաղարար, թէ վրիպե-
լոյս ինձ հնարաւորեսցես՝ զովեալ.
Թէ վասն իմ մտցես ի հանդէս՝ մա-
հու նահանջիչ, թէ զգառնութիւնս
իմ անուշեսցես՝ քաղցրութիւն, թէ
զբաժանմանն իմ խորոց քակտեա-
ցես՝ հաշտութիւն, թէ զանմաքրու-
թիւնս իմ բարձցես՝ եղծման ընդ-
ոտնիչ, թէ զմատնեալս մահու փըր-
կեսցես՝ կենդանի լոյս, թէ զլալեացս
ձայն հատցես՝ բերկրութիւն. թէ

զխորտակեալս կազդուրեսցես՝ դեղ
կենաց, թէ ի կործանեալս յիս ակն-
արկեսցես՝ հոգելից, թէ ողորմու-
թեամբ ինձ պատահեսցես՝ կտակ
նուիրեալ: Օրհնեալդ միայն ի շըր-
թունս անբիծս լեզուաց երջանկաց.
ահա կաթիլ մի կաթին քումդ կու-
սութեան յանձն իմ անձրեալ կե-
նաց ինձ զօրէ, մայրդ բարձրելոյ
տեառն Յիսուսի արարչին երկնի և
բնաւին երկրի, զոր անճառապէս
ծնար բովանդակ մարմնովն և հա-
մայն աստուածութեամբն, որ փա-
ռաւորեալն է ընդ Հօր և Հոգւոյն
սրբոյ էութեամբ, և անքննութեամբ
մերոյին բնութեամբս միացելով, ա-
մենայն և յամենայնում, մի յերոր-
դութենէն. նմա փառք յաւիտենից
յաւիտեանս. ամէն:

Ներգործութիւնն հաւատոյ

Հաստատունն հաւատով կը հաւատամ, ինչպէս որ յայտնած է Աստուած ուղղափառ եկեղեցւոյ. թէ Աստուած մէկ է, անձինքը երեք, հաւասարք և զանազանք, որ Հայր և Որդի և սուրբ Հոգի կը կոչուին. թէ Որդին՝ մարմնացաւ Հոգւով սըրբով ի Մարիամայ կուսէն, մեղի համար խաչին վրայ մեռաւ, յարեաւ, երկինք վերացաւ, և պիտի գայ աշխարհիս վերջը կենդանիներն ու մեռեալները դատելու. արդարեւրուն յաւիտենական արքայութիւն տալով, և մեղաւորաց դժոխք. կը հաւատամ դարձեալ այն ամէն բաներուն որ կը հաւատայ ու կը սովորեցընէ սուրբ եկեղեցին:

Ներգործութիւնն յոռոյ

Ո՛վ Աստուած իմ, որովհետեւ ամենակարող ես և ամենաբարի և ամենագութ, Յիսուսի փրկչին մերոյ շարչարանաց և մահուան արդեամբք՝ կը յուսամ որ կը պարգևես ինծի յաւիտենական կեանքը, զոր խոստացար բարի քրիստոնէից, ինչպէս որ քու օգնութեամբք ես ալ կ'առաջադրեմ ըլլալ:

Ներգործութիւնն սիրոյ

Ո՛վ Աստուած իմ, որովհետեւ գերազոյն բարի ես, ամենայն սրտովս կը սիրեմ գրեզ, ամէն բանէ վեր. և աւելի յանձն կ'առնում յամենայնէ զրկուիլ՝ քան թէ գրեզ դառնացընել. քու սիրոյդ համար անձիս պէս կը սիրեմ նաեւ զուրիշներն ալ:

Ներդրութոշիւն գղջման

Ո՛վ Աստուած իմ, ամենաբարի
ըլլալուդ, և ամէն բանէ աւելի ըզ-
քեզ սիրելուս, կը զղջման ու կը
ցաւիմ ճշմարիտ սրտով զքեզ դառ-
նացընելուս, և քու սուրբ շնորհ-
քովդ հաստատապէս կ'առաջագրեմ
անգամ մ'ալ չմեղանշել և ամենայն
մեղաց առիթներէ փախչիլ. Հայր
մեր. Ողջոյն քեզ:

ԱՂՕԹՔ

ԲԱՐԻ ՄԱՀ ՌԻՆԵՆԱԼՈՒ ՀԱՄԱՐ

Տէր իմ Յիսուս, Աստուած բա-
րութեան, Հայր ողորմութեան, քու
առջևդ կ'ինկնամ խոնարհ սրտիւ,
զղջմամբ և պատկառանք, քեզ կը
յանձնեմ իմ ետքի օրս և ինչ որ
անոր ետեւէն կու գայ:

Երբ ոտներս անշարժ մնալով ինձ
իմացընեն որ այս աշխարհի կեանքս
լմննալու մօտ է, ողորմած Յիսուս
խղճա վրաս:

Երբ ձեռներս դողդըղալով թըմ-
բելով ալ շկարեանս խաչելութիւ-
նը բռնել, և ազամայ ձեռքէս ինկ-
նայ ցաւոց մահճիս վրայ, ողորմած
Յիսուս խղճա վրաս:

Երբ աչերս մթնցած ու այլ-
այլած մեռնելու վախէն՝ քու վրագ
գարձընեն իրենց ակար ու կիսամեռ

նայուածքը, ողորմած Յիսուս խղճա վրաս:

Երբ շրթներս պաղած գողգոթէլով քու սուրբ անունդ վերջին անգամ զրուցեն, ողորմած Յիսուս խղճա վրաս:

Երբ երեսս դեղնած ու կապուտ ցած քովս գտնուողներուն ցաւ ու վախ բերէ, մաղերս ալ մահուան քրտինքով թրջած տնկուին գլխուս վրայ, մահուանս մօտենալը հասկըցընելով, ողորմած Յիսուս խղճա վրաս:

Երբ ականջներս գոցուելու ըլլան, մարդու խօսք չլսեն՝ ալ քու ձայնդ լսելու բացուին, որ անդառնալի վրձիւը պիտի տայ, որով պիտի որոշուի յաւիտենական վիճակս, ողորմած Յիսուս խղճա վրաս:

Երբ միտքս տակնուվրայ եղած ահռելի ու զարհուրելի մտածմունքներով մահաբեր տրտմութեան մէջ ինկնայ, և հոգիս ալ ալէկոծեալ՝ ը-

րած յանցանքներու համար և քու արդարութեանդ վախէն, խաւարային հրեշտակին հետ կռուին յուսահատութեան անդունդը չինկնալու համար, ողորմած Յիսուս խղճա վրաս:

Երբ խեղճ սիրտս հիւանդութեան ցաւերէն ճնշուած մեռնելու վախով բռնուի, և յոգնի թշնամեոյս դէմ պատերազմելէն, ողորմած Յիսուս խղճա վրաս:

Երբ վերջին արցունքս թափեմ՝ նշան մեռնելուս, քաւութեան զոհի տեղ ընդունէ, որպէս զի իբրեւ ողջակէզ մը ապաշխարութեան աւանդեմ հոգիս. և այն ահաւոր վայրկենիս՝ ողորմած Յիսուս խղճա վրաս:

Երբ ազգականներս ու սիրելի բարեկամներս քովս շարուած՝ խղճան ցաւագին վիճակիս վրայ, և պաղատին առ քեզ ինծի համար, ողորմած Յիսուս խղճա վրաս:

Երբ ամէն զգայարանքներս կոր-

սընցնեմ, բոլոր աշխարհ աշխիս առ-
ջեւ աներեւոյթ ըլլայ, ես ալ վերջի
հոգեվարութեան մէջ և մահուան
տագնապով տանջուիմ, աքամ, ողոր-
մած Յիսուս խղճա վրաս:

Երբ սրտիս վերջին հառաչանքները
բռնադատեն հոգիս մարմնէս ելնե-
լու, ընդունէ՛ իբրեւ նշան մը իմ
կարօտիս որ ունիմ առ քեզ գալու,
և դու ողորմած Յիսուս խղճա վրաս:

Երբ հոգիս մարմնէս բաժնուի և
զմարմինս թողու դեղնած, պաղած և
անկենդան, այս իմ քայքայումս
ընդունէ՛ իբրեւ նուէր մը, որ ես
կ'ընծայեմ աստուածութեանդ՝ և
այն ատեն ողորմած Յիսուս խղճա
վրաս:

Վերջապէս երբ հոգիս երևնայ
քու առջեւ, ու տեսնէ աստուածու-
թեանդ անմահ փառքը, մի՛ ձգեր
զիս քու երեսէդ, արժանի ըրէ՛ ողոր-
մութեան թւերդ տարածել ինձ, որ-
պէս զի յաւիտեան երգեմ գովա-

սանքդ. ողորմած Յիսուս խղճա վը-
րաս:

Ա. 31. Ա. 7. 0 Թ. Բ

Տէր Աստուած, որ մեզի մեռնե-
լու վճիռ տալով ծածկեցիր մեզմէ
վայրկեանն ու ժամը, տուր որ կե-
նացս ամէն օրն արդարութեամբ ու
սրբութեամբ անցնելով՝ արժանի ըլ-
լամ քեզ սիրելի ըլլալ՝ և ելլել այս
աշխարհէս, արդեամբք Տեառն մե-
րոյ Յիսուսի Քրիստոսի, որ կեայ և
թագաւորէ ընդ քեզ և ընդ Հոգ-
ւոյդ սրբոյ. Ամէն:

100 օրուսն ներողութիւն մէկ անգամ
ըսողին. լիակատար ներողութիւն՝ ամիս մը
ամբողջ ըսողին:

Հայր յաւիտեանական, քեզ կը մա-
տուցանեմ Յիսուսի անգին արիւնն

ի քառութիւն մեղաց իմոց և ի պէ-
տըս սուրբ եկեղեցւոյ:

100 օրուան ներստութիւն ունի իւրա-
քանչիւր անգամ ըսողը:

ՊՍՃԿ ԿՈՒՍԻՆ

ԿԱՄ

ԱՂՕԹՔ Ս • ՎԱՐԴԱՐԱՆԻ

Աստուածածինն դու ես յոյս և օգնական
խոստովանողացս զքեզ

ԽՈՐՀՐԴԱԾՈՒԹԻՒՆ

Ի ՎԵՐԱՅ ԱՄԵՆԱՍՏԻՐԻ ՎԱՐԴԱՐԱՆԻՆ

Վարդարանն՝ որ բոլոր ուղղափառ հաւատացելոց ծանօթ է, հոգևոր պսակ մ'է, աւետարանի խորհրդաւոր խօսքերով հիւստած: Աստուածածնի ջերմեռանդը՝ իբրև ամուլահոտ և գեղեցիկ վարդերու և շուշաններու փունջ մի, որդիական սիրով կը նուիրեն իրենց մօրն՝ կուսանաց կուսին՝ շաքթուան իւրաքանչիւր օրուան մէջ:

Վարդարանի մէջ հինգ Հայր մեր կ'ըսենք, որպէս զի Քրիստոսի հինգ վիրաց յիշատակլ մեր մտաց մէջ նորոգուի: Իւրաքանչիւր Հայր մերէ վերջ տասն ողջոյն կ'ըսենք, որպէս զի Աստուծոյ տասն պատուիրաններն յիշենք: Իսկ բոլոր Վարդարանի մէջ՝ յիսուն ողջոյն կ'ըսենք, որպէս զի մեր մեղաց

լիակատար ներողութիւն ընդունինք բա-
րեխօսութեամբ երանունի կուսին՝ և
արդեամբ Քրիստոսի չարչարանաց :
Բայց որովհետև նոյն խօսքերուն յետև
անգամ կրկնութիւնը կրնայ ծանօթու-
թիւն և մտաց ցրումն պատճառել, ա-
սոր համար Վարդարանի իւրաքանչիւր
տան գլուխն խորհրդածութիւն մը դը-
րինք, որպէս զի՝ մինչ բերանն ողջունի
բառերը կ'արտասանէ, միտքն անոնց
վրայ մտածէ :

Առաջին Վարդարանին խորհրդածելի
նիւթերն՝ են Աստուածածնի հինգ ու-
րախութիւնքը, զորս Յիսուսի ուրախալի
տնօրէնութեանց միջոց զգաց :

Ասոնք են

1. Աւետումն Ս. Կուսին :
2. Այցելութիւն Եղիսաբեթի :
3. Ծնունդ Քրիստոսի :
4. Ընծայումն Քրիստոսի ի տաճարն :
5. Գիւտ Յիսուս մանկան վարդա-
պետներու մէջ :

Երկրորդ Վարդարանի խորհրդածելի
նիւթերն՝ են Քրիստոսի չարչարանք-
ները :

Այսինքն՝

1. Պարտիզի մէջ աղօթելն և ըլլա-
նուիլը :

2. Զաղկումը :

3. Փշով սպակուկիլը :

4. Խաչն ուսին վրայ առնելը :

5. Խաչելութիւնը :

Երրորդ Վարդարանի խորհրդածելի
նիւթերն՝ են այն փառաւոր տնօրէնու-
թիւնքը՝ որոնք Քրիստոսի մահուանէն
վերջ կատարուեցան :

Եւ են՝

1. Յարութիւն Տեառն :
2. Համբարձումն յերկինս :
3. Գալուստ հոգւոյն սրբոյ :
4. Վերափոխումն Աստուածածնի ,
և սպակումը :

Վարդարանը մարդուս մտաց մէջ
կը նորոգէ Բրիստոսի և Աստուածածնի
տնօրէնութեանց յիշատակը, և հաւա-
տոց գլխաւոր մասերը: Որչափ որ օգ-
տակար՝ այնչափ այլ զիւրիմ է այս ա-
ղօթքի գործադրութիւնը, նոյն խակ կաը
զալ չզխտցողն կրնայ ընել. անխտիր
ամեն տեղ կարելի է ըսել, ըլլայ ե-
կեղեցոյ մէջ, ըլլայ տան մէջ, ըլլայ
մանապարհորդութեան ուտեն. և այլն:

Բայց խորհուրդներուն պէտք է ուշ
դնել և ամենց վրայ մտածել, վասնզի
թէ և ի սկզբան դժուար երևի, սակայն
վարժութիւնը՝ որ սակաւ օրերու մէջ
կը ստացուի՝ ամէն բան կը թեթևցնէ:
Դիւրին է տասն ողջնյն ետևէ ետև
կրկնել, բայց թէ որ իւրաքանչիւր
տասնեակն ըսելու ժամանակ՝ խորհրդ-
դածելի միւթ մի չ'ըլլայ, մեծ ձանձոր-
թիւն և մտաց ցրումն կը պատճառէ:
Եթէ զանց ընես մտածել Բրիստոսի
տնօրէնութեանց վրայ, ամոնցով ընե-
լիք շահն այլ կը կորսնցնես:

Վարդարանը դիւրին ըսելու կերպ

Որպէս զի բարեպաշտներն Վարդա-
րանը լաւ կարենան ըսել, և վերոյի-
շեալ խորհրդածութեանց վրայ մտա-
ծել, դնենք իսկ Վարդարանը զիւրաւ
ըսելու կերպ մը:

Վարդարանի իւրաքանչիւր տուն ըս-
կըսելէն առաջ, համառօտիւ միաբո-
րեր տնօրէնութիւնը որու վրայ պիտի
մտածես, և մինչև նոյն տան վերջն
այն խորհրդածութեամբք զրադէ: Հայր
մերն սկսած ժամանակէ միտքդ դիր
թէ հօր Աստուծոյ առջև կեցած ես.
Իսկ Ողջոյն սկսած ժամանակէ այլ ե-
րամուհի Կուսին առջևն. կամ թէ այն
տեղերն կը շրջիս՝ ուր այս տնօրէնու-
թիւնքը կատարուեցան:

Բարի և խմայտուն մարդ մը, որ
վաթիւն տարի ամէն օր Վարդարան
ըսած էր, ասկից աւելի լաւ կերպ չեմ
գտած, կ'ըսէր, Վարդարան լսելու:

Նոյն մարդն յաւարտ առաջին տան՝
կ'ըսէր. Տասն հազար անգամ զքեզ
օրհնենք փառաշորեալ Կոյս Մարիամ՝
և ձայր:

Յաւարտ երկրորդ տան Բասն հա-
զար անգամ կ'ըսէր, և այսպէս հետ-
զհետէ:

Թէ՛ ինչպէս պէտք է ըսել սուրբ
Վարդաբանը

Ով որ Վարդաբանի ընկերութեան
գրուած է, ամէն օր պարտական է
Վարդաբան ըսել, եթէ ոչ հարիւր յի-
սուն՝ գէթ յիսունը, և իւրաքանչիւր
օրուան խորհուրդը: Իսկ եթէ մէկը չի
կրնար ամէն օր ըսել, գէթ ուրբաթ,
շաբաթ և կիրակի պէտք է որ ըսէ,
որպէս զի ընկերութեան շնորհացն ալ
հաղորդ ըլլայ:

Դեռ Վարդաբանը չ'սկսած՝ դիտելու
բան մ'ալ կայ: — Ըսողները՝ թէ եղ-
բայրներ ըլլան թէ քոյրեր, պէտք է

երկու դաս բաժնուին: Յետոյ անոնց
միջէն խոհեմագոյնն և հմուտը, կը
կարգայ և կամ կը բացատրէ անոնց
նոյն օրուան խորհուրդն որու վրայ պի-
տի մտածեն: Ապա խոհեմ եղբայրն
պէտք է սկսի ըսել՝ հանդերձ իւր դա-
սովն Հայր մերը մինչև որպէս յերկինս
և յերկրի բառերը. իսկ միւս դասն
ամմիջապէս ըսել զհաց մեր հանապա-
գոյր մինչև ի վերջն՝ ամէն:

Երկրորդ տան կողմներն՝ որ առաջ
Հայր մերն սկսան, պիտի սկսին նաև
Ողջոյն քեզ, Մարիամն, մինչև և օրհ-
նեալ է պստոյ որովայնի քո Յիսուս,
բառերը, և Սրբոռհիէն պիտի տանին
միւս կողմները մինչև ի վերջ: Արդ
այսպէս աւարտելէն վերջ՝ առաջին տու-
նը, երկրորդ տան մէջ, նոյն անձը
դարձեալ պիտի սկսի օրուան խորհու-
րը բացատրել, բայց այս անգամ Հայր
մերն անոնք պիտի սկսին՝ որոնք ա-
ռաջ զհաց մեր հանապազորոյն ըսին,
նոյնպէս նաև Ողջոյնը՝ անոնք պիտի

սկսին, որոնք առաջ սրբոհին ըսին: —
եւ այսպէս փոխն ի փոխ ըսելով կ'ա-
ւարտեն Վարդարանը:

ԱՂՕԹԲ

Ս . ՎԱՐԴԱՐԱՆԻՆ

Ի խորհրդի
որմանորեան սորոր
ԱՍՏՈՒԱԾԱԾՆԻ

Յառաք երկոշարարի
երեքշարարի և Շա-
րարու .

Մի հայր մեր և
տասն ողջոյն առա-
ջութ զմտաւ ամելով
զառաջին խորհուրդ
ուրախութեան սուրբ
Աստուածածնին . զի
յորժամ ամենակալն
Աստուած գթացեալ
ի վերայ մեր հաճե-
ցաւ փրկել զմեզ, առաքեաց զհրեշ-

տակապետն Գարրիէլ առ ամենատուրք Կոյսն, որ ողջունաբեր աւետեօքն յղացաւ ի Հոգւոյն սրբոյ:

Հայր մեր և տասն Ողջոյն:

Ընդ տասանց ողջունիցս՝ բիւրս մատուցեն քեզ օրհնութիւնս փառաւորեալ սուրբ Կոյս Աստուածածին Մարիամ, ամենայն հրեշտակք և հրեշտակապետք և ամենայն հոգիք երկնաւորք. ընդ որս յուսամք տեսանել և վերօրհնել զքեզ յերկինս. — Ամէն:

Մի հայր մեր և տասն ողջոյն սասցուք զմտաւ ածելով զերկրորդ խորհուրդ ուրախութեան սուրբ Աստուածածնին, զի իբրև լուաւ ըզբանս հրեշտակապետին և յղացաւ ի Հոգւոյն սրբոյ, փութապէս գնաց ի քաղաքն Յուդայ, և եմուտ ի տունն Զաքարիայ և ետ ողջոյն Եղիսարեթի:

Հայր մեր. և այլն:

Ընդ քսան ողջունիցս՝ բիւրս մատուցեն քեզ օրհնութիւնս փառաւորեալ սուրբ Կոյս Աստուածածին Մարիամ, ամենայն սուրբ նաչապետք և մարգարէք, անմեղ մանկունք, Մկրտիչն Յովհաննէս և ամենայն սուրբք հնոյ ուխտին. ընդ որս յուսամք տեսանել և վերօրհնել զքեզ յերկինս. — Ամէն:

Մի հայր մեր և տասն ողջոյն սասցուք զմտաւ ածելով զերրորդ խորհուրդ ուրախութեան սուրբ Աստուածածնին. որ իբրև ծնաւ անճառարար զտէրն մեր Յիսուս Քրիստոս ի Բեթղեհէմ հրէաստանի ի քաղաք Դաւթի ի մսուրն անբանից, հրեշտակք յերկնից իջեալ երգեցին՝ Փառք ի բարձունս Աստուծոյ և յերկիր խաղաղութիւն ի մարդիկ հաճութիւն:

Հայր մեր. և այլն:

Ընդ երեսուն ողջունիցս՝ բիւրս

մատուցեն քեզ օրհնութիւնս փառաւորեալ սուրբ կոյս Աստուածածին Մարիամ, ամենայն սուրբ առաքեալք և աշակերտք տեառն և աւետարանիչք և ամենայն լուսապսակ վկայիցն դառք. ընդ որս յուսամք տեսանել և վերօրհնել զքեզ յերկինս. — Ամէն:

Մի հայր մեր և տասն ողջոյն առաջուք զմտաւ ածելով զչորրորդ խորհուրդ ուրախութեան սուրբ Աստուածածնին, զի յորժամ Փրկիչն մեր եղև քառասնօրեայ, և լցան աւուրքն սրբութեան ըստ օրինացն Մովսիսի, էած զնա սուրբ Կոյսն ի տաճարն՝ յանդիման առնել տեառն: Եւ ծերունւոյն Սիմէոնի առեալ զնա ի զիրկս իւր՝ օրհնեաց զԱստուածասելով. Արդ արձակեա զծառայս քո տէր ըստ բանի քում ի խաղաղութիւն:

Հայր մեր. և այլն:

Ընդ քառասուն ողջունիցս բիւրս մատուցեն քեզ օրհնութիւնս փառաւորեալ սուրբ կոյս Աստուածածին Մարիամ, ամենայն սուրբ խոստովանողք, հայրապետք, վարդապետք, միանձուեք, անապատականք, կուսանք, այրիք և արամբիք. ընդ որս յուսամք տեսանել և վերօրհնել զքեզ յերկինս. — Ամէն:

Մի հայր մեր և տասն ողջոյն առաջուք զմտաւ ածելով զհինգերորդ խորհուրդ ուրախութեան սուրբ Աստուածածնին. զի յորժամ Փրկիչն մեր եղև երկոտասանամեայ՝ տարան զնա ծնողքն ի տաճարն, և կորուսին զմանուկն, և յետ երից աւուրց գտին զնա՝ զի ընդ վարդապետս բազմեալ խօսէր ընդ նոսա. լսէր ի նոցանէ, և ուսուցանէր նոցա զարքայութիւնն Աստուծոյ:

Հայր մեր. և այլն:

Ընդ յիսուն ողջունիցս՝ բիւրս մա-

տուսցեն քեզ օրհնութիւնս փառաւորեալ սուրբ կոյս Աստուածածին Մարիամ, սրբուհին Աննա մայր քո, և Մարիամանք աղգականք քո, Մագդաղենացին և Մարթա սիրողք և սիրելիք քո և ամենայն կուսանք, այրիք և արամբիք. ընդ որս յուսամք տեսանել և վերօրհնել զքեզ յերկինս. — Ամէն:

Ողջ լեր Թագուհի. տես էջ 562:

Տէր ողորմեա. տես յէջ 568:

Անճառելիք Աստուած. տես յէջ 571:

Ի ԽՈՐՀՈՒՐԴ ԶԱՐԶԱՐԱՆԱՅՆ ԶՐԻՍՏՈՍԻ

Յաշուր Զորեքչարարի և Ոշրբարոշ.

Քրիստոս լեալ հընադանդ վասն մեր՝ մահու չափ և մահու խաչի:

Մի հայր մեր և տասն ողջոյն ասասցուք զմտաւ ածելով զառաջին խորհուրդ չարչարանացն Քրիստոսի, զի յորժամ մերձեցաւ ժամանակ չարչարանաց նորա՝ առեալ ընդ իւր զՊետրոս զՅակոբոս և զՅովհաննէս՝ ել ի Լեառն Զիթենեաց. և

մեկուսի ի նոցանէ աղօթէր առ Հայր

տսելով. Հայր, եթէ հնար իցէ անցո
զբաժակս զայս յինէն:

Հայր մեր. ևայլն:

Ընդ տասանց ողջունիցս՝ բիւրս
մատուցեն քեզ օրհնութիւնս փա-
ռաւորեալ սուրբ կոյս Աստուածա-
ծին Մարիամ, ամենայն հրեշտակք
և հրեշտակապետք և ամենայն հո-
գիք երկնաւորք, ընդ որս յուսամք
տեսանել և վերօրհնել զքեզ յեր-
կինս. — Ամէն:

Մի հայր մեր և տասն ողջոյն ա-
սասցուք զմտաւ ածելով զերկրորդ
խորհուրդ չարչարանացն Քրիստոսի.
զի յորժամ Քրիստոս ի պարտիզին
աղօթէր, Յուդաս մի յերկոտասա-
նիցն չոքաւ մատնեաց զնա Հրէից:
Իսկ նոցա առեալ զգունդս ի քա-
հանայապետից՝ սուսերօք և բրօք
եկին կալան և կապեցին զՅիսուս,
և տարան յատեան առաջի Պիղա-

տոսի խաչել զնա վասն մեղաց մե-
րոց:

Հայր մեր. ևայլն:

Ընդ քսան ողջունիցս՝ բիւրս մա-
տուցեն քեզ օրհնութիւնս փառա-
ւորեալ սուրբ կոյս Աստուածածին
Մարիամ, ամենայն սուրբ նահա-
պետք և մարգարէք, անմեղ ման-
կունք, Մկրտիչն Յովհաննէս, և ա-
մենայն սուրբք հնոյ ուխտին. ընդ
որս յուսամք տեսանել և վերօրհնել
զքեզ յերկինս. — Ամէն:

Մի հայր մեր և տասն ողջոյն ա-
սասցուք զմտաւ ածելով զերրորդ
խորհուրդ չարչարանացն Քրիստոսի.
զի յորժամ Քրիստոս եկաց յատեանն
Պիղատոսի, յետ բազում հարցափոր-
ձութեանց՝ պսակ ի փշոց կազմեալ
զինուորացն եգիւն ի գլուխ նորա,
և ի բոլորելն զայն՝ արիւն ընդ ե-
րեսն հոսէր վասն մեղաց մերոց:

Հայր մեր. ևայլն:

Ընդ երեսուն ողջունիցս՝ բիւրս մատուցեն քեզ օրհնութիւնս փառաւորեալ սուրբ կոյս Աստուածածին Մարիամ, ամենայն սուրբ առաքեալք և աշակերտք տեառն և աւետարանիչք, և ամենայն լուսապսակ վկայիցն դասք. ընդ որս յուսամք տեսանել և վերօրհնել զքեզ յերկինս. — Ամէն:

Մի հայր մեր և տասն ողջոյն ասացուք զմտաւ ածելով զչորրորդ խորհուրդ չարչարանացն Քրիստոսի, զի յետ բազում գանից և ձաղանաց՝ բարձեալ զծանրաբեռն խաչափայտն յուս նորա՝ ածին զնա ի Գողգոթա ի խաչ հանել զնա վասն մեղաց մերոց:

Հայր մեր. ևայլն:

Ընդ քառասուն ողջունիցս՝ բիւրս մատուցեն քեզ օրհնութիւնս փառաւորեալ սուրբ կոյս Աստուածա-

ծին Մարիամ, ամենայն սուրբ խոստովանողք, հայրապետք, վարդապետք, միանձունք, անապատականք, կուսանք, այրիք և արամբիք, ընդ որս յուսամք տեսանել և վերօրհնել զքեզ յերկինս: — Ամէն:

Մի հայր մեր և տասն ողջոյն ասացուք, զմտաւ ածելով զհինգերորդ խորհուրդ չարչարանացն Քրիստոսի, զի յորժամ զփրկիչն մեր ի վերայ խաչին տարածեալ՝ զձեռսն և զոտսն բեռեցին, և բարձրացուցեալ կանգնեցին զնա. յայնժամ խաւար եղև ի վերայ ամենայն երկրի, արեգակն և լուսին խաւարեցան, վէմք պատառեցան, գերեզմանք բացան, և բազում մարմինք ննջեցելոց սրբոց յարեան. և յինչերորդ ժամուն աղաղակեաց Յիսուս ի խաչին. Աստուած իմ, Աստուած իմ, ընդէ՞ր թողեր զիս. և խոնարհեցուցեալ զգլուխն՝ աւանդեաց ըզհոգին առ Հայր. և իջուցեալ զմար-

մին նորա ի խաչէն եգին ի գերեզ-
մանի :

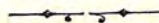
Հայր մեր . և այլն :

Ընդ յիսուն ողջունիցս՝ բիւրս մա-
տուցեն քեզ օրհնութիւնս փառա-
ւորեալ սուրբ Կոյս Աստուածածին
Մարիամ, սրբուհին Աննա մայր քո
և Մարիամանք ազգականք քո, Մազ-
դաղենացին և Մարթա սիրողք և
սիրելիք քո, և ամենայն կուսանք,
այրիք և արամբիք . ընդ որս յու-
սամք տեսանել և վերօրհնել զքեզ
յերկինս . — Ամէն :

Ողջ լեր թագուհի . տես էջ 562 :

Տէր ողորմեա . տես յէջ 568 :

Անճառելիդ Աստուած . տես յէջ
571 :

Ի ԽՈՐՀՈՒՐԴ ՓԱՌԱՆՈՐՈՒԹԵԱՆ

ՔՐԻՍՏՈՍԻ

Յառաջ Կիւրակեի և
Հիւզարարոշ .

Աստուած յօգնել
ինձ նայեաց :

Եւ Տէր յընկերել
ինձ փութա :

Փառք հօր :
Այժմ և միշտ :

Մի հայր մեր և
տասն ողջոյն աստա-
ցուք զմտաւ ածելով
զառաջին խորհուրդ
փառաւորութեանն
Քրիստոսի, զի յեր-
րորդ աւուր թաղ-
ման իւրոյ ընդ լու-
սանալ միաշարաթին՝ իւրով աս .

տուածային ամենակալ զօրութեամբ ըն յարուցեալ ի մեռելոց երևեցաւ Մարիամու, և ապա առաքելոցն ամենեցուն. և դրօքն փակելովք մտեալ առ աշակերտսն, ասէ. Խաղաղութիւն ընդ ձեզ:

Հայր մեր. և այլն:

Ընդ տասանց ողջունիցս՝ բիւրս մատուցեն քեզ օրհնութիւնս փառաւորեալ սուրբ կոյս Աստուածածին Մարիամ, ամենայն հրեշտակք և հրեշտակապետք և ամենայն հոգիք երկնաւորք, ընդ որս յուսամք տեսանել և վերօրհնել զքեզ յերկինս. — Ամէն:

Մի հայր մեր և տասն ողջոյն ասացուք զմտաւ ածելով զերկրորդ խորհուրդ փառաւորութեանն Քրիստոսի, զի յետ յարութեան իւրոյ զաւուրս քառասուն շրջեցաւ ի վերայ աշխարհի, և ապա իւրով աստուածային ամենակալ զօրութեամբ

բն համբարձաւ յերկինս և նշատաւ ընդ ալմէ Հօր:

Հայր մեր. և այլն:

Ընդ քսան ողջունիցս՝ բիւրս մատուցեն քեզ օրհնութիւնս փառաւորեալ սուրբ կոյս Աստուածածին Մարիամ, ամենայն սուրբ նաչապետք և մարգարէք, անմեղ մանկունք, Մկրտիչն Յովհաննէս և ամենայն սուրբք հնոյ ուխտին. ընդ որս յուսամք տեսանել և վերօրհնել ըզքեզ յերկինս. — Ամէն:

Մի հայր մեր և տասն ողջոյն ասացուք զմտաւ ածելով զերրորդ խորհուրդ փառաւորութեանն Քրիստոսի. զի իբրեւ համբարձաւ յերկինս՝ առաքեաց զխոստացեալ Հոգին սուրբ ի վերայ առաքելոցն. և նոցա լըցեալ Հոգւովն սրբով, երթեալ քարոզեցին ընդ ամենայն աշխարհ վասն արքայութեանն Աստուծոյ:

Հայր մեր. և այլն:

Ընդ երեսուն ողջունիցս՝ բիւրս մատուցեն քեզ օրհնութիւնս փառաւորեալ սուրբ Կոյս Աստուածածին Մարիամ, ամենայն սուրբ առաքեալք և աշակերտք տեառն և աւետարանիչք, և ամենայն լուսապլսակ վկայիցն դասք. ընդ որս յուսամք տեսանել և վերօրհնել ըզքեզ յերկինս. — Ամէն:

Մի հայր մեր և տասն ողջոյն առասցուք զմտաւ ածելով զշորրորդ խորհուրդ փառաւորութեանն Քրիստոսի, զի իբրեւ եհաս ժամանակ վախճանելոյ Տիրամօրն՝ առաքեաց զՔարբիէլ հրեշտակապետն բերել նմա զյաղթանակ, հրաւիրելով զնա ի վերին առաքաստն, յոր վերափոխեցաւ նա յերկինս.

Հայր մեր. և այլն:

Ընդ քառասուն ողջունիցս՝ բիւրս մատուցեն քեզ օրհնութիւնս փառաւորեալ սուրբ Կոյս Աստուածածին

Ժին Մարիամ, ամենայն սուրբ խոստովանողք, հայրապետք, վարդապետք, միանձունք, անապատականք, կուսանք, այրիք և արամբիք. ընդ որս յուսամք տեսանել և վերօրհնել զքեզ յերկինս. — Ամէն:

Մի հայր մեր և տասն ողջոյն առասցուք զմտաւ ածելով զհինգերորդ խորհուրդ փառաւորութեանն Քրիստոսի, զի յորժամ սուրբ Կոյսն փոխեցաւ յերկինս, Հայրն ամենակալ և Որդին միածին և սուրբ Հոգին Աստուած՝ պսակեալ զնա անմահական թագիւն՝ բազմեցուցին յաթոռն լուսեղէն. և եղև նա դըլխոյ երկնի և երկրի, բարեխօս առ Տէր վասն մեր և վասն ամենայն ուղղափառ հաւատացելոց:

Հայր մեր. և այլն:

Ընդ յիսուն ողջունիցս՝ բիւրս մատուցեն քեզ օրհնութիւնս փառաւորեալ սուրբ Կոյս Աստուածածին

Մարիամ, սրբուհին Աննա մայր քո
և Մարիամանք աղգականք քո, Մագ-
դաղենացին և Մարթա սիրողք և
սիրելիք քո, և ամենայն կուսանք
այլիք և արամբիք. ընդ որս յու-
սամք տեսանել և վերօրհնել չքեզ
յերկինս. — Ամէն:

Փառք Հօր: Այժմ:

Ա Ղ Օ Թ Ք

ԱՌ ՍՈՒՐԻ ՎՈՅՍՆ ՄԱՐԻԱՄ

Ողջ լեր թագուհի, մայր ողորմու-
թեան, կեանք, քաղցրութիւն և յոյս
մեր, ողջ լեր: Առ քեզ կարգամք
վտարանդեալ որդիքօ Նւայի. առ
քեզ հառաչեմք միշտ հեծութեամբ
և լալագին ի հովտէ աստի տրտմու-
թեան և արտասուաց: Եւ արդ աղէ

ով բարեխօս մեր, դարձո առ մեզ
զգորովագութ հայեցուածս աչաց
քոց, և զՅիսուս զօրհնեալէ պտուղ
որովայնի քո յետ աստանօր պան-
դըխտութեանս ցոյց մեզ, ո՛վ բա-
րերարոյ ո՛վ գթած, ո՛վ քաղցր և
անոյշ կոյս Մարիամ. լեր բարեխօս
վասն մեր սուրբ Աստուածածին, որ-
պէս զի արժանաւորք եղիցուք խոստ-
մանցն Գրիստոսի:

Ընդ հովանեաւ պաշտպանութեան
քո ապաւինիմք սուրբ Աստուածա-
ծին, մի՛ անտես առներ զաղաչանս
մեր ի կարիս մեր, այլ յամենայն
վտանգէ ապրեցո զմեզ մշտակոյս
փառաւորեալ և օրհնեալ:

Ո՛վ տիրուհի մեր, ո՛վ միջնորդ
մեր, ո՛վ բարեխօս մեր, ընդ Որդւոյ
քում հաշտ արա զմեզ, Որդւոյ քում
յանձն արա զմեզ, և տարեալ կացո
զմեզ յանդիման Որդւոյ քո:

Ա Ղ Օ Թ Ք

ԱՌ ՍՈՒՐԲՆ ԴՈՄԻՆԻԿՈՍ

(Յառաջը շարաքոչ)

Ո՛վ տուրք Դոմինիկէ, յիշեսցիր
զվաստակս քո առաջի Քրիստոսի. և
աղաչեա զնա վասն թափուր ի բա-
րեաց ժողովրդեան քո. — Ամէն:

Արժանի արա զմեզ փառաւորել
զքեզ Կոյս ամենօրհնեալ:

— Եւ տուր մեզ զօրութիւն ընդ-
դէմ թշնամեաց քոց:

Բարեխօս լեր վասն մեր ո՛վ երա-
նելի Դոմինիկոս:

— Զի արժանի լիցուք խոստ-
մանցն Քրիստոսի:

Փրկեա Տէր զժառայս քո և զա-
ղախնայս:

— Աստուած մեր զյուսացեալքս
ի քեզ:

Լեր մեզ Տէր աշտարակ հզօր:

— Յերեսաց թշնամոյն:

Տէր լուր աղօթից մերոց:

— Եւ աղաղակ մեր առ քեզ ե-
կեսցէ:

Զմաղթանս ծառայից քոց լուր
մարդասէր տէր. որպէս զի ժողո-
վեալքս ի կատարել զյիշատակ սըր-
բուհւոյ Աստուածածնի, նորին բա-
րեխօսութեամբն աղատեսցուք ի հա-
սեալ նեղութենէս. — Ամէն:

Աստուած ամենակալ, խնդրեմք
ի քէն, տուր մեզ, զի որ ծանրա-
ցեալքս եմք մեղօք մերձ յընկղմել,
բարեխօսութեամբ երանելոյն Դո-
մինիկոսի խոստովանողին քո, և
սրբոյ հօրն մերոյ Պրիզորի լուսաւոր-
չին, յարուցեալ կանգնեցուք. —
Ամէն:

Ամենակալ և անսկիզբն Աստուած,
որ տէրդ ես ամենայն իշխանու-
թեանց և պետութեանց, նայեա
յօգնութիւն հաւատացելոց. զի աղ-

դիք անհաւատից և հերձուածողաց՝ որք սպառնացեալ ի վերայ մեր խրոխտան, ընդ ամենազօր աշուղդ ընկճեցին. — Ամէն:

Նայեա տէր յազօթս մեր, և ուղիւս զգնացս մեր ի ճանապարհս խաղաղութեան և փրկութեան. որպէս զի և յելս մեր յաստեաց՝ քեւ յերկնաշու ճանապարհին պաշտպանեալ լիցուք. — Ամէն:

Արձակեա տէր զհոգիս ամենայն հաւատացեալ ննջեցելոց յամենայն կապանաց մեղաց, զի ընդ սուրբս քո յարուցեալ ցնծացեն ի յաւիտենական փառսն Քրիստոսիւ Յիսուսիւ տերամբ մերով. — Ամէն:

Օգնականութիւնն Աստուծոյ եղիցի ընդ մեզ հանապազ. — Ամէն:

Ողջոյն ընդ քեզ Մարիամ, տիրուհի երկնաւորաց, մայր թագաւորին հրեշտակաց, ծաղիկ կուսանաց. որպէս զվարդ և զշուշան սփռեալ զաղաչանս մեր առաջի Որդւոյ քո

վասն փրկութեան հաւատացելոց. — Ամէն:

Օրհնեսցէ զմեզ սուրբ կոյս Մարիամ Աստուածածին հանդերձ բարեգութ Որդւոյն իւրով. — Ամէն:

ՄԱՂԹԱՆԲ

ԼՈՐԵՏԵԱՆ

Որ ի տուրք տան Կոշսին ի
Նազարէք

Տէր ողորմեա .

— Քրիստոս ողորմեա :

Քրիստոս լուր մեզ .

— Քրիստոս ունկն դիր մեզ :

Հայր երկնաւոր Աստուած .

— Ողորմեա մեզ :

Որդի փրկիչ աշխարհի Աստուած .

ողոր :

Հոգիդ սուրբ Աստուած .

ողոր :

Սուրբ Երրորդութիւն մի Աս-
տուած .

ողոր :

Սրբուհի Մարիամ . աղաչեա
վասն
մեր :

Սուրբ Աստուածածին .

աղա :

Սուրբ Կոյս Կոստանայ .

աղա :

Մայր Քրիստոսի .

աղա :

Մայր աստուածային շնորհաց .

աղա :

Մայր մաքրութեան .

աղա :

Մայր զգաստութեան .

աղա :

Մայր անարատ .

աղա :

Մայր անբիծ .

աղա :

Մայր սիրելի .

աղա :

Մայր սքանչելի .

աղա :

Մայր արարչին .

աղա :

Մայր փրկչին .

աղա :

Կոյս իմաստուն .

աղա :

Կոյս գերյարգոյ .

աղա :

Կոյս գերահռչակ .

աղա :

Կոյս կարող .

աղա :

Կոյս բարեգութ .

աղա :

Կոյս հաւատարիմ .

աղա :

Հայելի արգարութեան .

աղա :

Աթոռ իմաստութեան .

աղա :

Պատճառ մերոյ խնդութեան .

աղա :

Անօթ հոգեւորական .

աղա :

Անօթ պատուական .

աղա :

Անօթ չքեղ եռանդեան .

աղա :

Վարդ խորհրդական .

աղա :

Աշտարակ դաւթեան .	աղա :
Աշտարակ փղոսկրեայ .	աղա :
Տաճար ոսկեղէն .	աղա :
Տապանակ ուխտի .	աղա :
Դուռն երկնից .	աղա :
Աստղ առաւօտեան .	աղա :
Բժշկութիւն հիւանդաց .	աղա :
Ապաստան մեղաւորաց	աղա :
Մխիթար վշտացելոց .	աղա :
Օգնական քրիստոնէից .	աղա :
Թագուհի հրեշտակաց .	աղա :
Թագուհի նահապետաց .	աղա :
Թագուհի մարգարէից .	աղա :
Թագուհի առաքելոց .	աղա :
Թագուհի մարտիրոսաց .	աղա :
Թագուհի խոստովանողաց .	աղա :
Թագուհի կուսանաց .	աղա :
Թագուհի ամենայն սրբոց .	աղա :
Թագուհի զերծ ի սկզբնա-	
կան մեղաց :	աղա :
Պաշպանիչ որդեգրաց .	աղա :
Գառն Աստուծոյ , որ բառնաս ըզ-	
մեղս աշխարհի .	

— Խնայեա ի մեզ տէր :

Գառն Աստուծոյ , որ բառնաս ըզ-
մեղս աշխարհի .

— Լուր մեզ տէր :

Գառն Աստուծոյ , որ բառնաս ըզ-
մեղս աշխարհի .

— Ողորմեաց մեզ :

Քրիստոս լուր մեզ .

— Քրիստոս ունկն դիր մեզ :

Աղօթք .

Անճառելիդ Աստուած ողորմու-
թեամբ , որ յանձն առեր ոչ միայն
մարդանալ , այլ և որդի մարդոյ լի-
նել . և ծննդեամբ ի սուրբ կուսէ՝
մայր քեզ ունել կամեցար՝ որ զԱս-
տուած ունէիր հայր յերկինս : Տուր
մեզ աղերսեմք՝ զՏիրամօրդ յիշա-
տակ սրտի մտօք քարոզել , զաս-
տուածամայրութիւն նորա գերա-
զանց՝ մեծաբանօք պատուասիրել .
նորին գերահրաշ մեծութեան խոնար-

հուլիսամբ զմեզ ներքոյ արկանել,
որ զքեզ հոգւով սրբով յղացաւ,
զքեզ կուսուլիսամբ ծնաւ, և զքեզ
յերկրի հպատակօրէն հնազանդ զա-
ւակ ունել արժանի եղև՝ զտէրդ մեր
Յիսուս Քրիստոս. որ կենդանի թա-
գաւորդ ես ընդ հօր և ընդ սուրբ
հոգւոյն յաւիտեանս. — Ամէն:

Փառք հօր: Այժմ:

ՊԱՏՐԱՍՏՈՒԹԻՒՆ

ԱՌ ՍՈՒՐՐ ԾՆՈՒՆԴՆ ՔՐԻՍՏՈՍԻ

(Որ սկսանի ի 29 նոյեմբ.)

Օրհնեալ է ժամն այն ո՛վ կոյս
Մարիամ, յորում եղեր մայր Աս-
տուծոյ:

Ողջոյն քեզ Մարիամ, լի շնորհօք
Տէր ընդ քեզ, օրհնեալ ես դու ի
կանայս և օրհնեալ է պտուղ որո-
ւիայնի քո: — Սրբուհի Մարիամ
մայր Աստուծոյ բարեխօսեա՛ վասն
մեր մեղաւորացս այժմ և ի ժամ
մահուան մերոյ. ամէն:

Տասնիցս կրկնեա:

Օրհնեալ է ժամն այն, ո՛վ կոյս
Մարիամ, յորում ծնար զորդին Աս-
տուծոյ:

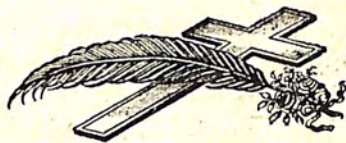
Ողջոյն քեզ:

Օրհնեալ է առաջին շիթն կաթին,
ո՛վ կոյս Մարիամ, զոր դիեցաւ ի ըս-
տեանց քոց որդին Աստուծոյ:

Ողջոյն քեզ:

Օրհնեալ է առաջին համբոյրն այն,
ո՛վ կոյս Մարիամ, զոր ետուր աս-
տուածային շրթանց որդւոյն Աս-
տուծոյ:

Ողջոյն քեզ:

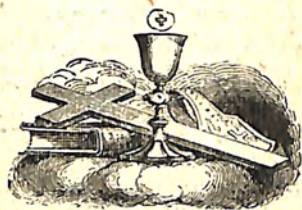

Յերեկոյի քրագարոցին, աւի նախ
առաջին մասն Վարդարանին ի խոր-
հռչոյ ոչրսխոչքեան
Եւ ապա աղօթս այս

Ո՛վ հօր դշխոյ հրեշտակաց, սըր-
բուհի և Մայր Քրիստոսի, գթած և
ողորմած Տիրուհի. անարժան ծա-
ռայքս որդեգիրք քոյ խոնարհեալք
յամենասուրբ ոտս քոյ՝ աղաչեմք
զքեզ, ընկալ ի մէնջ ի տառապեալ
և ի մեղուցեալ ծառայիցս քոց ըզ-
հնգեսին զուրախական խորհուրդս
սուրբ Վարդարանի քոյ, զհաղար
ողջոյնսն՝ հանգերձ օրհնութեամբքն,
զորս մատուցաք անարժանապէս
քում մեծութեանդ: Եւ այժմ ա-
ղաչեմք զքեզ Տիրամայր և կոյս, ըն-
կալ վասն մեր ի նորածին որդւոյ
քումմէ շնորհս փոխանակ հաղարացն,
զի ի կենդանութեան զղլացեալք ի

բոլոր սրտէ, և ի մաՀոռ Հասցուք
անվտանգ ի կեանսն յաւիտենից. —
Ամէն:

Փառք Հօր, ևայլն:

100-100

